15 AUGUST 1901

Agrarul

ORGANUL SOCIETĂȚEI AGRARE A MARILOR PROPRIETARI

Agricultură—Viticultură—Silvicultură—Zootechnie—Alimentație—Igienă—Industrie—Comerciu.

ANUL I. — No. 8.
Un număr 15 bani
ANUNCIURI: 2 Lei linia.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
57,—CALEA VICTORIEI,—57
APARE LA 1 ȘI 15 ALE LUNEI

ABONAMENTE
Pe an: In țară 6 Lei, în străinătate 8 Lei.
Pe șase luni: In țară . . . .
Pentru membrii Societățeĭ agrare gratuit.

SUMARUL No. 8

N. St. Cesianu: *Ce trebuia să facă Statul pentru agricultură, și ce a făcut.*—**V. M. Kogălniceanu:** *Putem întemeia o industrie puternică?*— **Dr. M. Hîrsu:** *Nouile păreri ale lui Koch asupra tuberculozeĭ.* — **Rom:** *Muncitorii agricoli străini* — **Paul Riegler:** *Lupta contra tuberculozeĭ vitelor.*—**Constantin I. Bălăceanu:** *Viitorul agricultureĭ noastre.* — *Cronica agricolă.* — *etc. etc.*

Ce trebuia să facă Statul pentru agricultură, și ce a făcut

Dacă s'ar întîmpla să vie o comisiune de agronomĭ și de economiștĭ străinĭ, trimisă de un stat oare-care, spre a studia în țara noastră progresele agricole pe carĭ s'ar aștepta de sigur să le găsească într'o țară reputată pur agricolă, în Belgia Orientuluĭ; mă întreb cam ce ĭ-ar putea arăta statul romîn, spre lauda sa, în această privință?

In cazul uneĭ asemene displăcute întîmplărĭ, sunt convins că ministrul agricultureĭ, or care s'ar nemeri atunci, saŭ ar fi bolnav, saŭ ar pleca în congediŭ. Căcĭ nu văd absolut nimic creat de statul nostru din care agricultura noastră să poată trage un profit real. Chiar puținul ce s'a creat, saŭ că funcționează răŭ, fiind-că nu îndeplinește toate condițiunile cerute pentru o bună și satisfăcătoare funcționare, saŭ că a rămas aproape în părăsire, fiind-că s'a făcut de la început fără nicĭ o chibzuire, fără a se prevede toate condițiunile necesare pentru îndeplinirea scopuluĭ. Ast-fel că în definitiv, n'avem nimic organizat în folosul agricultureĭ cu ce să ne putem făli.

Și în adevăr, ce lucrărĭ technice agricole, ce exploatațiunĭ bine organizate, ce industrĭĭ agricole, ce ameliorărĭ importante și demne de o țară agricolă a creat statul romîn pe numeroasele și întinsele sale domenĭĭ, spre a servi de pildă agricultorilor, și spre a încuragea agricultura noastră? Absolut nimic.

Decĭ, ce ar face guvernul într'un asemenea caz? Unde ar putea duce comisiunea, și ce să ĭ arate? Vizitarea ar începe printr'o excursiune la Curtea de Argeș și s'ar opri la Sinaia, ocolind cu cea maĭ mare grijă domeniile statuluĭ, școalele de agricultură și tîrgurile noastre de vite, evitînd tot-d'odată preumblările cu trăsura pe șoselele noastre neoficiale spre a nu se rupe arcurile.

Dacă însă comisiunea, cam indiscretă, ar ține cu orĭ ce preț să vază și cîteva exploatațiunĭ agricole, guvernul, spre a scăpa din încurcătură, ar fi nevoit să o conducă pe la *domeniile coroaneĭ, și pe la unele proprietăți particulare, spre a'ĭ putea arăta cîte-va exploatațiunĭ îngrijite*, dar pe la domeniile statuluĭ nu ar merge cu nicĭ un chip. De ce? Fiind-că la vizitarea lor, comisiunea ar crede că s'a înșelat de itinerariŭ, și că se află, nu în Romînia, ci în Africa, în vre'o regiune cucerită de curînd de niște colonișt carĭ n'aŭ avut timpul material nicĭ să construiască ecaretele necesare uneĭ exploatațiunĭ agricole, nicĭ să defrișeze mărăcinĭĭ și bălăriile de pe locurĭ, nicĭ să dreneze locurile mlăștinoase saŭ să irigeze pe cele săcetoase, nicĭ să îngrijească vitele, nicĭ să se ocupe de șoselele trebuincioase.

Comisiunea, la vederea uneĭ asemene incurie, revenind din mirarea sa, ar întreba de sigur: dar bine, de cît timp statul romîn e proprietar pe aceste moșiĭ? Cine a fost însărcinat cu administrarea acesteĭ averĭ considerabile? Prin ce cataclism extraordinar a trecut Romînia ca să ajungă într'o asemenea părăsire averea și agricultura sa? Guvernul nu va putea invoca nicĭ o scuză, căcĭ în fața uneĭ dovezĭ atît de zdrobitoare de negligență și nepăsare, neertate din partea unuĭ stat civilizat, pentru averea publică, nu se va admite nicĭ odată *de o comisiune străină*, că poate exista vre'o scuză.

Dar să trecem și pe la tîrgul de vite de la Constanța și la cel de rîmătorĭ de la T.-Severin. Ce va constata acolo comisiunea? Va vedea niște instalațiunĭ moderne carĭ aŭ costat cîte-va milioane, însă: trafic, comerciŭ, export, nul. Va maĭ constata că aceste tîrgurĭ joc un rol atît de puțin însemnat în economia noastră rurală, ne aduc așa de puține foloase, în cît aproape că nu știm că există aceste tîrgurĭ. Atuncĭ pentru ce s'aŭ înființat ele? Și dacă s'aŭ înființat, de ce nu s'aŭ luat măsurĭ spre a da foloase reale?

Asemenea și cu docurile noastre de la Dunăre: administrația se gîndește numaĭ la specula ce caută să o facă pe spinarea depozitarilor de grîne, de cît a înlesni comerciul nostru de cereale. De aceĭa agricultorĭĭ noștri preferă maĭ bine să se lipsească de foloasele acestor docurĭ păgubitoare. Ast-fel că, chiar docurile carĭ, în alte țărĭ sunt o instituțiune din cele maĭ utile și aduc servicĭĭ reale agricultorilor, la noĭ, din contră, aŭ devenit o belea. De ce? Fiind-că statul nu'și face datoria pe deplin. *Nu e destul numaĭ să clădească dar trebue să 'și dea osteneala să și organizeze.* Trebue să se gîndească că banĭĭ întrebuințațĭ în asemenea instalațiunĭ, cum sunt docurile și tîrgurile de vite, reprezintă un capital însemnat, și că acel capital, atît de scump în țara noastră, nu s'a cheltuit numaĭ spre a se face niște clădirĭ inutile, ci din contra, pentru foloasele ce sunt chemate a aduce comerciuluĭ.

Dar să trecem înainte. Să presupunem că comisiunea ar dori să viziteze și școalele noastre de agricultură. Și aci ar constata acelaș rezultat: programe greșite, scopul școalelor denaturat; nimic complect. N'avem de cît patru școlĭ de agricultură, două ferme-model, și o școală de silvicultură, și nicĭ acele puține școlĭ nu sunt organizate cum trebue, nicĭ înzestrate cu clădirile și cu materialul didactic trebuincios, spre a se putea pretinde de la dînsele rezultatele pe carĭ suntem în

drept să le aşteptăm. Precum se află ele azi, putem crede că aŭ fost înfiinţate maĭ mult pentru ochiĭ lumeĭ ca să nu se zică că nu există şcolĭ de agricultură în Romînia. E permis oare ca Romînia să nu posede o şcoală superioară de agricultură, şi să fie nevoiţĭ tineriĭ noştri să meargă în străinătate spre a învăţa agronomia?

Dar unde avem noĭ şcoale speciale de lăptărie, de stupărie şi magnanerie, de horticultură, de ciobanĭ şi de văcarĭ? Unde sunt cîmpurile de demonstraţiune practică? (In Francia există 5000 cîmpurĭ de demonstraţiune). Există la noĭ cursurĭ de agricultură făcute de profesorĭ ambulanţĭ prin comunele rurale? Se face la noĭ conferinţe agricole prin căzărmĭ? Există vre-o catedră de agricultură pe la gimnaziele noastre, saŭ pe la facultăţĭ, precum vedem că se face în cele-l'alte ţărĭ? Nu, absolut nimic din toate acestea. Şi ca culme, nicĭ chiar copiilor de sătenĭ din şcoalele rurale nu li se predă un învăţămînt agricol practic.

Pe cînd statul trebue să organizeze învăţămîntul agricol în modul cel maĭ perfect şi pe scara cea maĭ întinsă în toată ţara, dînsul, din contra, 'l-a restrîns cu totul. Iar rezultatul e că Romînia, în loc să se afle în capul ţărilor civilizate cu învăţămîntul săŭ agricol, se află la coadă, şi e una din ţările cele maĭ înapoiate.

Dar să urmîm comisiunea care, dorind să se lumineze şi asupra concepţiunilor statuluĭ romîn în privinţa chestiunelor de ordin pur economic, ar merge şi pe la ministerul nostru de agricultură spre a cerceta măsurile luate în această privinţă.

Dînsa se va informa maĭ întîĭ de planul adoptat şi urmărit de statul nostru pentru desvoltarea şi ocrotirea agriculturel, de studiile făcute în această privinţă, şi de mărsurile puse în aplicare. Va cere să examineze cadastrul nostru; hărţile agronomice ce trebue să le posedăm; statisticele noastre agricole; organizaţiunea noastră de informaţiunĭ şi de ştirĭ comerciale pentru interiorul ţăreĭ şi cu ţările străine; va căuta să consulte legile elaborate pentru încurajarea şi răspîndirea societăţilor cooperative agricole; pentru înfiinţarea caselor de credite agricol mutual; pentru încurageărea ameliorăreĭ raselor de vite; pentru favorizarea desvoltăreĭ industriilor agricole; pentru protegearea produselor noastre agricole, ca să poată susţine concurenţa în contra celor străine, atît în interiorul ţăreĭ cît şi pe pieţele de desfacere din lume etc.

Comisiunea va răsfoi în zadar dosarele ministeruluĭ căcĭ nu va găsi nimic din toate aceste lucrărĭ utile şi adevărat folositoare. Ea va da peste vre un proect uitat prin sertare, vre un raport necitit, saŭ vre-o circulară ne pusă în aplicare.

Eată ce va constata comisiunea străină în ancheta sa. Şi ce concluziune va putea trage dînsa despre starea agriculturel noastre? Dînsa va conchide că statul romîn a procedat pentru interesele generale ale agriculturel ţăreĭ, cu aceaşĭ nepricepere şi cu aceaşĭ nepăsare cu care a procedat şi pentru administrarea domeniilor sale. Şi comisiunea se va înapoia cu convicţiunea că, în cît priveşte agricultura, Romînia e departe de a se putea numi Belgia Orientuluĭ; şi nu 'şĭ va putea explica nicĭ odată cum o ţară reputată eminamente agricolă, a rămas atît de eminamente înapoiată în agricultură.

Ear noĭ agricultoriĭ, ce concluziune, ce învăţămînt putem trage dintr'o asemenea situaţiune, şi ce trebue să facem? Cred că destul s'aŭ risipit banĭ publicĭ, fără nicĭ un rost; am plătit destul de scump experienţa trecutuluĭ, şi de acea nu putem admite şi pe viitor reînnoirea acestor greşelĭ păgubitoare: *non bis in idem.*

De acum înainte, trebue să stăruim cu toţiĭ pentru apărarea intereselor, şi să cerem ca *o parte din impozitele pe carĭ o plăteşte agricultura, să se întrebuinţeze anume pentru trebuinţele agriculturel, iar nu în lucrărĭ neproductive saŭ de lux.*

Trebue să maĭ stăruim asemenea, să se elaboreze un plan serios, bine conceput şi bine studiat, despre toate măsurile economice şi despre toate lucrările de care agricultura simte imperios necesitate, şi pe care toate guvernele vor fi datoare să le aplice, execute şi urmeze cu sfinţenie, fără şovăire, şi cu toată energia ce o reclamă situaţiunea noastră de azĭ.

N. St. Cesianu

Putem întemeia o industrie puternică?

Se apropie vremea reînoireĭ tratatelor de comerţ, moment greŭ şi deciziv pentru desvoltarea economică a uneĭ ţărĭ. La asemenea ocaziunĭ marĭ, naţiunile procedează la un fel de examen de conştiinţă economică, fac bilanţul stăreĭ lor prezente, observă lipsurile şi caută să'şĭ realizeze aspiraţiunile economice pentru viitor.

In 1903 se vor schimbă tratatele de comerţ. De pe acuma se cuvine să discutăm multiplele şi gravele probleme ale economieĭ noastre publice: în ce stare se află agricultura şi industria ţăreĭ, ce direcţie să dăm desvoltăreĭ avuţiilor noastre, etc. Nu voiŭ atinge, natural, aceste chestiunĭ carĭ necesită studiĭ lungĭ şi aprofundate, ci voiŭ căuta numaĭ a fixa cîte-va puncte maĭ importante din complexul chestiuneĭ industrieĭ romîne, carĭ aŭ o mare însemnătate, faţă de apropiata expirare a tratatelor noastre de comerţ.

In articolul meŭ «Statul faţă de agricultura romînă» am susţinut, bazat pe cifre, că mica politică economică posibilă la noĭ este cea agrară, de oare-ce Romînia este o ţară profund agricolă. In articolul de faţă mă voiŭ încerca să dovedesc că aceiaşĭ concluzie se impune dacă judecăm situaţia noastră economică din punctul de vedere al industrieĭ ce trebue să se creeze la noĭ.

Am arătat în articolul sus citat că exportul Romînieĭ este constituit maĭ tot—peste 95%—din produse agricole, forestiere şi vinicole. Cifra aceasta este aşa de însemnată şi de convingătoare, în cît, ea singură, indică lămurit calea ce avem de urmat în politica noastră vamală: A ne sili din toate puterile de a păstra pieţele străine de desfacere pentru cele 95% materiĭ agricole, fiind-că de pe urma exportului acestor materiĭ trăim noĭ. Şi imediat se pune chestiunea industrială în toată întinderea eĭ: Dacă noĭ rominiĭ dorim ca ţările străine să pue taxe vamale micĭ pe cerealele, vitele, lemnele şi vinul nostru pentru ca să le putem vinde cu cîştig, adică dacă voim să ne apărăm interesele agricole, în cazul acesta şi noĭ trebue să compensăm pe străinĭ punînd taxe vamale micĭ pe produsele lor industriale ceea-ce înseamnă slăbirea industrieĭ noastre. Cunoscuta şi eterna politică, *do ut des.*

Se vede de aci greutatea cea mare a stabilireĭ uneĭ industriĭ solide la noĭ în ţară. Noĭ rominiĭ suntem, în privinţa aceasta, par'că prinşĭ într'un cerc viţios din care nu vom putea scăpa de cît perzînd multe din iluziile şi aspiraţiile noastre industriale. Căcĭ situaţia este aşa în cît dacă voim să dăm avînt industrieĭ şi s'o întemeiem pe baze largĭ şi solide, trebue să sacrificăm interesele agriculturel; iar dacă necesitatea inexorabilă a lucrurilor ne sileşte a favoriza agricultura trebue să sacrificăm interesele industrieĭ. Ambele· *egal* îndreptăţite nu se poate. A lucra pentru imputernicirea industrieĭ romîne înseamnă a pune taxe marĭ vamale pe produsele industriale străine pentru ca acestea să nu poată concura produsele industrieĭ noastre şi procedînd astfel am perde debuşeurile străine pentru produsele noastre agricole, ceea-ce pentru noĭ este imposibil. Iar dacă ne menţinem debuşeurile străine în favoarea agriculturel, trebue să şi punem taxe vamale moderate pe industria străină, ceea-ce înseamnă sacrificarea industrieĭ noastre.

Un exemplu. Străinătatea importă la noĭ materiĭ textile în valoare considerabilă, peste 40%. Fabricanţiĭ noştri de textile reclamă energic ur-

carea taxelor vamale pe textilele străine pentru ca aceste să nu mai poată concura produsele indigene. Intrebarea este: oare Austria, Germania, etc. vor admite să urcăm taxele vamale asupra textilelor fără ca să uzeze imediat de represalii în contra cerealelor, a vitelor noastre? Cine a citit istoria noastră vamală, a observat de sigur cum știu să lupte țările străine pentru apărarea intereselor lor. In 1891, cînd cu revizuirea tarifului nostru vamal, se pusese taxe minime pe textilele străine. Totuși, ca să ne putem menține debușeul nostru agricol în Germania, am fost siliți apoi să reducem și mai mult taxele în favoarea textilelor germane.

Aceasta probează cît de grea este realizarea deziderateluĭ relativ la întemeiarea unei industriĭ romînești puternice, din cauza situațieĭ noastre de țară curat agricolă care e nevoită să lupte pentru menținerea și desvoltarea exportuluĭ eĭ agricol, marea sursă de avuție pentru țară. Mai departe, dacă studiem starea prezentă a industrieĭ, fără nicĭ o legătură cu agricultura, observăm că această industrie nu este așezată pe temeliĭ solide și naturale, că ea prezintă părți slabe și defectuozități, menite de aĭ îngreuia simțitor desvoltarea și de a atrage asupra eĭ atențiunea vigilentă a opinieĭ publice romînești.

Din anchetele făcute de ministerul domeniilor asupra industriilor încurageate de legea din 1886, se remarcă întîĭŭ de toate că industria noastră este departe de a fi națională, după cum îĭ sună titulatura. Fabricele de textile, țesătoriile de tot felul, fabricele de zahar, de conserve alimentare, de tăbăcire, de cartonage, hîrtie, mobile de lemn și metal, săpunerii, uleiurĭ, etc. sunt în mare parte, în mîinĭ străine sau comanditate de capitaluri străine. In situația actuală, aceasta, natural, nu constitue nicĭ un pericol, căcĭ ceea-ce e important este ca fabricele să fie în țară, să contribue la mersul afacerilor și să formeze un personal romînesc care, cu vremea, să poată el întemeia întreprinderĭ, naționalizînd ast-fel industria romînă.

Partea din urmă însă nu s'a putut realiza. Anchetele ne arată că după 15 anĭ de cînd s'a votat legea asupra încurajăreĭ industrieĭ naționale, n'am făcut nicĭ un progres în privința formăreĭ unuĭ personal industrial romînesc. Toate fabricile inspectate întrebuințează străinĭ în funcțiunile superioare, administrative și la lucrărĭ technice și speciale, iar pe romînĭ la lucrările inferioare, și în măsura procentuluĭ legal. Patronii străinĭ și chiar cei romînĭ preferă negreșit pe lucrătoriĭ străinĭ la lucrările technice și speciale unde se cer cunoștințe, aptitudinĭ și o experiență specială, de cît pe romînĭ carĭ nu aŭ nicĭ cunoștințele, nicĭ practica necesară. Noĭ, cu cele două-treĭ școlĭ de meseriĭ ce avem — aĭ căror absolvențĭ caută funcțiĭ — nu putem pretinde ca fabricele să fie pline cu ceea-ce n'avem, cu lucrătorĭ romînĭ specialiștĭ. Rezolvirea acesteĭ chestiunĭ este legată cu răspîndirea învățămîntuluĭ profesional, a școalelor de meseriĭ de tot soiul și de toate gradele, ceea-ce e o chestiune de banĭ și de timp, mai ales dacă ținem seamă că *n'avem încă măcar brațele necesare pentru agricultura noastră extensivă, necum pentru o agricultură intensivă.* Ungurii carĭ știŭ ce vor, cînd s'aŭ pus în gînd formarea uneĭ industriĭ puternice, aŭ acoperit țara cu școlĭ de meseriĭ de toate gradele. Așa trebue să procedăm și noĭ dacă voim ca industria noastră să fie romînească, dacă voim ca să nu se infiltreze la noĭ, încetul cu încetul, o masă mare de lucrătorĭ techniciani si specialiștĭ *străinĭ.*

O altă pedică pentru desvoltarea industrieĭ noastre este lipsa capitaluluĭ, raritatea și scumpetea luĭ; dobînzile sunt excesive. Toțĭ fabricanțiĭ se plîng de această stare de lucrurĭ și arată că li-e greŭ să lupte cu fabricanțiĭ străinĭ carĭ găsesc banĭ eftinĭ, cu 3%, pe cînd eĭ, romînĭĭ, plătesc 8%, 10% și chiar mai mult — ceea-ce îĭ pune într'o stare evidentă de inferioritate. Afară de aceasta, lipsa capitaluluĭ face ca să nu se poată întemeia la noĭ o industrie puternică.

Carĭ pot fi remediile la această situațiune? — punîndu-ne în ipoteza că guvernul romînesc ar fi hotărît să inaugureze de acum înainte o politică industrială pe picior mare, înlăturînd toate pedicile care'ĭ staŭ în cale. Unicul remediŭ este introducerea capitalurilor străine. Și aceasta ar trebui să se facă fără nicĭ o restricțiune, fără nicĭ o rezervă mintală, deschizîndu-se într'adevăr largĭ porțile pentru capitalurile străine, căcĭ cu sferturĭ și jumătățĭ de măsurĭ baniĭ străinĭ nu se vor arăta la noĭ.

Carĭ ar fi consecințele? Capitalurile străine, avînd toată libertatea de acțiune industrială, vor întemeia industriĭ numeroase în țară și, negreșit, își vor aduce cu sine un personal administrativ străin și lucrătorĭ străinĭ. Așa dar, o invaziune de capitaliștĭ, de inginerĭ, techniciani, administratorĭ, maiștriĭ, contra-maiștriĭ, mașiniștĭ, lucrătorĭ, *toți străinĭ de țara noastră și de neamul nostru.* Hotărînd decĭ crearea uneĭ industriĭ marĭ și puternice ar trebui — pe lîngă sacrificarea intereselor noastre agricole — să suferim consecințele logice și inevitabile: capitaliștĭ străinĭ *și o armată străină de lucrătorĭ în mica noastră țară.*

Chestiunea este numaĭ dacă Romînia poate suporta o mare infuziune de elemente străine, de altă gintă, supuse marilor state europene? Problema naționalităților la noĭ nu este aceiași ca în alte țărĭ. Ungaria d. ex., cu mozaicul eĭ de popoare saŭ puternica Rusie pot să introducă fără pericol elemente numeroase străine. *Noĭ romînii însă trebue să veghem cu toată încordarea ca să nu ne îngreuiăm poziținea noastră avînd în mijlocul nostru mase marĭ de străinĭ.* Așa că orĭ-care guvern ar fi n'ar putea admite întrarea capitalurilor străine pentru crearea de industriĭ puternice și numeroase fără garanțiile absolut necesare. Și a lua garanțiĭ înseamnă tocmaĭ a intimida capitalurile străine, adică a face imposibilă industrializarea naturală a țăreĭ noastre, înseamnă a menține industria romînă în starea-ĭ de azĭ care-ĭ permite numaĭ o desvoltare încetă și normală.

Din cele arătate pînă aci, s'a putut vedea, punct cu punct, cîte-va din pedicele carĭ se opun uneĭ desvoltărĭ rapide a industrieĭ noastre și s'a putut constata imposibilitatea în care ne aflăm de a imprima industrieĭ noastre un alt avînt de cît cel dat pînă acuma. Imposibilitatea primordială prin faptul că nu putem sacrifica interesele agriculturеĭ noastre și imposibilitatea morală prin faptul că nu putem periclita interesele noastre naționale. Concluzia ce se impune este că trebue să lucrăm în primul rînd, pentru propășirea agriculturеĭ. Desvoltarea uneĭ industriĭ marĭ este o chestiune de viitor. Cu vremea, prin mersul firesc al lucrurilor, prin desvoltarea agriculturеĭ în toate ramurile eĭ, prin creșterea populațiuneĭ, prin înmulțirea școalelor profesionale adică prin noĭ înșine și cu noĭ înșine, vom ajunge, pe calea firească și normală, să avem o industrie sănătoasă și solidă ca tot ce e firesc și normal. O industrie desvoltată din evoluția firească a economieĭ noastre publice, o industrie națională în adevăratul sens al cuvîntuluĭ, iar nu o industrie artificială, legală, nenațională cum e acea de azĭ.

Tratatele de comerț ce vor veni decĭ, nu vor inaugura o nouă eră economică, ele vor apăra și consolida, mai ales, interesele noastre agrare. Iar întru cît privește chestiunea întemeereĭ uneĭ industriĭ puternice, aceasta privește viitorul.

Vasile M. Kogălniceanu.

mola-9576
B.C.U. „M. EMINESCU"
IAȘI
07 APR 1970

NOUILE PĂRERI ALE LUI KOCH ASUPRA TUBERCULOZEI

Se ştie că *Robert Koch* este unul din savanţiĭ ceĭ maĭ de seamă. Mulţumită lucrărilor luĭ *Koch*, bacteorologia a făcut progrese uriaşe în ceĭ două-zeci de anĭ din urmă. Şi ajunge, cred, să amintesc, că atît microbul cholereĭ cît şi microbul tuberculozeĭ sunt descoperite de *Koch*, pentru ca şi cetitorul profan să 'şĭ facă o idee de însămătatea luĭ *Koch*.

Insă cu toate că în lumea ştiinţifică nimenĭ nu se îndoeşte de adevăratele merite ale luĭ *Koch*, două întîmplărĭ de oare-care importanţă aŭ făcut ca afirmaţiunile luĭ *Koch* să fie primite cu oare-care rezervă.

Prima întîmplare datează din 1890. Mă aflam şi eŭ în numerosul auditoriŭ adunat la Berlin, în circul Renz din Karlstrasse, unde se ţineau şedinţele publice ale congresuluĭ al zecelea internaţional de medicină. O zguduire puternică, o bucurie nespusă ne-a coprins pe toţĭ carĭ am fost acolo, cînd *Koch*, anunţînd descoperirea tuberculineĭ, a spus că posedă elemente destule spre a putea afirma, că această substanţă, produsă de însăşĭ microbiĭ tuberculozeĭ, va putea să vindece numeroasele cazurĭ de tuberculoză. Incercările făcute în urmă de cliniciani şi practicianĭ n'aŭ concordat cu arătările luĭ *Koch*, şi astă-zĭ ştim că tuberculina este un mijloc preţios pentru diagnosticul tuberculozeĭ la animale; în tuberculoza umană maĭ că nu e întrebuinţat, de oare-ce s'a dovedit că de multe orĭ face maĭ mult rău de cît bine.

A doua întîmplare care a contribuit să creeze un curent în potriva luĭ *Koch*, e maĭ recentă. Guvernul german îl delegase pe *Koch* a merge în Africa, în părţile puse sub stăpînirea germană, unde urma să se studieze frigurile palustre carĭ, de multe orĭ, împedică colonizarea acestor regiunĭ cu europenĭ. In rapoartele pe carĭ le-a înaintat, apărute şi în revista „Deutsche Medicinische Wochenschrift", *Koch* confirmă toate descoperirile făcute de *Manson*, *Ross* ş.a. asupra roluluĭ ţînţarilor în propagarea frigurilor etc., fără a pomeni numele autorilor carĭ aŭ făcut aceste descoperirĭ; aşa cum se prezintă raportul luĭ *Koch*, el ar voi par'că să zică că toate aceste descoperirĭ sunt ale luĭ.

La congresul britanic pentru prevenirea tuberculozeĭ care a avut loc la Londra în zilele de 22—26 Iulie 1901, *Koch* a făcut o conferinţă *asupra combatereĭ tuberculozeĭ în baza experienţelor dobîndite în combaterea altor boale infecţioase*. *Koch* confirmă descoperirea luĭ *Flügge* în ce priveşte expectoraţiunile tuberculoşilor; tuşind ofticosul răspîndeşte în aer picăturĭ micĭ, microscopice, încărcate cu miĭ de microbĭ. Cine inspiră aceste picăturĭ adică microbiĭ lor, se expune pericoluluĭ de a fi molipsit de tuberculoză. De aicea rezultă că cine tuşeşte trebue să aibă o scuipătoare portativă în care va depune expectoraţiunea sa; prin biurourĭ şi localurĭ publice se vor aşeza scuipătoare pe piedestale, iar scuiparea pe stradă, în grădinĭ etc., să fie cu totul interzisă.

In potriva opiniuneĭ luĭ *Baumgarten*, ş. a. *Koch* crede că ereditatea nu joacă vre-un rol important în propagarea tuberculozeĭ.

Partea cea maĭ însemnată a conferinţeĭ luĭ *Koch* e aceea care se referă la deosebirea care ar exista între bacilul tuberculozeĭ umane şi bacilul tuberculozeĭ bovine. *Koch* afirmă că aceştĭ bacilĭ nu sunt identicĭ şi afirmaţiunea sa o bazează pe maĭ multe încercărĭ făcute împreună cu *Schütz* profesor la şcoala superioare de medicină veterinară la Berlin.

Experienţele s'aŭ făcut în modul următor:

Un număr maĭ mare de vite a căror sănătate, în ce priveşte tuberculoza, a fost dovedită prin injecţiunĭ cu tuberculina, aŭ fost hrănite saŭ inoculate cu bacilĭi tuberculozeĭ umane aflaţĭ în cultură pură saŭ în expectoraţiunile unor ofticoşĭ. Animalele n'aŭ devenit tuberculoase. Incercările de control făcute la o altă serie de vite, însă cu bacilul tuberculozeĭ bovine, aŭ dat rezultate pozitive: animalele aŭ devenit tuberculoase. Cam aceleaşĭ rezultate le aŭ obţinut experimentatoriĭ şi la gîşte, oĭ, porcĭ, şi măgarĭ, carĭ aŭ putut fi infectaţĭ cu bacilĭi tuberculozeĭ bovine însă nu cu bacilĭi tuberculozeĭ umane. De aicea deduce *Koch*, că tuberculoza umană nu se poate transmite la vite, etc.

Insă *Koch* merge maĭ departe; el crede că nicĭ tuberculoza bovină nu se poate transmite la om, şi afirmă că măsurile luate de poliţia sanitară — inspecţiunea cărnurilor spre a împedeca vînzarea unor cărnurĭ provenite de la animale tuberculoase şi supraveghierea lăptăriilor spre a nu permite consumarea unuĭ lapte provenit de la vacĭ tuberculoase — sunt de prisos. Carnea vitelor tuberculoase şi bacilĭi tuberculozeĭ aflaţĭ în lapte şi în untul care se consumă în oraşele marĭ după *Koch* nu sunt în stare să propage tuberculoza, căcĭ de alt-fel tuberculoza intestinală ar trebui să fie mult maĭ frecventă de cum este în realitate.

Aceste afirmaţiunĭ ale luĭ *Koch* sunt în flagrantă contrazicere cu cunoştinţele noastre actuale asupra biologieĭ baciluluĭ tuberculozeĭ şi maĭ multĭ membrĭ aĭ congresuluĭ, avînd înaintea ochilor nu numaĭ datele ştiinţifice pozitive ci şi cele întîmplate luĭ *Koch* în trecut, aŭ spus pe faţă că se îndoiesc de exactitatea celor arătate de *Koch*. In deosebĭ *Mc. Fadyean* a arătat, că tuberculoza intestinală este destul de frecventă la copiiĭ carĭ în loc de ţîţă capătă laptele unor vacĭ despre carĭ nu se ştie dacă nu sunt tuberculoase. Aceasta în ce priveşte partea a doua a conferinţeĭ luĭ *Koch*; partea întîia e combătută de însă-şĭ arătarea luĭ *Koch*, că la porciĭ hrăniţĭ cu expectoraţiunile tuberculoşilor a găsit „icĭ colea cîţĭ-va micĭ noduliĭ (tuberculoşĭ) în ganglionĭĭ limfaticĭ cervicalĭ şi într'un caz cîţĭ-va noduliĭ (tuberculoşĭ) în plămînĭ. Se cunosc cîteva cazurĭ în carĭ veterinariĭ aŭ dobîndit tuberculoza inefectîndu-se cu bacilĭi tuberculozeĭ bovine.

Congresul a decis ca această chestiune ventilată de *Koch* să fie supusă unor cercetărĭ minuţioase sub controlul unuĭ număr maĭ mare de savanţĭ. Tot o dată însă congresul a emis părerea, ca măsurile decretate până acuma în ce priveşte privigherea alimentelor să rămîie în picioare până la deplina lămurire a chestiuneĭ. Şi e probabil că dreptatea nu va fi pe partea luĭ *Koch*.

Dr. M. Hîrsu.

Ziarul Agrarul *apare sub direcţiunea unuĭ comitet de redacţiune compus din D-niĭ S. Şomănescu, N. Negri, N. St. Cesianu, G. N. Nicoleanu, C. Alimăneşteanu, D. Ionescu-Zane, I. St. Furtună, N. Filip, Ch. Drutzu şi P. Rădulescu; redactor şi secretar de redacţie fiind d. V. M. Kogălniceanu.*

Pe lîngă comitetul de redacţie ziarul şi-a asigurat numeroşĭ şi distinşĭ colaboratorĭ. Printre persoanele carĭ aŭ bine-voit a promite graţiosul lor concurs sunt domniĭ: Profesor Dr. Victor Babeş; Paul Riegler; Dr. M. Hîrsu, C. I. Bălăceanu, Athanasiu I., Andronescu N. N., Berendey C. A., Berendey I. A., Brancovicĭ Emil M., Brezeanu V. Căruntu D. Cristodorescu Gh., Colescu L., Comşa D., Creangă Dr. G. D., Galeriu T., Ghica Ed., Greceanu Paul, Hepites Dr., C., Iancovescu I., Istrati Dr. C., Istrati V., Jocu G., V. M. Kogălniceanu; Locusteanu I. A., Maior G., Mihăescu Gr., Moga V. S., Munteanu V. C., Dr. Neagoe I., Nenițescu D., Petrescu I., Pokorny F., Popeanu Al. V., Popescu-Daia P., Popovicĭ-Lupa N. O., Popovicĭ N. G., Radian S. P., Radu V. I., Robin F., Roman Corneliŭ, Rusescu D R., Sandu C., Socec I., Spitzer M., Staicovicĭ Chr. D., Teodoru L., Uhrinowsky Eug., Vlădescu M.

Articolele de natură politică privesc pe comitetul „Societăţeĭ Agrare", iar cele speciale, technice privesc pe comitetul de redacţiune.

MUNCITORII AGRICOLI STRĂINI

D-l V.M. Kogălniceanu fost inspector agricol, a publicat de curînd o lucrare făcută din ordinul penultimuluĭ ministru al agriculturеĭ, d-l N. Filipescu. Lucrările oficiale aŭ adesea multe defecte; autorul nu se simte liber de a căuta şi de a spune cauzele stărilor şi lucrărilor ce cercetează, saŭ nu are altă competinţă de cît acea aparentă ce rezultă din titlul slujbeĭ.

Instructiva carte de faţă întitulată „*Două ţărĭ agricole*", Ungaria şi Romînia nu arată nicĭ unul din aceste defecte şi va fi adesea ocazie de a se scrie despre ea, fie aci, fie în alte reviste. Din documentele ce conţine, unul e de natură a atrage atenţiunea generală; anume tabloul în care pentru prima dată se publică numărul lu-

crătorilor agricolĭ aduşĭ din străinătate cu autorizarea ministeruluĭ de interne în timp de 16 anĭ. Şese-sprezece anĭ formează o perioadă suficientă pentru ca să reiasă cîte-va observaţiunĭ şi să se vază mersul unuĭ fenomen economic.

In 1885—tabloul începe cu acel an—numaĭ 9 judeţe aŭ adus lucrătorĭ agricolĭ străinĭ. Acest număr a tot crescut; în 1892 două-zecĭ şi unul de judeţe aŭ cerut braţe din străinătate, în 1893, două-zecĭ şi şese. Judeţele carĭ n'aŭ adus nicĭ odată muncitorĭ agricolĭ de peste hotar sunt: Buzăŭ, Argeş, Muşcel şi Prahova. Cele carĭ aŭ adus în toţĭ anĭĭ lucrătorĭ de la 1885 sunt: Botoşanĭ, Dorohoĭ, Iaşĭ, Neamţ, Vîlcea, iar de la 1886 Brăila şi Tutova. Numărul judeţelor cu imigrare temporară de muncitorĭ s'a înmulţit în 1892 cu Ilfov, Teleorman şi Vlaşca, de la 1897 şi Tulcea a adus cîte un mic număr de lucrătorĭ. Gorjul a adus de două orĭ muncitorĭ străinĭ (în 92 şi 93), Vîlcea o singură dată în 1892.

In 1885 aŭ venit 17,527 lucrătorĭ, până în anul 1889 incluziv numărul lor a fost maĭ mic de 10,000, de atunci a fost tot-de-a-una maĭ mare. Maximul a fost în 1893, de 39,935, în 1894 aŭ venit cam tot atît: 39,852, apoĭ a scăzut la 24 şi 25 de miĭ. De la 1898 lipsa se menţine superioară la 35,000, adică

1898	1899	1900
35,764;	37,244;	36,110.

Se pot dar deosebi treĭ fase: 1885—1889 cu maĭ puţin de 20,000 de lucrătorĭ străinĭ, de la 1890 la 1897, cu un număr tot-d'auna maĭ mare de 20,000 şi în doĭ anĭ maĭ mare chiar de 30,000, şi apoĭ de la 1898 cu un număr maĭ mare de 35,000.

In anul acesta se ştie că s'a făcut experienţa de a înlocui muncitorĭĭ străinĭ cu militarĭ în congediŭ. Nu se va şti de cît maĭ tîrziŭ până la ce punct a izbutit încercarea.

Judeţele carĭ aŭ adus maĭ mulţĭ muncitorĭ în vremea din urmă sunt: Botoşanĭ şi Dorohoĭ, Iaşĭ, Tutova şi Putna în Moldova, Ialomiţa, Teleorman şi Ilfov în Muntenia. In 1885 numaĭ şese judeţe aduceaŭ maĭ mult de 100 de muncitorĭ străinĭ, la 1888 acest număr a ajuns la 11, iar de la 1893 la 22. In 1898, 24 de judeţe, adică $^3/_4$ din numărul total aŭ adus muncitorĭ.

Dacă datele oficiale nu sunt absolut exacte, ele pot să greşească numaĭ în maĭ puţin. Căcĭ e maĭ uşor de admis că se stecoară un număr oare care de muncitorĭ ocolind biurourile vamale şi pichetele de pază, de cît că autorităţile înscriŭ la intrarea în ţară maĭ mulţĭ lucrătorĭ de cît văd în faţa lor.

Naţionalitatea nu e arătată în documentul ce am analizat, dar se ştie că în nordul Moldoveĭ, aceĭ muncitorĭ sunt în mare parte ruteni, de a lungul Dunărdĭ bulgarĭ în unle părţĭ secuĭ, şi că sunt printre eĭ şi romînĭ din Bucovina, din Basarabia, etc.

Un fapt economic ca acesta, că vin în fie-care vară cîte 35,000 de oamenĭ pentru munca cîmpuluĭ dă de gîndit. Dacă ni s'ar fi putut spune cît staŭ în termen mediŭ aceĭ muncitorĭ ne am fi dat şi maĭ bine seama de importanţa economică a faptuluĭ.

Orĭ cît e de ridicată cifra de 35,000 de lucrătorĭ—carĭ poate să fie în realitate 40,000—ea nu coprinde toată imigrarea timporară. Bulgariĭ carĭ arendează cîte-va pogoane pentru a cultiva legume, nu intră în ea căcĭ eĭ vin cu legitimaţiĭ individuale, nu în cete şi cu permisiĭ luate pentru un număr hotărît de oamenĭ, ca mucitoriĭ întrebuinţaţĭ în cultura mare. Numărul acestor bulgarĭ grădinarĭ nu se ştie, dar poate să fie de vre-o 4—5000; poate şi maĭ mult.

Maĭ vin apoĭ, tot ca imigranţĭ timporarĭ şi individualĭ servitoriĭ, carĭ atît la ţară cît şi la oraşe sunt în mare parte străinĭ. Apoĭ meseriele sunt şi ele exersate în mare parte de străinĭ stabilĭ în ţară. Toate aceste fapte ne conduc la aceiaşĭ concluzie: avem prea puţinĭ muncitorĭ. Acest lucru îl confirmă şi statistica populaţiuneĭ, căcĭ densitatea populaţiuneĭ Romînieĭ e una din cele maĭ slabe în Europa. O politică economică inteligentă va ţine seamă de disproporţia care face că consideraţĭ din punctul de vedere al întindereĭ teritoriale suntem un stat mare, saŭ cel puţin mijlociŭ, iar din punctul de vedere al populaţiuneĭ, un stat mic.

Cînd se ştie că o industrie puternică cere, printre alte condiţiunĭ de existenţă, şi prezenţa unuĭ proletariat numeros, căruia ea trebue să asigure existenţa, e permis a se întreba dacă cu o populaţiune care nicĭ n'ajunge pentru nevoile agriculturieĭ cum o facem dar-mite pentru o agricultură intensivă s'ar putea găsi la noĭ prisosul de muncitorĭ necesar pentru desvoltarea uneĭ industrieĭ care să nu fie părăsită.

Rom.

VETERINARUL CRESCĂTOR

Agrigultoriĭ, înmulţesc, cresc, ameliorează vitele după trebuinţele comandate de împrejurările exploataţiuneĭ şi ale comerciuluĭ; veterinariĭ le îngrijesc cînd sunt bolnave şi cu toate că arare orĭ le salvează,— agricultoriĭ şi veterinariĭ aŭ rămas prietenĭ.

Prietenia cîte o dată, nu este nicĭ sinceră nicĭ de lungă durată.

Veterinariĭ, nu voesc să înţeleagă că agricultoriĭ se pot ocupa cu creşterea şi ameliorarea raseĭ vitelor după cum o înţeleg maĭ bine şi maĭ rentabil faţă cu mijloacele de carĭ dispun.

Intempestiv din cînd în cînd, eĭ, veterinariĭ, intervin în domeniul agricol sub vălul zootechnicianuluĭ şi califică pe agronomĭ şi pe agricultorĭ de *«lipsiţĭ de inteligenţă» «plinĭ de pasiune»* ba chiar de *«farsorĭ»*, toc d'auna cînd aceştĭ din urmă ignorează ştiinţa veterinară şi'şĭ văd de treabă!

Veterinariĭ contestă agricultorilor dreptul şi capacitatea de a se amesteca în ameliorarea raseĭ vitelor, pentru simplul motiv că în această chestiune, trebue cine-va să cunoască anatomia, fiziologia şi acţiunea agenţilor exterioĭ asupra animalelor şi de aci conchid, că trebue să fiĭ veterinar ca să poţĭ pătrunde *misterul şi arta industrială a creşterei vitelor, saŭ zootechnia!*

Această veche discuţie a stîrnit furtunĭ marĭ pe vremurĭ în cîmpul veterinar şi astă-zĭ vedem că eĭ le aprind din noŭ.

La 7 August a. c. sub acelaş titlu adecă *«Veterinarul crescător»* un condeiŭ veterinar mîhnit de un articol al «Revisteĭ Viticole» şi în dorul de a cîştiga cu grabă un proces perdut încă de mult se ocupă de agronomĭ şi le face paralela capacităţiĭ lor faţă de veterinarĭ, în ziarul «Epoca».

Cu această ocaziune din nefericire mă tîrăşte şi pe mine în discuţie şi în mod bine deghizat, caută să mă facă să simţ iuţeala bisturiuluĭ. Autorul pseudonim mă atacă de front, şi cum nu prea am obiceiul să'mĭ ascund părerile îmĭ permit să răspund sub iscălitura mea pentru ca colegiĭ anonimuluĭ veterinar să vază cît este de greşit a încerca bombe cu mînĭ neexperimentate.

Veterinariĭ nu perd nicĭ o ocaziune de a clasa pe agronomĭ în rîndul analfabeţilor, lipsiţĭ de inteligenţă şi plinĭ de pasiune.

Pentru ce toate acestea? Motivul este simplu, şi pentru aplicaţiunea ştiinţeĭ veterinare ne maĭ putînd avea loc cu atîta succes în domeniul publiculuĭ de altă dată, expansiunea cerebrală a anonimuluĭ veterinar a ajuns la un grad aşa de mare în cît *volens nolens* a căutat o eşire şi eşirea fericită a găsit-o în discuţia competinţeĭ agricultorului de a se ocupa de creşterea vitelor.

Nu doream să am nicĭ odată vre-o discuţiune cu veterinariĭ de soiul anonimuluĭ nostru şi nicĭ pe acest teren.

Nu ţineam să'ĭ daŭ importanţa ce caută să-şĭ o impue,—căcĭ avem convingerea că nu veterinariĭ, aŭ făcut acea brumă de vite ce avem în ţară şi cea ce ne place să admirăm la străinĭ în materie de vite ameliorate.

Voĭ lua de martor în afirmarea mea chiar un veterinar, pe amicul meŭ d. N. Filip.

Crescătoriĭ de vite romîneştĭ carĭ se găsesc citaţĭ în opera d-luĭ Filip, ca Moruzi, prinţul Suţu şi alţiĭ carĭ aŭ introdus merinosul pentru încruci-

şarea ţigăieĭ încă de prin 1835, 1847, mă întreb eraŭ eĭ veterinarĭ?

Spancele, metişiĭ de merinos-ţigae, fost-aŭ ele produse după consiliile veterinare?

D. Pariano, elev al şcoaleĭ din Gembloux, mare crescător şi ameliorator al caluluĭ dobrogean şi a oilor ţigăĭ cu rasa *charmoise*, este el veterinar?

Bulgarul Nitchcioff din Dobrogea *«qui a d'excellents animaux obtenus par la sélection»* (N. Filip) a învăţat el vre-odată medicina veterinară?

Radu Ionescu, St. Moldoveanu, Eremia Popa şi Sandu Popa caĭ produc boul ialomiţean *«excellent travailleur, qui peut concourir avec n'importe quelle race bovine»* (N. Filip), fost-aŭ eĭ vre-odată veterinarĭ?

Şi apoĭ celebriĭ crescătorĭ ca Bakwel, Richard Good, Elleman, Ionas Webb, Colbert, Daubeutou, Thaer, Sanson, Abel Petiot şi cîţi alţiĭ, aŭ fost eĭ toţĭ veterinarĭ?

Am dori să ni se citeze în ţară şi chiar în străinătate un veterinar crescător pe seama sa, bine înţeles cu rizicul şi cu pericolul perderilor şi cîştigurilor din jocul experienţelor zootehnice, şi aşĭ ruga pe toţĭ agricultoriĭ să i se închine.

Că găsim pe agricultor ocupîndu-se cu succes desăvîrşit în creşterea vitelor este logic, uşor şi natural.

Logic este căcĭ vitele sunt încă necesariĭ în exploataţiunile agricole pentru consumarea şi trecerea în comerciŭ a o mulţime de produse auxiliare cultureĭ cîmpuluĭ;

Natural este, atuncĭ cînd condiţiunile economice nu permit de cît cultura pastorolă, şi

Uşor este *«car il ne faut pas être un savant pour faire l'aplication des principes de la zootechnie»* după cum ne afirmă chiar Mr. Tisserand!

Agricultoriĭ aŭ avut un mare păcat în ţara noastră; aŭ fost puţinĭ la număr, puţin sgomotoşĭ şi maĭ puţin reclamagiĭ.

Agricultoriĭ cînd aŭ fost puşĭ la încercare, aŭ dat dovezĭ palpabile şi de un interes public imediat în administraţiunile statuluĭ.

Rezolvarea crizeĭ filoxerice şi clasarea acesteĭ chestiunĭ de sigur că s'a făcut fără concursul veterinarilor; fără ca veterinariĭ să facă parte din comisiunile de pe vremurĭ, nicĭ din servicile ce nu maĭ există, pe simplul motiv invocat acum, că tot ce este animal, tot ce se mişcă, util saŭ vătămător, aaparţine si constitue complexul înalteĭ ştiinţe hypiatrice!

Ţineam să nu ne dăm în spectacol agricultorĭ şi veterinarĭ, credeam că vom ajunge o dată şi uniĭ şi alţiĭ a ne convinge de rolul ce avem în această ţară. Din nenorocire nu s'a putut, — să o sperăm pe viitor; — pănă atuncĭ însă, fiind provocaţĭ de unul din breasla veterinară ne facem o datorie să ne apărăm.

Cu răutate ni se atribue că am format *«o constelaţie împrejurul ministeruluĭ de agricultură»* şi că influenţa noastră (sic) a desfiinţat institutul zootechinic!

Un institut zootechinic ar fi o adevărată fericire, fiind-că, mulţĭ ar avea ocaziune să vază lucrurĭ neştiute de toată lumea. Nu am contribuit cu nimic la desfiinţarea luĭ, după cum nu am contribuit nicĭ la desfiinţarea serviciuluĭ viticol al căruĭ şef am fost cît a durat; ambele aŭ urmat calea naturală a progresuluĭ care desfiinţează lucrurile cînd devin inutile, şi înflinţează pe cele utile, cum este de pildă *serviciul zootechnic..!*

S'a desfiinţat o staţiune zootechnică, ca să se înfiinţeze un *serviciŭ zootechnic*, şi tot vă plîngeţĭ?!

Atribuiţĭ agricultorilor *nepricepere patentă*, că aŭ cumpărat vacĭ, fără nicĭ un simptom tuberculos şi în urmă aŭ reacţionat la tuberculină.

Pentru ce însă vă atribuiţĭ d-v. veterinarĭ, *înalta pricepere*, cînd aţĭ făcut acelaşĭ lucru, ba ceva maĭ mult, în calitate de patologĭ veterinarĭ..?!

Acuzaţĭ şcoala de la Herestrăŭ şi pe agronomiĭ ce aŭ condus'o, că a otrăvit lumea cu lapte de la vacĭ tuberculose şi vă lăudaţĭ că laptele servit publiculuĭ de la lăptăria şcoaleĭ veterinare (institutuluĭ zootechnic), nu cunoaştea bacilul luĭ Koch pe simplul motiv că, *nicĭ o vacă din cele cumpărate de veterinarĭ nu aŭ reacţionat la tuberculină..!*

Pănă aci credeam că ştiinţa veterinară ca toate ştiinţele se înconjoară de adevăr, dar m'am înşelat, căcĭ şi acum ca şi în alte ocaziunĭ, obiceiurile urîte ale palfrenerilor şi giambaşilor de caĭ, sunt răŭ înrădăcinate la mulţĭ veterinarĭ.

Întrebuinţez aceste expresiunĭ puţin urbane şi revoltătoare, pentru că văd că veterinariĭ apărînd cauza lor, recurg la inexactităţĭ enorme şi nepermise.— In adevăr, d. Filip, şeful institutuluĭ zootechnic, în 1900, arată că printre puţinile vacĭ ce maĭ rămăsese la lăptăria experimentală a şcoaleĭ, treĭ eraŭ tuberculoase şi şĭ-aŭ găsit sfîrşitul pe cheul Dîmboviţeĭ la abatoriŭ...!?

Trebue ca cine-va să cunoască prea puţină veterinărie, ca să afirme ca înainte de întrebuinţarea tuberculineĭ, diagnozarea tuberculozeĭ la bovide, era aşa de uşoară.

Dacă venim la partea a doua a articoluluĭ care mă priveşte personal, pentru că e vorba de caĭ de Pinzgaŭ. cumpăraţĭ de mine pentru ferme şi pepiniere, mă explic:

Autorul articoluluĭ ne ia în zeflemea pentru că un agronom a cumpărat caĭ (eu) şi ne arată că eĭ anul trecut, aŭ fost vînduţĭ de d. ministru N. Fleva, *«ca reforme şi cu preţurĭ ridicole..!»*

Aci revendic maĭ întîiŭ cu această ocaziune, atît pe cît cunosc, dreptul ca om să pretind de a fi introdus eŭ cel d'intîiŭ pentru agricultura mare calul de *„gros traits"* şi cărţile de zootechnie de carĭ ne vorbiţĭ că s'aŭ publicat sper că aŭ scăpat din vedere cînd aŭ lăsat în întuneric acest lucru, — atuncĭ cînd pentru un animal mult maĭ mic, o oae, citează pe *importator* cu multe detaliĭ.

Sunt opt anĭ de atuncĭ, caĭ sunt în viaţă, prosperĭ, se reproduc şi muncesc din greŭ, — toate acestea în desperarea acelor ce aŭ criticat pe vremurĭ această inovaţiune şi importaţiune agricolă.

Că produşiĭ lor s'aŭ vîndut ca reforme şi cu preţurĭ ridicole, îmĭ veţĭ permite să facem o comparaţie singură.

La licitaţia, ordonată în 1899 de d. ministru N. Fleva, s'aŭ vîndut:

d-luĭ D. Dobrescu

5 mînzĭ de 1 an cu 300 leĭ bucata
2 » » 2 1/2 » » 900 » »

d-luĭ Cantacuzino

2 mînzĭ de 2 1/2 anĭ cu 600 leĭ bucata
2 » » 1 » » 252 » »

d. Stroescu

2 mînzĭ de 1 1/2 an cu 600 leĭ bucata
2 » » 1 » » 350 » »

Primărieĭ Buzăŭ

3 mînzĭ de 2 1/2 anĭ cu 800 leĭ bucata

d-luĭ C. Vernescu

5 mînzĭ de 1 an cu 300 leĭ bucata
1 » » 2 1/2 » » 600 » »

şi aşa maĭ departe,

Vă întreb acum, cînd aţĭ văzut cum s'aŭ vîndut produşiĭ cailor, şi încă notaţĭ la *licitaţie publică*;

Cînd mînziĭ de un an corespund uneĭ valoriĭ mijlociĭ de 300 leĭ bucata;

Cînd mînziĭ de 2 anĭ şi jum. aŭ atins preţul de 800 şi 900 leĭ bucata găsiţĭ că eĭ eraŭ reforme vîndute cu preţuri ridicole?

Cînd cu aceiaşĭ ocaziune s'a vîndut şi un singur produs al institutuluĭ zootechnic, după uniĭ de rasă *anglo-arabă* şi care nu a atins de cît abia *150 leĭ pentru vîrsta de 2 anĭ*, maĭ găsiţĭ comparaţie între caiĭ cumpăraţĭ şi crescuţĭ de veterinarĭ şi între aceĭ cumpăraţĭ de agronomĭ şi crescuţĭ după preceptele agricultoreştĭ?....

Noĭ regretăm din inimă dacă în rîndurile de maĭ sus am fost vulnerabilĭ.

Tăcerea profundă, ar fi fost filozofia întreguluĭ răspuns, am fi făcut-o şi aceasta în faţa uneĭ semnăturĭ,— dar cînd sub pseudonime se pot ascunde geniĭ marĭ, preferăm o luptă deschisă de cît una pseudonimă.

Atît de o cam dată. **G N.Nicoleanu**
agricultor

Lupta contra tuberculozeĭ vitelor

Am arătat în articolul meŭ precedent că mijlocul cel maĭ sigur pentru a recunoaşte din vreme tuberculoza la o vită, este întrebuinţarea substanţeĭ numită *tuberculină*.

In adevăr semnele clinice pe care ni le arată o vită atinsă de tuberculoză sunt foarte puţin lămurite şi inconstante.

Se observă une-orĭ că animalele atinse de tuberculoză tuşesc, avînd o tuse scurtă, uscată, dureroasă şi repetată, respiraţia se execută cu maĭ multă greutate, că vacile intră des în călduri, rămîn însă sterpe, une-orĭ maĭ mulţĭ anĭ de-a rîndul, că daŭ lapte din ce în ce maĭ puţin, une-orĭ din cauza alteraţiunilor tuberculoase ale mameleĭ. Chiar dacă se întîmplă ca asemenea vacĭ date la taur să prindă, de multe orĭ observăm că avortează şi rămîn pe urmă iarăşi sterpe. Maĭ sunt şi alte semne ce se pot observa la vitele tuberculoase d. e. un sgomot de focare în cavitatea toracică, apoĭ se vede că părul începe să devie aspru şi sbîrlit, pelea devine uscată şi se lipeşte de ţesăturile de desubt aşa că nu o maĭ putem deslipi cu înlesnire dacă o apăsăm cu 2 degete. In cazurĭ maĭ înaintate de tuberculoză se maĭ poate vedea că ochiĭ se cufundă în orbite, animalele slăbesc din ce în ce maĭ mult, devin cum se zice cachectice, şi dacă nu se daŭ la tăere, mor în cele din urmă într'o stare de slăbiciune extremă.

Boala poate însă să dureze anĭ de zile, pofta de mîncare şi starea generală a viteĭ poate să rămînă bune, însă se poate ca pofta de mîncare să se menţină şi cu toate acestea, chiar dacă li se dă cea maĭ bună hrană, animalele totuşĭ slăbesc continuŭ.

Orĭ-cum ar fi o vită tuberculoasă, maĭ cu seamă la început, poate une orĭ să nu se arăte nicĭ un semn de existenţa tuberculozeĭ, alte-orĭ poate să prezinte nişte simptome, carĭ însă se pot observa si la alte boale, aşa că un medic veterinar, orĭ cît de multă experienţă ar avea, va putea bănui existenţa tuberculozeĭ la o vită, fără să se poată pronunţa într'un mod absolut, pănă cînd nu recurge la întrebuinţarea tuberculineĭ, cu ajutorul căreia se poate diagnostica *chiar de la început* şi *în mod sigur*, existenţa tuberculozeĭ.

Tuberculina este o substanţă, descoperită, ca şi *bacilul tuberculozeĭ*, tot de Koch la 1890, şi fu întrebuinţată de dînsul la început pentru vindecarea tuberculozeĭ. Dacă pentru vindecarea tuberculozeĭ, tuberculina n'a dat efectele anunţate de Koch, ea s'a arătat însă ca un preţios mijloc pentru diagnosticul boaleĭ la vite.

Ea se prepară din culturĭ de bacilul tuberculozeĭ, cultivat în bulion gliceri-nat 6%. După ce aceste culturĭ cresc 2—3 luni la temperatura corpuluĭ (37°-38°), se sterilizează la 110° şi lichidul se concentrează la a 10-a parte din volumul primitiv, obţinîndu-se ast-fel un lichid gros (ca un sirop), de o coloare brună, de un miros plăcut, a floare de teiŭ, ca şi culturile de bacilĭĭ tuberculozeĭ. Acest lichid este ceea ce se chiamă *tuberculina brută*, *limfa luĭ Koch* saŭ numaĭ simplu *tuberculină*. Medicĭĭ veterinarĭ şi agricultorĭĭ trag foloase însemnate din întrebuinţarea acesteĭ substanţe. In toate ţările s'aŭ făcut încercărĭ numeroase la miĭ de animale cu tuberculina şi s'a văzut că cu ajutorul eĭ se poate diagnostica, în mod aproape absolut, existenţa tuberculozeĭ la o vită.

Injecţiunea cu tuberculină se face pe părţile laterale ale gîtuluĭ saŭ înapoia speteĭ, după ce s'a spălat locul de injecţiune cu o substanţă antiseptică. Innainte de injecţiune trebue să i se iea animaluluĭ de 3 orĭ saŭ cel puţin de 2 orĭ temperatura, pentru a ne asigura că animalul nu are friguri, căcĭ atuncĭ nu i se injectează tuberculina, ci se amînă injecţiunea pănă ce animalul nu maĭ are friguri.

Din causă că reacţiunea febrilă, în urma injecţiuneĭ cu tuberculină la animale tuberculoase, începe cam după 12 ore după injecţie, e bine ca injecţia să se facă seara şi a doua zi dimineaţa să se înceapă cu luarea temperaturei şi să se continue cu luarea temperaturei la intervale de 3 saŭ maĭ bine de 2 ore, pănă cînd temperatura revine aproape la temperatura găsită înainte de injecţie. Pentru ca rezultatul ce-l dă injecţiunca cu tuberculină să fie hotărîtor, e nevoe ca toată operaţiunea să fie făcută saŭ condusă de un medic veterinar cu experienţă în această chestiune.

Dacă se injectează sub piele $^1/_2$ centimetru cub de tuberculină (amestecată cu $3^1/_2$—$4^1/_2$ grame apă sterilizată) vedem că *la un animal sănătos ea nu are nicĭ o acţiune apreciabilă.*

Dacă din contra animalul este tuberculos, observăm la dînsul în urma injecţiuneĭ cu tuberculină o *reacţiune febrilă* pronunţată, cu nişte caractere particulare. In adevăr după 10—14 ore după injecţiune vedem că temperatura corpuluĭ se ridică d. e. de la 38°,5—39, cît se găseşte înainte de injecţie, se ridică după 12—14 ore la 40°—41° şi chiar 41°,5. Afară de aceasta se maĭ observă la animalele tuberculoase şi alte semne cum e pofta de mîncare, o tristeţă, un fel de tremurătură etc. Toate aceste însă dispar după 24—36 ore şi totul revine la starea dinainte.

Injecţiile cu tuberculină nu prezintă absolut nicĭ un pericol saŭ inconvenient, ele nu împuţinează cantitatea lapteluĭ la animalele sănătoase, ea nu dă loc la avorturĭ, chiar cînd vacile sunt aproape să nască.

Toate animalele carĭ reacţioneazà în modul arătat maĭ sus în urma injecţiunilor cu tuberculină sunt atinse de tuberculosă. Dacă se tae asemenea animale găsim la autopsia lor alteraţiunĭ tuberculoase une-orĭ întinse, alte-orĭ foarte micĭ, carĭ se găsesc chiar atuncĭ cînd animalul avea în timpul vieţeĭ, fără întrebuinţarea tuberculineĭ, toate aparenţele sănătăţeĭ.

Importanţa diagnostică a tuberculineĭ fiind probată şi recunoscută fără şovĭală, nu e greŭ să se stabilească o luptă sistematică în contra tuberculozeĭ animalelor şi în special a tuberculozeĭ bovine cu ajutorul tuberculineĭ.

De sigur că agricultorĭĭ sunt datorĭ ca să împedice împrejurările ajutătoare desvoltăreĭ şi întindereĭ tuberculozeĭ prin îmbunătăţirea creşstereĭ vitelor, prin o igienă maĭ bună a grajdurilor etc. Toate acestea însă păzite cu cele maĭ marĭ îngrijirĭ nu vor fi în stare singure să gonească tuberculoza din grajdurĭ etc. De oare-ce tuberculinizarea procură mijlocul de a constata din vreme tuberculoza la animalele în viaţă, vom avea în această substanţă şi un mijloc de a o combate şi de a opri întinderea tuberculozeĭ la animalele sănătoase.

Combaterea trebue să se înceapă prin urmare prin acea ca toate animalele dintr'o exploatare unde s'a constatat un caz de tuberculoză saŭ unde avem bănuială că poate să existe vite tuberculoase, să fie supuse injecţiunilor cu tuberculină.

Animalele carĭ n'aŭ reacţionat să se pue într'un grajd deosebit, unde n'aŭ maĭ fost alte vite, saŭ care, dacă a fost cu vite, s'a golit şi supus dezinfecţiuneĭ riguroase. Dacă nu dispunem de un grajd deosebit pentru animalele carĭ n'aŭ reacţionat şi carĭ se consideră ca neatinse de tuberculoză, atuncĭ despărţim grajdul comun, unde se găsesc, toate vitele, în două compartamente, printr'un părete de lemn complect saŭ maĭ bine printr'un zid complect, întrerupîndu-se orĭ-ce comunicaţie între cele două compartamente. Unul din cele două compartamente care este destinat pentru animalele sănătoase, nereacţionate, va fi dezinfectat radical, pentru a distruge toate rămăşiţele cu bacilĭĭ tuberculozeĭ. Animalele găsite sănătoase, trebuesc hrănite, adăpate şi îngrijite deosebit prin oameni destinaţĭ numaĭ pentru ele; chiar şi la păşune saŭ la jug dacă s'ar pune, nu trebuesc amestecate cu animale ce aŭ reacţionat la tuberculină, carĭ trebuesc considerate ca tuberculoase. Aceste prescripţiuni trebuesc continuate pănă cînd se depărtează toate animalele găsite tuberculoase.

In compartimentul animalelor sănătoase nu se vor introduce animale din noŭ cumpărate, pînă ce acestea nu aŭ fost tuberculinizate şi găsite sănătoase. Pentru a se garanta şi maĭ mult că nu s'aŭ maĭ infectat de tuberculoză dintre vitele recunoscute sănătoase la prima injecţiune, e bine să se repete injecţiunea cu tuberculină la toate vitele la un interval de 6 lunĭ. Taurĭĭ întrebuinţaţĭ să fie tot-dea-una tuberculinizaţĭ şi recunoscuţĭ ca neatinşĭ de tuberculoză.

Animalele carĭ aŭ reacţionat la prima injecţiune se vor supune la îngrăşare şi se vor destina cît se poate de iute pentru măcelărie.

Inainte de a le da la măcelărie anima-

lele se pot ţine încă un timp, se pot pune la muncă, se poate întrebuinţa laptele lor, însă numaĭ după *o fierbere prealabilă.*

Boala fiind recunoscută la începutul eĭ, proprietarul nu va perde mult, căcĭ vitele se îngraşă destul de uşor şi leziunile găsite la tăerea lor fiind foarte micĭ, nu daŭ loc la confiscarea cărneĭ, aşa cum se întîmplă atuncĭ cînd se lasă ca animalele tuberculoaze să trăiască mult timp, fiind-că atuncĭ tuberculoza se generalizează.

E foarte important maĭ ales ca animalele sănătoase să nu se maĭ lase în contact cu cele bolnave, şi ca acestea să fie cu totul excluse de la reproducţie. Atuncĭ cînd avem vacĭ pline carĭ reacţionează la tuberculină, putem, maĭ ales dacă avem de a face cu animale de valoare, să aşteptăm pănă la fătare, cînd vom izola imediat viţelul de mumă, hrănindu-l cu lapte de la o vacă sănătoasă, saŭ lapte chiar de la muma luĭ, însă prealabil sterilizat. In acest caz, în imensa majoritate a cazurilor, cu toate că viţelul provine de la o vacă tuberculoasă, el nu are tuberculoza şi va continua de a fi sănătos dacă-l vom feri de a se infecta de la mama luĭ saŭ de la un alt animal tuberculos.

E sigur că pentru ca lupta contra tuberculozeĭ să aibă un succes şi maĭ mare, va trebui ca şi Statul să intervie interzicînd d. e. introducerea animalelor carĭ reacţionează la tuberculină (tuberculinizarea să fie obligatoare la frontieră).

Pentru vacile lăptariilor să se prescrie tuberculinizarea obligatoare şi darea pentru măcelărĭĭ a acelora recunoscute tuberculoase.

Toate aceste măsurĭ să fie generalizate şi conduse de Stat după o anumită sistemă care s'ar putea pune în practică cu mijloacele de care dispune astăzĭ pentru a combate boalele contagioase la animale.

Lupta contra tuberculozeĭ vitelor la noĭ în ţară, va fi cu atît maĭ uşoară şi maĭ sigur încoronată de succes, cu cît numărul animalelor tuberculoase între vitele autochtone e foarte mărginit. După constatările făcute cu ajutorul tuberculineĭ s'a văzut că numaĭ 5—6% din vitele autochtone sunt atinse de tuberculoză. Din contră acolo unde vitele se ţineaŭ maĭ mult în stabulaţiune pentru scopurĭ industriale, pentru prăsilă, lapte saŭ carne, acolo unde s'aŭ introdus şi s'aŭ făcut cruciriĭ cu animale de rase străine fără o alegere competintă, s'a observat că 30—55% din animale eraŭ atinse de tuberculoză, une-orĭ într'un grad foarte înaintat.

De aceia cred că statul saŭ agricultoriĭ marĭ carĭ vor începe o creştere maĭ sistematică a vitelor, maĭ ales atuncĭ cînd vor aduce rase perfecţionate, vor avea să se gîndească între altele şi la evitarea şi combaterea die vreme a tuberculozeĭ.

Paul Riegler
Profesor la şcoala superioară de Medicină Veterinară.

Viitorul agriculturei noastre

Am urmărit cu curiozitate ancheta întreprinsă de către ziarul Epoca, despre scăderea consumaţieĭ în Capitală, şi, mărturisesc că silinţele desfăşurate de către reporter pentru a dovedi cu aceste convorbirĭ, eficacitatea unuĭ anumit sistem financiar, pe mine m'a lăsat neconvins; căcĭ, dacă am vrea să tragem o concluzie din aceste întîlnirĭ particulare, acel sistem s'ar prezinta în modul următor: Ţara îngreunată cu impozite, pentru a crea şi a susţine clientela băcăniilor şi a diferitelor prăvălĭĭ ale Bucureştiuluĭ. D-l Lupan, pălărier-economist, ar trebui să 'şĭ dea socoteala că Statul ca şi particularĭĭ, nu poate în vecĭ să cheltuiască maĭ mult de cît are. Acele 50 milioane care ne lipsesc astăzĭ, nicĭ odată nu le-am posedat în urma muncĭĭ noastre, ele nu reprezintă alt-ceva de cît baniĭ ce împrumutam pe fie-care an pentru complectarea sumelor ce ne lipseaŭ. Acum cînd criza a pus o pedică la împrumuturĭ, se înţelege de la sine că rămînem numaĭ cu cea-ce este al nostru, adică cu 50 milioane maĭ puţin pe fiecare an: decĭ, este un lucru foarte natural, cînd un şef de guvern se gîndeşte să reducă cheltuelile.

Aşa dar, reduşĭ la mijloacele noastre suntem săracĭ, şi această constatare ne strînge de gît; cu drept cuvînt de altmintrelea, căcĭ avem totul ca să fim bogaţĭ şi numaĭ nepăsărĭĭ, incurieĭ noastre datorim starea nenorocită în care ne aflăm:

Nu muncim.

D-l Lupan adresîndu-se către agricultorĭ, spune: «A te numi agricultor cînd exploatezĭ o moşie de miĭ de pogoane fără să aĭ vite, caĭ, porcĭ, pasărĭ, grădina cu pomĭ roditorĭ, grădina cu zarzavat, cînepă, in, stupĭ de albine etc. asta nu este agricultură». Aci, recunosc că d-sa are dreptate, dar, de ce staŭ lucrurile aşa? A produce este puţin lucru dacă nu aĭ cuĭ să vinzĭ. Desfacerea productelor este dar unul dintre actele cele maĭ însemnate ale mecanismuluĭ social, atît de însemnat, în cît cîţĭ-va economiştĭ eminenţĭ, dintre carĭ Fr. Bastiat, aŭ făcut din această operaţie, pivotul întregeĭ ştiinţe economice.

Trebue să muncim, însă munca nu se improvizează: Condiţiunile sociale în carĭ trăeşte omul trebue să fie favorabile desvoltăreĭ munceĭ sale. Justiţia joacă aci un rol însemnat: dacă legile sunt clare, dacă ele ocrotesc munca cinstită, dacă magistratul să bucură de încrederea tuturor, atuncĭ naşte prosperitatea, capitalul circulă dînd viaţă la o mulţime de industrĭĭ, fie agricole, fie de orĭ-ce soiŭ, carĭ aduc pe urma lor, avuţia în ţară.

O bună administraţie pentru populaţiunea rurală este de mare interes. Dacă siguranţa este garantată, dacă legile de poliţie sunt bine aplicate, mijloacele de comunicaţie bine întreţinute, atuncĭ populaţiunea prosperează fiind-că poate munci fără fricĭ. In ţările occidentale în carĭ vedem justiţia şi administraţia la înălţimea misiuneĭ lor; industria, agricultura, comerciul aŭ atins o desvoltare uimitoare. Iar în ţările orientale în carĭ cuvintele de iustiţie şi de administraţie sunt cuvinte goale, popoarele par a fi adormite, omul se fereşte, vegetează, capitalul se ascunde. Ca pildă avem Bosnia şi Herzegovina; să comparăm, starea lor sub dominaţiunea turcească, cu starea lor, sub actuala dominaţiune austriacă.

Guvernele carĭ nu şi-aŭ dat seama de importanţa acelor factorĭ, aŭ asumat o mare răspundere faţă cu istoria.

Să sperăm în patriotismul, în luminile oamenilor carĭ conduc şi vor conduce ţara pe viitor, că vor pricepe maĭ bine de cît predecesoriĭ lor importanţa fără seamă a justiţieĭ şi a administraţieĭ; şi că se vor sili a îndrepta cît de curînd starea actuală.

In Romînia nicĭ o muncă nu poate întrece munca cîmpuluĭ, fiind ocupaţiunea principală a imenseĭ majorităţĭ a populaţiuneĭ.

Decĭ trebue s'o considerăm ca fiind cea maĭ firească, după solul, după climă, după aplecarea populaţiuneĭ. Dacă statul ar veni în ajutor iniţiativeĭ private atît de slabă la noĭ, după puţinĭ anĭ ne-am mira înşine de progresele realisate.

Noroc, că nu avem nimic de inventat, destul ar fi să copiăm cu inteligenţă măsurile luate în alte ţărĭ, unde ele aŭ dat rezultate fericite. Să întocmim apoĭ un program rezonabil, şi să ne ţinem de dînsul.

Este evident, că nu se poate realiza o reformă, un progres fără cheltuială; însă interesul desvoltăreĭ noastre economice e atît de important pentru viitorul ţăreĭ, în cît nicĭ un om de stat demn de această numire, nu va ezita un moment să înzestreze ministerul agriculturei cu sumele necesare; bine înţeles, în măsură cu mijloacele noastre.

Pentru săvîrşirea acesteĭ opere de regenerare, aş propune o împărţeală în treĭ diviziunĭ principale.

1. Cultura cerealelor. 2. Cultura viilor, fructelor şi legumelor. 3. Creşterea vitelor. Incredinţate fie-care unor oamenĭ specialĭ, cu misiunea de a propune mijloace de progres şi de a supraveghia executarea lor.

1. Cultura cerealelor. O ţară agricolă se poate asemăna cu o casă de comerciŭ care vinde o anume marfă, şi fiind-că maĭ multe ţărĭ se găsesc carĭ vînd aceaşĭ marfă, ele se află toate supuse legeĭ concurenţeĭ. Decĭ vînd nevrînd, fie-care trebue să facă posibilul pentru a atrage pe cumpărător, mulţumindu-l pe deplin prin calitatea productelor, prin modul cinstit şi cu grabă cu care îl serveşte. Mărturisim că pe

acel teren noĭ am rămas cu mult înapoĭ după cele-l'alte ţărĭ exportatoare. Să mi să permită să daŭ aci o pildă culeasă dintr'un articol ce-l scriseiŭ în ziarul *Roumanie*, acum doĭ anĭ mi se pare.

Să presupunem un cumpărător din Anglia care adresează următoarea telegramă uneĭ case de comision din Brăila.

Sunt cumpărător pentru 35000 hect. grîŭ roşu de toamnă, calitatea I-a: arătaţĭ preţul, predarea promptă.

La primirea acesteĭ telegrame, ce răspuns va putea da comisionarul?

In primul moment nu va putea răspunde nimic. El va alerga pe la depozite să vadă ce cantitate din acel grîŭ poate găsi în oraş, va trimite oamenĭ pe la proprietarĭ. Ĭĭ va trebui cîte-va zile ca să găsească marfa cerută şi pentru a se tocmi cu posesorĭĭ aceleĭ marfe. După 5 saŭ 6 zile dînsul va fi în măsură să răspundă şi dacă săvîrşeşte vînzarea, grîul nu va putea fi adunat la port şi încărcat pe vapor, de cît după 2 săptămînĭ de la data cumpărăreĭ.

Adică, cumpărătoruluĭ 'ĭ va trebui o mare încredere în comisionar şi o mare răbdare.

Să presupunem aceaşĭ telegramă adresată la New-York. Corespondentul cumpărătoruluĭ la primirea telegrameĭ se va duce la Bursa unde se negoiază warantele, va afla îndată acolo, cantitatea disponibilă de calitate cerută, depusă în magaziele cu silozurĭ; preţul curent, şi va răspunde imediat. A doua zi dacă-ĭ vine ordinul să cumpere, el va încărca vaporul şi totul va fi terminat în 2 saŭ 3 zile. Bursa din New-York garantează cumpărătoruluĭ calitatea şi cantitatea grîuluĭ (saŭ porumbuluĭ.)

Ast-fel se procedă astă-zĭ în State-le-Unite, în Canada, în Argentina şi aşa va fi mîine în Rusia.

Sistemul este folositor pentru ambele părţĭ. Cultivatorul care vinde, găseşte un magazinagiŭ eftin, scapă de intermediarĭ, îşĭ poartă fără grijĭ recolta în portofoliu. Cumpărătorul, mulţumită clasificăreĭ, ştie ce cumpără, e servit repede şi în mod cinstit. Iată sistemul care trebue introdus la noĭ ca să fim pe o egală treaptă cu ţările carĭ exportă cereale. Dacă nu vom face aşa ne va merge răŭ, maĭ ales în anĭĭ cînd producţiunea generală a lumeĭ va fi îndestulătoare, căcĭ atuncĭ nimine nu se va gîndi să vie la noĭ, afară de aceĭ carĭ caută să ne exploateze oferindu-ne preţurĭ scăzute. Cultivatorul nostru va urma să fie victima intermediarilor, carĭ ca paraziţĭĭ trăesc din munca lor. Sistemul maĭ prezintă încă un folos. Indată după clasificarea grînelor, un progres însemnat va fi realizat; de oare ce proprietarul saŭ arendaşul nu va suferi să fie numărat printre agricultorĭĭ, de mîna doua saŭ a treia. Ambiţiunea şi interesul îl vor sili să perfecţioneze culturele sale pentru a dobîndi cereale de clasa I-a.

Să nu ni se răspundă că Statul e prea constrîns în momentul de faţă ca să se arunce în cheltueli pentru instalarea magaziilor cu silozurĭ. In State-le-Unite, în Canada, în Argentina Statul n'a cheltuit un ban, magaziile aŭ fost instalate şi sunt exploatate de societăţĭ.

2. Cultura viilor, fructelor şi a legumelor.

Cultura viilor nu este nouă în ţară, însă în multe părţĭ viile se lucrează cu mare negligenţă. De la ivirea filoxereĭ, o parte din podgoriile noastre aŭ fost distruse, multe aŭ rămas până astă-zĭ părăsite.

Statul a comis o greşeală îngăduind întârzierea adusă replantăriĭ viilor noastre: întîrziere daunătoare intereselor proprietaruluĭ şi săteanuluĭ pe care l'a lăsat fără lucru. Ideia de a se înfiinţa pepiniere unde podgoreniĭ ar putea găsi viţe americane altoite, a fost minunată, însă cum se întîmplă la noĭ adese-orĭ, s'a deviat de la scopul primitiv. Pepinierile aŭ fost transformate în viĭ, statul şi-a sporit venitul cu puţin lucru, populaţiunea însă nu maĭ găseşte nică-erĭ viţe americane, şi prdgoriile rămîn pustiĭ.

Reînfiinţarea pepinierilor se impune.

Avem în ţară între cîmpie şi munţiĭ ceĭ înalţĭ, o zonă compusă din dealurĭ care produc cereale mediocre şi în mică cantitate. In schimb această zonă produce fructe excelente. Aci s'ar putea înfiinţa o cultură întinsă de pomĭ roditorĭ, care ar veni în ajutorul uneĭ populaţiunĭ cam lipsită de avuţiĭ. Mijloacele pentru înfiinţarea acesteĭ culturĭ ar fi următoarele:

Creare de pepinierĭ; concursul învăţătoruluĭ, preotuluĭ, şcoala.

Pepinierile să fie încredinţate serviciuluĭ silvic.

Invăţătorul, la şcoala normală, preotul la seminar, să urmeze în timpul studiilor lor, un curs practic de arboricultură, de ambalagiŭ al fructelor.

In şcoală să se predea acelaşĭ curs practic copiilor.

Comunele carĭ posedă livezĭ de prune să fie cutreerate pe fie-care an de către un dascăl ambulant însoţit cu uneltele trebuincioase pentru uscarea fructelor. Statul să încurajeze înfiinţare de societăţĭ pentru a procura sătenilor instrumentele trebuincioase şi exportarea productelor.

Legumele se cultivă maĭ ales în proximitatea oraşelor. In diferite centre marĭ, ca de pildă Bucureştĭ, Iaşĭ, Ploeştĭ, Craiova, etc., să se predea seara un curs practic şi gratuit, despre fabricaţiunea conservelor de către un specialist într'un local prevăzut cu uneltele cele maĭ moderne. Acolo să se vîndă saŭ să se distribue un manual, tratînd despre cultura legumelor, arătînd şi speciele carĭ sunt de preferat.

Ca debuşeŭ vom avea, *ţara*, în care până acum aducem fructe din străinătate. 2. Germania de Nord: Berlinul consumă anual pentru vre-o 100 milioane mărcĭ, legume şi fructe. 3) Rusia, îndată ce ne vom decide să legăm căile noastre ferate cu cele ruseştĭ de Nord.

Ca pildă de ceea-ce se poate cîştiga cu culturĭ cu totul neglijate la noĭ, vom expune pe scurt rezultatele dobîndite într'un colţ al Francieĭ.

Două judeţe Var şi Vaucluse produc şi vînd pe fie-care an.

1-ul 3 — 4 milioane kilog. fragĭ reprezentînd o valoare netă de leĭ 2 milioane. Un hectar dă 4000 — 5000 kilograme fragĭ.

In Maĭ şi Iunie, 100.000 kilog. cireşĭ pe zi, timp de 45 zile, adică 4 milioane şi jumătate kilog. cireşĭ, a căror valoare se urcă la 3 milioane leĭ.

Al 2-lea 4 milioane kilog. fragĭ. Notaţĭ că vorbesc aicĭ numaĭ de fragĭ şi de cireşĭ fără a socoti cele-l'alte fructe şi legumele carĭ urmează recolta fragilor şi a cireşilor, şi care cîntăresc milloane de kilog.

O parte din acele producte sunt expediate la Paris, restul e trimes în Anglia, în Germania, în Helveţia.

California, chiar, a început să trimeaţă struguri la Londra.

Dacă doriţĭ să aflaţĭ ce consecinţă economică poate avea cultivarea unuĭ singur articol de vînzare ca fraga. Eĭ bine! să ştiţĭ că în Vaucluse, hectarul irigat şi cultivat cu fragĭ valorează 7000 leĭ.

La Hyères, cultura fragilor împreunată cu acea a legumelor şi a fructelor a urcat valoarea unuĭ hectar de grădină la 20,000 leĭ.

Creşterea vitelor.

Ţara noastră era odinioară vestită pentru vitele ce producea, caĭ, vacĭ rîmătorĭ, oĭ. Toate eraŭ foarte căutate de neguţătorĭ carĭ alergaŭ de dincolo de hotarele noastre, să le cumpere. Astă-zĭ vitele noastre aŭ degenerat şi s'aŭ împuţinat. A sosit timpul să ne gîndim la regenerare, la înmulţirea lor. Metoda de întrebuinţat este cunoscută, una şi aceiaşĭ găsim în toate ţările europene.

Pretutindeni statul a venit în ajutorul cultivatoruluĭ, punîndu-ĭ la dispoziţie reproducătorĭ selecţionaţĭ, înfiinţînd pentru a urmări rezultatele dobîndite, numeroase expoziţiĭ de animale premiind pe cultivatorul meritos cu banĭ saŭ cu recompense onorifice. Dacă vom proceda ast-fel, dacă vom urmări cu hotărîre scopul regenerăreĭ vitelor noastre vom reuşi de sigur. Ţărĭ de potriva noastră, chiar maĭ micĭ, Suedia, Danemarca, într'un timp relativ scurt, aŭ transformat ameliorîndu-le cu mult rasele bovine, şi caĭ. Serbia lucrează cu stăruinţă pentru a înfiinţa în ţară o rasă de caĭ bună pentru serviciul armateĭ şi pentru trăsură.

Un lucru ne va maĭ trebui, fără de care opera noastră de regenerare ar lîncezi: Debuşeurĭ.

Consideraţiunĭ generale.

Din vechime ne-am deprins să stăm

în relaţiuni comerciale cu Austria. Negustorii ei veneau în ţară unde cumpărau vite şi producte: noi treceam dincolo, unde duceam boi, rîmători, berbeci şi-i desfăceam pe la tîrgurile din Ungaria. Multă vreme au mers lucrurile aşa, şi, agricultorului nostru îi mergea bine atunci, căci vindea vite şi bucate cu preţ. De la 1876 încoace, starea aceasta începu a se înreutăţi: Cumpărătorul venea mai rar şi noi abea mai puteam să ducem vitele noastre dincolo, până cînd, am ajuns în starea actuală, adică, negustorii de dincolo desfac mărfurile la noi, însă noi nu mai vindem vite în ţara lor. Intăiu ne-am mirat, pe urmă ne-am jeluit, în fine am arătat mănia noastră prin graiu şi prin scris, toate fură zadarnice. Cu toate acestea, orbiţi de dorinţa de a relua vechile relaţiuni pe baza tractatelor, am cheltuit zecimi de milioane pentru a lega căile noastre ferate cu cele ungureşti, pe diferite puncte ale graniţei noastre. Belşugul de odinioară, însă, nu va mai reveni nici odată, şi este uşor de înţeles. Rezbelul din 1870 a distrus vechia stare economică a Europei centrale: înainte de rezbel Germania era împărţită în mai multe regate şi principate cari nu duceau o politică economică bine definită, o parte din aceste ţări mai ales spre sud, trăiau sub influenţa Austriei, nimic mai firesc, dar, ca comerţul austriac să fi găsit acolo un debuşeu. In adevăr, înfloritor era comerţul de vite cari se porneau din Ungaria spre statele germane, necontenit alimentat cu vitele noastre cari atunci intrau în Ungaria fără nici o dificultate. După 1870 lucrurile se schimbară, Germania unită sub impulsul mai ales al cancelaruluĭ de fer, începu acea operă de desvoltare economică care a uimit lumea: în toate ramurile se desfăşură o activitate febrilă; hotarele se închiseră sub regimul protecţionist, mai ales în partea Austriei unde se simţi nevoia de a sustrage statele vecine de sub o influenţă seculară, pentru a înlesni alipirea lor de noul imperiu. Austro-Ungaria care până atunci exportase în Germania, vite pentru vr'o 150 milioane lei pe an, văzu comerţul ei descrescînd zi cu zi, până cînd a ajuns acum aproape la zero, Ungaria, este evident, nu mai are ce să facă cu vitele noastre, a refuzat şi refuză să le primească. Oamenii politici de dincolo, însă s'au ferit să ne declare pe faţă nestrămutata lor hotărîre, fiind-că au nevoie de tîrgul nostru pentru a desface nenumărate mărfuri. Ei ne desmeardă cu speranţa că, atunci cînd serviciul nostru veterinar va fi la înălţimea serviciului lor, nimic nu se va mai opune la restabilirea relaţiunilor comerciale de altă dată. De 25 de ani dînşii ne duc aşa cu pretexte. Sperăm că cu ocaziunea reînoirei convenţiunei comerciale, vom scăpa de această robie. După energia ce vom desfăşura atunci, vom dobîndi dreptul de a strecura la Viena cîte-va vite cornute şi rîmători, mulţumită stărei din ce în ce mai disperată a industriei austriacă care văzîndu-se aproape cu totul gonită de pe tîrgul german, nu va îndrăzni să piarză şi tîrgul nostru. După lupte înverşunate vom izbuti să dobîndim ceva, însă acel ceva nu este îndestulător trebue să căutăm alte debuşeuri.

Alăturea cu noi găsim marele tîrg rusesc. Cu Rusia de Nord, însă, nu suntem legaţi cu calea ferată: ciudată politică comercială este a noastră, care, pe cînd aruncă sute de milioane în clădiri de căi ferate, le lasă fără comunicaţie cu cel mai mare imperiu din lume.

Mai avem la dispoziţie imensul tîrg englez, care absoarbe producte alimentare, aduse din toate unghiurlle lumii, pentru fabuloasa sumă de 4 miliarde lei pe fie-care an. Dacă consultăm tabloul statistic al importaţiunelor în Anglia pentru anul 1900, vedem următoarele:

Cantitatea de ouă importate s'a ridicat la mai mult de 135 milioane lei.

Brînzeturile de Canada sunt în capul listei şi reprezintă o valóare de 100 milioane lei.

Valoarea untului danez importat s'a ridicat la mai mult de 200 milioane lei.

Untura din Statele-Unite la mai mult de 75 milioane lei.

Carne de boŭ la 200 milioane lei, carne de berbec la 125 milioane lei, şunci (jamboane) la 100 milioane lei, slănina la 275 milioane lei, etc., etc.

Revista agricolă, într'un recent articol ne descrie progresele uimitoare săvîrşite de Danemarca. Rămîn gînditor, cînd văd această ţară mult mai mică de cît a noastră, înzestrată cu o climă aspră, cu un sol puţin roditor, ajungînd să exporteze producte cari la noi sunt considerate ca accesorii fără valoare, ca de pildă unt pentru suma de 200 milipane lei, ouă pnntru 16 milioane lei; tăind într'un an 660 mii rîmători, a cărora slănina singură reprezintă o valoare de 36 milioane lei. Până acum cînd ni se dădea de pildă Francia şi Germania, răspundeam, Romînia cu mijloacele ei nu poate să se compare cu ţări atît de bogate, de mari, cu civilizaţiuni vechi, etc., etc. Dar iată ţări mai mici de cît a noastră, mai puţin favorizată de natură, care ne întrec cu mult. In fie-care găseşti munca organizată, guvernul preocupat de buna stare a populaţiunei, încurajînd, sprijinind întreprinderi folositoare tuturor, necruţînd săcrificii pentru a aduce un progres, pentru a spori avuţia naţională.

Cînd va sosi şi pentru noi romînii, ziua fericită cînd partidele politice vor părăsi răsbunările, frazele goale, pentru a se preocupa de bună stare a populaţiunei noastre, de progres, de avuţie naţională? Oare, guvernele noastre, nu vor pricepe o dată, marele interes ce-l avem a obţine debuşeuri pentru vitele noastre: nu vor lua iniţiativă, de a încuragea înfiinţarea de societăţi cari s'ar ocupa de exporrul vitelor noastre sub ori-ce formă, sprijinindu-le cu avantagii însemnate, chiar cu sacrificii? nici unul nu va fi prea mare, comparîndu-se, cu serviciile fără seamăn ce acele societăţi ar aduce ţărei. Mult bine ar face grăbindu-se, căci cum zice Englesul «Times is money.»

Const. I. Bălăceanu.

Stolnici 1/14 August 1901

CRONICA AGRICOLĂ

Hotărît, anul acesta am avut prea multe ploi, nu însă aşa de multe în cît să aducă după sine dezastre aşa cum am avut în 1899 din pricina secetei.

Mulţi agricultori începuse iar să stee cu frica în sîn, faţă de abundenţa de ploae de pe la sfîrşitul lui Iulie şi cele cite-va intervenite după 1 August. Unde nu s'a putut treera la vreme, starea aceasta atmosferică a ocazionat surplusuri de cheltueli cultivatorilor.

Cu preciziune nu se va putea cunoaşte deci rezultatul recoltei din acest an de cît peste vre-o cinci-spre-zece zile, cînd se va termina cu desăvîrşire treeratul. Alternarea vremei frumoase cu ploaia împedică ori-ce apreciere exactă a situaţiunei.

Ceea-ce se poate spune însă cu siguranţă de pe acum este că recolta grîului este peste mijlocie. Precum am spus şi în cronica mea din numărul trecut, umiditatea a stricat într'o cit-va calitatea grînelor noastre, ast-fel că avem multe partide de grîne albicioase şi nu aşa de bune din pricina întîrzierei la secerat şi uscat.

Totuşi avem mult grîu bine uscat şi colorat deja înmagazinat în şcheli şi docuri. Căldurile mari şi vîntul uscat repară mereu stricăciunile cauzate de ploaie, aşa că, la urma urmei, cu toate perderile suferite, putem fi mulţumiţi cu recolta din acest an.

In toată ţara se treeră cu activitate; agricultorii desfăşură pretutindeni un mare zel pentru a nu perde un moment măcar cu treeratul grîului.

In judeţele Argeş, Bacău, Constanţa, Covurlui, Fălciu, Gorj, Mehedinţi, Muscel, Neamţ, Roman, Tecuciu, Vîlcea şi Vasluiu treeratul grîului, orzului, secarei, şi ovăsului urmează fără încetare. In cele-l-alte judeţe ploile, mai ales în Brăila şi Buzău, au fost prea abundente, aşa că a fost nevoe să se întrerupă treeratul. Timpul frumos însă revine şi lucrul reîncepe fără întîrziere.

Ceea-ce a stricat în partea grîului, a reuşit foarte bine altei culturi. De pe acuma se poate spune că vom avea o recoltă minunată, extraordinară de păpuşoi, cum nu s'a mai văzut la noi în ţară. Din toate părţile ne vin ştiri îmbucurătoare în această privinţă şi, precum străinătatea ne cere mai ales porumb mult şi bun, putem spera că vor intra mulţi bani în ţară şi că agricultorii vor face mic mare foarte bune afaceri, mai ales că în America recolta porumbului n'a reuşit de loc.

Cele-l-alte culturi iarăşi merg bine. Vom avea graţie ploilor, multă iarbă pe mirişti, ceea-ce va folosi mult vitelor slăbite după muncile grele de vară şi toamnă. Finetele se cosesc şi dau recolte bune. Izlazurile şi suhaturile iarăşi sunt bune. Asemenea şi sfeclele. Anul viitor agricol se anunţă iarăşi bine, fiind-că agricultorii vor putea face ogoare excelente dat fiind-că n'am avut secetă şi pămîntul să lucrează lesne şi bine.

Intru cît priveşte acum străinătatea, de cîte-va zile au început să circule ştiri ceva mai optimiste. In Statele-Unite grîul de toamnă ar fi dat o recoltă bună, treeratul grîului în Francia ar fi dovedit un deficit mai mic etc. Totuşi, nu se poate nega că Francia la urma urmei va avea o recoltă deficitară, că grîul de primăvară a fost ca şi dis-

trus în Statele-Unite, că Ungaria are cu 5.560.000 de chintale mai puțin grîu ca acum un an, că în Austria, Germania, Belgia și Anglia, iarăși a fost recolta rea.

Așa că putem fi siguri că vor fi cereri și deci și prețuri bune. Scăderile cari s'aŭ produs zilele din urmă la bursele americane nu trebue să neliniștească pe nimeni. Puțină răbdare și se vor face încheeriĭ cu prețuri avantagioase. Mijlocitoriĭ din Brăila și aiurea aŭ interes ca să răspîndească știrile cari le convin lor, agricultoriĭ însă să nu se lase a fi prinși în cursă.

Mai folositor însă de cît orĭ-ce, ar fi ca agricultoriĭ eĭ înșiși să caute a scăpa de birul ce'l plătesc intermediarilor și asociindu-se în puternice sindicate de vînzare să trateze de adreptul cu cumpărătoriĭ. Asemenea sindicate de vînzare există și în streinătate. Avantagele lor sunt foarte mariĭ. Prin asemenea sindicate se dă agricultorilor putința de a aștepta vremuri mai bune și se înlătură intermediariĭ. Oare n'ar fi de onoarea și datoria celor grupați în jurul Societățeĭ Agrare a marilor proprietari ca să iea inițiativa uneĭ asemenea asociațiuni?

* * *

După o statistică recentă a ministeruluĭ de domeniĭ, cultura grîuluĭ s'a făcut, anul acesta, pe o întindere de 1.635560 ha., a secareĭ pe 211420 ha., a orzuluĭ pe 502820 ha, și a porumbuluĭ pe 2136.670 hectare.

Producțiunea gr.uluĭ este evaluată de ministerul domeniilor la *15 hectolitriĭ de hectar în mijlociŭ*, ceea-ce dă un total de $24^1/_2$ milioane hectolitri saŭ 190000 vagoane. Dacă se socotește vagonul 1500 leĭ — deși se speră la un preț mai mare — valoarea recolteĭ grîuluĭ în anul acesta poate fi calculată la 285—300.000.000 leĭ Dacă din cantitatea totală a producțiuneĭ se scade 30% destinat consumațiuneĭ interne, rămîne pentru exportațiune 70% saŭ o valoare în bani de *200,000,000 franciĭ*.

Pentru cele-l'alte cereale nu s'a evaluat încă nicĭ cantitatea nicĭ prețul.

* * *

Muncitoriĭ bucovineni în Romînia.—După statistica oficială în cursul anuluĭ trecut aŭ fost aduși în Moldova un număr de 3130 de muncitoriĭ din Bucovina, dintre cariĭ 2071 în județul Iași, 150 în județul Neamț, 484 în județul Roman și 325 în județul Vasluĭ.

Estimațiunile producțiuneĭ cerealelor

Estimațiunile aproximative (?) ale principalelor recolte precum și exportațiunea probabilă a fie-căreĭ țărĭ în cursul acesteĭ campanii sunt: recolta grîuluĭ de toamnă din Statele-Unite se evaluiază la 148.750.000 hectolitri, iar a grîuluĭ de primăvară la 105 milioane ceea-ce ar da un total de mai mult de 253 milioane de hectolitri. In Canada recolta grîuluĭ se anunță cu 12—15 milioane de hectolitre mai mare de cît acela din anul trecut, adică 26—30 mil. contra 16 mil. și jumătate din 1900. Producțiunea Francieĭ balansează între 98—103 mil. de hectolitri, iar aceea a Autro-Ungarieĭ e estimată la 46 mil. contra 50 mil. din anul trecut. In Italia recolta va da de sigur 42 mil. de hectolitri rontra 46 mil. din 1900 și 48 mil. Din anul 1899. In Germania nu se speră mai mult de 30 mil., iar recolta Rusieĭ al căreĭ rezultat ne e încă bine cunoscut, e evaluată la 135 mil. de hectolitri. Anglia nu va da mai mult de 18 mil. contra $19^1/_2$ milioane a anuluĭ trecut.

In ceea-ce privește producțiunea grîuluĭ în România, să evaluează la $24^1/_2$ mil. de hectolitri.

Iată acum și importațiunea si exprtațiunea indicată în cursul acesteĭ campanii, după diferite țărĭ agricole și consumătoare:

Importațiunea

Anglia	hect. 72	mil.
Germania	„ 28	„
Belgia și Olanda	„ 20	„
Italia, Spania și Portugaria	„ 10	„
Francia	„ 15	„
Grecia și Elveția	„ 10	„
Diferite țărĭ	„ 15	„
Total hect.	170	mil.

Export

Statele-Unite	hect. 100	mil.
Canada	„ 15	„
Rusia	„ 25	„
Romînia și Dunăre	„ 20	„
Republica Argentină	„ 15	„
India	„ 5	„
Australia	„ 7	„
Diferite	„ 6	„
Total hect.	193	mil.

Din aceste două tablouri de mai sus, a reeși că cu toată inferioritatea producțiuneĭ europene în acest an grație bogățieĭ recoltelor Americeĭ de Nord și de Sud, după ce se acoperă nevoile anuale ale consumațiuneĭ lumeĭ întregi mai rămîne un surplus exportabil de peste 22 milioane de hectolitri.

Cronica financiară

La tîrgul din București speculațiunea își va relua în curînd firul activitățeĭ sale. La Bursă s'aŭ încheiat mai multe operațiuni pe bani gata în rente, obligațiuni ale creditului județian și comunal și scrisuri funciare. Pe termen nu s'aŭ tratat de cît băncile agricole și băncile de scont; ele aŭ beneficiat de un mic avans care însă nu s'a menținut.

Rentele se mențin ferm la nivelul cursurilor precedente. Amortizabilul 5% din 1881—1888 face $91^3/_4$, acela din 1893 $91^1/_4$—$90^3/_4$; 1890 și 1891 și 1894 cotează $77^3/_4$ 1898 fac $98^1/_2$ în vederea de 1 Noembre.

Incasările pe primele treĭ luni ale exercițiuluĭ în curs 1901—1902 aŭ dat 38.853.595 leĭ contra 33.685.842 leĭ în perioada corespunzătoare a exercițiuluĭ precedent Plusvaluta este deci de 5.167.583 leĭ. Față cu plățile efectuale în aceste treĭ luni; excedentul încasărilor la 30 Iunie este de 7.410.542 leĭ.

La aceeași dată, numerarul disponibil în casele Statuluĭ era de 18.134.014 leĭ contra 6.430.170 leĭ la data corăspunzătoare din 1900. Diferența de aproape 12 milioane rezultă din rezerva constituită de ministerul de finanțe în vederea scadențeĭ cuponuluĭ de 1 Iulie al datorieĭ publice.

Scrisurile funciare aŭ reluat un mers ascedent. Rurarul 5% face 93 un progres cu $^1/_2$ leŭ, 4%, $79^1/_4$, contra 79. Urbanul 5% de București $81^1/_4$, iar urbanul 5% de Iași $75^3/_4$ ambele un cîștig cu $^1/_2$ leŭ.

Tîrgul acțiunilor cotează: Băncile Naționale 2165 — 2155 contra 2180 — 2170 Simbăta trecută; Băncile agricole 296 în progres cu un leŭ, Băncile de scont 189, în pierdere cu 5 leĭ.

Societățile de asigurare păstrează cursurile precedente. Dacia-Romînia 392—390. iar Națională 394—392.

CERERI ȘI OFERTE

Cereri de slujbe

Doresc locurĭ de administratorĭ de moșiĭ saŭ contabilĭ: *Xenofon Hurmuzi*, agronom titrat, vechiŭ practician, de 25 anĭ în administrația rurală. *Mihail Vasilescu*, absolvent al școaleĭ de agricultură, fost timp îndelungat ca admnistrator delegat la moșiile statuluĭ și cunoscător special în contabilitate agricolă; *Vasile Popescu*, fost multă vreme ca administrator și contabil de moșii la diferiți proprietari și arendași; *Emil C. Sireteanu*, absolvent al școaleĭ de agronomie de al Dublany (Austria), fost administrator și arendaș de moșiĭ, cu multă practică în agricultură, silvicultură și creșterea vitelor; *Max Rampach*, agronom cu diplomă de la școala polytechnică din Zürich. *Stanciŭ*, absolvent a 7 clase lyceale, cunoscător în practică agronomică de 20 anĭ în țară; *Eduard Puls* diplomat în agronomie din Meclemburg, poate fi, angajat și la vre-o fabrică (vorbește numaĭ limba Germană); *Constantin Tiu*, absolvent al școaleĭ de agricultură; *Al. Tr. Negulescu*, absolvent al școaleĭ de agricultură de la Herăstrăŭ, fost în administrația moșiilor Statuluĭ căutate în regie și la fermele model; *Iorgu Zahareanu*, căpitan în retragere; *Ilie Balcea*, fost supraveghetor la societatea de construcțiĭ, fost magaziner și logofăt de moșiĭ; *N. Derlogea*, absolvent al școaleĭ de agricultură de la Herăstrăŭ, fost la ferma-model Studina; *Toma Pascu*, fost comptabil la maĭ multe case comerciale; *Vasile Stoicescu* absolvent al școaleĭ comerciale precum și d. Leondarie Nicolaŭ.

* * *

Adresele se pot cere de la cancelaria Societățeĭ agrare a marilor proprietari, Calea Victorieĭ, 57.

* * *

Costul uneĭ asemenea inserțiuni în patru numere ale *Agraruluĭ* este de 3 (treĭ) leĭ.

DE VINZARE

prin licitație publică la tribunalul R.-Sărat, în ziua de 7 Septembre 1901, ora 11 a. m., proprietățile defunctuluĭ Lazăr Niculescu-Voetineanu, anume:

I. **Moșia Voetinul**, în întindere de peste 3000 pogoane, cu sarcina de 200 miĭ leĭ la Creditul funciar rural, ratele plătite pănă la 1 Noembre a. c., iar impozitele pănă la 30 Decembre 1901.

Moșia e depărtată de 6 km. de gara Sihlea și de 12 km. de gara R.-Sărat. Ea se cultivă prin învoele cu dijmă făcute fie cu populația rurală din satele dimprejur cariĭ numără peste 1500 locuitorĭ, fie cu populația urbană din R.-Sărat.

Pămîntul e foarte fertil și cu multe isvoare de apă la suprafață de un volum cariĭ pot ajunge nu numaĭ la udarea întregeĭ moșiĭ, dar și la instalațiuni cu forță motrice, precum și la cererea de heleștae pentru piscicultură.

Cumpărătorul va intra îndată după cumpărătură în posesia moșieĭ, ca să'și facă arăturele de toamnă și cele-l'alte învoele ce n'ar jigni interesele actualuluĭ proprietar, rezervîndu-și acesta dreptul și ca să-și păstreze pe ea productele și altă avere mobilă, rămase nedesfăcute, pănă la 1 Maiŭ 1902.

II. **Moșia Cîmpineanca,** în întindere de peste 2200 pogoane, cu impozitele plătite pănă la 31 Decembre 1901, și cu sarcina de a da statuluĭ un loc de 3 hectare la hotarul despre Cîrlige pentru construirea unuĭ spital.

Moșia e depărtată 2 km. de gara Focșani. Ea se cultivă în dijmă, întru ce privește păpușoiul. Este împresurată de o populație foarte numeroasă, care închiriază multe locurĭ în bani cu prețurĭ destul de ridicate.

Pămîntul e foarte fertil, fiind situat la poalele dealurilor. Deosebit el zace pe un strat de apă ce se poate utiliza atît la udare cît la instalațiuni de forță motrice, etc., ceea ce'ĭ ridică valoarea prin apropierea de orașul Focșani.

Despre intrarea în posesie etc., aceleași condițiuni ca la Voetinul.

III. **Via Cîrligele,** în întindere de peste 4 hectare, fără sarcine și cu impozitele plătite pănă la 31 Decembre 1901.

IV. **Via Blidarele,** în întindere de peste 6 hectare, din cariĭ 2 cu pădure fără sarcine și cu impozitele plătite pănă la 31 Decembre 1901. Foarte reputată din trecut pentru vinurile sale.

Doritorii sunt invitați, în ce privește în special moșiile, a le vizita, ca să se convingă de calitățile lor superioare.

Orĭ-ce informațiuni la fața loculuĭ, se pot avea de la administratorii respectivĭ, iar pentru planurĭ, venituri, etc., la d-l General Gheorhiu în Focșani.

In *Monitorul Oficial* No 41 din 25 Maiŭ a. c. pag. 1447/8, se poate vedea publicația tribuna uluĭ R.-Sărat, unde se specifică cuvenitele amănunte, precum și prețurile de la cariĭ încep licitațiile.

POŞTA REDACŢIEI

Pe domniĭ abonaţi din provincie, carĭ trimit costul abonamentuluĭ prin mandat-poştal, îĭ rugăm să considere recipisa poştei drept chitanţă de abonament.

* * *

Rugăm pe toţi domniĭ colaboratorĭ aĭ ziarului să ne trimită manuscrisele scrise pe o singură pagină a foaieĭ de hîrtie şi în mod, pe cît posibil, citeţ.

* * *

Toţi domniĭ membriĭ aĭ Societăţeĭ, precum şi amicii acestuĭ ziar sunt rugaţi a ne trimite comunicărĭ despre mersul lucrărilor agricole din localităţile d-lor, precum şi orĭ-ce fapt agricol care ar putea interesa pe cititorĭ.

Societatea Agrară a marilor proprietarĭ

Domniĭ membriĭ aĭ Societăţeĭ Agrare, carĭ aŭ întîrziat cu plata taxeĭ de intrare şi cotizaţieĭ pe semestrul I al anuluĭ curent, sunt rugaţĭ să bine-voiască a o face prin trimitere de mandat poştal pe adresa d-luĭ N. St. Cesianu, Str. Clemenţeĭ 7.

Rugăm

Amatoriĭ de ARBORI şi ARBUŞTI
» VIŢĂ ALTOITĂ
» Cereale selecţionate
» Plante furagere
» Colza, In, Cinepă, etc.

a cere a li se trimete

de Administraţia „Gazeteĭ Săteanuluĭ", 117 Victorieĭ, Bucureşti

franco şi gratuit

NOUL CATALOG ILUSTRAT

pentru toamna 1901 şi primăvara 1902
al
Fermeĭ şi Pepinierelor luĭ C. C. DATCULESCU

In acest catalog vor găsi pe larg **Preţurile reduse** *şi descrierea diferitelor produse şi* **studiĭ foarte folositoare.**

Specimen de preţurĭ şi citaţiĭ disponibile:

	Bucata L. B.	Suta L.	Mia L.
100.000 PERI altoiţi pe perĭ sălbateci şi gutuĭ, altoĭ de 1 an . .	80	70	600
100,000 PERI altoiţi pe perĭ sălbateci şi gutuĭ, altoĭ de 3—4 anĭ	1 20	90	800
80,000 MERI altoiţi pe merĭ sălbateci, altoĭ de 1 an	80	70	600
80,000 MERI aloiţi pe merĭ sălbaterĭ, altoĭ de 2—4 anĭ . . .	1 50	100	900
30,000 CAIŞI altoiţi altoĭ de 1 an	1	80	700
30,000 ARŢARI AMERICANI 3 la 4 m. înălţime	1 40	120	1000
25,000 FRASINI ÎNĂLŢAŢI 3 la 4 m. înălţime	1 40	120	1000
ets. etc. etc.			
100,000 VIŢĂ de VIE românească şi franceză altoită pe americană.		30	250
200,000 VIŢĂ AMERICANĂ cu rădăcinĭ, diferite varietăţĭ, 40 la 50 leĭ mia.			

MINISTERUL AGRICULTUREI

PUBLICAŢIUNE

La şcoala centrală de agricultură de la Herestrăŭ se află *de vînzare pentru sămînţă*, grîŭ de Tisa şi balan de foarte bună calitate.

* * *

Se publică spre cunoştinţă generală că este de vînzare la fermele *Studina* şi *Laza* : griŭ, orz, ovăs şi orzoaică pentru sămînţă.

Produsele se vor vinde fără licitaţie, după cota zileĭ, plus *un leŭ* la hectolitru.

Doritorii trebuesc să se înscrie la ferme direct, saŭ la Minister.

VACI MOLDOVENEŞTI-RASA BUCŞANA

Sa caută 4—8 vacĭ şi un taur de rasă Bucşana pentru prăsilă.

Doritorĭĭ de a vinde sunt rugaţĭ a indica preciurile şi a se adresa biurouluĭ societăţiĭ agrare. Calea Victorieĭ 57, Bucureştĭ.

POPESCU DAIA

VETERINAR

Castrează Vacĭ pentru mărirea cantităţeĭ lapteluĭ şi pentru îngrăşat. Absolută siguranţă în reuşita operaţiuneĭ.

Doritorii se pot adresa la : Focşanĭ Strada Mare No. 4.

Se caută o pereche caĭ mariĭ de trăsură, negri, saŭ murgi, în virstă de 5—6 anĭ, jugani

A se adresa Str. Clemenţeĭ 35, Bucureştĭ.

BANCA AGRICOLA

SOCIETATE ANONIMĂ

Capital social Leĭ 12.212.500 Vărsat 75 %

BUCUREŞTI

IMPRUMUTURI PE GAGIU

Cereale, Vite, Vinurĭ, Lemne, Spirt şi derivate ale agricultureĭ.

SCONT

Scontează portofoliurĭ comerciale şi poliţe de la agricultorĭ cu 2 semnăturĭ. Deschide conturĭ contate pe gagiŭ, efecte publice şi poliţe.

AVANSURI PE PRODUCTE

(In gagiŭ comercial). Se avansează pînă la 70% din valoarea productelor depuse. Primeşte cereale în comision, şi se însărcinează cu vînzarea lor, avînd legăturĭ cu Braşovul, Budapesta şi Galitzia.

OPERAŢIUNI ASUPRA FRACTELOR C. F. R.

Avansează asupra mărfurilor în expediţie.

AVANSURI PE EFECTELE PUBLICE

SI TOATE OPERAŢIUNILE DE BANCA

Primeşte banĭ în depozit spre fructificare cu o dobîndă ce variază între 3 şi 4%, după importanţa sumeĭ depuse.

SUCURSALE

T.-Severin, T.-Jiŭ, Craiova, Calafat, Corabia, Piteştĭ, T.-Măgurele, Giurgiu, Ploeştĭ, Oltenita, Călăraşĭ, Brăila, Constanţa, R.-Sărat, Birlad, Roman, Iaşĭ, Botoşanĭ.

AGENŢII

Bistreţĭ, Buzăŭ, Cetate, Băileştĭ, Fălticenĭ, Huşĭ, P.-Neamţu, Roşiorĭ-de-Vede, Slatina, Tecucĭ, Tulcea, Vasluĭ, Zimnicea, R.-Vilcea, Galaţĭ, Bacăŭ, Focşanĭ, Dorohoĭ.

BURSA DE CEREALE DIN GALAŢI

COTA OFICIALA

FELUL CEREALELOR	DATA	Operaţiunĭ efectuate Cantitatea Hectol.	Klgr.	Vag.	Greutatea în kilo pe hectolitrŭ	Preţul hectol. Leĭ	B.	OBSERVAŢII
Cincuantină corcită . . .	28 Iulie	3000	—	—	80.—	8	40	Şlep
Porumb	„ „	4000	—	—	78.300	8	10	„
Secară	„ „	4000	—	—	71.500	7	42½	„
„	„ „	1000	—	—	71.—	7	30	Magazie
Grîŭ	31 „	4000	—	—	77.500	10	40	Şlep
Porumb rusesc	„ „	2000	—	—	78.—	8	20	„
„ „	„ „	4000	—	—	78.500	7	80	Magazie
Secară	„ „	2000	—	—	73.800	8		Şlep
„	„ „	3000	—	—	72.—	7	60	„
Cincantină	„ „	1000	—	—	83.—	9		Magasie
Grîŭ	„ „	4000	—	—	77.200	10	60	Şlep
Secară	9 August	1300	—	—	73.300	7	60	
„	„ „	1500	—	—	72.300			„
Orzŭ	„ „	1000	—	—	58.—	5	50	Magazie
Grîŭ	„ „	1000	—	—	76.500	9	75	„
„	„ „	200	—	—	74.—	9	50	„
„ noŭ	10 „	2100	—	—	78.500	10	50	Şlep
„	„ „	2500	—	—	76.800	10		„
„	„ „	1550	—	—	75.600	9	50	„

BIBLIOTECA LICEULUI „NICOLINA" IAȘI Inventar No. 7669 Rev. 1

1 SEPTEMBRE 1901

Agrarul

ORGANUL SOCIETĂȚEI AGRARE A MARILOR PROPRIETARI

Agricultură—Viticultură—Silvicultură—Zootechnie—Alimentație—Igienă—Industrie—Comerciu.

ANUL I. — No. 9.
Un număr 15 bani
ANUNCIURI: 2 Lei linia.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
57,—CALEA VICTORIEI,—57
APARE LA 1 ȘI 15 ALE LUNEI

ABONAMENTE
Pe an: In țară 6 Lei, în străinătate 8 Lei.
Pe șese luni: In țară . . . . . 4 „
Pentru membrii Societățeĭ agrare gratuit

SUMARUL No. 8

V. M. Kogălniceanu: *Obligativitatea asigurărilor și ei monopol al Statului.*— **V. S. Moga:** *Știința aplicată la agricultură.*— **N. St. Cesianu:** *Creditele agricole mutuale în Ungaria.*—**Ioan Dumitrescu:** *Efectele prășitului.*—**N. Filip:** *Imbunătățirea tipului furcan negru prin rasa buckara.* — **Popescu Dalu:** *Alimentarea economică a găinelor.* — **V. M. Kogălniceanu:** *Tariful vamal german și politica noastră economică.—Indrumarea pentru combaterea mătureĭ.—Timp frumos și timp ploios.— Tribuna liberă.*—**Dr. I. Neagoe:** *Pelagra.* — **Administrația la sate.** — *Calendarul agricultorului.—Cronica agricolă.— Bursa cerealelor etc. etc.*

OBLIGATIVITATEA ASIGURĂRILOR

ȘI CA

MONOPOL AL STATULUI

Instituțiunea asigurărilor este una din cele mai puternice sorginți de prosperitate și avuție națională. Prin asigurări se stimulează și se propagă spiritul de prevedere și economii, contribuind astfel la desvoltarea economică a prezentului și viitorului. In toată lumea civilizată s'a recunoscut eminenta importanță a acesteĭ instituțiuni din toate punctele de vedere, și convicțiunea, că trebue să fie generalizată că o măsură de folos obștesc, a devenit o axiomă politico-socială. Un interes general însă nu poate fi realizat și apărat în mod mai eficace, de cît de reprezentantul firesc și consacrat al colectivitățeĭ, adică de Stat. Numaĭ el are puterea de a învinge indolența maselor și de a face ca toți să îngrijească de avutul și de existența familiilor, de carĭ depinde însuși avutul și existența Statuluĭ.

Această convingere a îndemnat pe mulți cugetători să se ocupe atît în teorie cît și în practică cu generalizarea asigurărilor pe o bază solidă și sigură. Oamenii de stat aŭ căutat și caută mereŭ să îndulcească prin tot felul de asigurări, asperitățile sociale carĭ amenință să sdruncine fundamentele edificiuluĭ social și să deslănțuiască un *„bellum omnium contra omnes.»*

Cugetînd asupra monopolurilor Statuluĭ înființate pînă acum—tutun, sare, chibrituri, cărți de joc, praf de pușcă, hîrtie de țigară—niciunul din ele nu are la activul său atîtea interese vitale și generale cît ar avea *monopolul asigurărilor de stat*, căci toate monopolurile enumerate mai sus vizează *numaĭ* interese pur fiscale. Monopolul asigurărilor de Stat din contra are de scop —în primul rînd—prosperitatea poporuluĭ, dînd tot-o-dată o stabilitate economică țăreĭ.

Primul pas în această direcțiune s'a făcut în Francia la 1846. Mai multe consiliĭ generale aŭ cerut, ca Statul să fie substituit societăților de asigurare. Presa să seziseasă de această idee reformatoare și Emile de Girardin o concretizează, propunînd: „l'impôt-assurance, l'Etat garantissant tous les risques et se remboursant de ses dépenses par l'impôt". De atunci s'a revenit mereŭ în toate parlamentele continentuluĭ asupra acesteĭ chestiuni, introducîndu-se treptat obligativitatea asigurărilor în contra incendiuluĭ, grindineĭ, accidentelor, etc. Astă-zi nu se ocupă de chestiunea asigurărilor numaĭ specialiștiĭ în materie și teoreticianiĭ, ci parlamentele, oamenii de Stat, chestiunea a ajuns să preocupe și chiar pe împăratul Wilhelm al II-lea, carĭ toți caută un remediŭ la grava situațiune socială.

Astfel ministrul francez Iules Roche, aderent al socialismuluĭ de Stat, a propus în 1894 asigurările obligatoriĭ: deputatul Bourgeois, fost prim-ministru, a prezentat un proiect de lege, arătînd că asigurările obligatoriĭ *numaĭ în contra incendiuluĭ* ar aduce Statuluĭ un cîștig anual de *una suta milioane leĭ*.

In Germania Bismark a luptat de la 1881 pentru introducerea asigurărilor obligatoriĭ prin Stat în contra accidentelor, pentru invaliditate și bătrînețe și astă-zi după introducerea acestuĭ soiŭ de asigurări rezultatele obținute sunt uimitoare, și aŭ întrecut toate așteptările.

In darea de seamă a biuroului de asigurări a imperiuluĭ german (Reichsversicherungsamt) pe anul 1900 se constată binefacerile extraordinare ale unor asemenea legi sociale prin următoarele cifre. In șese-spre-zece anĭ s'a adunat un capital de peste *șepte sute milioane mărcĭ*, din carĭ s'a cheltuit în total 178 de milioane mărcĭ plătindu-se la 18.500.000 persoane rente și despăgubiri și clădindu-se locuințe pentru lucrători, spitale, sanatoriĭ, etc.

Toată lumea cultă din Europa admiră azĭ rezultatele bine-făcătoare a acestor asigurări obligatoriĭ carĭ aŭ trecut din domeniul economic-politic în acela al igieneĭ publice. La congresul contra tuberculozeĭ din Londra s'a arătat cu cifre *enorme* influența igienică ce aŭ avut asupra populațiuneĭ lucrătoare germane sanatoriile pentru tuberculoși construite cu banii proveniți din asigurările obligatoriĭ. Miĭ de vieți omenești aŭ fost scăpate de la o moarte sigură și redate familieĭ, Patrieĭ și muncieĭ naționale.

Aceste sunt *numaĭ o parte* din binefacerile *evidente* ale asigurărilor obligatoriĭ.

In Austria, guvernul a prezintat în Reichsrath la 1897 o lege asupra obligativitățeĭ asigurărilor, deși deocamdată cu libera alegere a societăților. Chiar legiuitorul recunoaște insuficiența acesteĭ legĭ, sfiindu-se însă de a întrebuința cuvîntul de monopol, zice în motivele legeĭ că o consideră numaĭ ca un stadiŭ de tranziție, al căruĭ ultim termen va fi o organizare de interes general al asigurărilor. Pentru a menaja interesele personale ale puternicilor de la societățile particulare, la carĭ sunt interesați, direct și indirect, mulți oameni politicĭ —*ca și la noĭ* — guvernul nu a avut curagiul și energia de a trage ultimele consecințe strict logice și a creat astfel o lege ermafrodită, care prin defectele eĭ dovedește că singura so-

luțiune radicală este numaĭ obligativitatea asigurărilor de Stat.

Și la noĭ s'a recunoscut deja necesitatea acestuĭ monopol de mulțĭ oameni politicĭ între carĭ d. Nicolae Gr. Filipescu[1]), fostul ministru de domeniĭ, și d. Dimitrie A. Sturdza, actualul președinte al consiliuluĭ de miniștri, carĭ aŭ avut ocaziunea să cunoască de aproape importanța asigurărilor și neajunsurile ce prezint societățile particulare.

Cu prilegiul desbaterilor asupra legilor sociale în Reichstagul din Berlin la 1884, Bismark vorbind de societățile de asigurare a zis: „Accidentele și cazurile fortuite nu sunt baze de operațiune proprii pentru cîștigurĭ de dobînzĭ și dividende marĭ. Din contra, primele asigurărilor trebuesc cît se poate reduse. Dividendele exorbitante cîștigate de unele societățĭ nu prea se mărită cu principiile de moralitate publică. Indată ce Statul s'ar însărcina cu această instituțiune — *și eŭ cred că este de datoria luĭ s'o facă* — atunci trebue să tindă la mijloacele cele eftine.

„Este datoria Statuluĭ de a îngriji de cetățenii nevoiași. Fără socialismu de Stat nicĭ nu maĭ putem administra".

Vedem dar, că marĭ oameni de stat, convingîndu-se, că asigurările aŭ menirea de a urmări și a împlini un scop înalt în interesul particular al fie-căruĭ individ și în interesul obștesc al întregeĭ țărĭ, aŭ susținut și aŭ declarat că datoria Statuluĭ este de a se ocupa de acest drept public și politic și de a legifera în sensul obligativitățeĭ asigurărilor *și* ca monopol al Statuluĭ.

Să ne ocupăm puțin și de țara noastră.

După ruperea convențiuneĭ de la 1858, după secularizarea averilor mănăstirești, după împroprietărirea țăranilor la 1864, adică după crearea națională și politică a Romînieĭ; se cuvine să ne consolidăm puternic economicește și să închegăm interesele tuturor printr'o reformă mare și de o incontestabilă importanță socială: *obligativitatea asigurărilor* și ca *monopol al Statuluĭ.*

Omul de stat, care va avea patriotismul și curagiul să desăvîrșească acest act, de mare prevedere, politic și economic și va așeza și această reformă la temelia edificiuluĭ nostru economic și social va fi și va rămîne, după părerea mea, tot atît de nemuritor ca și fruntașiĭ mareĭ generațiuni, făptuitoriĭ marelor reforme pomenite maĭ sus.

Statul, cu concursul de pildă al Bănceĭ Agricole, ar putea, fără nicĭ un risc posibil pentru el și fără nicĭ un motiv de protestare din partea celor două-treĭ societățiĭ private de asigurare existente, pășĭ la realizarea acesteĭ marĭ reforme.

Aceasta tocmaĭ va face studiul unuĭ viitor articol.

„Societatea Agrară" al căreĭ rol ca inițiator în materie de progres agricol l'am determinat altă dată, înțălege ca și în această chestiune a asigurărilor să arăte carĭ sunt interesele particulare ale agricultorilor, *deosebite* de acele ale societăților de *speculă.* In diferite rînduriĭ s'aŭ ridicat plîngeriĭ împotriva sistemuluĭ de asigurare uzitat de societățile particulare, sistem foarte dăunător intereselor agricultorilor.

Deci și în această luptă pentru binele obștesc Statul își are asigurat concursul marilor proprietariĭ, al celor grupați în jurul „Societățeĭ Agrare".

Vasile M. Kogălniceanu

1) A se citi cuvîntarea rostită de d. N. Filipescu în Parlament cu prilegiul discuțiuneĭ legeĭ minelor.

Știința aplicată la agricultură

Pănă pe la sfîrșitul secoluluĭ al 18-lea, agricultura, era o meserie de tradițiune, de la tată la copiĭ.

Părinții transmiteaŭ această meserie de a lucra pămîntul, și de a recolta ceea ce aŭ semănat, fără să maĭ țină socoteală de modul de lucrare maĭ sistematic, de modul de îngrășare al pămîntuluĭ, precum și de ce are să recoltezo.

Maxima le era, dacă *D-zeŭ va voi*, saŭ *cum va voi! bun este D-zeŭ!* și așa maĭ departe, după cum se maĭ petrec și astă-zĭ lucrurile la noĭ.

In decursul secoluluĭ de abia trecut (19-lea), oameniĭ de știință aŭ căutat, aș îndrepta privirile lor, nu numaĭ asupra lucrurilor cum trebue făcute ci și asupra calităței pămîntuluĭ arabil precum și asupra îngrășemintelor. Cel d'întîiŭ care a făcut oare-care încercăriĭ, în folosul științeĭ agricole, a fost *Lavoisier*, dacă acest părinte al chimieĭ, n'ar fi fost decapitat, la sfîrșitul secoluluĭ al 18-lea, ar fi putut face mariĭ încercăriĭ cu privire la hrana plantelor pe moșia sa Freschines, aproape de Blois. Dar, moartea acestuĭ chimist fiind prematură, din cauza unor intrigĭ politice, a fost destinat altor chimiștĭ să descopere ceea ce ar fi descoperit el în folosul științeĭ agricole. Ast-fel în decursul secoluluĭ al 19-lea, începînd cu *Théodore de Saussure*, chimist agronom, a căutat să deslege una din cele maĭ folositoare probleme economice, cu privire la producțiunea pămîntuluĭ agricol.

Aceĭ carĭ s'aŭ ocupat maĭ mult cu ast-fel de probleme economice, și cărora noĭ ceĭ de astă-zĭ le datorim multă recunoștință, aŭ fost *Dumas* și *Bousingault* în Francia, carĭ credeaŭ că rodirea unuĭ pămînt se datorește «*humusuluĭ*». Din contra *Liebig*, chimist german, credea că materia minerală, este trebuincioasă la hrana plantelor.

Lawes și *Gilbert*, chimiștĭ agronomĭ, aŭ stabilit în 1842, la Rathamstad (Anglia) aceste experiențe în mod exact, și ast-fel aŭ adus mariĭ serviciĭ științeĭ agricole, atît din punct de vedere științific cît și practic. Știința agricolă a profitat prin întrebuințarea îngrășemîntuluĭ, iar practica agricolă prin recoltele abundente, datorite științeĭ.

Prin înființarea de stațiunĭ agronomice, știința agricolă a făcut mariĭ progrese în străinătate, de oare-ce știința din laboratoare s'a pus în practică de către cultivatoriĭ.

Astă-zĭ există și la noĭ o stațiune agronomică, înființată cu multă greutate, pe lîngă școala de agricultură de la Heresträŭ.

Numaĭ prin înființarea acestor stațiunĭ agronomice, s'a putut face progrese în ramura agricolă în străinătate, de carĭ agricultoriĭ noștri, n'aŭ ținut absolut de loc socoteala. De oare-ce pe măsură ce descoperirile științeĭ agricole, eșeaŭ din laboratoare, presa agricolă, ca și învățămîntul agricol, lea răspîndit în public.

Această schimbare în mișcările agricole a venit tocmaĭ la *timp*, pentru a maĭ apăra starea critică în care să sbătea agricultura europeană, față de concurența ce-ĭ făcea, și maĭ face chiar și astă-zĭ agricultura americană, ca și alte țărĭ maĭ mariĭ în producțiunea agricolă. Grație mijloacelor de transport, produsele agricole din noul continent, aŭ inundat pe neașteptate toate tîrgurile din lume, așa că în acelaș timp aŭ adus și o micșorare la prețurĭ. Astă zĭ marea favoare de a se urca saŭ de a scădea prețurile, se datorește producțieĭ agricole americane.

Lucrul fiind ast-fel, era natural că știința agricolă în mare parte să fie responsabilă, de această situațiune critică, fiind-că eĭ îĭ aparținea de a aduce îmbunătățirea la producțiunea agricolă, prin întrebuințarea de îngrășăminte chimice. Prin întrebuințarea îngrășemintelor, de orĭ-ce natură ar fi ele, și în special cele chimice, producțiunea agricolă în străinătate, nu numaĭ că a crescut în mod însemnat, dar, maĭ fie-care agricultor s'a putut specializa în cultura lor, că din pămîntul lor se poate scoate cel maĭ mare *profit.*

Cu întrebuințarea îngrășemintelor și o maĭ mare schimbare în cultura plantelor, bazate pe un bun asolament, este *pîrghia* pe care trebue să se bazeze agricultura noastră, deja cum se bazează agricultura din țările occidentale ale Europeĭ.

A sosit timpul, ca și la noĭ, după o plantă care sărăcește pămîntul cum este *grîul*, să se semene o altă plantă, ca porumbul, măzărichea, trifoiul, etc. Această lucrare o pot face cu multă înlesnire sătenii noștri agricultorĭ ca și mariĭ

agricultorĭ carĭ pot combina astfel culturile, încît pe fie care an, să îngraşă pămîntul pentru plantele carĭ aŭ trebuinţă de îngrăşămînt, cum este porumbul. Să ştie că această plantă (porumbul) cu cît pămîntul va fi maĭ îngrăşat, cu atît va produce maĭ mult, şi cîştigul va fi maĭ mare.

A maĭ ara miriştea şi imediat a sămăna *rapiţă* orĭ grîŭ, astă-zĭ cînd ştiinţa agricolă ne pune la dispoziţie descoperirile şi foloasele eĭ, este a lucra în contra intereselor noastre personale precum şi la sleirea pămînturilor noastre agricole, este a lovi în interesul general al ţăreĭ.

Băligarul ca şi îngrăşămintele chimice, dă fie-căruĭ soiŭ de pămînt, elementele roditoare ce-ĭ lipsesc pentru hrana plantelor. In acest caz un bun şi înţelept agricultor, pătruns de meseria luĭ, nu-ĭ maĭ rămîne alt ceva de făcut, de cît să caute ca recoltele să urmeze unor condiţiunĭ economice, carĭ atîrnă *de timp* şi *mijloace*. Din acest punct de vedere, culturile se vor specializa, şi vor urma maĭ de grabă pe aceiaşĭ suprafaţă de pămînt, decĭ şi lucrările cîmpuluĭ se vor înmulţi în anumite perioade aşa în cît cu vechile instrumente agricole nu se maĭ poate face faţa culturilor carĭ cer maĭ multă îngrijire. De aceia mecanica agricolă a intervenit, ca să perfecţioneze, din an în an instrumentele agricole. De carĭ instrumente slavă Domnuluĭ la noĭ se ţine puţină socoteală. Un plug, o grapă şi o maşină de treerat ajunge pentru *sarbăda* noastră agricultură. *Cum o vrea Dumnezeŭ!*

Cu îngrăşămintele şi maşinele agricole perfecţionate, agricultura devine o adevărată industrie ştiinţifică, continuînd a primi din laboratoriul staţiunelor agronomice, drumul ce trebue să urmeze, ca producţiunea agricolă să devină din ce în ce maĭ mare. Să cîştige în acelaş timp, pe fie-care zi, date maĭ pozitive, pentru o cultură maĭ sistematică a pămîntuluĭ şi o maĭ bună apreciere a principiilor puse de ceĭ dintîiŭ, carĭ aŭ aplicat la cultura pămîntuluĭ datele ştiinţeĭ. Cu toate acestea, aŭ fost unele schimbărĭ (fenomene) carĭ aŭ rămas neexplicate. Se ştie că în pămînt se produc schimbărĭ de substanţe, pe carĭ lucrarea chimică nu le îndeplineşte, în locul unde ar trebui să lucreze, astfel de schimbărĭ aŭ fost descoperite şi explicate de învăţaţiĭ chimiştĭ-agronomĭ francezĭ Schloesing şi Müntz. Aceştĭ doĭ chimiştĭ prin cercetările lor, aŭ descoperit, că prefacerea (transformaţiunea) azotuluĭ amoniacal în azot nitric, în pămînt, se datoreşte numaĭ unuĭ microb, pe care învăţatul rus Winsgradsky, a reuşit, a'l izola şi a'l înmulţi în mod artificial. Astfel se explică fenomenul nitrificaţiuneĭ, care joacă un rol însemnat la prepararea alimentelor de carĭ plantele agricole aŭ trebuinţă. Tot chimiştĭ învăţaţĭ aŭ maĭ descoperit că plantele leguminoase, ca trifoiul, lucerna şi altele, îmbogăţesc pămîntul în azot, în loc să'l sărăcească. Acest fenomen se datoreşte tot unuĭ *microb* descoperit, în micele umflăturĭ, ce se găsesc pe rădăcinele acestor plante, carĭ fac ca plantele să ia azotul din aer. *Onoare ştiinţeĭ agricole*; astă-zĭ agricultorul este stăpîn pe pămîntul său, el poate să 'l îmbunătăţească saŭ să 'l sărăcească prin înmulţirea acelor fenomene, carĭ pot face ca cultura luĭ să prospere din ce în ce maĭ mult.

Dacă ştiinţa agricolă, pune, la îndemînă, cultivatoruluĭ toate mijloacele, ca din pămîntul său să facă o adevărată fabrică, el maĭ este obligat de aş căuta tîrgurile, în carĭ să 'şĭ poată desface productele pămîntuluĭ săŭ în mod folositor.

Agronomiĭ ca şi economiştiĭ susţin cu multă dreptate, ca transportarea produselor agricole la o distanţă mare (a bună-oară cum transportăm noĭ, grînele, secara, orzul, porumbul) în Germania, Elveţia, Anglia şi în alte ţărĭ depărtate, se face cu multă greutate, iar consumaţiunea pe loc (în ţară) nu este îndestulătoare. In cazul acesta rămîne de a crea debuşeurĭ artificiale, printr'o transformare industrială a produselor agricole.

In ţările bogate ca Francia, etc., deja fabricele sunt unite cu fermele iar în ţările sărace, unde cultivatorul izolat, nu poate în acelaş timp să aibă şi ferme şi fabricĭ, rămîn asociaţiunile agricole, corora le stă în putere de a rezolva greutăţile în folosul cultivatoruluĭ.

Astă-zĭ cînd agricultorul are la îndemînă ajutorul chimistuluĭ şi biologistuluĭ, este dator să facă apel la ştiinţa economistuluĭ, ca să poată învinge toate greutăţile, pe carĭ le poate întîlni în drumul său la desfacerea produselor agricole.

Statul are cuvîntul!

V. S. Moga.

Creditele agricole mutuale

Chestiunea creditelor agricole mutuale a fost adusă în desbaterile congresuluĭ internaţional al agriculturei ce a avut loc în 1900 la Paris cu ocazia expoziţieĭ. La acest congres s'aŭ citit maĭ multe rapoarte prezintate de delegaţiĭ diferitelor state asupra creditelor agricole mutuale din acele ţărĭ, precum şi dările de seamă asupra mersuluĭ acestor instituţiunĭ în Francia.

Din expunerea acelor rapoarte, reese cîtă importanţă se acordă acesteĭ chestiunĭ, maĭ reese cît interes şi cîtă stăruinţă s'a depus de acele state pentru înfiinţarea creditelor agricole mutuale, precum şi folosul ce aduc ele agriculturei.

Printre aceste rapoarte, acel prezintat de contele de Mailath, membru în consiliu de administraţie al asociaţiuneĭ centrale al creditului mutual din Ungaria, fiind acel care reproduce starea de lucrurĭ asemănîndu-se maĭ mult cu acea din ţara noastră, îl vom publica înaintea celor-l'alte rapoarte deliberărilor.

N. Şt. CESIANU

ASOCIAŢIUNILE CREDITULUI RURUL IN UNGARIA

DE CONTELE

I. de MAILATH

Mebrul camereĭ Magnaţilor, Membru în Consiliul de Administraţie al Asociaţiuneĭ centrale de credit mutual al Regatuluĭ Ungarieĭ, înfiinţată prin legea XXIII din 1898.

E de netăgăduit că orĭ-ce instituţiune, fie ea creată de stat saŭ de particularĭ, are ca punct de plecare necesitatea şi interesul comun. Desvoltarea statelor şi societăţeĭ în lumea întreagă, dar maĭ cu seamă în Europa, a dat naştere la un mare număr de asemenea instituţiunĭ, printre carĭ asociaţiunile credituluĭ popular sunt cele maĭ importante, căcĭ ele sunt chemate să amelioreze condiţiunea celor carĭ prin eĭ însăşĭ n'aŭ nicĭ ştiinţa, nicĭ priceperea necesară spre a'şĭ asigura prosperitatea şi succesul.

Asociaţiunile sunt astă-zĭ mijloacele cele maĭ puternice şi cele maĭ eficace a soluţiuneĭ problemelor sociale. Cu cît un popor e mai civilizat, cu atît e maĭ în stare să întrebuinţeze mijloacele maĭ potrivite pentru a manifesta individualitatea sa şi a putea prospera prin ajutorul asociaţiunelor.

Acolo unde încrederea e slabă şi unde ea lipseşte cu totul, acolo e trebuinţă de activitate şi de ajutorul oamenilor de inimă şi a oamenilor cu pricepere, carĭ, prin perseverenţa şi prin energia lor, învîng toate obstacolile şi chiar indiferenţa.

Aşa e în Ungaria unde, în cîte-va părţĭ ale ţăreĭ, lipsa de inteligenţă poate, dar încă şi maĭ înainte de toate, condiţiunile în carĭ se afla naţiunea la 1848, aŭ împedicat desvoltarea asociaţiunilor.

In Ungaria, înainte de 1848, proprietariĭ fonciarĭ formaŭ dimpreună cu colonĭĭ şi locatariĭ lor, o mare familie, colaborînd împreună la aceiaşĭ muncă, la acelaş folos comun.

De la 1848—1849 incoace, poporul ungur nu era încă destul de bine organizat în privinţa creditului, spre a putea trage un profit din această libertate deplină, a căreĭ idee se întinsese în toată Europa. Curentul nu întîrzie să ne atingă şi pe noĭ, cu toate că condiţiunile necesare pentru desvoltarea uneĭ metamorfoze sociale ne lipseaŭ maĭ de tot.

De aci rezultă că după 1848, marele proprietar şi proprietarul mijlociŭ pe de o parte, iar micul proprietar fonciar pe de alta, investiţĭ de aceiaşĭ libertate, se găsiră separaţĭ unul de altul, fiind incapabilĭ de a uza de această libertate.

Ei devenirá prada uzurarilor, sub jugul cărora se află încă şi în ziua de azi şi sub influenţa acelor uzurari, ei nu întîrziară a deveni inamici, de unde până aci eraŭ prietenĭ. Neîncrederea se înrădăcină în inima ţăranuluĭ în contra aceluia care fusese stăpînul şi protectorul său.

Cauza tutulor relelor era cu toate acestea aceeaşĭ pentru toţĭ: stagnaţiunea intereselor agricole, criza agricolă, care nu se poate alina alt-fel de cît prin asociaţiunea tutulor proprietarilor marĭ şi micĭ. Puterea ce va rezulta din această asociaţiune va fi singură în stare să triumfe de pericolele ce ameninţ interesele lor comune.

Cînd, în fine, în ultimul moment, ideia asociaţiuneĭ începu a se manifesta, sunt abia vre-o două-zecĭ de anĭ, o împrejurare gravă se ivi şi puse o stavilă desvoltăreĭ eĭ; guvernul, ocupat cu alte chestiunĭ, a căror soluţiune i se părea mai importantă, precum şi toate clasele societăţiĭ, arătară o indiferenţă complectă pentru această chestiune. Numaĭ graţie cîtor-va oameni de inimă se putu triumfa de acest obstacol, înfiinţînd casele rurale populare carĭ sunt chemate a deveni centrul tutulor instituţiunelor economice indispensabile pentru a face pe agricultor să se ataşeze exploataţiuneĭ sale, şi familia rurală să se fixeze pe pămîntul sĭŭ.

Ele aŭ devenit, precum o vom arăta maĭ departe, baza uneĭ organizaţiunĭ sociale care va servi de stavilă în contra valuluĭ socialismuluĭ care creşte mereŭ.

Impulsiunea cea d'întîiŭ fu dată de congresul economiştilor ce a avut loc la Szekesfehérvár (Alba) în 1879; de acolo datează acţiunea agrară, şi s'aŭ pus în mişcare ideia asociaţiunilor.

Progresul surprinzător ce s'a obţinut după abia vre-o două-zecĭ de anĭ, se datoreşte lupteĭ înverşunate ce aŭ dus'o protectoriĭ asociaţiuneĭ, în contra tutulor obstacolilor; aceste progrese probează destul de lămurit că în timpurile de azĭ, ideia asociaţiuneĭ are o ast-fel de importanţă, în cît nicĭ societatea nicĭ guvernele nu maĭ pot rămîne indiferente pe viitor.

In Ungaria, casele de credit agricol, carĭ formează partea cea maĭ necesară a asociaţiunilor, aŭ început în 1888 în comitatul Pesta, unde, cu un capital comun se înfiinţa case de credit maĭ întîiŭ în comunele din acel comitat: cu toate că acel capital era limitat, şi că a trebuit să păşească încetul cu încetu, cu precauţiune, s'aŭ putut număra după 7 anĭ, 89 case de credit rural în 79 comune din comitat, şi încă 67 alte asemenea case în alte localităţĭ carĭ urmară bunul exemplu.

Aceste case rurale aŭ luat de model pe acel al luĭ Raiffeisen, fără a'l copia în tocmaĭ; ele însă păstrară principiile fundamentale: *limitaţiunea resortuluĭ teritorial, administraţiunea gratuită, fondurile de rezervă indivizibile.*

E interesant să reproducem comparaţiunile făcute de economistul I. Polya în privinţa progresuluĭ făcut de casele rurale din comitatul Pesta de la 1888 la 1894, luînd ca bază de comparaţiune cifra de 100:

	1889	1890	1891	1892	1894
	%	%	%	%	%
1) Numărul asociaţilor . . .	100	148	176	199	251
2) Valoarea plăţilor sociale .	100	175	260	344	495
3) Fondurile de rezervă . .	100	171	237	414	836
4) Depozite de economiĭ . .	100	239	314	527	780
5) Credit central	100	164	226	319	447
6) Imprumuturĭ pe bilete .	100	175	242	318	406
7) Imprumuturĭ pe contracte	100	183	319	480	803
8) Beneficiĭ	100	175	270	354	526

E clar că mijloacele materiale aŭ crescut într'o proporţie mult maĭ mare de cît numĭrul asociaţilor. Şi maĭ vedem că creditul acordat nu a crescut atît cît capitalul social, şi că, maĭ cu seamă depozitele de economiĭ sunt cele carĭ aŭ crescut maĭ mult, ceea-ce e o dovadă că casele rurale încurajează pe ceĭ micĭ la economiĭ.

Influenţa caselor rurale e şi maĭ bine pusă în relief, dacă comparăm capitalul social şi capitalul împrumutat cu numĭrul membrilor.

Ast-fel vom vedea că fie-care asociat participa la aceste operaţiunĭ în măsura următoare:

	1889	1890	1891	1892	1894
1) Acţiunĭ plătite	18.71	21.95	27.60	32.32	34.64
2) Fondurĭ de rezervă . . .	0.69	0.80	1.05	1.44	2.31
3) Capital social	19.40	22.75	28.61	33.76	36.95
4) Depozitul economiilor . .	11.88	19.22	27.89	31.44	36.91
5) Credit central	48.50	53.93	62.26	77.69	86.02
6) Capital social şi împrum.	79.78	95.90	118.80	142.89	159.88

Nu cunoaştem destul condiţiunile în carĭ se aflaŭ comunele acestea înainte de a se asocia spre a ne putea face o idee, dar presupunem că înaintea acesteĭ epocĭ, creditul şi capitalul lor nu eraŭ atît de marĭ, şi că aceĭ 100 fiorinĭ de capital social şi împrumutat, în posesiunea cărora se afla în medie fie-care asociat la finele anuluĭ 1894, eraŭ o sumĭ necunoscută până atuncĭ, şi destul de mare spre a înlesni posesoruluĭ său nu numaĭ cumpărarea celor trebuincioase, dar şi ameliorarea miceĭ sale proprietăţĭ.

In urma extensiuneĭ ce luară casele rurale, capitalul de care dispunea asociaţiunea, deveni insuficient, şi crearea uneĭ organizaţiunĭ centrale, care să poată nu numaĭ să satisfacă cererilor, dar se şi răspîndească ideia asociaţiunilor prin toată Ungaria, deveni indispensabilă; atuncĭ se înfiinţă în 1894: «Institutul central de credit pentru asociaţiunile naţionale cooperative».

Cu ajutorul acestuĭ Institut, progresul şi desvoltarea fură şi maĭ repede; proba e că, pe cînd în 1889, existaŭ 54 case rurale cu 9.507 membri, în 1897 ele s'aŭ urcat la 379, avînd un numĭr de 86.509 asociaţĭ.

Numĭrul părţilor sociale se urca la: 22.366 părţĭ pentru o valoare de 613.180 fiorinĭ în anul 1889; 163.513 părţĭ pentru o valoare de 4.441.620, fiorinĭ în anul 1897, din carĭ 2.461.500 fiorinĭ aŭ fost plătiţĭ comptant.

In 1889 era:		In 1897
439.787 fl	Imprumuturĭ de la Instit. Central	6.355.163 fl.
105.800 »	Depozite de economiĭ	2.278.073 »
6.474 »	Fondurĭ de rezervă	188.172 »
13.242 »	Beneficiĭ	203.889 »

Din aceste cifre vedem că desvoltarea luată de casele rurale e foarte satisfăcătoare; şi vom semnala faptul interesant următor: că în 1895—96—97 şi 98 numĭrul caselor rurale *înregistrate* depăşesc cu mult pe acel al celor-l'alte întreprinderĭ. Şi în adevĭr, în 1895, din 423 întreprinderĭ înfiinţate, 225 eraŭ case rurale; în 1896, 128 din 267; în 1897, 252 din 361; şi, în prima jumătate a anuluĭ 1898 vedem 160 case rurale înfiinţate pe lîngă 56 alte întreprinderĭ.

O circumstanţă neprevăzută făcu să înainteze maĭ repede acţiunea asociaţiunilor; populaţiunea rurală odinioară atît de ascultătoare, se lăsă a fi ademenită de agitatoriĭ carĭ o împinseră spre socialismul agrar. Acest eveniment deşteptă nu numaĭ societatea dar şi puterile publice, şi se continuă cu o ardoare îndoită a înfiinţa şi a răspîndi casele rurale în toată Ungaria.

Corpurile legiuitoare, sub impresiunea acestuĭ eveniment, vota legea XXIII (1898) privitoare la asociaţiunile de credit (favorizate de Stat) şi prin care se înfiinţă un noŭ organism central, (Societatea cooperativă centrală de credit mutual al regatuluĭ Ungarieĭ), care înlocui pe acel creat în 1894, despre care am vorbit, şi care 'şĭ implinisă misiunea sa într'un mod ireproşabil, dar nu maĭ putea ajunge din cauza lipseĭ de mijlóce.

Această nouă instituţiune mersă repede. In anul 1899 se fondară 319 case rurale nouĭ, carĭ dimpreună cu cele 393 vechĭ, făcu să se urce numĭrul lor la finele anuluĭ la 712 case având 135.275 asociaţĭ cu 272.008 părţĭ (acţiunĭ) sociale, reprezentînd 14.540.687 coroane.

Aceste cifre nu maĭ aŭ trebuinţă de comentariĭ, şi avem speranţa că mişcarea cooperativă să fie la noĭ presagiul uneĭ transformărĭ sociale şi economice.

Obiceiul de a face economiĭ şi de a administra într'un mod înţelept, se va desvolta, şi ast-fel numĭrul uzurarilor carĭ ţin în mînă cea maĭ mare parte din agricultoriĭ noştri, se va micşora din ce în ce; se va putea în fine cumpăra proprietăţĭ rurale prin ajutorul caselor rurale, şi se va împedica ca aceste proprietăţĭ să nu cază în mîinile cămătarilor. Acesta este scopul pe care casele rurale ar trebui să se silească să 'l obţie, fiind că e cel maĭ mare bine ce s'ar putea face populaţiuneĭ noartre agricole.

Dar orĭ-ce organizaţiune e lipsită de acţiune pe cît timp nu se înlătură primele dificultăţĭ; aşa e în Ungaria, unde maĭ e mult de făcut, precum inspecţiunea şi supraveghere a 712 case rurale carĭ

cer multă muncă şi mai cu seamă cunoştinţa condiţiunelor locale.

O casă rurală centrală e prea departe de asociaţiunile pe carî e însărcinată să le ajute, ea nu le cunoaşte bine şi nu se află la îndemîna lor; ea este în neputinţă de a satisface toate cererile.

In Ungaria avem deja cîte va uniunî de case, precum este acea a comitatuluî de Somogy, acea a comitatelor de Tisa de sus etc.

Dar aceste uniunî nu sunt constituite de cît în vederea inspecţiuneî, ele sunt însărcinate de Institutul central se inspecteze asociaţiunile din circomscripţia lor asupra tutulor ramurilor din administraţiunea lor.

Dacă aceste măsurî pot constitui o bună garanţie pentru siguranţa credituluî al caselor rurale, ele nu sunt destul de eficace, ar trebui să se creeze case regionale carî să împrumute caselor rurale locale fondurile de carî aŭ trebuinţă, precum o vedem în mai toate cele-l-alte ţărî din Europa; ar trebuî să urmăm acest exemplu spre a incorona opera ce am intreprins-o.

Efectele prăşitului

Mulţi, cred că vor fi cunoscînd proverbul francez: „Deux binages valent un arrosage“. Dacă acest proverb în adevăratul înţeles al cuvintelor este adevărat, va să zică că această operaţiune de a conserva în pămînt apa care fără praşilă ar fi perdută. Dar cum praşila poate să conserve apa pămîntuluî?

Mărunţind suprafaţa pămîntuluî, putem să împedecăm apa de a eşi din adîncimele luî şi a se evapora, saŭ valorează mai mult de cît plivitul şi întrebuinţarea sa este numaî de a distruge erburile sale?

Pentru aceasta Domnul P. P. Deherain un agronom destul de cunoscut în lumea agricolă cultă, profesor de chimie agricolă la şcoala naţională de agricultură din Grignon, a expus în luna Marte anul 1898 afară şi la acţiunea soarelui şi a ploiloi două vase umplute cu pămînt carî cuprindeaŭ la inceput 8,15% apă. Suprafaţa unuia din vase a fost binată, aproape până la două centimetri adîncime, cel al doilea a remas intact. La 18 Maî s'a găsit 11,9 apă în cel nebinat şi 11,2 în cel binat, la 4 Iunie 15,5 la pămîntul rămas nebinat şi 14,9 la acela care a fost binat. S'a continuat cu experienţele în toată luna luî Iunie şi Iulie şi cantităţile de apă dozate aŭ rămas în tot-deauna foarte apropiate; în fine luînd mijlocia determinaţiunilor s'a găsit că pămîntul binat conţine 14,5% umiditate şi pămîntul nebinat conţinea 14,6% va să zică în realitate exact aceeaşi cantitate căcî în experienţe de asemenea natură o miime nu însemnează nimic.

Puţin însă mai tîrziŭ în luna Septembre s'a determinat cantitatea de apă cuprinsă în bucăţile lăsate pîrloagă. Două părţi din acest soiu de pămînt n'aŭ fost binate, acel din urmă însă a fost binat. S'a găsit că probele luate de la 20 la 30 centimetri adîncime din pămîntul părţilor nebinate conţineaŭ respectiv 17,7 şi 17,9 saŭ în mijlociu 17% umiditate pe cînd o probă din aceeaşi cantitate şi adîncime cu cele-l'alte două din pămîntul binat s'a găsit o mijlocie de 16,6. Cele două cantităţi sunt analoge. Binagiul unuî pămînt lipsit curăţit de vegetale nu exercitează deci nicî o acţiune asupra aprovizionăreî apeî, şi dacă această lucrare nu ar avea scopul de cît de a acoperi solul cu o mică pătură de pămînt mărunţit n'ar fi în adevăr de nicî o trebuinţă.

Comparînd acum cantitatea de apă cuprinsă în două locurî vecine unul lipsit şi altul acoperit de vegetale. Vom zice că pămîntul fără vegetale binat saŭ nebinat conţinea în termen mediu 16,9% de umiditate la 17 Septembrie. In aceeaşi zi s'a luat dintr'un pămînt vecin dar care era cu luţernă o probă din aceeaşi adîncime şi cantitate. S'a găsit 9,10% de umiditate şi de pe un loc cultivat cu măzăriche 8,3%. Aceste două locurî primisă prin ploae aceleaşi cantităţi de ploae ca şi cea pîrloagă şi umiditatea lor era apropape mijlocie. Nu-î de loc mirare.... Se ştie că vegetalele sunt puternice aparate de evaporizaţiune, se ştie că dacă o plantă erbacee a elaborat 1 chilogram de materiî seci, 250 pănă la 300 chilograme de apă aŭ trecut prin fibrele sale şi credem că binagiul are numaî scopul de a distruge plantele întîmplătoare, mărăcinîî şi alte plante rele carî sunt cu planta semănată părtaşe la apa din pămînt.

Este ştiut că în cîmpiî cît şi în restul lumeî că există între speciile analoge o grea luptă pentru viaţă; plantele viguroase, robuste, carî reapar tot-d'auna cu toată lupta ce le-o dăm, aŭ inundat cu o repeziciune uimitoare spaţiile între sfecle saŭ cartofî, se aşează acolo, îşi înfig rădăcinele în sol, acolo găsesc apă, îngrăşăminte şi prospereză pe cînd seminţele noastre încă delicate tînjesc.

Puterea de evaporizaţiune a vegetalelor este mai mare de cît aceea a pămîntuluî expus la soare; şi aceasta pentru că binînd (prăşind) se distrug aceştî oaspeţi lacomi, carî se instalează pe locul nostru, că noî prezervăm cantitatea de apă ce ele conţin şi dacă după o primă trecere de instrumente, s'ar reîncepe lucrarea s'ar atinge epoca cînd sfeclele şi cartofiî ar acoperi solul cu o deasă frunză care împedecă creşterea plantelor rele, dar nu s'ar putea obţine această vegetaţiune puternică a plantelor cultivate de cît rezervîndu-le apa în întregime prin praşilă, şi ast-fel în cît se pote repeta după cum domnul Deherain sfîrşeşte darea sa de seamă asupra acesteî experienţe în „La Maison de Campagne“ zicînd: Deux binages valent un arrosage.

Ion Dimitrescu

Bacăŭ

Imbunătăţirea tipuluî ţurcan negru prin rasa Buckara

Chestiunea îmbunătăţireî oilor din Romînia a dat prilejul la o sumedenie de autorî să-şî expue părerile lor, unele mai bune, altele mai rele, după cum cel ce le susţinea cunoştea mai bine saŭ nu chestiunile zootechnice.

Un iscusit zootechnist german, Dr. Freytag de la universitatea agricolă din Halle într'o importantă lucrare asupra agriculturei Romînieî, ne sfătueşte ca să corcim ţurcană cu rasele englezeştî, cu lîna lungă şi în special cu rasa *Cotswold*.

Nu c'am împărtăşim opiniunea profesoruluî Freytag, pentru că ne temem că aceste oî nu se vor aclimata atît de uşor şi atît de bine în ţara noastră. Un alt german, tot aşa de iscusit în ale zootechnieî, *Rudolf Bohmer* [1]) ne vorbeşte de aceste oî englezeştî cu lîna lungă, introduse în Germania spunîndu-ne următoarele: «S'a putut constata că climatul continental nu este atît de umed pentru marele rase englezeştî cu lîna lungă, şi că păşunile sunt atît de bogate...»

«Rasele *Lincoln* şi *Cotswold* în particular nu trăesc bine de cît pe coastele mărilor şi pe păşunî abondente».

Avem noî în ţară un asemenea climat? Putea-vor oile *Cotswold* să-şî menţie caracterele pe păşunile ţăreî noastre? Nu credem şi de aceea nu putem împărtăşi ideea profesoruluî Freytag.

In Muntenia, şi mai ales în nordul Moldoveî, de cît-va timp îndrumarea îmbunătăţireî ţurcaneî negre se face din punctul de privire al producereî pieilor de mieî negri şi creţî, destinate preparăreî astrahanuluî. Şi, pentru acest scop se corcesc ţurcanele negre cu oî de Astrahan, Crimea şi de Buckara.

Acest lucru se practică de mult timp în ţara rusească [2]) şi de vre o 10—12 anî în Bosnia şi Herzegovina.

Pentru-că în aceste din urmă ţărî, îndrumarea îmbunătăţireî tutulor animalelor s'a făcut într'un mod nu se poate mai inteligent, nu este răŭ credem, de a schiţa în mod general îmbunătăţirea oilor.

In lucrarea „*Die Landwirthschaft in Bosnien und der Hertzegowina*» din 1899 ni se face cunoscut că oile cele mai răspîndite în aceste ţărî, sunt cele ce aparţin raseî *Zackel*, decî rude de aproape cu ţurcanele. Aceste oî indigene, daŭ lapte puţin, carne în mică cantitate, aŭ un schelet desvoltat, ceea ce aŭ determinat îmbunătăţirea lor.

După mai multe încercărî făcute în scopul de a se îmbunătăţi oile indigene s'a constatat tipul *Horodencka* şi *Buckara*, cu coada groasă, sunt cele mai bune.

Oile *Horodencka* nu sunt alt-ceva de cît oile ţurcane moldoveneştî, corcite cu *Hampshiredown* şi formate pe propietatea *Horodencka, din Galiţia de ost*, proprietate ce aparţine baronuluî *Iacob Romaszkan*. După numele proprietăţeî s'a dat numirea oiî. Oile *Horodencka* ajung la greutăţî marî, trăesc bine pe păşunile mai bogate; ele unesc tăria şi rezistenţa oiî moldoveneştî cu formele corporale bune şi desvoltate ale tipuluî Hampshiredown. Lîna întrece în valoare lîna indigenă, greutatea oilor mai mare şi sunt mai bune producătoare de lapte.

Oile *Buckara*, a căror patrie este emiratul *Buckara*, se caracterizează printr'o lînă compusă din fire subţirî şi groase, cu o coadă groasă şi grasă, care la oile hrănite bine, poate ajunge până la 10 kgr. greutate. Valoarea principală a acesteî rase constă în pieile de mieî din care se prepară astrahanul.

Pentru primele încercărî *s'aŭ importat oî Buckara din Basarabia*. Aclimatarea s'a făcut bine. Mai tîrziŭ s'aŭ introdus în Bosnia şi Herzegovina 60 bucăţi Buckara, din patria lor.

S'aŭ aclimatat, după cum ne spune autorul lucrăriî citate mai sus, nu se poate mai uşor. Pieile mieilor crescuţi

1) L'agriculture Allemande 1900.

2) L'etat actuel de l'élevage du mouton en Russie. 1900, Moscou.

în Bosnia şi Herzegovina aŭ avut o valoare identică cu acelea ale mieilor din Buckara—încrucişările făcute între ele şi oile negre indigene aŭ dat rezultate foarte bune; şi s'a obţinut pe pieĭ de $^1/_2$ sînge de la 1.50—4 fiorinĭ. Pieile mieilor de $^3/_4$ sînge aŭ fost aproape tot atît de bune ca a acelor pure. Aceste observaţiunĭ denotă că oile indigene încrucişate cu Buckara daŭ admirabile rezultate.

In ceea-ce priveşte cantitatea de lapte dată de oile Buckara, este maĭ mare de cît la oaia indigenă, şi nicĭ ca lînă nu sunt maĭ inferioare. Greutatea acestuĭ produs atît la cele pure cît şi la cele corcite, este maĭ mare ca la oile indigene.

In Bosnia şi Herzegovina, crescătoriĭ de oĭ aŭ observat superioritatea acestuĭ tip, din care cauză cerinţele sunt marĭ.

In staţiunile *Gacko* şi *Livna* s'aŭ distribuit în anul 1898, 660 berbecĭ corciţĭ. Numărul berbecilor distribuiţĭ din an în an este maĭ mare.

Iată, în cîte-va cuvinte, rezumată activitatea Statuluĭ din Bosnia şi Herzegovina.

La noĭ în ţară, de cît-va timp se încearcă, maĭ ales în nordul Moldoveĭ, corcirea trupeşilor oĭ ţurcane cu tipul Crimea şi Astrahan. D. *Kaufmann* şi *V. Lascar* se ocupă cu această corcire. In anul acesta, d. *Kaufmann* de la Mitock, a introdus în ţară în asociaţiune cu d. *Stroici*, oĭ *Buckara* din Basarabia. Am avut ocaziunea să vedem aceste oĭ, ele aveaŭ toate caracterele tipuluĭ de unde provin. Primiĭ produşĭ corciţĭ sunt foarte bunĭ, — mieiĭ în special al naştere, aŭ o piele întocmaĭ ca astrahanul. Nu trebue să uităm că *valoarea pieilor de mieĭ* este cu atît maĭ mare cu cît otatea animaluluĭ este maĭ tînără, şi că la oile maĭ bătrîne, lîna saŭ maĭ bine zis părul, începe să se albească şi 'şĭ pierde foarte mult din nuanţa neagră lucie.

Aceleaşĭ observaţiunĭ până acum le-a făcut şi d. *Kaufmann* cu privire la lapte, ele daŭ maĭ mult ca ţurcanele moldoveneştĭ, de asemenea trupul lor este maĭ lung şi aŭ urechile blegĭ.

După părerea noastră, îndrumarea îmbunătăţireĭ oilor ţurcane negre trebue făcută numaĭ în această direcţiune. N'avem de-o cam-dată nevoe nicĭ de Cotswold, nicĭ de Cheviot, nicĭ de Dishley.

Statul ar trebui să facă cea-ce s'a făcut în Bosnia şi Herzegovina, şi să introducă la una din şcoalele sale, berbecĭ şi oĭ Buckara, să le dea sub conducerea unuĭ om priceput, să se corcească saŭ nu cu oile ţurcane negre şi produsul pur saŭ corcit să se răspîndească în cele maĭ avantagioase condiţiunĭ proprietarilor crescătorĭ de oĭ.

Această măsură este cît se poate maĭ bună şi maĭ urgentă.

N. Filip.

Alimentarea economică a Găinelor

Nimic maĭ simplu şi maĭ uşor ca nutrirea găinelor, fiind dată activitatea cu care ele caută alimentele trebuincioase şi preferabile gustuluĭ lor. Grăunţele vermişorĭ, rîmele, ierburile de tot felul pietrişoarele, insectele etc... sunt găsite şi alese cu multă îndemînare. In curţile marĭ ale agricultorilor, unde sunt magazĭĭ şi pătule, găinele trăesc numaĭ din grăunţele risipite, la încărcărĭ saŭ descărcărĭ, pe carĭ le adună conştiincios, aducînd un mare serviciŭ proprietaruluĭ. Risipa de boabe se face nu numaĭ în curţile cu magazĭĭ, aci putem zice este foarte limitată, dar, acolo unde se treeră, unde se seceră — pe nesfîrşite miriştĭ — perderea grăunţelor este neînchipuit de mare, că în urma ploilor răsar ca semănate. Toată lumea ştie cît de multe spice rămîn în urma secerişuluĭ şi cîte boabe în urma treeratuluĭ. Aceasta constitue una dintre pierderile însemnate ale cultivatoruluĭ, pierdere de alt minterĭ puţin luate în serios de el.

Un bun gospodar, chivernisit şi econom nimic nu trebue a lăsa să se piardă, totul trebue strîns cu luare aminte; iar ceia ce nu poate prin forţele sale directe, să caute să adune pe căĭ indirecte.

Atuncĭ care ar fi cea maĭ bună metodă de a strînge această risipă?

Fie-care agricultor — mare saŭ mic — pe lîngă multe alte îndeletniciriĭ, să îngrijească a prăsi cît maĭ multe găinĭ, cu alte cuvinte să 'şĭ creeze niște adevărate *maşinĭ viĭ de strîngere a boabelor*. Maşinele acestea îĭ vor reda grăunţele găsite sub formă de fulgĭ, carne şi ouă; maĭ mult încă vor distruge miriade din insectele vătămătoare sămănăturilor de pe moşiĭ întregĭ.

Pănă aci totul a mers de minune şi toţĭ suntem de acord că găinele sunt bune culegătoare de grăunţe şi poate şi de insecte, dar cum să le transportăm pe cîmp?

Foarte lesne.

Să se construiască *cuştĭ* aşa numite *ambulante*, spaţioase şi cu maĭ multe caturĭ, pentru un maĭ mare număr de găinĭ; simple, pentru un număr maĭ mic. Ele vor fi aşezate pe roate şi trase de caĭ saŭ de oameniĭ, până la locul de destinaţie. Cuştile, odată construite, trebue a se obicĭnui găinele să se culce în ele. Uşile bine închise de cu seară, după ce găinele s'aŭ culcat toate, dimineaţa de cu vreme, se transportă pe cîmp. Ajunse aci li-se va da drumul să mănînce tot ce le va plăcea; bine înţeles fiind păzite de oameniĭ saŭ de copiĭ, contra ulilor. Seara găinele se vor strînge inevitabil toate la coteţul lor de culcare, fiind din noŭ transportate, saŭ dacă nu, se lasă acolo pe cîmp până la deplina lor îngrăşare. Aripele trebuesc scurtate din cînd în cînd, dacă găinele sunt prea răsleţe. Pe miriştĭ ele vor găsi toate alimentele trebuincioase cerinţelor organismuluĭ lor, atît pentru creştere, cît şi pentru îngrăşare. Boabele de meĭ, de grîŭ, orz, insecte foarte mult căutate de ele, sfărămăturile de cochiliĭ carĭ ajută la întărirea scheletuluĭ, pietricele carĭ înlesnesc digestiunea, pulbere, în deajuns pentru a se scălda (se ştie că găinele aŭ o deosebită plăcere de a face băĭ de praf, căcĭ îşĭ alungă paraziţiĭ pieleĭ) în fine ierburile cele maĭ variate le sunt la discreţie şi aerul cel maĭ curat şi bine făcător în abondenţă.

Apa se poate distribui în micĭ şghebuleţe împrăştiate icĭ şi colea în drumul lor.

Cu această metodă foarte economică vom fi scutiţĭ de toate cele-l-alte feluriĭ de îngrăşare foarte costisitoare: *îngrăşatul mecanic, cu mîna* etc. Cloştile cu puĭ asemenea se pot transporta în cuştile ambulante, separîndu se în compartimente speciale.

Cuştile trebue să aibă ca accesoriĭ maĭ multe scărişoare de lemn, pentru urcare şi scoborîre, carĭ se pot pune şi lua după trebuinţă. Un mic butoĭ cu apă e de mare necesitate; coşurĭ saŭ cuiburĭ pentru ouat asemenea. Cuştile se pot face saŭ din scînduri saŭ din nuiele, în tot cazul să fie cît se poate de uşoare şi transportabile.

Dacă sistemul acesta de creştere şi îngrăşare al pasărilor n'ar conveni marilor agricultorĭ, ar conveni perfect de bine micilor cultivatorĭ şi în special crescătorilor şi exploatatorilor *aviarĭ* de meserie. Acoştĭ din urmă, avînd a se ocupa numaĭ şi numaĭ de această branşă, ar avea un profit real foarte mare din punct de vedere economic.

Popescu-Daia
Veterinar

Focşanĭ

Ziarul **Agrarul** *apare sub direcţiunea unuĭ comitet de redacţiune compus din Dniĭ S. Şomănescu, N. Negri, N. St. Cesianu, G. N. Nicoleanu, C. Alimăneşteanu, D. Ionescu-Zane, I. St. Furtună, N. Filip, Ch. Drutzu şi P. Rădulescu; redactor şi secretar de redacţie fiind d. V. M. Kogălniceanu.*

Pe lîngă comitetul de redacţie ziarul şi-a asigurat numeroşi şi distinşi colaboratorĭ. Printre persoanele cari aŭ bine-voit a promite graţiosul lor concurs sunt domniĭ: Profesor Dr. Victor Babeş; Paul Riegler; Dr. M. Hîrsu, C. I. Băläceanu, Athanasiu I., Andronescu N. N., Berendey C. A., Berendey I. A., Brancovicĭ Emil M., Brezeanu V. Căruntu D. Cris todorescu Gh., Colescu L., Comşa D., Creangă Dr. Gs D., Galeriu T., Ghica Ed., Greceanu Paul, Hepite-Dr., C., Iancovescu I., Istrati Dr. C., Istrati V., Jocu G., V. M. Kogălniceanu; Locusteanu I. A., Maior G., Mihăescu Gr., Moga V. S., Munteanu V. C., Dr. Neagoe I., Nenitescu D., Petrescu I., Pokorny F., Popeanu Al. V., Popescu-Daia P., Popovicĭ-Lupa N. O., Popovicĭ N. G., Radian S. P., Radu V., I., Robin F., Roman Corneliŭ, Rusescu D R., Sandu C., Socec I., Spitzer M., Staicovicĭ Chr D., Teodoru L., Uhrinowsky Eug., Vlădescu M.

Articolele de natură politică privesc pe comitetul „Societăţeĭ Agrare", iar cele speciale, technice privesc pe comitetul de redacţiune.

TARIFUL VAMAL GERMAN

ŞI

POLITICA NOASTRA COMERCIALA

Protecţiunea acută şi tariful dublu de grîŭ, orz, ovăs şi secară ce vrea să întroducă Germania cu începerea anuluĭ 1904, a produs în toată lumea şi, maĭ ales, în ţările direct interesate o emoţiune colosală. Discuţiunea în jurul acesteĭ chestiunĭ continuă acum tot cu atîta furie şi pasiune ca şi în momentul publicăreĭ taxelor urcate în Monitorul oficial german, ceea ce dovedeşte clar că interese marĭ şi puternice sunt în joc.

Germania, cea maĭ importantă putere militară de pe continent, este, în acelaş timp, cea maĭ importantă putere economică. Politica eĭ comercială interesează în cel maĭ înalt grad celel'alte state europene. Graţie continueĭ creşterĭ a populaţiuneĭ eĭ şi a uneĭ uriaşe şi extraordinare desvoltărĭ economice, Germania a ajuns azĭ centrul afacerilor întregeĭ Europe centrale, de est şi o mare parte de sud; graţie schimbuluĭ colosal de mărfurĭ dintre dînsa şi ţările înconjurătoare, ea dă azĭ tonul politiceĭ vamale şi de la atitudinea eĭ economică depinde atitudinea economică a aproape tuturor ţărilor europene.

Aşa se explică marea atenţiune ce a deşteptat în toată lumea lupta agrarilor şi furtuna ce a deslănţuit în toate ţările interesate triumful lor.

In Rusia, Austro-Ungaria, Italia şi Statele-Unite, publicarea proiectuluĭ de tarif vamal german a produs o emoţiune legitimă, dat fiind însemnatul schimb de afaceri dintre aceste ţări şi Germania. In ţara noastră însă impresiunea a fost ceva maĭ puţin vie, cu toate că şi noĭ suntem legaţĭ cu interese marĭ de Germania. In presa noastră nu s'aŭ publicat acele articole furioase, pline de ameninţărĭ şi indignare, cum a făcut presa ungară, italiană, rusă şi chiar cea austriacă. Noĭ privim maĭ liniştiţĭ această chestiune, fiind divizaţĭ asupra însemnătăţeĭ eĭ.

Aşa vedem că, în ce priveşte comerciul romînesc cu Germania, presa noastră este în plin dezacord. Unĭĭ susţin de pildă că piaţa germană ne oferă prea puţin interes şi că, la nevoe, am putea-o chiar neglija, pe cînd alţiĭ, din contra, îĭ daŭ o importanţă excesivă, şi reclamă de la guvern o atitudine intransigentă în momentul încheereĭ viitoareĭ convenţiunĭ comerciale. Eĭ bine, faţă de acest kaleidoscop de opiniunĭ, maĭ toate exagerate, ne vom încerca să înfăţişăm problema protecţionismuluĭ agricol german faţă de ţara noastră sub adevărata eĭ lumină şi să arătăm, în chip obiectiv şi imparţial, care este, în realitate, situaţia noastră faţă de Germania şi ce atitudine trebue să adoptăm pentru a para loviturile ce ni se aduc.

* * *

Noul tarif vamal german este îndreptat în contra importuluĭ produselor agricole, animale şi forestiere, este biruinţa complectă a agrarilor. Inovaţia luĭ maĭ de seamă este întroducerea taxelor duble pe grîŭ, orz, ovăs şi secară, cu taxe minimale carĭ nu se vor putea scădea cu nicĭ un chip. Aşa pentru fie-care sută de chilograme *grîul* este isbit cu o taxă minimală de 5 mărcĭ şi 50 pfenigĭ, (în loc de 3.$_{50}$ cum este azĭ), *secara* 5 mărcĭ (în loc de 3.$_{50}$), *orzul* 3 mărcĭ (în loc de 2 *m.*) şi *ovăsul* 5 mărcĭ (în loc de 2.$_{80}$). *Nicĭ un tratat comercial cu o ţară străină nu se va putea încheia dacă nu va admite aceste taxe minimale asupra cerealelor.*

Malţul apoĭ s'a urcat de la 3.$_{60}$ mărcĭ chintalul la 6$^{1}/_{4}$ mărcĭ—o adevărată taxă prohibitivă şi care va nimici complect importul austro-ungar care în 1900 a fost de 1.187,564 chintale malţ. *Hameiul* azĭ plăteşte 14 *m.*, după noul tarif va plăti 40 *m.* pro chintal, cea-ce va fi iarăşĭ o mare lovire pentru hameiurile austro-ungare carĭ exportaŭ cantităţĭ considerabile în Germania. Păpuşoiul va plăti 4 *m.* pro chintal. *Merele, perele, gutuile,* pănă azĭ scutite, sunt taxate cu 6 *m.* dacă vor avea altă împachetare de cît în sacĭ. *Strugurii* vor plăti 15 *m.* în loc de 4 şi 10 cum a fost pănă acum *Prunele* 2 *mărcĭ.*

Lemnele sunt iarăşĭ foarte urcate. Lemnele tăiate cu ferăstrăul vor plăti 125 mărcĭ de vagon în loc de 80 *m.* cum a fost pănă acum, însă lemnele în butucĭ, netăiate cu ferăstrăul, vor fi taxate ca şi pănă acum. Consecinţa acestor taxărĭ diverse va fi că în Germania se va importa de azĭ înainte mult lemn netăiat cu ferăstrăul, pentru a alimenta ferăstraele germane în dauna ferăstraelor ungare şi austriace carĭ vor fi silite a'şĭ închide instalaţiunea din lipsă de debuşeŭ, păgubind ast-fel colosal pădurile din Transilvania, Bucovina şi *Romînia* care exportă în Austria cantităţĭ marĭ de lemne. Este o chestie asupra căreia atragem toată atenţiunea celor în drept.

Ouăle vor plăti 6 *m.* în loc de 2 *mărcĭ.* Gîştele 70 pfenigĭ de *bucată,* iar cele-l'alte păsărĭ 6 *mărcĭ* de chintal. Aceste taxe sunt aproape prohibitive.

Fructele, ouăle şi păsările pe carĭ am început şi noĭ să le exportăm în cantităţĭ însemnate şi carĭ eraŭ menite a lua de abia în viitor o mare desvoltare, creînd la noĭ o nouă sursă de avuţie, vor fi greŭ isbite prin taxele marĭ germane.

Boiĭ azĭ plătesc 25 *mărcĭ* şi 50 *pf.* de *bucată;* în viitor vor fi taxaţĭ pe *greutate vie* cu 12 *m.* chintalul. Adică un boŭ de 400 kgr. greutate vie va trebui să plătească 48 de *mărcĭ,* în loc de 25,$_{50}$. Taxa aceasta enormă este complect prohibitivă, ea va nimici orĭ ce import de vite îngrăşate, constituind, prin modul de taxare pe greutate vie, o adevărată primă pentru importul vitelor slabe carĭ vor fi îngrăşate în Germania. *Taurii* şi *vacile* sunt impuse cu 25 *m. bucata* în loc de 9 ca pănă acum; mînzaţiĭ 15 *m.* în loc de 5; viţciĭ 4 *m.* în loc de 3. *Porciĭ* iarăşĭ sunt taxaţĭ pe *greutate vie:* 10 *mărcĭ* la chintal în loc de 5 *m.* pe bucată cum era pănă acum. In privinţa celor-l'alte taxe, asupra cărneĭ proaspete, slăninеĭ, carne conservată, untura de porc, unt, brînză, vin, etc. a se vedea tabloul ce vom publica ca supliment. Acesta este tariful german, expus aci în părţile carĭ privesc maĭ cu seamă ţara noastră. După cum se vede tariful este net protecţionist, în unele dispoziţiunĭ chiar prohibitor, şi, maĭ ales, este îndreptat împotriva ţărilor de export agricol, în rîndul cărora suntem şi noĭ.

Nicĭ o consideraţiune, de nicĭ un ordin, politic saŭ economic, nu aŭ oprit Germania de la hotărîrea eĭ fermă de a pune în aplicare programul încurajăreĭ agriculturеĭ prin taxe enorme asupra cerealelor şi vitelor străine. Nu i-aŭ lipsit avertismente pesimiste, nicĭ chiar strigăte pătimaşe de războiŭ din Rusia, Italia, Ungaria şi Statele-Unite. I s'aŭ prezis toate cataclismele, îĭ s'a profetizat ruina economică şi politică, Germania, cu acea hotărîre tenace care rezultă numaĭ dintr'o convingere profundă şi dintr'o conştiinţă clară a uneĭ anumite situaţiunĭ, nu îĭ s'a dat înapoĭ în faţa tuturor coaliţiunilor de interese dinăuntru şi din afară şi a urcat tarifele împotriva ţărilor agricole. Se poate deci conchide că actualul proiect de tarif vamal va rămîne aproape neschimbat în ce priveşte spiritul şi tendinţa luĭ şi că cerealele, vitele, ouăle, fructele, lemnele, etc. vor rămîne definitiv impuse conform cu cifrele ce am dat maĭ sus. Speranţă în vre-o schimbare a tarifuluĭ de către Bundesrath (consiliul federal) saŭ Reichstag nu prea avem, dat fiind situaţia partidelor politice în Germania şi, maĭ ales, convingerea intimă a maĭ tuturor sferelor guvernamentale ger-

mane că tariful protector corespunde unei necesităţi reale şi presante.

Acum că am arătat cari sunt urcările cari ne ating pe noi mai de aproape şi că aceste taxe aŭ mari şanse de a rămîne nemodificate, să vedem care este situaţiunea noastră, a Romînieĭ, faţă de noua politică vamală ce vrea să inaugureze Germania de la 1 Ianuarie 1904.

S'a susţinut că interesele noastre agricole faţă de noul tarif german sunt identice cu ale Ungarieĭ şi că vom fi loviţi la fel cu ţara vecină. Lucrul acesta nu este exact, căci alte sunt articolele cari ne interesează pe noi şi alte cele cari isbesc pe unguri. Aceştia din urmă ţipă mai ales împotriva taxelor mari pe orz şi malţ, pe cărnurile de tot soiul, mai cu seamă cele apretate, pe păsări din cari fac un export de milioane în Germania, pe ouă, struguri, fructe, lemne, etc., pe cînd ţara noastră e mai interesată la cereale, produsele petroleuluĭ, şi în rîndul din urmă, la ouă, fructe etc. Mai exactă este identitatea noastră de interese cu Rusia, aşa că se cuvine să urmărim cu atenţie tratativele imperiuluĭ vecin cu Germania, pentru a adopta şi noi o atitudine corespunzătoare—înţelegem, natural, pe aceea corespunzătoare intereselor noastre.

Să cercetăm deci cari sunt interesele ţăreĭ, pentru că, odată lămuriţi asupra acestuĭ punct, el ne va servi ca fir conducător pentru programul economic ce trebue să se elaboreze în legătură cu noile convenţiuni vamale. Sunt unii cari cred—şi am citit-o chiar într'un ziar serios—că viitoarele noastre tratate de comerciŭ, vor trebui să sancţioneze numai interesele economice prezente. Noi, din contra, şi de sigur că şi toată ţara, privim tratatele de comerciŭ dintr'un punct de vedere mai înalt şi mai larg. Ce e drept, nu le exagerăm importanţa şi nu susţinem—cum ar crede alţiĭ—că tratatele, orĭ cît ne-ar fi favorabile ar putea să transforme, ele, economia generală a ţăreĭ, făcînd-o prosperă şi înfloritoare. Dar nici nu admitem, pe de altă parte, ca să se nege tratatelor orĭ ce importanţă şi să se susţie că influenţa lor asupra economieĭ ţăreĭ ar fi nulă. După părerea noastră, aŭ o menire foarte însemnată, mai ales într'o ţară ca Romînia, care se află abia la începutul organizăreĭ eĭ economice.

Ca dovadă de influenţa reală ce poate să exercite tratatele de comerciŭ putem lua chiar ţara noastră. Care ar fi fost de pildă starea agriculturеĭ romîneşti dacă tratatele de comerciŭ cu Austro-Ungaria, Germania, Belgia ar fi asigurat debuşeurĭ pentru vitele noastre?

Nimeni nu poate nega că dacă graniţile ne ar fi fost deschise, exportul vitelor ar fi luat din ce în ce mai mare avînt, vitele nu ar fi ajuns în starea tristă de degenerare în carĭ sunt azĭ, am fi început, din contra, să le dăm o atenţiune particulară, căutînd a exporta vite selecţionate, bine hrănite, întreţinute şi îngrăşate. Am fi trebuit să semănăm deci mai multe fîneţurĭ să nu spargem atîtea păşunĭ, aşa că s'ar mai fi mărginit sleirea pămîntuluĭ prin cultura unilaterală a cerealelor. Am fi introdus de sigur cultura plantelor furagere şi, dacă afacerile ar fi mers, prin forţa lucrurilor, am fi văzut şi la noi în ţară agricultură raţională, asolamente cu multe plante furagere, şi poate chiar, pe alocurea, ceva începuturĭ de irigaţiunĭ...

Aceasta ar fi fost rezultatele indiscutabile ale tratatelor de comerciŭ, dacă am fi ştiut să ne asigurăm pieţele străine pentru vite; o transformare a economieĭ noastre agricole, nu o transformare radicală de sigur, dar, în sfîrşit, o schimbare în bine.

Suntem acum în ajunul încheeriĭ noulor tratate. Să fim deci cu multă băgare de seamă ca aceste tratate să nu fie simpla prelungire a celor de azĭ, ca ele să nu protegeze numai interesele noastre economice prezente, *ci şi pe cele viitoare*. Organizaţia noastră economică este foarte rea. Agricultura este rapace, sleindă şi foarte înapoiată, cultura raţională a vitelor nu există, industriĭ agricole nu avem cît ni s'ar cuveni ca ţară eminamente agricolă, industria propriŭ zisă este în faşe, în starea cea mai rudimentară, aşezată pe baze foarte şubrede, fiindcă nu avem nici capitaluri, nici lucrătorĭ industrialiĭ, nici specialişti şi techniciani, nici o clasă de oameni pregătită pentru întreprinderile industriale şi comerciale în stil mare.

Cu un cuvînt munca naţională este răŭ organizată. Ca dovadă strălucită este comerciul nostru exterior care de peste un sfert de veac persistă în a fi pasiv, arătînd că vindem prea puţin faţă de aceea ce cumpărăm, aşa că socotelile noastre se închee mereŭ cu deficite, afară de cele 80 milioane în aur ce trimetem în străinătate ca anuitate a datorieĭ publice.

Aceasta este, în liniamente mari, starea noastră economică. Ea ne impune datoriĭ precize şi clare de a lucra din răsputeri pentru buna organizare a muncieĭ naţionale în toate ramurile. Trebue să căutăm a mări producţiunea pămîntuluĭ prin ridicarea agriculturеĭ şi să încurajăm cultura vitelor prin asigurarea pieţelor străine pentru exportul lor. Cultura raţionnală a vitelor, mai ales, trebue să preocupe toată atenţiunea economiştilor noştri şi este absolut necesar ca viitoarele tratate comerciale să permită desvoltarea acesteĭ ramurĭ de producţiune de care este legat tot progresul agriculturеĭ noastre. Citeam mai zilele trecute în «*Kreuzzeitung*», ziarul agrarilor germani, că Romînia nu are cine ştie ce interese mari de apărat pe piaţa germană, fiind-că nu are nicĭ un export de vite acolo. Aceasta este adevărat întru cît priveşte prezentul. Nu ni se poate pretinde însă ca să rămînem veciнic pe loc, cu o agricultură aşa de înapoiată cum este acea de azĭ. De aceea am spus mai sus că tratatele de comerciŭ vor trebui să ne apere interesele viitoare, adică să ne asigure debuşeurĭ pentru vite pentru ca să putem face să progreseze agricultura, mărindu-ĭ puoducţiunea, deci vînzînd mai mult în străinătate.

Mai trebue să cutăm a întemeia o puternică industrie *agricolă* şi să încurajăm, pe cît este compatibil cu interesele noastre naţionale şi agricole, industriile cele-l-alte carĭ se pot forma la noĭ, pentru ca să fim mai puţin tributarĭ străinătăţeĭ prin cumpărăturile ce facem acolo, echilibrînd astfel balanţa noastră comercială. Aceste, iarăşi, sunt interesele noastre viitoare pe carĭ tratatele de comerciŭ trebue să ni le apere. Dar despre aceste în numărul ce urmează.

Vasile M. Kogălniceanu.

Indrumarea pentru combaterea mălureĭ

Pentru combaterea mălureĭ, una din cele mai primejdioase boale pentru cîmpurile cu grîne din Europa, ştiinţa recomandă, în urma multor experienţe, tratarea săminţeĭ de grîŭ cu o soluţiune de sulfat de cupru (peatră vînătă)

Orĭ-care alte mijloace, ce se recomandă agricultorilor noştri cu mare reclamă, diferitele saramure, etc. se reduc în cele din urmă tot numaĭ la sulfatul de cupru, saŭ conţin substanţe mai mult saŭ mĭ puţin probate, ba unele chiar vătămătoare săminţeĭ grîuluĭ.

De aceea e prudent a se folosi de o camdată numaĭ de unicul mijloc cunoscut până acum de mai bun, adecă de sulfatul de cupru întrodus în practica agricolă de profesorul Kühn din Halle.

Sulfatarea grîuluĭ de săminţă se poate face în mai multe feluri, dintre carĭ recomandăm următoarele treĭ sisteme ca cele mai practice.

I. *Sulfatarea grîuluĭ după metoda luĭ Kühn.*

Spre scopul acesta disolvăm $^1/_2$ de klg. de sulfat de cupru în 10 litri de apă într'o putină şi turnăm atît grîŭ în ea, până cînd soluţiunea trece de cîţi-va centimetri d'asupra grîuluĭ. Grîul se va turna uşor în putina cu soluţiune, ca să nu stropească şi se va amesteca bine de mai multe orĭ cu lopata, pentru ca să se moaie bine şi pentru ca boabele mălurate să se poată ridica la suprafaţa soluţiuneĭ, de unde vor fi îndepărtate.

Aşa va sta grîul 10—12 ore, mai potrivit de la 4 saŭ 5 ore dimineaţa până la 2 ore după amiazĭ; la aceiaşi oră scoatem grîul din soluţiune şi'l întindem în straturĭ subţirĭ pentru a se usca, întorcîndu'l de 3—4 orĭ. Acest sistem e întrebuinţat mai mult în cultura mică, operaţia fiind dificilă, cînd am avea cantităţi mari de grîŭ.

II. *Sulfatarea grîuluĭ prin stropire.*

Grîul se pune în grămezĭ mici de 4—5 hectolitri, o persoană îl stropeşte prin o stropitoare de grădină cu o soluţiune de 1% de sulfat de cupru, alte două persoane îl întorc mereŭ cu lopeţile ca să se înmoaie tot grîul din grămada aceea. Această operaţie nu durează de cît cîte va minute, pe urmă se întinde în straturĭ subţirĭ şi în aceiaşi zi se întoarce de 3—4 orĭ, ca să se usuce şi să se poată sămăna a doua zi.

III. *Un sistem mai bun şi mai practic,*

care se întrebuinţează pe proprietăţile mari din străinătate, este următorul. Grîul se pune în nişte coşuri de nuele şi se înmoaie într'o putină în care avem o soluţiune de 1% de sulfat de cupru. Pentru a putea uşor şi repede lucra, să ia o putină nu prea înaltă (de 60 centimetri) şi de o capacitate de 5—6 hectolitri.

Coşurile de nuiele vor avea o capacitate de 40—50 de litri şi se vor căptuşi pe dinăuntru cu pînză rară de saci, ca boabele de grîu să nu iasă printre nuielile coşului. Se pune soluţiunea de sulfat de cupru în putină şi în coş se pun 20—30 litri grîu. Putina va fi aşezată la uşa magaziei; două femei saŭ bărbaţi aduc coşul cu grîu, îl pun în soluţiunea din putină, adîncindu'l pînă ce soluţiunea va trece peste grîul din coş, marginea superioară a coşului va rămînea deasupra nivelului soluţiunei, pentru ca grîul să nu să poată revărsa din coş în putină. Una din femei ţine coşul adîncit în putină, cea-l'altă amestecă grîul cu o lopăţică, ca toate boabele să vină în contact cu soluţiunea.

Să lasă apoi un moment ca soluţiunea să se liniştească, boabele cele grele (grîul cel mai bun) se vor depune pe fundul varului, iar cele mălurate vor pluti pe suprafaţa soluţiunei, pe acestea le adună şi le aruncăm cu mîna jos. Coşul cu grîu se ţine în soluţiune 2—3 minute. Scoţîndu'l din soluţiune îl punem pe nişte leaţuri ce sunt aşezate la marginea putinei, ca soluţiunea ce prisoseşte să se scurgă din coşul cu grîu.

Alte două femei cu un alt coş fac aceleaşi operaţii şi pun apoi coşul lor pe leaţuri ca să se scurgă şi iaŭ coşul cel d'întîiŭ, care se află pe leaţuri şi din care s'a scurs deajuns.

Grîul sulfatat din coş îl duc în magazie, îl pun în straturi subţiri; apoi iaŭ alt grîu în coş, etc., patru femei lucrează cu trei coşuri saŭ 6 femei cu 4 coşuri, căci ele schimbă încontinuŭ coşurile, punînd pe cel muiat pe leaţuri şi luîndu'l pe cel scurs. Este bine a se sulfata grîul înainte de amiazî (pînă la 12 ore) şi a'l întinde în straturi subţiri de 10 centimetri, întorcîndu'l de 4—5 ori pînă seara, ca să se poată usca pînă a doua zi, fiind-că sulfatîndu'l pînă seara, nu'l mai putem întoarce ca să se usuce.

Grîul sulfatat trebue ferit de a mai veni în contact cu speciî de mălură, cum s'ar putea întîmpla cînd am pune grîul sulfatat în saciî în cari a fost grîul mălurat, saŭ dacă îl am usca pe locul unde a stat grîul mălurat. Vom căuta ca să sulfatăm tot-d'auna numaî atît grîŭ, cît putem semăna în ziua următoare, căci ţinînd timp mai îndelungat, grîul sulfatat îşi perde din forţele sale germinative.

Asemenea să nu se dea în consumaţie grîul sulfatat ce ne-ar rămînea nesămînat, căci sulfatul de cupru e vătămător sănătăţei.

Soluţiunea de sulfat de cupru să prepară astfel: Pentru cîte un hectolitru de soluţiune luăm un chilogram de sulfat de cupru, pe care mai întîi îl disolvăm în cîţi-va litri de apă fierbinte, s. e. în 5 litri, care după ce s'a disolvat se varsă în cantitatea necesară de apă, a-lecă în 95 litri de apă rece.

Pentru sulfatarea unuî hectolitru de grîŭ avem nevoe de 180 gr. sulfat de cupru.

La aceste metode mai sunt de amintit şi următoarele regule, cari trebuesc tot-deauna observate.

TIMP FRUMOS ŞI TIMP PLOIOS

OBSERVAŢIUNI ŞTIINŢIFICE

Se ştie că ploaia cade de cîte oriî aerul se răceşte şi cînd picăturile lichide cariî compun nouriî devin *prea grele* spre a mai putea pluti în atmosferă. Pentru evaluarea presiuneî aeruluî Torricelli —elev al mareluî Galileŭ— fabrică cel d'întîiŭ barometru. Pascal 'l aplică la măsuratul înălţimelor. Barometrul a rămas instrumentul cel mai sigur pentru constatarea variaţiunilor presiuneî atmosferice şi al schimbărilor timpuluî. In fie-care seară, înainte de a se culca, agricultorul 'l consultă, şi el este un preţios tovarăş al călătoruluî.

Cum se consultă un barometru.— Indicaţiunile *frumos, variabil, ploaie*, aŭ puţină importanţă. Spre a întrebuinţa barometrul, trebue să-l consulţi des şi să vezi cum se urcă şi cum scade. Cînd se urcă regulat în mod continuŭ aceasta indică o îndreptare a timpuluî care se va menţine. Cînd barometrul e urcat, o scădere înceată de la 12 ore, urmată spre seară de la 7 ore de o urcare uşoară, este, vara, un semn că timpul va rămîne frumos. Earna, o urcare înceată anunţă un frig foarte mare, dacă barometrul e foarte urcat. Urcările repezi şi brusce nu indică de cît o îndreptare trecătoare. O scădere înceată, în oriî ce timp, prevesteşte un timp urît care se va menţine şi, în general ploaia în momentul cînd barometrul *începe a se urca din noŭ*. Dacă scăderea e mai pronunţată, un vînt puternic de vest (austru) e de temut. O scădere destul de repede e de obiceî urmată de o urcare destul de repede căreia urmează o nouă scădere. Barometrul scoboară mai repede de cît se urcă. Scăderile barometrice iarna sunt însoţite de temperaturi superioare medieî cu ploaie saŭ ninsoare. Barometru variază aproape de două oriî mai mult iarna de cît vara, adică o variaţiune de 1 milimetru vara arată atîta importanţă ca o variaţiune de 2 milimetri iarna.

Hygrometru.—Hygrometrul este şi el un instrument prin care putem cunoaşte, dar în mod mai puţin [illegible] ca prin hygrometru, cantita[illegible] ţinută în aer, şi

scurtîndu-se pe timp uscat, scoate saŭ pune pe cap gluga.

Iarna, dacă sfîrleaza de vînt şi mai cu seamă nouriî sunt orientaţi de la N la E, dacă temperatura e inferioară de zero, dacă acul hygrometruluî arată o oarecare umezeală, ninsoarea e probabilă.

Vara, dacă o scădere barometrică e însoţită de o căldură copleşitoare, dacă hygrometrul arată o mare umezeală şi cînd nouriî groşi se văd la orizont, furtuna se apropie.

Acul magnetic. — Acul de oţel care se învîrteşte pe un suport vertical şi care constitue partea esenţială a busoleî, poate da asemenea indicaţiunî despre turburările atmosferice. Acul magnetic are oscilaţiunî repezî înaintate şi după aurorele boreale, precum şi cîte o dată înainte şi în timpul pe cînd ninge. S'a observat că oscilaţiunile aculuî pot preceda cu cîte-va zile o furtună.

Observaţiunile ce se pot face cu aceste treî instrumente simple şi eftine permit să putem prevede cum va fi timpul.

Vîntul.—Dintre toate fenomenele atmosferice, vîntul, care rupe echilibrul aeruluî, e unul, din proroace, cel mai sigur despre schimbările timpuluî. Meteorologia, e mai toată bazată asupra studiuluî vînturilor. Graţie observaţiunilor zilnice ce se transmit din diferitele părţi ale globuluî, se urmăreşte azî pas cu pas mersul furtunelor, şi se ştie la ce moment ele vor trece prin cutare regiune, şi vor ajunge în cutare altă regiune. Itinerarul furtunelor se publică dinainte în buletinele meteorologice şi această publicaţiune are o mare importanţă pentru marinarî şi pentru agricultorî.

Cînd vîntul suflă plăcut şi cam răcoros, de dimineaţă e semn de timp frumos; asemenea şi cînd vîntul goneşte spre occident (apusul soareluî) nouriî cariî înconjoară soarele la răsăritul săŭ. Vîntul de la sud însoţit de o căldură umedă aduce de multe oriî ploaia. Vînturile de Est (crivăţu) şi NE anunţă omăt iarna; aceleaşi vînturî din preună cu o presiune atmosferică ridicată, anunţă persisten[illegible]

iarn[illegible]

carĭ, cu toate desminţirile frecvente, sunt considerate ca adevărate la ţară.

Indicaţiunile populare enumerate aci sunt bazate pe observaţiunĭ generale; ele aŭ cel puţin meritul de a nu avea pretenţiunea de a prevede timpul maĭ depărtat.

Nourĭ.—Nourĭ, aglomeraţiune de aburĭ de apă condensaţĭ în atmosferă, sunt în intimă legătură cu schimbările de temperatură.

O convenţiune internaţională i-a clasat în ordinul următor:

1. *cirrus*; 2. *cumulus*; 3. *stratus*; 4. *nimbus*.

Cînd nourii sunt micĭ, răsipiţĭ pe cer, asemănîndu-se cu fulgĭ de lînă saŭ cu pene ce sbor (*cirrus*), ci sunt de multe orĭ formaţĭ de părticele micĭ de ghiaţă şi aduc o schimbare de timp. Aceştĭ nourĭ sunt foarte sus (8000 m.) Cînd nourii se grămădesc ca nişte munţĭ saŭ ca stîncĭ superpuse (*cumulus*), cînd eĭ sunt maĭ numeroşĭ seara, se te aştepţĭ la ploaie saŭ la furtună. Cînd straturile de nourĭ limitate de linii orizontale (*stratus*), carĭ se văd de obiceiŭ la răsăritul saŭ la apusul soareluĭ, urmează direcţiunĭ opuse, poţĭ să te aştepţĭ la o schîmbare de timp: Cînd nourii sunt jos, de culoare cenuşie, fără formă caracteristică (*nimbus*), dînşii se transformă des în ploaie saŭ în zăpadă. Nourii cu contururĭ pronunţate şi eşiţĭ anunţă ploaia, pe cînd nourii avînd o formă nepronunţată, sunt un semn de timp frumos. Nourĭ venind de la miază-zi, şi schimbînd des de direcţiune anunţă ploaia.

Ceaţa. — Ceaţa se formează în atmosferă de cîte orĭ aburĭ de apă se găsesc la temperatură superioară aceleia din aerul în care se află.

Ceaţa e de aceaşĭ natură ca şi nourii. Cînd ceaţa stă pe munţĭ, se întinde şi se lasă în jos, e de prevăzut că va ploua în curînd. Cînd ceaţa se ridică şi se risipeşte, e de prevăzut un timp frumos. Ceaţa abondentă la Nord şi Nord-Est, anunţă timp frumos, ploaie dacă ea domină la Sud şi Sud-Est.

Ploaia.—Dacă [illegible] după [illegible] lim-

rele înalte ale atmosferei, a picăturilor de apă. Dacă cercurile luminoase devin din ce în ce maĭ micĭ şi eaŭ o coloare albue, ploaia e probabilă. Dacă, din contra, diametrul lor se măreşte precum şi transparenţa lor, este un semn că picăturile de apă se evaporează în atmosforă: ploaea nu e de temut.

Un alt fenomen optic este prezenţa înprejurul soareluĭ saŭ al luneĭ, al unuĭ mare cerc albuĭ; cîte o dată sunt doĭ. Aceste cercurĭ sunt produşĭ de jocul luminei pe *acele de ghiaţă* care plutesc la marĭ înălţimĭ; prezenţa lor e de obiceiŭ un semn de ploaie, de zĭpadă.

Coarnele luneĭ limpezĭ şi bine desinate prevestesc timp frumos, răŭ desinate ele prevestesc timp urît.

Soarele. — Dacă soarele resare saŭ apune pe un cer limpede, prevede un timp frumos; dacă e înconjurat de nourĭ e semn de ploaie.—Nourĭ gălbuĭ indică furtună, nourĭ roşĭ vînturĭ puternice. — Cînd soarele dimineaţa e cam întunecat acoperit ca de un fel de ceaţă, e de prevăzut o zi frumdasă. Un soare palid e semn de ploaie.

Animalele Barometru. — E un semn de timp frumos cînd: rîndunelele sboară sus, trîntoriĭ şi vespele se arăt de dimineaţă în număr mare, muştele şi ţinţarii sbor jucîndu-se în aer la apusul soareluĭ; pĭianginĭ ţes cu activitate.

Ploaia e iminentă cînd: pisica strănută, şi să spală cu laba după urechĭ, cîinele face o gaură în pămînt, urlă cînd pleacă cine-va, vitele culcate şĭ ling picerele de dinainte, se culc pe partea dreaptă se freacă de stîlpĭ, raţele sbor măcănind şi se afund în apă, porumbeiĭ se întorc tîrziŭ la porumbarĭ. gĭinile se vîr în praf maĭ mult ca de obiceiŭ, păunul strigă, rîndunele sbor răzînd pămîntu, broaştele cînt mult, albinele nu se depărtez de stup şi sunt întărîtate, muştele înţep, vemiĭ es din pămînt, paianginiĭ se retrag în colţurĭ, şoarecĭĭ fac multă gălăgie.

Plantele Barometru.—

Cînd trifoiul se ridică, ploaie. Dacă foile se ridic, furtună. Dacă foile Cuculuĭ se închid încetinel, furtună. Dacă floarea Rochia rîndunicheĭ se închide, [illegible] Dacă floarea Mîcrişuluĭ se des- [illegible] e închide, [illegible] ăptuceĭ se

dat drumul uneĭ expansiunĭ pătimaşe la adresa întreguluĭ corp veterinar.

Acum însă mă grăbesc să răspund, căcĭ ştiŭ că staŭ la vorbă cu directorul agriculturei.

Inainte însă de a intra în miezul discuţiuneĭ să ne lămurim asupra unuĭ joc de cuvinte, uneĭ confuziunĭ dacă voiţĭ, care dacă ne era nouă permis s'o facem, dv. nu vă era ertat. Aţĭ antrenat în discuţiune o seamă de oamenĭ care n'a stat în intenţiunea noastră a fi atinşĭ.

Ar fi o nesocotinţă din parte-ne a contesta dreptul de creştere a vitelor agricultorilor.

De ce aţĭ sofisticat sensul frazelor şi căutaţĭ a luà—după cum vă convine—pe agricultorĭ drept agronomĭ şi vice-versa?

In articolul nostru precedent, prin asociaţie de ideĭ, am vizat pe agricultoriĭ şi agronomiĭ aflaţĭ în serviciile Statuluĭ, cărora în materie de zootechnie, dîndu-li-se însărcinărĭ aŭ dat rezultate funeste.

Să fim decĭ lămuriţĭ: agricultorilor le e dat a se ocupa cu creşterea şi înmulţirea vitelor. Agronomiĭ şi veterinariĭ sunt consiliatoriĭ lor. Aşa fiind de ce voiţĭ să cîşigaţĭ un proces al agricultorilor care n'a existat de cît în intenţiunea d-v.

Dintre ceĭ douĭ consiliatorĭ aĭ agricultoruluĭ—agronomul şi veterinarul—care să fie oare maĭ bine pregătit în direcţiunea zootechnieĭ?

Am arătat în articolul meŭ precedent carĭ sunt studiele preparatoare şi premergătoare ale zootechnieĭ. Şi am făcut o paralelă pe această temă între agronom şi veterinar.

La această chestie d-v. în loc de a păstra calmul logiceĭ şi al raţionamentuluĭ rece, în loc de a răspunde obiectiv, v'apucaţĭ a face proces întreguluĭ corp veterinar care ziceţĭ că se vîră intempestiv peste d-v. în agricultură sub vălul zootechnistuluĭ şi că vă tratează de: «*analfabeţĭ*,» «*lipsiţĭ de inteligenţă*,» «*plinĭ de pasiune*», «*farsorĭ*» etc.

Ce am făcut noĭ oare în articolul precedent? Am schiţat cît se poate de general, fapte cunoscute de toată lumea, publicate şi nereprobate de nimenĭ, din care reeşa că în materie de zootechnie toate însărcinările date agronomilor aŭ dat fiasco.

a reproduce cîte-va pasagii din raportul d-sale asupra fermei model «Laza[1]).»

Iată ce zice d-sa: „In faţa acestei stări de degenerare, din anumite puncte de vedere, a boului „moldovenesc, se pune întrebarea ce trebuia să „facă ferma model? Scopul fermelor model fiind „în prima linie agricultura, îmbunătăţirea raselor „de boi trebue neapărat să se facă în direcţiunea „producerei unei cît mai bune vite de muncă. „Boul de jug fiind deja de la sine„ o vită ne în„trecută urmează firesc ca pentru a menţine şi „spori în chip însemnat puterea de muncă a acestei vite, pentru a face dintr'însa un motor fără „pereche se impunea *selecţionarea* lui şi numai selecţionarea.

„La „Laza“ nu s'a urmat cultura animalelor „în direcţiunea selecţionărei şi totuşi acesta este „primul mijloc, cel mai natural şi simplu, care „trebuia să fie întrebuinţat, bine înţeles atunci cînd „activitatea pentru îmbunătăţirea vitelor romîneşti „nu ar fi numai un sport, o pasiune pentru anu„mite vite străine, frumoase şi perfecţionate. Selec„ţiunea raselor indigene are asupra celor-l-alte „metode avantaje însemnate de netăgăduit. Intr'„de toate nu riscăm insuccese—cum este cazul cu „vacile Pinzgau şi oile Fries de la „Laza“.....

Şi mai la vale zice: „Ceea ce critic eu este „uşurinţa cu care s'a procedat la ferma model „Laza“:

Apoi continuă: „Mai cu seamă că ferma fiind „la începutul activităţei ei, nu trebuia să se aven„tureze în întreprinderi costisitoare şi cu pro„babilităţi de insuccese cari să apese apoi asupra „budgetului ei.

Şi pentru că d. Kogălniceanu nu nu era un veterinar, aţi tăcut cu toţii şi nu v'aţi mişcat ca de teama unui adevăr care vă sfida.

Ce ziceţi d-le agronom despre această gospodărie agronomică.

Dar să trecem mai la vale. In privinţa boului de muncă iată ce zice d-sa: „Intru cît priveşte „această vită, în special nu s'a luat de fermă „nici o măsură pentru ameliorarea ei.

Şi mai la vale: „Căci ce însemnează introducerea vacilor de Pinzgau în vederea producţiunei „de boi de *muncă?* Oare noi avem nevoie să in„troducem boi de muncă din străinătate, cînd supe„rioritatea boului moldovenesc de muncă este in„contestabilă? Este oare posibil ca oamenii pre„ocupaţi cu regenerarea vitelor romîneşti să nu „cunoască măcar ceea ce constitue forţa boului „moldovenesc: puterea de muncă, şi să lucreze „în direcţiunea înlocuirei acestuia cu rase străine?

....„Cred că singur acest exemplu dovedeşte că „în chestia ameliorărei raselor de vite din ţară s'a „procedat la ferma „Laza“ fără nici o reflexiune, „fără nici un studiu preparator.

Acum, cînd aceste fapte sunt clare ca lumina zilei şi cînd noi n'am susţinut în numărul precedent de cît acelaş lucru, n'am dreptul să vă întreb, d-le director al agriculturei, de ce atîta patimă în contra corpului veterinar, cînd alţii mai înainte v'aŭ aruncat epitete de necompetinţă în chestiuni de zootechnie cu totul elementară şi pe cari noi n'am făcut alt de cît le-am reprodus.

Toate cele ce preced nu sunt scrise de un veterinar. Ba, din contră pot afirma că veterinarii—despre nesinceritatea cărora n'aveţi dreptul a vă plînge—în toate publicaţiunile lor aŭ evitat a vă da în spectacol.

In privinţa vacilor de la ferma model iată ce zice d. Kogălniceanu:

Prima întrebare ce se pune este: „introducerea „acestei rase (rasă de Pinzgau) străină şi costi„sitoare, a fost oare necesară, a corespuns oare „unei nevoi oare-care? De sigur că nu putem „admite că simpla trebuinţă de „a creea o lăp„tărie pentru demonstraţiunile practice necesare „elevilor chemaţi a face practica impusă de lege“ „—după cum spune administraţiunea în raportul „ce l-am amintit mai sus—a făcut ca să se aducă „o rasă străină de vite în ţară ..... şi apoi: „Mi se va permite deci ca să spun că şi în pri„vinţa vacilor s'a procedat la „Laza“ fără nici o „chibzuinţă. Căci nechibzuinţă este ceea ce s'a „făcut cînd fără nici o raţiune, fără nici un scop, „fără a avea cea mai mică nevoie s'aŭ introdus „vaci străine, etc.

Dacă după cum arată d. Kogălniceanu şi cu vacile ca şi cu boii s'a procedat rău la ferma de model agronomic, mă întreb cum să calific atitudinea în răspunsul ce îmi daţi?

D-v. ziceţi «Agricultorii cînd aŭ fost puşi la încercare, aŭ dat dovezi palpabile şi de un interes public imediat în administraţiunile statului».

Toate aceste fapte înşirate de d. Kogălniceanu n'aŭ fost ele opere agronomice?

Cu asemenea *probe palpabile* vă lăudaţi?!! Sincer să v'o spun, nu vă fac cinste.

Dar să trecem şi la oi.

Tot d. Kogălniceanu în raportul citat zice:

„Dacă în privinţa boilor administraţia fermei „a procedat rău prin aceea că nu a lucrat de loc „în direcţiunea îmbunătăţirei boului moldovenesc; „dacă în privinţa vacilor a procedat nechibzuit, „fiind-că a introdus o rasă străină de vite care „a costat mult şi nu a dat nici un rezultat din „nici un punct de vedere, ba din contra prezintă „un însemnat procent de mortalitate; apoi în pri„vinţa oilor s'a procedat şi rău şi nechibzuit.

„Căci ce-a făcut ferma „Laza“? A importat „rasa Fries şi a încrucişat'o cu Ţigăi albe de „Dobrogea. Care era scopul introducerei rasei „Fries? Căreï nevoi corespundea? Nici uneia.

Şi apoi: „Mai mult, s'a ales o rasă olandeză, „Fries—fără nici o afinitate cu rasele noastre de „oi—şi care este obicinuită cu un climat cu totul „deosebit de al nostru. Cînd este chestiunea de „introducerea unor rase străine trebue să se chib„zuiască bine ca deosebirile de afinitate şi climă „să nu fie prea mari, altminteri ne expunem d'in„ainte ca încercarea noastră să fie nimicită prin „o mortalitate prea mare. Ceea ce este cazul la „Laza“ cu încrucişarea Fries-Ţigaia“.

Mai la vale zice: „Acest eşec saŭ cel puţin pro„babilitatea lui trebuia prevăzută înainte de a se „aventura în cheltueli mari pentru vite străine.

„Prudenţa este muma înţelepciunei“ zice prover„bul, şi dacă ferma ar fi fost prudentă aceasta ar „fi condus'o la înţelepciunea de a apuca calea sigură „şi puţin costisitoare a ameliorărei raselor indigene „în locul introducerei celor străine, supuse riscului „de nesuccese“.

Cred că ar fi de prisos să continuăm şirul citaţiunilor. Vă rog deci, a trage d-v concluziunile cari se cuvin.

Dar să mergem mai departe şi să vedem ce e cu tuberculoza?—Cînd în numărul nostru precedent a fost vorba despre tuberculoza de la şcoala de agricultură, v'aţi supărat şi în focul patimei d-v. v'aţi năpustit asupra ştiinţei veterinare pe care aţi acuzat-o că se înconjoară de neadevăr şi pe unii veterinari i-aţi calificat drept *geambaşi şi palfreneri.* Acest fel de limbaj în nici un caz nu era potrivit cu înalta d-v. situaţie de director al agriculturei din ţara romînească.

Vă desfid, d-le Nicoleanu, să-mi probaţi că cele relatate de mine în privinţa tuberculinizărilor făcute la şcoalele de agricultură şi veterinară poartă asupra lor cea mai mică umbră de neadevăr.

Să venim acum la partea ce pretindeţi că vă vizează direct, la calul de «gros traits.»

Dar de la început vă contest dreptul ce de alt-fel vă revindicaţi cu atîta uşurinţă de a fi primul care aţi introdus calul de «gros traits».

Cel dintîiu a fost d. P. S. Aurelian[1]), introducătorul calului «Percheron». După d-sa a fost d. Carp ca ministru de domenii, şi apoi d. N. Fleva, pe timpul cînd era primar al Capitalei, a introdus calul de «Pinzgaŭ», şi vor mai fi şi alţii (?) pe cari eŭ nu-i cunosc şi între cari aveţi cinstea a vă prenumăra.

Dar ca chestie de principiŭ zootechnic şi în legătură cu scopul ce-l urmărim, ce credeţi că aţi făcut prin introducerea caluluï de Pinzgau la fermele statului? aţi făcut prin aceasta o aplicaţiune zootechnică? Transplantarea unei rase dintr'o localitate într'alta, credeţi că este o chestiune de zootechnie cu care să vă faceţi atîta glorie?

Nu cum-va aveţi intenţiunea a face încrucişarea caluluï autochton cu calul Pinzgau—pentru regenerarea speţei—spre a conrespunde scopuluï ce urmărim? Acesta ar fi culmea.

Ei! bine, d-le director al agriculturei, să revenim la chestie, despre aceşti cai de «gros traits» am vorbit în numărul precedent că s'aŭ vîndut cu preţuri ridicole. Acum vă declarăm că noi ca publicişti n'am făcut alt-ceva de cît am reprodus ideea repetată de atîtea ori, pe diferite căi de publicitate altă-dată.

S'a scris pe atunci că s'a obţinut suma de lei 12,082, adică *399 lei bani 70 calul.*

Şi făcîndu-se calculul cheltuelilor săvîrşite cu aceşti cai pe timp de cinci luni s'a găsit suma de lei 24,715, ceea ce revine la *634 lei fie-care cal,* afară de valoarea lor intrinsecă.

Nu voesc să fac nici un comentariŭ. Aveţi faţă în faţă şi venitul şi cheltuelile.

La aceste afirmaţiuni d-v. nu aţi răspuns întărindu-le deci prin tăcerea d-v.

Şi apoi de ce vă erijaţi d-v. în campion al agricultorilor din ţara romînească şi v'aţi năpustit asupra veterinarilor, cînd nu a existat nici odată vre-un diferend între agricultori şi veterinari!

Şi în această goană contra veterinarilor nu v'aţi sfiit a întoarce adevărul pe dos, a contesta titlul de veterinar savantuluï zootehnician Ad. Sansson, făcîndu-l agronom şi luîndu-l în braţe—atît dv. cît şi amicul dv. de la Revista—viticolă—aţi îdceput să-l purtaţi ca pe nişte moaşte dătătoare de pres-

1. „Ferma model Laza“ de la inceput şi pînă în prezent. Tipografia Thoma Basilescu, Bucureşti 1900. Ediţiunea oficială a Ministeruluï de Domenii.

1. Nu d. Aurelian a introdus caiï Percheron ci ministrul Kogălniceanu (Nota Redacţiei).

tigiŭ zootechnic. Şi e regretabil pentru dv. d-le director al agriculturei să luaţi *falşul ca argument, cînd înainte de publicarea articoluluĭ vi se atrăsese atenţiunea de o persoană competinte asupra acestuĭ punct. Vă desfid să'mĭ contestaţi aceasta.*

In comparaţia referitoare la licitaţia cailor ne vorbi ĭ plinĭ de ironie despre vînzarea unuĭ cal anglo-arab, din ferma şcoaleĭ veterinare cu *suma de leĭ 150.* Vă desfid şi pentru aceasta să ne probaţĭ cu vre-un document. Şi asupra acestuĭ punct ca şi asupra celuĭ pre-edent, *vi s'a atras atenţia înaintea ublicăreĭ articoluluĭ dv., şi cu toate tea l-aţĭ menţinut.*

Opinia publică vă va judeca.

Am dorit în tot d'auna, şi dorim—căcĭ avem chiar interese vitale—să conlucrăm agronomĭ şi veterinarĭ la îmbunătăţirea animalelor din ţară, fie care în direcţiunea cunoştinţelor sale. De aceea regretăm acestă discuţiune şi dacă am fi fost vizitaţĭ personal, preferam a nu reaminti atîtea fapte neplăcute.

Acuzat însă întregul corp veterinar, din cauza expunerilor ce am făcut personal—fiind provocat prin atitudinea Revisteĭ viticole—m'am simţit silit a arăta pretinsuluĭ campion, oglinda în care trebue să privească spre a vedea realitatea lucrurilor. Numaĭ cunoscînd adevărul în toată goliciunea sa, acel care voieşte într'adevăr să se lumineze are putinţa de a fi luminat.—Am ţinut a nufa ce aprecierĭ, a nu intra în chestiunĭ afară de domeniul zootechnieĭ şi a reproduce ceea ce alţĭ aŭ scris, crezînd ast-fel cà orĭ cine şi chiar d. director al agriculturei, se va convinge de aprecierile ce există în privinţa roluluĭ ce aŭ avut unĭ dintre agronomiĭ noştrĭ în chestiunile zootechnice.

Marius.

PELAGRA

Comunele marĭ rurale carĭ dispun de un venit oareş-care, precum şi comunele urbane, carĭ se găsesc în mijlocul focarelor de pelegră, asemenea vor putea cu înlesnire înfiinţa pînerĭ de felul acestora, şi aceasta cu atît maĭ uşor, căcĭ după cum s'a dovedit în Italia şi Austria, ele la rîndul lor formează un bun izvor de venit comunal. Din aceste centre începînd, pîneriile rurale dovedindu-se mereŭ ca excelente arme preventive în contra pelagreĭ, precum şi ca excelente alcătuirĭ sociale, se vor întinde pe încetul, în o serie de 2—3 decenĭĭ, peste toate comunile rurale ale ţăriĭ combătînd mizeria, foamea şi pelagra, şi regenerînd voinica rasă daco-romînă. Bine înţeles că numaĭ pelagroşii care vor fi lipsiţĭ cu totul de avere, vor primi pîncă de geaba, acoperindu-se preţul eĭ din ajutorul sus citatelor izvoare, iar ceĭ-l'alţĭ ţăranĭ, fie pelagroşĭ, orĭ fie sănătoşĭ, vor trebui să'şĭ achite preţul pineĭ orĭ prin parale, orĭ prin schimbul între felurite cereale, orĭ alte produse agricole de carĭ dispun, de ex. prin vin, poame uscate etc. Toate detaliile acestuĭ schimb între ţăranĭ şi administraţia cuptoarelor de pîne, la timpul său se pot uşor regulamenta, precum şi felul administraţiilor.

No. 2. *Bucătăriile economice rurale şi locandele sanitare.*

Bucătăriile economice ca alcătuirĭ de bine-facere înfiinţate anume pentru combaterea săracieĭ, carĭ ştim că este începutul decadenţeĭ morale şi sanitare, s'aŭ născut la sfîrşitul veaculuĭ trecut.

Comitele de Rumfort, nobil bavarez şi celebru fisician, a înfiinţat pe cea dintîĭ în München capitala Bavarieĭ iar a doua în Paris.

Cea ce este caracteristic, în chestiunea aceasta, e că bucătăria economică în acest oraş s'a înfiinţat în anul 1793, cînd revoluţiunea era în ferberea eĭ maĭ grozavă şi cînd ghilotina lucra maĭ neostenită.

Spre fala omenireĭ şi a cultureĭ, dragostea de a propelui nu a putut fi ghilotinată nicĭ în asemenea vremurĭ de barbară deslănţuire.

Noĭ ştim ce însemnează o bucătărie economică de oare ce ospelul comunal de pe cheiul Dîmboviţeĭ este înfiinţat pe un asemenea principiu. Acest principiu este, că prin darul de la bogaţĭ şi filantropĭ, să'ţĭ formezĭ un capital, din care într'un local anume clădit orĭ închiriat, să aĭ la dispoziţie pe lîngă o bucătărie şi o sală înzestrată cu mese la carĭ mese pentru un preţ foarte modest, la anumite ceasurĭ din zi, să se servească săraculuĭ o mîncare curată, bine gătită şi gustoasă, ast-fel cum circiumarul cel maĭ vestit să nu ţi-o poată da.

Cîştigul este exclus din o asemenea întreprindere şi ast-fel concurenţa comercială nu poate prinde putere.

Cheltuelile regieĭ sunt foarte micĭ, de oare-ce afară de luminat şi chiria localuluĭ, numaĭ bucătarul şi ajutorul luĭ sunt plătiţĭ, şi unde trebuinţa cere o menageră, şi aceasta.

Persoanele de supraveghere şi acele carĭ servsc mîncările la muşterĭĭ, sunt de comun fruntaşĭĭ societăţĭĭ, şi în ziua de azĭ, unde aceste bucătărĭĭ aŭ luat o enormă desvoltare în întreg apusul Europeĭ, precum şi în America ca şi în Japonia, trece *drept onoare în societatea bună* de a face acest serviciu.

„Noblesse oblige" aşa sună proverbul francez, iar romînul zice „La fapte bune fruntaşiĭ înainte!

Nu există orăşel fie el cît de modest, şi nu există fabrică la care să fie angajaţĭ de la o sută de muncitorĭ în sus, în apusul Europeĭ, la care se lipsească o asemenea bucătărie economică.

Instituţiunea aceasta este morală şi socială şi nu ne putem mira destul că în regatul romîn pînă în ziua de azĭ a prins rădăcinĭ atît de slabe.

In Italia poporul acesta înţelept, naţional şi luminat, s'a grăbit a aplica această instituţiune chiar şi în comunele rurale, pentru a combate prin ea atît existenţa cît şi întinderea pelagreĭ. Spre scopul acesta saŭ folosit de mîncările lor naţionale şi igienice, de exemplu de *min stra*, cea ce este egală cu ciorbă noastră naţională. Preţul unuĭ kilogram de *minestra* în asemenea bucătărĭĭ este *10 centime*, asemenea şi o porţiune de pîne. Doritorĭĭ de alte mîncărĭ de exemplu rasol şi friptură, precum şi de cîte 1/4 litru de vin, găsesc toate acestea cu preţurĭ foarte eftine în aceste bucătărĭĭ, de oare-ce după cum am văzut deja, cîştigul este exclus cu desăvîrşire.

Numaĭ pelagroşilor de tot săracĭ li se serveşte zilnic de două orĭ cîte o porţiune de *minestra*, pîne şi 200 grame carne fără oase, toţĭ aceĭ-l'alţĭ îşĭ plătesc mîncarea din banĭĭ lor.

Este un principiu obştesc bine stabilit deja de pe timpul vechilor romanĭ, că nutrirea de geaba demoralizează poporul.

Oraşul *Padua* iar maĭ tîrziu *Mantua*, aŭ înfiinţat maĭ întîĭ aceste bucătărĭĭ economice rurale, cu scopul de a combate existenţa şi întinderea pelagreĭ. De la înfiinţarea lor şi pînă astăzĭ, ambele provinciĭ numite, aŭ cheltuit multe parale cu susţinerea lor, dar cheltuiala aceasta a fost recompensată prin rezultatele dobîndite,

In ziua de azĭ în multe provinciĭ pelagrose de ale regatuluĭ italian, mulţumită acestor doveĭ, s'aŭ înfiinţat prin comunele rurale asemenea bucătărĭĭ economice.

Numitul congres pelagrologic din anul 1899, examinînd aceste rezultate, recomandă susţinerea lor ca armă bună de aplicat în contra întinderei şi existenţeĭ pelagreĭ. Dar maĭ mult recomandă *locandele sanitare.*

No. 3. Ce sunt locandele sanitare?

Locandele sanitare nu sunt alte celea de cît bucătărĭĭ economice rurale, înfiinţate numaĭ cu scopul de a combate pelagra.

Pînă cînd bucătărĭile economice rurale dădeaŭ mîncare pelagroşilor şi acasă, pînă atuncĭ locandele sanitare, înfiinţate pe acelaşĭ temeĭ şi principiŭ ca şi bucătărĭile amintinderea, nu o dă de cît în localul său, unde pelagrosul este supus supravegherei, şi ast-fel porţiunea sa de mîncare nu poate fi împărţită cu alţĭĭ, prin urmare rezultatele curative trebuesc să fie cu mult maĭ bune de cum sunt ale bucătărĭilor economice rurale. Şi în fapta aşia sunt!

Provincia *Bergamo* le-aŭ înfiinţat anume numaĭ cu scopul de a combate întinderea pelagreĭ, şi azĭ văzînd cele-l'alte provinciĭ italiene succesul lor, ele se întind înmulţindu-se zi cu zi, peste toate provinciile Italieĭ de sus şi de mijloc.

Aceste locande sanitare în Italia nu funcţionează în decursul anuluĭ întreg, ci numaĭ în timpurĭ anumite, cînd pelagra de gradul întîĭ şi ai doilea este în floare, de exemplu primăvara şi toamna.

Fe-care anotimp din aceste două este împărţit în două orĭ treĭ părţĭ, adecă de cîte 4 orĭ 6 săptămînĭ, şi pelagroşii satuluĭ consignaţĭ, sunt trimişĭ de medicĭĭ respectivĭ în aceste locande sanitare. Aci în ziua dintîĭ eĭ sunt cîntăriţĭ şi li-se înregistrează puterea musculară a braţelor măsurată prin un brachîo-dinamometru. In timpul periodic de cură, manipulaţia aceasta se repetează din cînd în cînd, ca să se poată controla şi maĭ bine efectele curative. Este un fapt bine cunoscut ca pelagra slăbeşte organismul omenesc, precum şi puterea musculară.

Pelagroşii bine înţeles că nu locuesc în aceste locande sanitare, eĭ vin aci de 2 orĭ pe zi, adică la prînz şi la cină, la masa comună chemaţĭ prin sunetul clopoţeluluĭ. Sunt siliţĭ prin administraţia comunală ca să vină la această masă, iar aci sunt controlaţĭ prin un comitet local, de exemplu primar, ajutorul de primar, preot, dascăl orĭ alte persoane fruntaşe din comună, dacă li-se serveşte o bună mîncare şi dacă o mănîncă orĭ nu.

Raţiunea zilnică de mîncare este de două porţiunĭ de ciorbă (minestra) 200 de grame de carne la prînz, 150 grame seara, cîte 100 grame vin noŭ bun şi curat, şi cîte o porţiune de 250 grame de pîne la fie-care mîncare. La isprăvitul periodului de 4 orĭ 6 săptămînĭ, medicul îşĭ dă avizul asupra fie-căruĭ pelagros, dacă el are lipsă ca să urmeze şi un al doilea period orĭ nu.

Din aceste zise pînă aci urmează că, locandele sanitare se aplică numaĭ pentru vindecarea pelagreĭ.

Ca mijloc preventiv ele funcţionează după forma bucătăriilor economice rurale, deja descrise. Funcţionarea aceasta bine înţeles că nu este grea, de oare-ce nu li se cere maĭ mult de cît ca să gătească şi să debiteze mîncarea cerută de muşterĭĭ.

(Va urma) **Dr. I. Neagoe.**

Administraţia la Sate

Eată telegrama ce am cetit-o maĭ zilele trecute în ziarul Epoca: D-luĭ Ministru de Interne, Bucureştĭ.

Mi s'aŭ furat boĭ de jug de pe proprietatea mea Sopot. In cîte-va luni s'a comis 14 furtişaguri de caĭ spărgîndu-se grajdurile chiar în faţa primărieĭ din mijlocul celeĭ maĭ concentrate şi bine regulate comune fără să se fi descoperit vre unul. Primarul prin încapacitate şi rea credinţă încurajază pe hoţĭ.

Jandarmiĭ aŭ refuzat concursul lor.

Reclamat prefecturei Dolj. Rog susţineţĭ reclamaţia mea şi redaţĭ comuneĭ siguranţa ce suntem în drept a cere uneĭ administraţiuni, care are conştiinţă de datoria şi demnitatea sa.

Sava Şomănescu

A ajuns una din cele maĭ banale subiecte eremiada perpetuă în contra administraţieĭ noastre rurale. De cîte orĭ nu sa scris şi de cîte orĭ nu s'a vorbit de proasta şi de detestabila gospodărie ce avem noĭ la ţară! S'a spus şi cu drept cuvînt, că atuncĭ cînd ar-

bitrariul nesiguranţa şi tirania domnesc în voia lor într'o ţară, cînd administraţiunea este lăsate la voia întîmplăreĭ, neliniştea este soarta generală şi ca rezultat direct, suferă economia şi producţiunea ţăreĭ. A ajuns azĭ un ideal că după 35 de anĭ de constituţionalism şi de viaţă publică liberă să avem administraţiune omenească, maĭ indepedentă şi maĭ constientă de rolul eĭ însemnat în viaţa de toate zilele.

Să nu ni se spue că am ridicat tonul, că suntem supăraţĭ şi că de aceea generalizăm într'un sens prea pesimist. Judecata rece şi obiectivă va dovedi că avem tot dreptul să protestăm şi să vorbim maĭ tare despre această însemnată chestiune.

Cine este acel care se plînge de administraţiune în cazul nostru particular? Acĭ e de răspuns printr'o altă întrebare: cine nu cunoaşte în ţara asta pe domnul Sava Şomănescu? Un fruntaş al romînismuluĭ fost senator, mare agricultor, naţionalist înfocat care a făcut jertfe însemnate pentru idealul naţional, nu numaĭ cu vorba dar maĭ ales cu fapta, cu un cuvînt un om de inimă care se bucură de o mare autoritate morală şi ocupă o înaltă poziţiune socială. Eĭ bine, acest om, care prin situaţia şi averea s'a trebue să inspire puţin respect şi să merite ceva atentiune din partea autorităţilor rurale, acest om zicem e tratat ca primul venit de un primar de sat, care nu se dă înapoĭ de al leza în interesele sale prin rea credinţă silind, ast-fel pe d. Sava Şomănescu de a telegrafia ministeruluĭ de interne şi de a reclama asistenţa prefectuluĭ.

Incidentul e nostim — nu-ĭ aşa? Dacă asemenea neplăcerĭ şi şicane se întîmplă unuĭ om de însemnătate d-luĭ Şomănescu, putem să ne închipuim ce păţesc ceĭ mulţĭ dar mărunţĭ şi ce fel de administraţiune îngrijeşte de interesele lor. Intrebaţĭ numaĭ pe sărmanĭ ţăranĭ din acea regiune şi să vă spuie furtişagurile organizate de vite, carĭ să vînd în urmă la bîlciurile din Strehaia, Bălăşiţa, Ţînţăreştĭ, Căinenĭ, Cărbuneştĭ; dar despre aceasta vom vorbi pe larg în numărul viitor. De alt-fel în întreaga ţară nu e de cît un strigăt împotriva acesteĭ administraţiunĭ de atîţea anĭ şi dacă am adus aci în discuţiune cazul d-luĭ Şomanescu, am făcut'o pentru a ilustra o dată maĭ mult necesitatea grabnică în care suntem de a se pune capăt uneĭ asemenea situaţiunĭ. In primul rînd cerem *domnia legilor*. De ce nu se aplică de ex. legea pentru poliţia rurală?

Auzim că este vorba de *marĭ reforme administrative*, par'că ar veni vremea de aur şi pentru ceĭ de la sate! Se spune că d. ministru de interne *însuşĭ* lucrează la diverse proiecte de legĭ reformatoare, în urma cărora arbitrariul şi nesiguranţa vor dispare de la ţară şi personalul administrativ se va îmbunătăţi de odată....

Mărturisim drept că nu prea avem straşnica încredere în aceste mijloace de îndreptare. Legĭ nouĭ, reforme — la ce bun, cînd nu se aplică cele vechĭ? Legea poliţieĭ rurale este votată din 1868 şi exact de atuncĭ încoace nu s'a aplicat. Este o lege excelentă care are dispoziţiunĭ admirabile. Recomandăm reformatorilor capitolele: despre epizotie, stîrpirea de insecte, păsărĭ şi animale stricătoare, despre vînătoare, despre îngrădirĭ, pază etc., etc. Să le citească cu atenţiune şi să ia maĭ bine măsurĭ să fie aplicate. Ce schimbare la ţară! Ne mulţumim cu puţin, ne declarăm bine înţeleşĭ cu legea poliţieĭ rurale aşa cum este ia azĭ. Oare în urma neaplicăreĭ eĭ s'a dovedit urgenta nevoe de a fi schimbată?...

Dacă voim decĭ sincer administraţiune civilizată la sate sĭ începem prin a pune în aplicare legile azĭ în fiinţă. Cît despre reforme, maĭ tîrziŭ. Nu pierdem nimic aşteptînd. Dacă guvernele vor ca bunul plac să dispară din administraţia noastră aŭ la îndemînă mijloacele necesare: *domnia legilor*, chiar a celor vechĭ cum este excelenta lege a poliţieĭ rurale.

Calendarul Agricultoruluĭ

Lucrărĭ de executat în Septembre

La cîmp. — Se prepară sămînţa pentru semănăturile de toamnă. Sulfatarea sămînţeĭ. — Ensilagiŭ cocenilor de porumb verde pentru furagiŭ. — Se recoltă hrişca. porumbul, foile de tutun, hameiul, cînepa, cartofiĭ. — Ultima coasă în livezĭ; se lasă vitele să păşuneze livezile.

Vie. — Culesul viilor. După culeş se însemnează viţele carĭ vor servi pentru altoit.

Grajd. — A se începe a se da cailor fîn şi ovăs noŭ. — Cele-l'alte vite rămin la păşune. — Incepe a amesteca iarba cu furagiul uscat şi cu plante rădăcinoase. — Incepe îngrăşatul porcilor pentru iarnă.

Coteţ. — Inlesneşte desvoltarea păsărilor tinere dîndu-le o hrană fortificantă: grîŭ, ovăs, porumb, hrişcă, pastă de rămăşiţe de carne fiartă amestecată cu fosfat de calce. — Trimite curcanii prin mirişte; gîştele să pască la iarbă, să li se dea orz şi porumb la întoarcerea lor la coteţ; aceaşĭ hrană şi pentru raţe.

Albine. — In regiunile friguroase se începe pregătirile pentru iernat. — Verifică prezenţa regineĭ, starea proviziunilor; împreună stupiĭ slabĭ. — Suprimă reginele bătrîne saŭ bolnave înlocuindule cu altele. — Recoltă mierea şi ceara din stupiĭ ce vreĭ să desfiinţezĭ. — Micşorează intrarea stupilor, spre a împedica intrarea inamicilor albinelor.

Pivniţa. — Incepe fabricaţiunea vinuluĭ îndată ce strugurii sunt culeşĭ. — Se trage mustul din putină cînd fermentaţiunea s'a isprăvit, adică cînd gleucometru muiat în must arată 0 grade. — Din boştină se face un vin maĭ slab. — Să nu se aşeze vinurile la un loc cu vinurile vechĭ; aceştĭ din urmă ar putea intra în fermentaţie. — Se poate pritoci vinurile vechĭ din butoae. — Această lună e foarte bună pentru vinurile în sticle. — A se limpezi cu albuş de oŭ saŭ cu cleĭ de peşte vinul ce vreĭ să'l tragĭ în sticle.

CRONICA AGRICOLĂ

Cantitativ recolta grîuluĭ din acest an este foarte bună. Din nenorocire nu putem spune acelaş lucru şi despre calitatea grînelor. Grînele carĭ aŭ apucat a fi secerate şi treerate înainte de epoca ploilor sunt cele maĭ superioare, cele carĭ aŭ stat încă sub ploae nu sunt tot aşa de bune. Avem multe partide de grîŭ albicioase, umede, cu boabele prea făinoase, de o greutate inferioară.

Cultivatorĭĭ noştri, grăbiţĭ de a pune mîna pe ceva parale, aŭ expediat acest soĭŭ de grîŭ în cantităţĭ colosalela Brăila şi Galaţĭ unde s'a concentrat tot comerţul de grîne, Magazinerĭĭ şi mijlocitorĭĭ fac decĭ afaceri splendide, nu însă şi agricultorĭĭ. Din cauza îngrămădĭ leĭ enorme de grîne în Brăila, oferta s'a distanţat considerabil faţă de cererea, aşa că de aci a rezultat o scădere şi o însemnată depresiune în preţurĭ. Dacă maĭ adăugăm la aceasta şi calitatea grîuluĭ care a sosit necondiţionat la Brăila, scăderile din străinătate şi, maĭ ales, sacro-sancta-speculă a intermediarilor, vom înţelege rostul acestor depresiunĭ în preţurĭ.

Primele transporturĭ de grîŭ în Anvers n'aŭ prea fost mulţumitoare, fiindcă aŭ sosit acolo prea umede şi palide. Faţă de grîul american, sticlos şi plin de făină, morăriile din Anvers aŭ preferat natural pe cel american ca preţ. Dacă n'ar fi fost căile ferate carĭ, fără voia lor, aŭ întîrziat expedierea grîuluĭ, am fi avut la Brăila un crach la preţurĭ, aşa ştocurĭ marĭ s'aŭ îngrămădit aci. Agricultorĭĭ ar face decĭ bine să'şĭ reţie în magaziile lor grîul, să şi'l condiţioneze şi, dacă pot bine înţeles, să aştepte vremurĭ maĭ bune, carĭ, fără îndoială, că vor sosi. Să meditäm exemplul porumbuluĭ defectuos din astă primă-vară despre care se credea că se va vinde cu 30 leĭ chila şi care e căutat cu 50 leĭ chila. Precum vedem, calitatea nu este tot-deauna elementul determinant, ci situaţiunea pieţeĭ.

Ceĭ carĭ aŭ orz şi ovăs să caute să'l desfacă acum cînd preţurile lor sunt aşa de favorabile.

Treeratul grîuluĭ, orzuluĭ, ovăsuluĭ şi secareĭ continuă încă, dar maĭ ales la ţăranĭ.

Ploile din zilele din urmă vor strica probabil calităţeĭ porumbuluĭ, care se poate că va eşi puţin crud. Porumbul are nevoe de timp cald şi frumos pentru a se coace, aşa că ploile recente vor strica ceva calităţeĭ porumbuluĭ semă-

nat tîrziŭ. Multe porumburĭ însă, în multe parţĭ ale ţărei, sunt coapte, ştiuleţiĭ sunt marĭ şi conţin multe boabe, ast-fel că, cantitativ, ele promit, după cum am arătat şi în cronicele precedente, o recoltă excepţională şi nu credem a greşi cînd evaluăm recolta la 2 chile de pogon, adică 28 hectolitri la hectar.

Păcat însă că ţăraniĭ, în marea lor nevoe de banĭ, nu vor să ţie seamă de nimic şi tae porumbul de pe cîmp aşa verde şi necopt cum e şi'l aduc la oboare, de unde e dat în alimentaţiunea publiculuĭ.

Ministerul de interne a dresat într'adevăr tutulor prefecţilor din ţară o circulară, prin care le atrage atenţia asupra art. 153 din legea sanitară, care obligă administraţiunile locale să îngrijească ca porumbul să nu se culeagă de cît cînd este bine copt; circulara cere prefecţilor să dea la timp ordine organelor administrative ca să oprească cu desăvîrşire culegerea porumbuluĭ înainte de ajungerea luĭ la maturitate şi să povăţuiască pe agricultoriĭ de toate categoriile ca să'l conserve bine, în magaziĭ şi pătule bine condiţionate, pentru a'l feri de umezeală, atrăgînd atenţiunea lor asupra neajunsurilor la carĭ dă naştere culegerea porumbuluĭ necopt şi reaua luĭ conservare: 1 din punct de vedere sanitar, prin faptul că se serveşte populaţiuneĭ rurale, o hrană stricată şi producătoare de pelagră; 2. din punct de vedere economic, că se compromite în străinătate bunul renume al porumbuluĭ din Romînia, prin exportarea de porumb stricat.

Dacă timpul n'a fost aşa de favorabil pentru calitatea grîuluĭ şi, acum în urmă, pentru o parte din porumb, el a fost însă admirabil pentru arăturile de toamnă şi semănăturile de rapiţă. Ploaia la timp, tocmaĭ cînd a fost semănată rapiţa, a permis acesteia să se desvolte în bune condiţiunĭ, aşa că azĭ e răsărită şi se prezintă în chip excelent. Mulţĭ cultivatorĭ carĭ aŭ întîrziat, complectează acum semănăturile de rapiţă sub auspiciile cele maĭ bune.

Pămîntul, pe de altă parte, fiind bine udat, neuscat de uscăciunĭ prelungite, se prezintă iarăşĭ în condiţiunĭ foarte bune pentru arăturile de toamnă. La începutul luneĭ acesteia se încep semănăturile carĭ vor ieşi pănă la Octombrie. E bine ca agricultoriĭ să nu întîrzie cu aseste semănăturĭ, fiind-că momentul e propice.

Recolta fasolelor e în strîngere. Producţiunea bună. Cele din porumbiştĭ vor fi superioare fasolelor semănate în cultură mare, fiind-că aceste din urmă vor fi pătate de ploaie. Meiul şi păringul bine reuşite, nutreţ îmbelşugat. Sămînţa de in de asemenea e bine reuşită în Dobrogea.

In străinătate recoltele se anunţă a fi sub mijlocie. In Buglia, grîul a produs sub mijlocie. In Angia asemenea. In Germania, deficitul grîuluĭ este însemnat; în Ungaria am spus deja că recolta este inferioară, asemenea în Austria ea este maĭ mică cu 14,700,000 hectol. ca anul trecut. In Rusia ştirile asupra recolteĭ sunt departe de a fi satisfăcătoare şi singurile regiunĭ pe carĭ s'ar putea conta rezultate bune sunt acelea din Sud-Vest şi a uneĭ părţĭ din centru. Sosirile de grîŭ în porturĭ rămîn moderate, ceea ce explică restricţiunea exportuluĭ.

Cele din urmă ştirĭ din *Australia* sunt maĭ puţin favorabilie. In *Francia* nu maĭ încape îndoială că recolta grîuluĭ este maĭ jos de toate prevederile pesimiste. Recolta *americană* nu e definitiv fixată. Unĭĭ o estimează la 659 milioane bushelĭ, pe cînd *Price curent* o evaluează la 715 milioane bushelĭ, cea-ce va permite Americeĭ, după prevederile acestuĭ ziar, să exporte 500 milioane bushelĭ, cu toată trista recoltă de porumb.

In general însă recolta grîuluĭ în Statele-Unite şi în Europa este cu 50 milioane bushelĭ maĭ mică de cît în anul trecut, iar recolta porumbuluĭ va fi maĭ mică cu 500 milioane bushelĭ. Scăderea simţitoare a recolteĭ porumbuluĭ va fi cu atît maĭ insemnată, că în anĭĭ din urmă consumaţia a crescut foarte mult, maĭ ales în scopurĭ industriale. In anul trecut, cînd recolta porumbuluĭ a fost mare, Statele-Unite tot aŭ fost nevoite să importeze din Europa 21 milioane quarterĭ (100 mil. hectolitri) de porumb. In anul acesta recolta porumbuluĭ va fi în Statele-Unite de 1600 milioane bushelĭ; or, ele aŭ nevoie pentru consumaţia internă de 1900 milioane bushelĭ.

In asemenea împrejurărĭ se va recurge la ajutorul grîuluĭ, aşa că din 300 milioane bushelĭ de grîŭ destinate spre a fi exportate în Europa, nu se vor putea exporta de cît cel mult 200 milioane bushelĭ, adică 25 milioane, quarterĭ.

Dar şi recolta din Europa este aşa de scăzută, în cît ea va avea nevoie anul acesta de un import de 50 milioane quarterĭ, adică 145 milioane hectolitrĭ.

De unde şi cum se va acoperi la primă-vară această diferenţă? Europa va fi nevoită să epuizeze pănă şi rezervele sale de cereale, ca să acopere trebuinţele.

Fatal, decĭ, că preţurile vor creşte pe la finele luneĭ Iulie, cu atît maĭ vîrtos că Anglia are nevoe deja acum de grîŭ noŭ. Şi preţurile se vor ridica în mod simţitor.

Insă pe cîtă vreme în Anvers, Marsilia, Roterdam, etc., precum şi la New-York preţurile s'aŭ ridicat în cele din urmă două săptămînĭ cu 3 leĭ la un quarter, la bursele din Brăila şi Budapesta preţurile sunt tot scăzute.

De ce? Vina e neorganizarea noastră şi exploatarea fără scrupule din partea mijlocitorilor.

Pe cînd sindicatele? Producţiunea cînepeĭ a întrecut toate aşteptările, anul acesta, maĭ cu seamă la aceia dintre producătorĭ carĭ s'aŭ folosit de sămînţa de Italia.

Lungimea fuioruluĭ a ajuns pănă la 4 metre.

* * *

O statistică recentă a ministeruluĭ de domeniĭ ne furnizează următoarele date asupra terenurilor cultivate în 1896, 1897, 1898, 1899 şi 1900. Iată care e întinderea acestor terene în hectare:

	1896	1897	1898	1899	1900
Grîŭ hectare	1505210	1595090	1458000	1661300	1589000
Secară »	243400	296770	193000	189000	164270
Orz »	607700	—	—	—	433000
Ovăs »	185488	—	212070	—	235270

Acest tablou dovedeşte că întinderea terenurilor de grîŭ, orz şi secară cultivate în 1900 este maĭ mică ca în 1896.

* * *

După cum se ştie, în ziua de 1 Septembrie se va deschide la Vasluĭ o expoziţie regională care va dura pănă la 8, aceeaşĭ lună.

Expoziţia va coprinde patru secţiunĭ şi anume: agricolă, zootecnică, industrială şi concurs de maşinĭ agricole.

Intre alte premiĭ, se vor da sătenilor expozanţĭ şi cîte cincĭ chilograme de sămînţă de lucernă, cu instrucţiunile necesare pentru semănat şi cosit, precum şi cîte cincĭ kilogr. de lînă merinos-spanca.

* * *

Indată ce Camerile de Comerciŭ vor începe a se întruni, în sesiunea de toamnă, vor alege delegaţĭ pentru ca împreună cu delegaţiĭ Camereĭ de comerciŭ din Bucureşti să studieze tariful vamal.

In răstimpul pănă la Octombrie fie-care cameră de comerciŭ va face o anchetă economică în circumscripţiunea sa, iar rezultatul eĭ, pe lîngă că va fi comunicat Ministerul de domeniĭ, dar şi congresul delegaţilor, care va avea loc maĭ în urmă.

Incendiul şcoaleĭ agronomice din Rădăuţ, Bucovina după cum se comunică, a fost pus înadins, de oare-ce a isbucnit deodată în treĭ locurĭ. Pompierilor din Rădăuţ li-a succes de-a scăpa toate vitele şi eareturile gospodărieĭ şi mobilele internatuluĭ. Şurele şi o parte din recoltă aŭ ars. Paguba este de 20.000 coroane. Instrucţia la această şcoală nu va suferi nicĭ o întrerupere. In săptămîna viitoare vor avea loc la acest institut examele finale. Pănă la mijlocul luĭ Octombre toate edificiile arse vor fi reclădite şi acoperite cu tinichea. Şurele se vor clădi acum în departar de nstitut.

BURSA CEREALELOR

30 August 1901

Cota cerealelor în străinătate

Budapesta, 29 August.

Grîŭ	de Oct	cor. 7.89	urcare	7 h.
Secară	„ „ „	6.72	„	4 h.
Ovăs	„ „ „	6.60	„	4 h,
Porumb	„ „ „	5.11	„	1 h.

Berlin, 29 August.

Grîŭ de Sept. m.	162.—	scădere	50	c.
Secară „ „	136.75	urcare	1	m.

Paris, 29 August.

Grîŭ de Sept	fr. 22.25	scăd.	10	c.
Făină „ „ „	28.15	„	30	c.
Uleiŭ de colză	„ 63.25	urcare	50	c.

New-York, 29 August.

Grîŭ disp. cents.	$75^7/_8$	scăd.	$^1/_2$	c.
Porumb „ „	$62^5/_8$	„	$^1/_4$	c.

Chicago, 29 August.

Grîŭ de Sept. cents	$68^3/_8$	scăd.	$^1/_4$	c.
Porumb „ „	$55^7/_8$	„	$^1/_8$	c.

Cota valorilor la bursa din Bucureşti

30 August 1901

Renta de 81—88 5% leĭ $91^7/_8$—$92^1/_4$, id de 1892 1893 5% leĭ 91—$91^1/_2$, id. de $32^1/_2$ mil. 4% leĭ $77^3/_4$—$78^1/_4$, id. de 50 mil. 4% leĭ 78—$78^1/_2$ id de 274 milioane 4% leĭ $78^1/_2$—79.

Oblig. credit. jud. şi com. 5% leĭ $84^3/_4$—$85^1/_4$. Func. rurale 5% leĭ $92^3/_4$—$93^1/_8$, id. de 4% leĭ 79—$79^1/_2$. Urb. Bucureşti 5% leĭ $80^1/_8$—$82^3/_8$, idem Iaşĭ 5% leĭ $75^1/_4$—76.

Acţiunĭ: Banca Naţională leĭ 2140—2150, Banca agricolă leĭ 291—293, Banca de Scont leĭ 180—183. Soc. de asig. Dacia-Rominia leĭ 385—388 ex-cupon. Naţionala leĭ 385—388.

Monede: Napoleonul leĭ 20.—, cor. germ. leĭ 24.70, florinul leĭ $2.10^1/_2$, rubla leĭ 2.65.

Sconturĭ şi avansurĭ: Banca Naţională 7—8 % Banca agricolă 10%.

Devize: cek Londra $25,16^1/_4$; cek Paris 99.80; cek Viena 105,10; cek Belgia —; cek Berlin 123,30. Treĭ lunĭ: Londra $25.20^1/_2$; Paris 99.20; Berlin 122.40.

Rugăm

Amatoriĭ de ARBORI şi ARBUŞTI
» VIŢĂ ALTOITĂ
» Cereale selecţionate
» Plante furagere
» Colza, In, Cînepă, etc.

a cere a li se trimete

de Administraţia „Gazetei Săteanuluĭ“, 117 Victorieĭ, Bucureştĭ

franco şi gratuit

NOUL CATALOG ILUSTRAT

pentru toamna 1901 şi primăvara 1902
al
Fermeĭ şi Pepinierelor luĭ C. C. DATCULESCU

In acest catalog vor găsi pe larg **Preţurile reduse** *şi descrierea diferitelor produse şi* **studiĭ foarte folositoare.**

Specimen de preţurĭ şi citaţiĭ disponibile:

	Bucata L.	B.	Suta L.	Mia L.
100.000 PERI altoiţi pe perĭ sălbateciĭ şi gutuĭ, altoĭ de 1 an . .	80		70	600
100,000 PERI altoiţi pe perĭ sălbateciĭ şi gutuĭ, altoĭ de 3—4 anĭ	1	20	90	800
80,000 MERI altoiţi pe merĭ sălbateciĭ, altoĭ de 1 an	80		70	600
80,000 MERI aloiţi pe merĭ sălbateriĭ, altoĭ de 2—4 anĭ . . .	1	50	100	900
30,000 CAIŞI altoiţi altoĭ de 1 an	1		80	700
30,000 ARŢARI AMERICANI 3 la 4 m. înălţime	1	40	120	1000
25,000 FRASINI INĂLŢAŢI 3 la 4 m. înălţime	1	40	120	1000
ets. etc. etc.				
100,000 VIŢĂ de VIE romînească şi franceză altoită pe americană.			30	250
200,000 VIŢĂ AMERICANĂ cu rădăcinĭ, diferite varietăţĭ, 40 la 50 leĭ mia.				

DE VINZARE

prin licitaţie publică la tribunalul R.-Sărat, în ziua de 7 Septembre 1901, ora 11 a. m., proprietăţile defunctuluĭ Lazăr Niculescu-Voetineanu, anume:

I. **Moşia Voetinul,** în întindere de peste 3000 pogoane, cu sarcina de 200 miĭ leĭ la Creditul funciar rural, ratele plătite până la 1 Noembre a. c., iar impozitele până la 30 Decembre 1901.

Moşia e depărtată de 6 km. de gara Sihlea şi de 12 km. de gara R.-Sărat. Ea se cultivă prin învoele cu dijmă făcute fie cu populaţia rurală din satele dimprejur carĭ numără peste 1500 locuitorĭ, fie cu populaţia urbană din R.-Sărat.

Pămîntul e foarte fertil şi cu multe isvoare de apă la suprafaţă de un volum carĭ pot ajunge nu numaĭ la udarea întregeĭ moşiĭ, dar şi la instalaţiunĭ cu forţă motrice, precum şi la cererea de heleştae pentru pisciculturĭ.

Cumpărătorul va intra îndată după cumpărătură în posesia moşieĭ, ca să'şĭ facă arăturele de toamnă şi cele-l'alte învoele ce n'ar jigni interesele actualuluĭ proprietar, rezervîndu-şĭ acesta dreptul şi ca să-şĭ păstreze pe ea productele şi altă avere mobilă, rămase nedesfăcute, până la 1 Maiŭ 1902.

II. **Moşia Cîmpineanca,** în întindere de peste 2200 pogoane, cu impozitele plătite până la 31 Decembre 1901, şi cu sarcina de a da statuluĭ un loc de 3 hectare la hotarul despre Cîrlige pentru construirea unuĭ spital.

Moşia e depărtată 2 km. de gara Focşanĭ. Ea se cultivă în dijmă, întru ce priveşte păpuşoiul. Este împresurată de o populaţie foarte numeroasă, care închiriază multe locurĭ în bani cu preţurĭ destul de ridicate.

Pămîntul e foarte fertil, fiind situat la poalele dealurilor. Deosebit el zace pe un strat de apă ce se poate utiliza atît la udare cît la instalaţiunĭ de forţă motrice, etc., ceea ce'ĭ ridică valoarea prin apropierea de oraşul Focşanĭ.

Despre intrarea în posesie etc., aceleaşĭ condiţiunĭ ca la Voetinul.

III. **Via Cîrligele,** în întindere de peste 4 hectare, fără sarcine şi cu impozitele plătite până la 31 Decembre 1901.

IV. **Via Blidarele,** în întindere de peste 6 hectare, din carĭ 2 cu pădure fără sarcine şi cu impozitele plătite până la 31 Decembre 1901. Foarte reputată din trecut pentru vinurile sale.

Doritorĭĭ sunt învitaţĭ, în ce priveşte în special moşiile, a le vizita, ca să se convingă de calităţile lor superioare.

Orĭ-ce informaţiunĭ la faţa loculuĭ, se pot avea de la administratorĭĭ respectivĭ, iar pentru planurĭ, venitурĭ, etc., la d-l General Gheorhiu în Focşanĭ.

In *Monitorul Oficial* No. 41 din 25 Maiŭ a. c. pag. 1447/s, se poate vedea publicaţia tribunaluluĭ R.-Sărat, unde se specifică cuvenitele amănunte, precum şi preţurile de la carĭ încep licitaţiile.

BURSA DE CEREALE DIN GALAŢI

COTA OFICIALA

FELUL CEREALELOR	DATA	Operaţiunĭ efectuate Cantitatea Hectol.	Klgr.	Vag.	Greutatea în kilo pe hectolitrŭ	Preţul hectol. Leĭ	B.	OBSERVAŢII
Grîŭ noŭ	20 August	3000	—	—	76.—	9	$67^1/_2$	Şlep
„ „	„ „	1800	—	—	78.—	9	15	Magazie
Secară	„ „	400	—	—	72.500	7		„
„	„ „	5000	—	—	71.—	6	80	Şlep
Orz	„ „		—	9	—.—	920	—	Magazie
Grîŭ noŭ	22 „	480	—	—	76.—	9	25	„
Secară din Rusia . . .	„ „	3000	—	—	73.200	7	55	Şlep
„ „	„ „	2150	—	—	72.300	7	15	„
Orz	„ „	800	—	—	62.—	5	25	Magazie
„	„ „		—	8	58.—	900	—	„
Grîŭ	23 „	1200	—	—	77.500	9	40	„
„	„ „	800	—	—	76.300	9	25	„
„	„ „	300	—	—	74.—	9	—	„
Orz	„ „		—	10	59.—	915	—	„
„	„ „		—	5	59.—	900	—	Obor
Grîŭ	24 „	4000	—	—	77.300	9	95	Şlep
Secară	„ „	4000	—	—	71.800	7	$07^1/_2$	„
Grîŭ	„ „	2000	—	—	77.500	9	80	Magazie
„	„ „	2500	—	—	75.500	9	30	„
Secară	„ „	7000	—	—	72.—	7	—	Şlep

POŞTA REDACŢIEI

Pe domniĭ abonaţĭ din provincie, carĭ trimit costul abonamentuluĭ prin mandat-poştal, îĭ rugăm să considere recipisa poşteĭ drept chitanţă de abonament.

* * *

Rugăm pe toţĭ domniĭ colaboratorĭ aĭ ziaruluĭ să ne trimită manuscrisele scrise pe o singură pagină a foaieĭ de hîrtie şi în mod, pe cît posibil, citeţ.

ERATA

In *Agrarul* No. 8 fila 86, coloana 3, rîndul al ciucilea de sus a se citi: *că unica politică economică...* în loc de: *mica politică...*

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

Bucuresci, 117 Calea Dorobanţilor, 117

RECOMANDA MARELE LOR DEPOSIT DE:

MASINE AGRICOLE

PRECUM:

LOCOMOBILE cu sau fără aparat de ars paie

De la 2½ până la 30 cai putere

Batoaze de grîŭ de toate mărimile
de la 2½ până la 12 cai putere

Batoaze de porumb No. 5 cu elevator
pentru locomobilă şi cu mina

Maşine de semănat

Maşine de ciuruit şi vînturat. Morĭ de măcinat

MAŞINE DE ALES NEGHINA ŞI SECARA DE GRÎŬ

Instrumente trebuincioase maşiniştilor, curele englezesci de prima calitate

Pietre de moară franţuzesci

Maşine de secerat „VOOD“

cu sau fără aparat de legat snopi

PLUGURI DE OŢEL FAURIT PESTE TOT

cu una până la 4 brazde

COSITOARE, GRAPE DE FER CU DOUĂ ŞI TREI ARIPI CU DINŢI ARTICULAŢI

Ţeve de cazan pentru locomobile şi altele

In atelierul nostru primim reparaţiĭ de LOCOMOBILE din orĭ-ce fabrică

Vînd̦ărĭ cu condiţiunĭ avantagioase

Tipografia şi Fabrica de Pungĭ THOMA BASILESCU, — Bucureştĭ, Strada Casărmeĭ 89.

15 SEPTEMBRE 1901

Agrarul

ORGANUL SOCIETĂȚEI AGRARE A MARILOR PROPRIETARI

Agricultură—Viticultură—Silvicultură—Zootechnie—Alimentație—Igienă—Industrie—Comerciŭ.

ANUL I. — No. 10.
Un număr 15 bani
ANUNCIURI: 2 Leĭ linia.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
57,—CALEA VICTORIEI,—57
APARE LA 1 ȘI 15 ALE LUNEI

ABONAMENTE
Pe an: In țară 6 Leĭ, în străinătate 8 Leĭ.
Pe șese luni: In țară . . . . . 4 „
Pentru membriĭ Societățeĭ agrare gratuit

SUMARUL No. 10

Ioan Kalinderu: *Confecționarea pălăriilor de pae cu mîna și cu mașina.*— **V. M. Kogălniceanu:** *Tariful vamal german și politica noastră economică.* — **N. St. Cesianu:** *Mișcarea cooperativă în Finlanda.* — *Instrucțiuni asupra modulŭi de uscare și împachetare a prunelor pentru export.*—*Instrucțiuni relative la operarea nucilor pentru export.* — *Tăciunele cerealelor.* — *Carnetul agricultorului.*— *Cronica agricolă.*— *Bursa cerealelor etc. etc.*

Confecționarea pălăriilor de paie

Cu mîna liberă și cu mașina [1])

Reproducem mai jos introducerea la o broșură ce va apare în curînd în Biblioteca Administrațieĭ Domeniuluĭ Coroaneĭ. Această publicație este a treia edițiune a acesteĭ broșurĭ, care s'a scos pănă acum în cîte 7.000 de exemplare, așa că pănă în prezent s'aŭ răspîndit în țară 21.000 de exemplare din această utilă publicație. Orĭ-cine se interesează de progresul agricultureĭ în țara noastră, de răspîndirea metoadelor bune la lucrul cîmpuluĭ, de crearea uneĭ industriĭ casnice la sate care să procure muncă și cîștig țăranilor pe vremea ierneĭ, va saluta cu bucurie aceste micĭ cărticele ale Bibliotecеĭ Administrațieĭ Domeniuluĭ Coroaneĭ, carĭ duc și răspîndesc ideĭ bune și utile, carĭ deschid noŭ orizonturĭ în lumea de la țară, învăluită în rutina tradițională.

Biblioteca Administrațiuneĭ Domeniuluĭ Coroaneĭ merită laudă și încurajare sinceră, fără nicĭ o restricțiune. Intr'o țară, unde nimenĭ nu lucrează pentru încurajarea și progresarea agriculturеĭ, de cît cel mult pe hîrtie, unde chiar ministerul avuțieĭ naționale se întîrzîază într'o neactivitate regretabilă, activitatea Domeniuluĭ Coroaneĭ trebue lăudată fără înconjur. Este unica instituție neoficială care n'are numaĭ intenții bune, ci și muncește serios și practic. Biblioteca, de care vorbim mai sus, nu este de cît un inel în lanțul măsurilor ce ia această administrațiune pentru îmbunătățirea agriculturеĭ. Ea nu suferă deci nicĭ un fel de critică și din nicĭ un punct de vedere, fiind-că într'o țară ca a noastră, principalul este să lucrezĭ, să facĭ într'adevăr ceva, nu să elaborezĭ mereŭ proecte frumoase fără a 'țĭ da osteneala de a le realiza. Administrația Domeniuluĭ Coroaneĭ bine-meritează de la agricultura țăreĭ, fiind-că ea, cea d'întîiŭ face ceva și ceva care aduce roade utile țăreĭ. Sunt unii domnĭ carĭ se încearcă și promit critici asupra Bibliotecеĭ Administrațieĭ Domeniuluĭ Coroaneĭ. Incercărĭ de acestea le-am văzut transpirînd prin „Economia Națională“ [2]) care e pusă sub conducerea d-luĭ C. I. Băicoianu, actualmente secretar general al ministeruluĭ de agricultură.

O singură paralelă: ministerul agricultureĭ și administrația Domeniuluĭ Coroaneĭ. In ce parte înclină balanța progresuluĭ agricol? Saŭ cum a spus—la adresa criticuluĭ—și d. *Ion Kalinderu*: „Omul e produsul educațiuneĭ sale. Intr'o parte se critică, într'alta se lucrează. Aceasta e cea maĭ bună caracteristică. Preferim pe aceĭ carĭ fac treabă.

Lucrul manual în școlĭ a început de vre-o zece, douĭ-spre-zece anĭ, să deștepte la noĭ atențiunea bărbaților dedațĭ învățămîntuluĭ primar și pedagogieĭ.

Introducerea uneĭ ocupațiunĭ manuale în școalele primare a fost cerută de toțĭ pedagogiĭ însemnațĭ, începînd de la Renaștere.

Marele *Comenius*, adevăratul întemeietor al pedagogieĭ raționale, cerea în secolul al XVII-lea ca: «Copiiĭ să învețe cea maĭ trebuincioasă meserie, fie spre a nu rămîne cu totul necunoscătorĭ de ceea-ce se practică, fie pentru ca să-și imprime în urmă o direcțiune a însușirilor lor naturale.» El stabilește chiar în marea sa operă asupra educațiuneĭ, adresată consilierilor tutulor orașelor germane, pentru a-ĭ îndemna să înființeze și să întreție școlĭ creștine, un șir de principiĭ, în număr de unu-spre zece, după care să fie dat acest învățămînt.

La englezĭ, filozoful *Locke*, tratînd despre educațiune, spune asemenea că copiiĭ trebue să învețe cîte o meserie, chiar două, dar cel puțin una în mod maĭ complect. Despre *J.J.Rousseau*, se știe cît de trebuincioasă socotea el învățarea uneĭ meseriĭ, și cum dorea ca toțĭ copiiĭ, fără deosebire de clasă saŭ treaptă socială, să se dedea la aceste îndeletniciriĭ. Influenței sale se datorează în mare parte tradițiunea multor case suverane, ca principiĭ să învețe și cîte o meserie manuală. Am putea lesne prelungi mult lista acestor citațiunĭ; cele de pănă acum ajung însă, pentru a arăta cît de vechiŭ și de universal este acest *desideratum* al pedagogilor.

De cînd corpul nostru de învățătorĭ ruralĭ, se compune din ce în ce maĭ mult, numaĭ din tinerĭ eșițĭ din școalele normale, tendința spre predarea micelor meseriĭ, începe a produce roade.

Se zice că toate școalele normale aŭ acum un curs de lucru manual.

Ast-fel aceasta folositoare complinire practică a învățămîntuluĭ teoretic ce-l dă școala primară, se generalizează și, acum cînd s'a realizat reforma generală a învățămîntuluĭ nostru, pe care aŭ proiectat-o și aŭ pregătit-o mulțĭ miniștri, a devenit chiar obligatorie (3) precum este deja în maĭ multe State introdusă în programele oficiale, de exemplu în Francia, prin legea din 28 Martie 1882.

In Germania, învățămîntul manual este apreciat de toțĭ pedagogiĭ și practicat de un mare număr de învățătorĭ. Acolo predomină maĭ cu seamă *sistemul pedagogic saŭ educativ*, adică felul acela de predare al îndeletnicirilor manuale care se preocupă maĭ mult de a asigura dibăcia fizică și intelectuală a copiluluĭ, de cît de al pune în stare să producă obiecte pe carĭ să le poată vinde cu folos. La noĭ tocmaĭ acest din urmă scop, este acela pe care trebue să-l căutăm, pentru a deprinde pe țăranĭĭ noștri de a produce o mulțime de obiecte, de carĭ aŭ trebuință în viața lor casnică

Invățătoriĭ romînĭ din Transilvania, aŭ intrat încă maĭ de mult în calea aceasta, ocupîndu-se cu albinăritul, tîmplăria, împletiturile de paie, de nuelușe, etc. La 1887, s'a ținut de către d-niĭ G. Moian și C. Muslea, la Brașov, primul curs public pentru învățătorĭ. De atuncĭ s'aŭ maĭ organizat în Brașov în Sibiiŭ, și în diferite localități, alte cursurĭ de această natură.

Administrațiunea Domeniuluĭ Coroaneĭ a urmărit cu interes progresele acesteĭ mișcărĭ și a luat tot-deauna inițiativa de a o încuragia printre învățătoriĭ din comunele de pe domeniile sale, și de a

---

1) Broșură ce va apare în curînd în Biblioteca Administrațieĭ Domeniuluĭ Coroaneĭ.

2. „Economia Națională“ No. 6 din Iunie 1901 fila 320.

3) Prin programa de la 8 Iunie 1898.

înlesni acestora toate mijloacele pentru a dobîndi rezultate bune. Ea a dat sprijinul eĭ material cursuluĭ ţinut de d-l revizor-şcolar Serafim Ionescu, din judeţul Suceava, la Mălinĭ, în vacanţele marĭ ale anuluĭ 1890.

Condiţiunile aŭ fost fixate ast-fel de Administraţiunea Domeniuluĭ Coroaneĭ: Cursul se va ţine la Mălinĭ, unde Administraţiunea Domeniuluĭ Coroaneĭ putea înlesni participanţilor adăpostirea şi instalarea atelieruluĭ, durata va fi de la 15 la 25 August, în zilele de 25 şi 26, urmînd a avea loc expoziţiunea lucrărilor. Se vor primi 30—40 de participanţĭ. Domeniul Coroaneĭ procură materialul şi instrumentele. Produsele aparţin celor ce le confecţionează spre a le servi ca model pe la şcoalele lor.

Cursul fu început luni la 6 August, printr'o vizitare a săleĭ de expoziţiune şi printr'o excursiune la Găineştĭ, Drăcenĭ şi Mălinĭ, şi s'a închis cu solemnitate la 26 August, după ce obiectele lucrate aŭ fost expuse. Expoziţiunea aceasta s'a repetat apoĭ la Fălticenĭ în în zilele de 1 — 10 Septembrie şi în urmă obiectele aŭ fost trimise învăţătorilor participanţĭ.

Administraţiunea Domeniului Coroaneĭ a maĭ înlesnit ducerea maĭ multor învăţătorĭ la cursul ţinut în acelaş an în judeţul Brăila, de d-niĭ P. Mohor şi I. Niculescu, şi organizat de d-l revizor-şcolar N. Vêlcu. Asemenea în acel an, a trimis alţĭ învăţătorĭ la cursul făcut în timpul vacanţelor de d-l G. Moian la Braşov, care de maĭ mulţĭ anĭ e profesor la noĭ.

Practica aceasta a urmat-o neîntrerupt; în anul acesta, 1901, de exemplu, a trimis douĭ învăţătorĭ să se perfecţioneze în lucrul manual la atelierul de împletiturĭ de pe Domeniul Cocioc.

La 1893 se învăţa în zece şcolĭ de pe Domeniul Coroaneĭ lucrarea lemnuluĭ pentru a face obiecte de dogărie, rotărie saŭ strungărie, în două-spre-zece se făcea împletiturĭ de paĭe, de richită, de papură, etc., producînd pălăriĭ şi coşurĭ, şi într'una fringhiĭ. In toate şcolile de fete se preda cusutul, cu diferitele sale specialităţĭ. Acum toate şcolile de pe Domeniul Coroaneĭ aŭ ateliere de lucru manual şi sunt înzestrate cu instrumentele şi cu tot materialul necesar pentru a preda indeletnicirile carĭ sunt în raport cu resursele şi înlesnirile oferite de regiunea în care se află şcoala.

Pentru a'şĭ da seama de rezultatele dobîndite prin această organizare, s'a înfiinţat în localul Administraţiuneĭ Domeniuluĭ Coroaneĭ (str. Ştirbeĭ-Vodă) un muzeŭ de lucru manual, unde se află în permanenţă o colecţiune de toate tipurile întrebuinţate şi monstre de obiectele produse. Măsura aceasta s'a urmat în toţĭ anĭ, şi o bogată alegere de obiecte lucrate în şcolile Domeniuluĭ Coroaneĭ, s'a trimes anul trecut la Expoziţiunea din Paris, unde a fost remarcate de juriul internaţional. Se ştie că Administraţiunea Domeniuluĭ Coroaneĭ a avut un mare premiŭ pentru lucrările sale în ramura «educaţiuneĭ copiilor». Pentru împletiturĭ i s'a dat o medalie de argint.

Se poate pune întrebarea : întru cît este bine a se da acest învăţămînt în şcoala rurală, şi care poate fi folosul ce prezintă ?

Foloasele acestuĭ fel de învăţămînt sunt multiple. Din punctul de vedere igienic, activitatea fizică, alternînd cu cea intelectuală, şi atitudinele—diferite de cele pe carĭ le impune şederea în clasă—fac mult bine corpuluĭ şi ajută desvoltăreĭ sale. Din punctul de vedere educativ, deprinderea ochiuluĭ şi aceia a mîneĭ fac progrese marĭ, copilul dobîndeşte o apreciere maĭ bună a foloaselor ordineĭ şi a exactităţiĭ, curiozitatea şi atenţiunea sa se măresc. Din punctul de vedere al economieĭ naţionale, putem spera rezultate însemnate. Pe de o parte, copiiĭ ast-fel pregătiţĭ, vor putea produce maĭ tîrziŭ o mulţime de obiecte de mică industrie, din materiĭ prime de o valoare minimă saŭ chiar nulă, pentru că aŭ rămas până acum neîntrebuinţate. Din vînzarea acestora, ţăranul va scoate un oare-care venit, care va constitui un ajutor destul de apreciabil, în loc de a'şĭ petrece iarna în nelucrare, cum e regula prin locurile unde nu are prilegiŭ de a cîştiga ceva cu căratul. Pe de alta, vom scăpa de importaţiunea străină pentru toate micile lucruri de intrebuinţare casnică, care reprezintă, luate la un loc, o sumă destul de mare, ca pălăriĭ de paĭe, coşurĭ, scaune împletite, cutiĭ de lemn şi de carton, lingurărie, micĭ obiecte de strungărie, etc.

Se ştie că din Suedia a pornit în ultimile decenĭ, — maĭ cu seamă de la 1878 încoace, prin crearea cursurilor pentru învăţătorĭ, carĭ aŭ fost urmate de sute de persoane din diferite State —cel maĭ mare impuls în favoarea lucruluĭ manual. Otto Salomon, pedagogul din Naäs, centrul aceleĭ mişcărĭ, în cercetarea sa, clasifică ast-fel împletitul : el dă un produs folositor, cere ordine şi exactitate, permite curăţenie şi poate servi a precumpăni influenţa rea a poziţiuniĭ sedentare.

Este adevărat că, comparînd această îndeletnicire cu cele-l'alte carĭ se pot introduce în scoală, nu-ĭ dă decît al 8-lea loc în tabloul în care le aşează, după importanţa lor pedagogică şi economică.

Foloasele însă ce-ĭ recunoaşte, sunt îndestulătoare pentru a justifica introducerea eĭ în şcoală, iar folosul economic naţional, de a înlesni ţăranuluĭ procurarea unuĭ lucru de prima necesitate, este evident. Pe lîngă aceasta, maĭ este şi altul igienic, maĭ însemnat încă ; anume că ţăranul ştiind să-şĭ facă singur, şi fără cheltuială apreciabilă, pălăriĭ de paĭe, va pierde obiceiul aşa de nesănătos de a purta căciula saŭ pălăria de pîslă grea, şi vara în timp de arşiţă. Daunele foarte serioase ale acestuĭ rĕŭ obiceiŭ, aŭ fost semnalate şi explicate în mod popular în maĭ multe numere ale «*Apărătoruluĭ Sănătăţeĭ*». Pe maĭ toate Domeniele Coroaneĭ din regiunea şesurilor, ceĭ maĭ mulţĭ locuitorĭ s'aŭ şi deprins de a purta vara pălăriĭ de paĭe făcute de copiiĭ lor. Este de sperat că acest progres se va generaliza prin forţa exemplului şi a imitaţiuniĭ, şi prin comunele învecinate.

Condusă de aceste consideraţiunĭ, Administraţiunea Domeniuluĭ Coroaneĭ a socotit că face ceva de folos obştesc şi că se conformează înaltelor voinţĭ ale M. S. Regeluĭ—care are un interes aşa de viŭ pentru tot ce priveşte luminarea claseĭ rurale—publicînd acum o a treia ediţie a lucrăreĭ de faţă a d-luĭ D. Popescu, fost învăţător pe unul din domeniile sale, Şegarcea (Doljiŭ). Autorul are o bună experienţă a lucrărilor de împletiturĭ şi a ştiut să-şĭ expue cunoştinţele într'un chip metodic şi lesne de înţeles. Figurile, executate după desenele d-sale, înlesnesc şi maĭ mult punerea în aplicaţiune, ast-fel practica a dovedit că era legitimă speranţa ce exprimam la prima ediţie, că lucrarea de faţă va aduce foloase reale.

Autorul eĭ este unul din învăţătoriĭ carĭ aŭ îmbrăţişat cu multă căldură cauza răspîndiriĭ cunoştinţelor manuale şi a micilor industriĭ, şi este, în această privinţă, un apostol al părinteştilor vederĭ ale MM. LL., faţă de sătenĭ. Deşi nu putea să-şĭ formeze o apreciere tecnică Administraţiunea Domeniuluĭ Coroaneĭ era, din cauza aceasta, convinsă că lucrarea sa este bună ; spre a avea însă o maĭ bună judecată, a trimes-o d-luĭ Slobozeauu,pe atunci directorul scoaleĭ normale de învăţătorĭ din Bîrlad, a căreĭ competinţă este cunoscută, rugîndu-l a o cerceta. D sa a găsit o de bnnă şi folositoare.

Această lucrare face parte din *Biblioteca populară*, publicată de Administraţiunea Domeniuluĭ Coroaneĭ cu scopul de a răspîndi cunoştinţe practice, folositoare din punctul de vedere economic pentru agricultorĭ.

Numĕrul total al scrierilor carĭ compun Biblioteca populară a Administraţuneĭ Domeniuluĭ Coroaneĭ e acum de 21; lista lor se găseşte pe coperta cărţiĭ de faţă.

Această Administraţiune se va socoti fericită dacă poate ast-fel contribui la luminarea sătenilor şi la îmbunătăţirea condiţiunilor lor de traiŭ, căcĭ aceasta e frumoasa ţintă care a fost fixată silinţelor eĭ. Urăm dar ca răspîndirea micilor industriĭ, pe calea aceasta, a şcoaleĭ primare, să se generalizeze în poporul nostru, şi ca munca autoruluĭ să găsească imitatorĭ şi să dea roade.

Am arătat până aci ce a făcut Administraţiunea Domeniilor Coroaneĭ pentru a întroduce şi pentru a generaliza lucrul manual în şcoală. Ne-a călăuzit de la început în acţiunea aceasta dorinţa de a fi folositorĭ ţăreĭ, şi convingerea că

această ramură de învăţămînt e menită a da mijloace nouĭ de traiŭ uneĭ părţi a populaţiuneiĭ rurale care se va specializa în mîcile industriĭ, practicîndu-le maĭ bine ca în trecut, şi a da muncă în timpul ierneĭ la o mulţime de braţe carĭ rămîn alt fel în nelucrare.

Acum cînd corpul didactic şi autorităţile competinte aŭ îmbrăţişat cu căldură cauza căreia ne devotasem, privim cu mulţumire drumul percurs şi avem plăcerea sufletească ce dă constatarea, că o dorinţă de folos obştesc e pe calea împliniriĭ.

Şcolile elementare şi cele inferioare de meseriĭ, create prin legea ministruluĭ instrucţiuneĭ publice şi carĭ se vor înfiinţa la 1 Septembre 1901, vor întări şi vor desvolta bazele puse prin cursul de lucru manual de la şcoalele primare, şi sămînţa aruncată în 1888 şi în aniĭ următorĭ, va da roade îmbelşugate.

Am făcut ce am putut pentru a contribui la progresul şi la luminarea ţăranilor şi ne-am conformat ast fel, precum se ştie uneĭ înalte voinţĭ. Cercul nostru de acţiune e restrîns prin firea lucruluĭ, şi în afară nu putem să avem acţiune decît prin puterea exemplului. Nevoia uneĭ a treia ediţiunĭ a cărţeĭ de faţă e dovadă că se simte acea putere a exemplului, căcĭ exemplarele celor-l'alte două ediţiunĭ nu ni s'aŭ cerut numaĭ pe Domeniele Coroaneĭ, ci din toate părţile ţărĭĭ.

Dacă a rămas însă ceva de făcut şi dacă s'aŭ găsit alţiĭ carĭ să complecteze opera noastră, aceasta nu ne inspiră nicĭ o părere de răŭ. Ţara trage foloase din silinţele tutulor. Primim de asemenea cu mulţumire orĭ-ce observaţiune, orĭ-ce critică chiar, făcută cu cuget curat, iar nu cu cuget viclean. Despre aceştĭ din urmă, a căror activitate e lovită de sterilitate prin caracterul eĭ, ne vom mărgini a zice cu filozoful francez Helvetius: «Omul e produsul educaţiuneĭ sale.»

Cauza învăţămîntuluĭ manual e decĭ acum pe deplin asigurată. Răspîndirea sa la noĭ a fost înceată dar s'a făcut fără întrerupere. Congresul al 2-lea al corpuluĭ didactic primar, ţinut la începutul luĭ Iulie în Bucureştĭ, a consacrat acesteĭ materiĭ o mare parte a discuţiunilor sale, şi d-l Ministru Haret e hotărît a-ĭ da cea maĭ mare întindere.

Ión Kalinderu.

Instrucţiunĭ asupra moduluĭ de uscare şi împachetare a prunelor pentru export.

Este absolut necesar a da cea maĭ mare atenţiune prunelor în timpul uscăreĭ lor, şi aceasta pentru a corespunde cerinţelor d'aicĭ şi în acelaş timp a putea rivaliza cu prunele de provenienţe deja bine introduse.

I. Prunele să fie absolut lipsite de fum.

II. Să nu fie arse.

III. Fructele să păstreze culoarea lor neagră, fiind însă pe deplin uscate, şi aceasta ca în timpul cînd sunt împachetate să nu formeze mucigaiŭ, — şi sacĭĭ să fie uscaţĭ şi curaţĭ.

Se recomandă a studia chiar pe faţa loculuĭ în Agen saŭ Villeneuve s/Lot procedeul francez de uscare (procédure d'étuver) în dublu saŭ cel pnţin după procedeul obicĭnuit din Bosnia şi Serbia două provenienţe ale căror fructe sunt mult maĭ căutate în Germania.

Sunt deja cîţĭ-va aniĭ de cînd în Sisseck, Fiume, Triest, s'aŭ format instituţiunĭ pentru opărirea prunelor.

De asemenea este absolut recomandabil a se asorta prunele după mărime după cum se face în *Serbia*, *Bosnia*, *Francia şi California* din care operaţiune rezultă că prunele alese marĭ daŭ 60, 65, 70, 75, 80, 85, 95, 100, 105, 110, 110 120 bucăţĭ la 1/2 kg. cifrele din urmă obţin preţurĭ foarte marĭ pe pieţele germane.

Dacă procedeul opărireĭ a urmat bine iar prunele nefiind asortate *perd* complectamente din valoarea lor.

Impachetarea se poato face în butoae de 100 saŭ 125, cel mult însă pănă la la 150 kilo; modul de împachetare după obiceiul ţărilor dunărene adică în pachete de 90 kilo bruto iar pentru prunele etuvate în lăzĭ de 25 saŭ 12 1/2 cel maĭ recomandabil.

Conţinnutul acestor lăzĭ trebue să oglindească (expresiune colonială) adică rîndul de sus ale prunelor să fie regulat aranjate şi compuse numaĭ din prunele alese special pentru acest scop.

Lăzile în interiorul lor prevăzute cu hîrtie dantelată şi o figură colorată reprezentînd vederĭ saŭ tipurĭ femenine din Romînia. Care figurĭ să aibă şi un ornament de prune cu crecĭ bine zugrăvite.

Şi în exterior lăzile cer oare-care atenţiune ast-fel s'ar putea arde frumos în lemn o denumire oare-care a prunelor, cum de exemplu «Die Perle der Donau— Mărgăritarul Dunăreĭ «Rumînische Könisgspflaume»—Prune regale.

Pentru export în Germania e maĭ preferabil a face această calificaţiune în limba germană.

Intr'adevăr aceste bagatele atrag foarte mult atenţiunea cumpărătorilor şi marfa cîştigă prin asta foarte mult.

Greutatea trebue pentru a evita oarecare plîngerĭ de manco din partea cumpărătorilor a adăoga d'asupra greutăţeĭ stipulate, un cvantum oare-care în plus pentru ast-fel de eventualităţĭ.

Preţurile se poate face la încărcărĭ în vagoane franco staţiunile din România, însă trebue să existe şi o înţelegere fie pentru transportul efectuat în vagoane direct fie prin societates S. & W. Hoffman din Budapesta, saŭ în special firma Carl Grates, P. J. Weber Nachf Köln pentru fractul stipulat ferm la staţiunile Rinuluĭ.

La încărcărĭ în vapor ceea-ce vine maĭ puţin în consideraţie preţurile trebuesc socotite cif. Rotterdam saŭ în caz de nevoe cif. Anvers.

Condiţiunile de plată să fie poliţa pe 2—3 lunĭ neto saŭ trata scurtă cu 1—1 1/2 % sconto după alegerea cumpărătoruluĭ.

La început ar fi bine de a permite cumpărătoruluĭ de a efectua plata numaĭ 1/4 saŭ în caz de nevoe 1/5 din valoarea factureĭ imediat la primirea mărfeĭ, că prin aceasta a oferi un avantagiŭ în faţa celor-lalte provenienţe.

Tăciunele cerealelor

Cînd tăciunele se arată pe un spic, răŭl e deja făcut; parazitul s'a desvoltat în paguba bobuluĭ de grîŭ, el a fructificat şi sporele saŭ praful tăciunelui s'a răspîndit afară spre a propaga înmulţirea parazituluĭ.

E ştiut că boala tăciunelui e produsă de o ciupercă parazită. Mult timp s'a crezut că această boală era datorită, pentru cea maĭ mare parte din cereale, aceleiaşĭ ciuperci denumită: *ustilago segetum* saŭ *ustilago carbo*.

In urma cercetărilor făcute, maĭ cu seamă în Danemarca şi în Germania, s'a constatat din contra, că există diferite specii de tăciune, şi că fiecare din aceste specii e particulară anume uneĭ cereale şi se desvoltă numaĭ pe dînsa, fără a se putea desvolta pe cele-l'alte cereale. Ast-fel tăciunele grîuluĭ *(ustilago tritici)* nu se atacă nicĭ la ovăs, nicĭ la orz, precum tăciunele orzuluĭ *(ustilago hordei)* nu atacă de cît orzul, şi tăciunele ovăsuluĭ *(ustilago avenae)* nu se desvoltă de cît pe ovăs. D-luĭ Iensen se datoresc nişte experienţe foarte interesante în această privinţă; dînsul a semănat pentru experienţă, tăciune din fie-care din aceste cereale asupra altor cereale incolţite, fără a reuşi să le transmită boala; aceasta probează că fie-care cereală nu poate fi atacată de cît de specia tăciunelui propriŭ aceleĭ plante.

Din punctul de vedere agricol, precum observă cu drept cuvînt d-l Prillieux în uvragiul săŭ asupra boalelor plantelor cultivate, este un fapt important acela de a fi stabilit cu precizie că tăciunele nu se transmite, precum se credea, de la o cereală la alta, de la orz la ovăs saŭ la grîŭ.

Cît pentru porumb, dînsul e atacat de un tăciune special, care se deosibeşte bine de cele-l'alte specii, şi e cunoscut de mult sub numele de *ustilago maydis*. Sorgu saŭ mătura e atacată de tăciunele *ustilago sorghi*.

Dacă pericolul de transmisiune a tăciunelui de la o cereală la alta, nu există, nu e maĭ puţin adevărat că trebue combătută răspîndirea acesteĭ boale cînd se manifestă.

Am văzut maĭ sus că, cînd spicele tăciunate se arăt, ciuperca a făcut sporele săŭ şi vîntul le împrăştie pe pămînt saŭ în depărtare. Nu e probabil ca acestea să atace restul recoltei; dar sporele care cade pe pămînt se poate păstra în pămînt şi va infecta cereala cînd se va maĭ semăna.

Această contaminaţiune prin pamînt trebue să ne îngrijească maĭ cu seamă. S'a recomandat de mult sulfatarea seminţeĭ; această operatiune e foarte bună atît în contra mălureĭ cît şi în contra tăciunelui, căcĭ ea distruge praful saŭ sporele care stă lipit de bobul seminţeĭ. Trebueşte dar făcută cu grije. Cu toate că nu are un efect destul de suficient asupra seminţelor îmbrăcate cu cămaşa, cum e orzul şi ovăsul, sulfatarea cu piatra vinătă dă rezultate destul de importante pentru a fi recomandată.

Este prudent a nu se întrebuinţa ca aşternut pentru vite paele de la cerealele atacate de tăciune; sporele tăciunelui ce se află pe dînsele vor infesta locurile cînd se va răspîndi băligarul. Cultura continuă a aceleaşĭ plante pe acelaş loc, prezintă inconvenientul de a propaga bóla; acest inconvenient nu maĭ există pentru cultura alternă, de óre ce plantele cultivate fiind altele, ele nu pot fi atacate de tăciunele care nu e special al lor.

In rezumat, cel maĭ bun mijloc de a prezerva recoltele de tăciune e sulfatagiu seminţeĭ, şi înlăturarea aşternutului cu paie contaminate.

TARIFUL VAMAL GERMAN

ŞI

POLITICA NOASTRA COMERCIALA

Am stabilit în numărul precedent că tratatele de comerţ, contrar părerilor unora carĭ le neagă orĭ-ce influenţă asupra desvoltăreĭ noastre economice, sunt, d'impotrivă, susceptibile de a schimba efectiv—bine înţeles că până într'o anumită măsură — situaţiunea economică a ţăreĭ noastre. Am arătat apoĭ, în legătură cu aceasta, că nouile tratate comerciale ce vom încheia, vor trebui să sancţioneze următorul program economic, adevărata expresie a nevoilor noastre prezente şi viitoare: Apărarea intereselor agricole carĭ sunt şi vor fi încă multă vreme covîrşitoare la noĭ, încurajarea creşterei vitelor prin deschiderea de debuşeurĭ sigure întărirea şi îmulţirea industriilor agricole curĭ ar constitui surse marĭ de avuţie pentru ţară, şi încurajarea, pe cît e compatibil cu interesele agriculturei, a industrieĭ propriŭ zise şi, în primul rînd, a textilelor, carĭ aŭ un consum asigurat în ţara noastră.

Prin debuşeurile ce am căpăta pentru vite, animalicultura ar lua şi la noĭ un avînt îmbucurător, atrăgînd în sfera eĭ de prosperitate şi agricultura, a căreia producţiune s'ar mări simţitor aşa că am putea exporta şi vinde maĭ mult în străinătate. Prin întemeerea de industrii agricole puternice şi a celor-l'alte industrii pe o scară maĭ mare, importul s'ar micşora—în 1900 am importat pentru 120 de milioane francĭ numaĭ materii textile — piaţa internă ar fi maĭ mult avizată la fabricatele indigene, aşa că, în total luat, balanţa comercială nu s'ar maĭ încheia cu deficite, ci ar tinde să devie activă prin plusul exportuluĭ asupra importuluĭ.

Acesta este programul clar şi simplu, perfect adaptabil stăreĭ noastre economice, ce trebue să ne silim din toate puterile noastre de a'l realiza pentru a împinge producţiunea ţăreĭ pe o cale maĭ prosperă. Să vedem acum întru cît acest program poate fi pus în aplicare faţă de noua politică comercială a Germanieĭ.

* * *

După cum am arătat în diferite rînduri, partea cea maĭ importantă din programul economic este apărarea intereselor noastre agricole. Trebue să căutăm a ne menţine cu orĭ-ce preţ debuşeurile existente pentru cerealele noastre. Incă multă vreme în viitor, grîul, porumbul, orzul, ovăsul, secara, etc. vor constitui principalele noastre articole de export şi unica sursă de avuţie pentru ţară. Germania însă a încărcat tocmaĭ aceste articole cu taxe grele. Ce trebue să facem deci?

Intîiŭ de toate ţin să combat părerea emisă de mulţĭ că Germania, la urma urmelor, este o piaţă neglijabilă pentru noĭ, fiind-că cred că aceasta este o mare greşeală. Părerea aceasta îşĭ scoate argumentaţia din cifrele statisticeĭ noastre vamale pe care le ia *tale quale*, fără a le supune criticĭ maĭ apropiate. Intr'adevăr, statistica romînă arată că noĭ exportăm în Germania numaĭ pentru vre-o 20 de milioane leĭ anual, pe cînd această ţară ne trimite mărfurĭ în valoare anuală de 90—100 milioane leĭ. In perioada dintre 1895—1900, exportul nostru în Germania a variat, după statistica romînă, între 9.87 la sută şi 6.85 la sută din totalul exportuluĭ, adică o cantitate ce nu merită a fi luată aşa de mult în seamă.

Statistica noastră oficială nu ne arată însă realitatea, ea nu ne prezintă adevărata stare a schimburilor comerciale dintre Romînia şi Germania. La noĭ nu s'aŭ făcut acele studiĭ aşa de necesare, prin carĭ să putem şti lămurit care este intensitatea afacerilor noastre cu Germania. Insă judecînd lucrurile chiar maĭ la suprafaţă, putem să ne dăm seamă că statistica oficială nu ne arată adevărul şi că din ţifrele eĭ nu putem scoate o încheere precisă. După cum se ştie, pieţele marĭ de desfacere pentru cerealele noastre sunt tocmaĭ *ţările de tranzit*, cum e Belgia şi Olanda. Statistica noastră pe 1900 arată că în acest an am exportat d. ex. în Belgia 524.024.294 kgr. grîŭ faţă numaĭ de 20,685,272 kgr. exportate în Germania. Evident că o mare parte din acest grîŭ a fost expediat în Germania. Şi pentru a întări cu ţifre această afirmaţie, mi se va permite de a pune faţă în faţă statisticile oficiale romîne şi germane în ce priveşte importul grîuluĭ romînesc în Germania, socotit în kgr.

Importul grîuluĭ romînesc în Germania

Aniĭ	Statistica germană	Statistica romînă
1895	127.154.000 kgr.	127.068.555 kgr
1896	319.956.000 „	67.986.343 „
1897	152.100.000 „	15.516.840 „
1898	56.513.000 „	23.996.959 „
1899	40.623.000 „	6.878.580 „
1900 [1])	— — — „	20.685.272 „

Am publicat aceste cifre, carĭ, asupra aceluiaşĭ articol, sunt aşa de enorm deosebite în cele două statisticĭ oficiale, pentru a ilustra o-dată maĭ mult că nu putem pune nicĭ o bază serioasă pe statistica noastră şi maĭ ales, pentru ca aceste cifre să nu fie luate drept fir conducător în politica noastră comercială. Precum am maĭ spus, e necesar să se facă studiĭ aprofundate pentru fie-care ţară cu care avem relaţiunĭ comerciale pentru a se putea cunoaşte cu exactitate adevărată stare a schimburilor dintre noĭ şi acea ţară. Maĭ am de remarcat în privinţa cifrelor de maĭ sus că statistica germană arată constant maĭ mult grîŭ importat de cît statistica romînă, ceea-ce e şi natural din pricină că nu Belgia, Olanda, Anglia absorb cantităţile enorme de cereale ce le exportăm lor, ci le reexportă în Germania, Aşa dar, ţinînd seama de faptul că Germania, graţie populaţieĭ eĭ mereŭ crescînde şi a recoltelor mereŭ deficitare, este, în general o piaţă foarte însemnată pentru desfacerea cerealelor, că cel maĭ mare al nostru export de grîne se face tocmaĭ în ţările de tranzit carĭ se învecinează cu Germania şi că statisticele germane arată enorme diferenţe în plus în ce priveşte exportul nostru de grîŭ acolo, putem conchide că debuşeul german are pentru agricultura romînă o importanţă foarte mare, azĭ chiar indispensabilă aproape pentru desfacerea cerealelor noastre.

Dar nu numaĭ atît, debuşeul german are pentru noĭ şi o altă mare importanţă: că absoarbe în prezent de la noĭ ouă, fructe, păsărĭ, lemne de construcţie, etc., în valoare de milioane, creînd astfel pentru ţară nouĭ surse de avuţie capabile d'a lua de abia în viitor o desvoltare uriaşă, carĭ însă vor fi isbite, tocmaĭ la începutul desvoltăreĭ lor, de taxele prohibitive ale tarifuluĭ vamal german.

In legătură cu susţinerea—a căreĭ falşitate cred că am demonstrat'o—că piaţa Germanieĭ nu are pentru noĭ o importanţă mare, ţin să maĭ arat că nu aŭ dreptate aceia carĭ afirmă că nu trebue să avem nicĭ o grijă pentru grînele noastre, în caz cînd hotarele Germanieĭ ni s'ar închide în urma unuĭ războiŭ vamal. In sprijinul acesteĭ afirmaţiunĭ se citează faptul că, în urma războiuluĭ vamal din 1886 dintre România şi Austro-Ungaria, cerealele noastre, isgonite din această din urmă piaţă, aŭ luat drumul măreĭ şi aŭ cucerit alte tîrgurĭ de desfacere. E aceeaşĭ credinţă optimistă care insufleţeşte şi pe agrariĭ germanĭ carĭ susţin că ţările agricole cum sunt Romînia, Rusia, etc., nu se pot lipsi de industria germană, aşa că numaĭ consumatoriĭ romînĭ, ruşĭ, etc., vor suferi taxele ce aceste ţărĭ vor pune, ca mijloace de represaliĭ, pe produsele industrieĭ germane.

1. Pentru anul 1900 nu mi-am putut procura încă cifrele statisticeĭ germane.

Situaţia însă pentru noĭ e alta ca în 1886. In acel an, cerealele romîne, luînd drumul mărei, aŭ cucerit tîrgurile belgiene, engleze, germane, etc., maĭ ales cele de tranzit, carĭ, maĭ toate, aŭ însă Germania ca centru de consumaţiune. Dacă Germania ar închide însă hotarele eĭ grînelor romînestĭ şi, în caz de luptă de tarife, ar maĭ reclama şi certificate de proveniență, am pierde, în acelaş timp, şi piaţa Belgieĭ şi Olandeĭ — a ţărilor mijlocitoare ; la Austro-Ungaria nu ne-am putea întoarce, fiind-că şi ea îşĭ are agrariĭ eĭ, aşa că atunci ni s'ar pune într'adevăr întreagă problema debuşeurilor pentru cereale şi am începe să căutăm pe harta lumeĭ unde ne-am putea transporta grînele cu cîştig.

S'a maĭ zis că din momentul ce vom fi egal izbiţi cu Rusia, Austro-Ungaria, Italia, Statele-Unite, etc., că din momentul ce nu vom fi puşĭ în stare de inferioritate faţă cu aceste ţărĭ exportatoare de cereale, nu maĭ trebue să avem nicĭ o grijă, fiind-că orĭ ce altă ţară, avînd aceleaşĭ taxe de plătit ca şi noĭ, va fi în condiţiunĭ egale de concurenţă şi nu ne va putea exclude de pe piaţa germană ; şi că, în definitiv, toată urcarea taxelor vamale o va suporta consumatorul german şi nu agricultorul rus, romîn, ungar, american, etc.

Dacă această teorie ar fi adevărată, este neexplicabil de ce sunt aşa de grozav alarmate Rusia, Italia, Austro-Ungaria şi Statele-Unite tocmaĭ pe motivul că taxele vamale germane le vor aduce pagube considerabile. Dacă aceste ţărĭ ar fi convinse că nu vor avea nimic de pierdut şi că guvernul german a pus, aşa de dragul cîtor-va juncărĭ prusacĭ, taxe enorme pe carĭ le vor suporta consumatoriĭ indigenĭ, — periclitînd astfel puternica sa industrie, — putem fi siguri că ele n'ar fi urcat diapazonul furieĭ pănă la ameninţărĭ cu ruperea relaţiunilor politice. Ne putem oare serios închipui ca guvernul german să se fi gîndit un moment măcar la îngreuiarea vieţeĭ locuitorilor săĭ şi la periclitarea întregeĭ situaţiunĭ economice a Germanieĭ, prin scumpirea alimentelor de prima necesitate ?... Guvernul german, urcînd tariful, ştie prea bine că o mare parte din taxele asupra cerealelor, vitelor, fructelor, etc. le va suporta agricultorul rus, ungur, romîn, etc. De acest lucru şi-aŭ dat perfect seama Rusia, Austro-Ungaria, Italia, etc., şi aşa nu maĭ se explică, protestările lor violente.

Intr'adevăr, toată lumea ţine azĭ să vîndă. Graţie progreselor şi mijloacelor de transport, cerealele din orĭ ce punct al globuluĭ terestru se pot concentra într'un singur punct, fie el cît de îndepărtat de centrul de producţiune. Grîul din Rusia şi Romînia concurează cu cel din India, Canada, Argentina, Statele-Unite, fără ca depărtarea să constitue, de multe orĭ, o depreciare în preţ. Cultivatoriĭ din India şi Rusia de ex. saŭ arendaşiĭ din Far-Westul Statelor-Unite, sunt siliţi, din cauza impozitelor saŭ a arenzilor grele, să vînză cerealele lor cu cîştigurĭ micĭ, cîte odată chiar cu perdere. Cine poate decĭ susţine că barierele vamale germane cu taxele lor marĭ minimale vor opri acest potop de produse de a năvăli pe piaţa germană şi de a scădea preţurile. Cînd nevoia apasă pe plugar, nu maĭ e chestia de cîştig mare, ci ca să'şĭ desfacă produsele cu orĭ-ce preţ, pentru a preîntîmpina nevoile cele maĭ urgente. Aşa că se poate cu drept cuvînt zice că producătoriĭ străinĭ vor avea de suportat mare parte din taxele vamale urcate pe cereale, vite, etc. In cazul acesta nu ne poate mîngîia de loc pe noĭ romînĭĭ ideia că vom fi egal la perdere cu ruşiĭ, ungurĭĭ, etc., din momentul ce perderea va fi sigură pentru agricultura noastră, de pe urma căreia trăeşte ţara noastră.

* * *

Am făcut această lungă digresiune pentru a dovedi, contrar multor părerĭ prea optimiste exprimate prin ziarele noastre cotidiane, că Germania este pentru agricultura noastră un debuşeŭ de primul ordin şi că nouile taxe vamale prevăzute in tariful german ne vor aduce lovituri grele şi simţitoare, fiind-că vom trebui să suportăm, din cauza concurenţeĭ universale, mare parte din taxele urcate.

O dată acest punct stabilit şi, ţinînd seamă de programul economic ce am schiţat maĭ sus, ajungem din noŭ la întrebarea : ce atitudine trebue să adoptăm în această chestiune a căreĭ gravitate nimenĭ n'o poate nega? Ar fi copilăresc de ex. ca să adoptăm o tactică intransigentă faţă de Germania, aşa cum a cerut deunăzĭ un ziar din Capitală. Noĭ avem acum şansa enormă de a fi în identitate de interese cu Rusia, Austro-Ungaria, etc., carĭ aŭ cu Germania afacerĭ de altă importanţă ca noĭ. Vom trebui decĭ să stăm în expectativă şi să vedem ce avantage vor obţine aceste State marĭ pentru ca să cerem apoĭ clauza naţiuneĭ celeĭ maĭ favorizate. Natural că nu vom putea avea pretenţia ca să ni se acorde nouă avantage maĭ marĭ de cît se vor acorda Rusieĭ, Italieĭ, Austro-Ungarieĭ, etc. Aceste ţărĭ aŭ, ca şi noĭ un interes cardinal ca dublul tarif cu caracterul luĭ minimal asupra grîuluĭ, orzuluĭ şi secareĭ, ca taxele enorme asupra vitelor, ouelor, fructelor, păsărilor, lemnelor, etc., să fie cît maĭ scăzute şi pentru a ajunge la acest scop aŭ alte mijloace de represiune ca noĭ, carĭ luăm de la Germania 90—100 milioane leĭ mărfurĭ. Să aşteptăm decĭ în liniştе ca să vedem ce vor face aceste marĭ puterĭ pentru ca să ne putem modela purtarea noastră după a lor. De sigur că nu e exclusă eventualitatea unuĭ războiŭ vamal între Germania şi ţările agricole, dată fiind puterea cea mare a agrarilor prusacĭ. In cazul acesta vom trebui să purtăm şi noĭ un războiŭ tarifar cu Germania, dar vom fi în bună tovărăşie, 100 milioane export poate fi pentru noĭ un mijloc admirabil de represiune, pe care îl vor simţi viŭ germanii.

Noĭ, romînii, însă, maĭ avem şi interese particulare pe carĭ nouile tratate vor trebui să ni le apere cu orĭ-ce preţ. Noĭ avem nevoia, după cum am arătat deja, să facem maĭ favorabilă balanţa comercială, mărind producţiunea internă pentru a putea vinde cît maĭ mult în străinătate, cumpărînd, în acelaş timp, maĭ puţin. Vom trebui decĭ să căutăm a consolida exportul de vite. Trecutul de sigur, ne va servi ca lecţiune pentru a şti ca să luăm toate garanţiile pentru ca hotarele ţărilor cu carĭ vom contracta să nu ni se închidă sub pretexte falşe de bolĭ imaginare. Va fi într'adevăr foarte greŭ să obţinem eceste garanţiĭ, prin încheerea de convenţiunĭ veterinare speciale, fiind-că maĭ toate ţările caută să excludă concurenţa vitelor străine de pe piaţa loĭ, pentru a favoriza pe agricultoriĭ indigenĭ. Ceea ce ni s'a întîmplat nouă cu închiderea graniţelor austro-ungare pentru vitele noastre, s'a întîmplat şi ungurilor, pentru ale căror vite hotarele Germanieĭ sunt complect închise. Noĭ romînĭĭ însă nu putem merge înainte cu agricultura de azĭ, aşa că va fi de datoria guvernuluĭ de a se arăta oarecum intransigent asupra acestuĭ punct. Tariful german, am văzut ce taxe enorme a pus pe vite. Probabil că va fi silit să le scadă mult. In caz contrar, şi fiind-că e foarte probabil că nicĭ Austro-Ungaria să consimtă a ne consolida exportul de vite, ar fi bine ca, de pe acum să se pue la studiĭ chestiunea exportuluĭ cărneĭ tăiate, sărate, afumate, conservate, îngheţate, etc., aşa cum fac azĭ americaniĭ şi australienii.

După ce ne vom fi apărat în primul rînd interesele agriculturеĭ şi a creşterеĭ vitelor, punctele cardinale ale programuluĭ economic, vom trebui să căutăm de a urca taxele noastre vamale pe acele industriĭ carĭ sunt susceptibile de a lua în ţara noastră o desvoltare imediată, fără a prejudeca însă interesele noastre naţionale 1). Noul tarif german prin taxele luĭ urcate pe cereale ne va uşura mult această grea problemă, fiind-că la reclamaţiunile industriaşilor germanĭ vom putea opune reclamnţiunile agricultorilor romînĭ.

Pentru a duce la bun capăt această

1) A se vedea art.. meŭ „Putem întemeia o industrie puternică în „Agrarul“ No. 8

operă de consolidare și progres economic, e nevoe să fim bine pregătiți. Orĭ ce ar zice unii, interesați politicește în cauză, studiile pregătitoare sunt absolut necesare. Trebue să cunoaștem adevărata măsură a schimburilor cu toate țările cu carĭ suntem în legăturĭ de afacerĭ și, fiind-că nu știm ce ne rezervă viitorul, să studiăm posibilitatea, altor debușeurĭ pentru agricultura noastră.

* * *

Aceste sunt observațiunile ce am avut de făcut relativ la noul tarif vamal german și la întreaga noastră politică comercială. Subiectul acesta comportă, natural, desvoltărĭ mai ample, totuși în aceste două articole, cred că am atins, fugitiv ce e dreptul, mai toate punctele în legătură cu această însemnată chestiune. Am căutat să rectific multe erorĭ și să restabilesc adevărul și realitatea lucrurilor. Am arătat care este în urma situațieĭ noastre economice din prezent, programul economic ce trebue să realizăm odată cu nouile tratate comerciale și ce linie de conduită trebue să adoptăm față de protecționismul acut al Germanieĭ.

Ca publicist în materiĭ economice am ținut să'mĭ spun și eŭ modestul meŭ cuvînt într'o chestie așa de gravă pentru viitorul țăreĭ mele. Problema, așa cum am arătat-o mai sus, este foarte grea, fiind-că vom trebui să știm a ne menține ferm interesele naționale față de atîtea alte interese contrariĭ ale țărilor cu carĭ vom contracta.

Vasile M. Kogălniceanu.

Ziarul **Agrarul** *apare sub direcțiunea unuĭ comitet de redacțiune compus din Dniĭ S. Șomănescu, N. Negri, N. St. Cesianu, G. N. Nicoleanu, C. Alimănești eanu, D. Ionescu-Zane, I. St. Furtună, N Filip, Ch. Drutzu și P. Rădulescu; redactor și secretar de redacție fiind d. V. M. Kogălniceanu.*

Pe lîngă comitetul de redacție ziarul și-a asigurat numeroși și distinși colaboratorĭ. Printre persoanele carĭ aŭ bine-voit a promite grațiosul lor concurs sunt domniĭ: Profesor Dr. Victor Babeș; Paul Riegler; Dr. M. Hîrsu, C. I. Băläceanu, Athanasiu I., Andronescu N. N., Berendey C. A., Berendey I. A. Brancovici Emil M., Brezeanu V. Căruntu D. Cris. todorescu Gh., Colescu L., Comșa D., Creangă Dr. G. D., Galeriu T., Ghica Ed., Greceanu Paul, Hepites Dr.. C., Iancovescu I., Istrati Dr. C., Istrati V., Jocu G., V. M. Kogălniceanu; Locusteanu I. A., Maior G., Mihăescu Gr., Moga V. S., Munteanu V. C., Dr. Neagoe I., Nenițescu D., Petrescu I., Pokorny F., Popeanu Al. V., Popescu-Daia P., Popovicĭ-Lupa N. O., Popovicĭ N. G., Radian S. P., Radu V., I., Robin F., Roman Corneliŭ, Rusescu D R., Sandu C., Socec I., Spitzer M., Staicovicĭ Chr D., Teodoru L., Uhrinowsky Eug., Vlădescu M.

Articolele de natură politică privesc pe comitetul „Societățeĭ Agrare", iar cele speciale, technice privesc pe comitetul de redacțiune.

MIȘCAREA COOPERATIVĂ IN FINLANDA

Raport prezentat înaintea congresuluĭ internațional al agricultureĭ ce s'a ținut la Paris cu ocazia expoziției din 1900, de d. Dr. H. Gebhard, profesor al Universității de Helsingfors, președinte al societățeĭ pentru propagarea cooperațiuneĭ agricole în Finlanda.

In Finlanda, ca și în mai toate celelalte țărĭ, asociațiunea între agricultorĭ, a luat mai întîĭ forma de societățĭ agricole, înființate în vederea de a favoriza agricultura, și mai înainte de toate, de a'ĭ asigura desvoltarea tecnică. Cea d'intîĭ din aceste societățĭ, societatea regală de agricultură, fu înființată pe la sfîrșitul secoluluĭ al 18-a, adică pe timpul cînd în toată Europa, guvernele precum și publicul cult, începură de a se interesa de agricultură și de populațiunile agricole. Dînsa a avut o influență considerabilă asupra desvoltăreĭ agriculturei, spre exemplu introducînd în Finlanda cultura cartofuluĭ, inuluĭ și a trifoiuluĭ. Luînd de exemplu această societate, s'aŭ mai fondat multe altele în urmă, dar limitînd activitatea lor la o singură provincie. Ele aŭ dat de multe orĭ impulsiunea la nouĭ întreprinderĭ utile, aŭ realizat o mulțime de măsurĭ bune pentru încurajarea agriculturei, și aŭ supravegheat interesele eĭ.

Se organizează în fie-care an expozițiunĭ și concursurĭ regionale, se distribue cărțĭ, se acordă recompense pentru culturile bine îngrijite, pentru transformarea localităților mlăștinoase în terenurĭ productive, pentru vitele cele mai bune; se întreține stațiunĭ pentru controlul seminților și al lapteluĭ, se subvenționează profesorĭ de agricultură, grădinarĭ ambulanți, silvicultorĭ, instructorĭ, profesorĭ pentru cultura sfecleĭ, pentru arăturĭ, pentru lăptărie, lucrărĭ manuale, arta textilă, etc.

Aceste societățĭ agricole sunt întreținute din cotizațiile anuale ale membrilor, și din subvențiunile statuluĭ care acordă în acest scop 200,000 leĭ pe an.

In timpul din urmă, s'aŭ fondat, saŭ secțiunĭ ale acestor societățĭ provinciale, saŭ societățĭ independinte, mai micĭ, coprinzînd una saŭ două comune și denumite societățĭ țărănești, carĭ scobor mereŭ în păturile populațiuneĭ spre a'și căuta membri și cîmpul lor de activitate.

S'a constatat însă că pretutindinea unde scopul activitățeĭ de felul acesta e de a desvolta tecnica agriculturei, sunt cultivatorĭĭ ceĭ marĭ și oamenĭĭ cu știință care se asociază pentru un asemenea lucru, și că o asemenea operă nu merge de cît încet. Spre a asocia în acest scop pe cultivatorĭĭ ceĭ micĭ și spre a'ĭ face să progreseze în mod eficaciŭ, trebue să se găsească nișteĭ măsurĭ carĭ să se adreseze direct la interesele prime ale țăranuluĭ. Trebue ca aceștĭ micĭ cultivatorĭ să simță posibilitatea unuĭ cîștig personal și un profit în situațiunea lor economică din asociațiune.

Nicĭ o altă formă de asociațiune, de cît forma aceasta modernă și eficace *a cooperațiuneĭ*, nu le-o pot da.

Mișcarea cooperativeĭ printre locuitorĭĭ cîmpiilor Finlandeĭ e de natură a atrage atențiunea. Foarte slabă la început, ea este acum privită cu interes de particularĭ și luată sub îngrijirea guvernuluĭ.

Măsurile luate în 1899 de a rusifica Finlanda deșteptară toate puterile amorțite ale națiuneĭ și le transformară în sforțărĭ spre a o face să prospereze din punctul de vedere intelectual. In acelaș an se născu și mișcarea cooperativeĭ în Finlanda.

Finlandezĭĭ cu toate că oamenĭ scepticĭ și eĭ adversarĭ aĭ mișcăreĭ cooperative 'ĭ cred incapabilĭ de orĭ ce activitate cooperativă, aŭ creat și întreținut, din timpurile cele mai depărtate, întreprinderĭ cooperative ale lor proprĭĭ, și carĭ sunt tot așa de spontanee ca acelea din munțiĭ Franceĭ și aĭ Elveției pentru vinderea fructelor, legumelor și al brînzeturilor. Luntrea bisericeĭ, e un exemplu al manifestațiuneĭ ideeĭ de cooperațiune din Finlanda: mai multe familiĭ de la țară se asociază pentru construcțiunea uneĭ luntre în care pot intra 40—50 persoane spre a merge la biserică—în această țară unde lacurile sunt foarte numeroase, apa e unul din mijloacele de transport din cele mai obicĭnuite. O altă manifestațiune a acesteĭ ideĭ este asociațiunea între mai mulțĭ vecinĭ pentru năvoadele de pescuit saŭ pentru seceratul grîuluĭ saŭ cositul finuluĭ. Toate aceste asociațiunĭ cooperative naturale dispar însă încetu cu încetu.

De mult timp, cele mai multe lăptăriĭ sunt organizate într'un fel de lăptărie cooperativă;—exportațiunea untuluĭ finlandez e destul de însemnată, ținînd compt de latitudinea țăreĭ și de micul număr al locuitorilor (în 1897, 14, 5 milioane kilograme).

Lipsa uneĭ legĭ cooperative a făcut însă ca forma cooperativă să cedeze în multe privinți importante exigențelor societăților prin acțiunĭ.

Dar ce e mai răŭ, e că nu interesează numaĭ forma, căcĭ adese orĭ această formă a luat intreprinderilor zise cooperative caracterul lor esențial cooperativ. Pe icĭ pe colo s'aŭ mai organizat cumpărărĭ în comun prin societățĭ agricole saŭ prin marĭ cultivatorĭ prin convențiunĭ făcute anume. Dar aceste întreprinderĭ izolate și aceste pseudo-cooperative nu aŭ avut altă importanță de cît că aŭ făcut pe agricultorĭ să zărească caracterul și scopul uneĭ adevărate cooperațiune. Nu a fost o noțiune exactă de foloasele ce le-ar putea trage agricultorĭĭ din aplicarea mai întinsă a cooperațiuneĭ, încă de soliditatea ce ar rezulta pentru clasa agricultorilor din cooperațiunea organizată.

Aceste încercări primitive, dar cari arătaŭ posibilitatea unei desvoltări a ideei de cooperaţiune, caracterizează epoca cînd pentru întîia oară, în 1896, ideia cooperaţiunei moderne cu rezultatele sale, în cît priveşte agricultura, fu prezentată publicului într'o serie de conferinţe populare de Dr. Hannes Gebhard, profesor de economie rurală al universităţei, la cursurile sale la cari aŭ asistat vre'o opt sute persoane venite din toate părţile ţărei. Ideia de cooperaţiune găsi printre aceştî auditorî primii săi aderenţi.

Dînsa făcu un pas spre realizarea sa, cînd, doui ani mai tîrziŭ, cîţi-va proprietarî mari, cari cunoşteaŭ cooperaţiunea agricolă din străinătate, fondară la Helsingfors, societatea cooperativă agricolă «Labor» pentru cumpărarea colectivă a materiilor prime şi pentru ajutorarea nevoilor agricole.

Masa publicului nu află mişcarea cooperaţiunei de cît în 1899 cînd apărură cele d'intîi lucrări tratînd despre cooperaţiune. Aceste lucrări atraseră atenţiunea guvernului asupra lipsei unei legi pentru cooperaţiuni.

Finlanda fiind o ţară unde 75 la 100 din populaţiune e agricolă, sforţările celor ce cunoşteaŭ puterea cooperaţiunelor, se îndreptară spre cooperaţiunele agricole. Şi s'a întîmplat un lucru care nu s'a mai întîmplat poate într'alte părţi: ceî d'intîi apostolî aî acesteî ideî care porniră pentru propagarea eî prin sate, nu fură nicî cultivatorî, nicî societăţile agricole saŭ profesorî de agricultură, ci studenţi. De zecimi de anî studenţii finlandezî lucrează cu ardoare la instrucţiunea poporulnî, fie-care în locul săŭ de naştere. Atacurile Rusieî în contra Finlandeî, deteră o impulsiune şi mai mare acesteî lucrări: din pricina exigenţelor Rusieî, budgetul militar, urcîndu-se peste măsură, provocă o emigraţiune foarte mare a cultivatorilor, iar foametea ce se ivise în cîte-va părţi din pricina inundaţiunilor şi a geruluî, toate acestea făcură pe studenţi să înţeleagă că instrucţiunea şi teoriile nu sunt suficiente şi că salvarea ţărei depinde mai mult de soliditatea şi de independenţa populaţiuneî agricole. Se găsi în cooperaţiunile agricole un mijloc eficaciŭ pentru a întări naţiunea înăuntru şi pentru a uni puterile împrăştiate. In acest scop, studenţii din toate facultăţile urmară cursurî de cooperaţiunî organizate într'adins, şi în urmă, plecară ca învăţătorî să răspîndească noţiunile cooperaţiuneî agricole.

Aceasta nu fu de cît primul apel făcut; însă el s'ar fi stins curînd în vastele păduri ale Filandeî, dacă alte vocî nu l'ar fi repetat. După studenţi veniră alţi apostolî aî acesteî ideî de cooperaţiune: cîţi-va tinerî agricultorî devenind campionii acesteî ideî, în vara trecută, învaţă pe ţăranî cum să organizeze cooperaţiunile, dîndu-le tot de odată şi lecţiunî tecnice de agronomie.

Din preună cu deşteptarea spiritelor în province provocată prin aceste mijloace precum şi prin broşurî, şi prin presa locală, partizaniî cooperaţiunilor agricole lucraŭ la asigurarea şi întemeierea acesteî mişcărî, dînşiî isbutiră să intereseze la ideia lor o mulţime de persoane, şi fondară în vara 1899, o societate pentru propagarea cooperaţiuneî agricole, Societatea Pellervo, al căreî preşedinte e doctorul Gebhard.

Această societate 'şî propune: 1° să propage ideia cooperaţiuneî şi să ajute organizarea societăţilor locale; 2° în aşteptare a uneî legi cooperative, să organizeze societăţî de agricultură după modelul sindicatelor agricole franceze în toate comunele, dacă va fi cu putinţă, spre a face educaţiunea ţăranuluî în această privinţă; 3° să ajute, pe cît prevede legile, la crearea asociaţiunilor cooperative libere cumpărărî şi vînzărî în comun, fără responsabilitate, sindicate de creşterea vitelor, societăţî cooperative de treerat, etc): 4° de a hotărî pe baza experienţelor făcute de lăptăriile cooperative, în diferite localităţî ale ţărei, planul pentru desvoltarea raţională a acestor asociaţiunî, atît de importante pentru agricultura finlandeză; 5° se studieze chestiunea a associaţiunilor cooperative de credit agricol. Lipsa acestor credite, într'o ţară aşa de săracă în capitaluri cum e Finlanda, constitue un mare obstacol chiar pentru organizarea de cumpărări şi de vînzări.

Spre a putea îndeplini această sarcină, societatea a deschis la Helsingfors un biurou care va pune în legătură diferitele societăţi, şi se va servi de intermediar între ele şi oamenî de afacerî. Acest biurou e tot de odată şi un oficiŭ de statistică şi de informaţiunî pentru oferte şi cereri, etc., şi furnisează în provinciî instructorî, cari sunt însărcinaţi să explice sistemul, să provoace şi să înlesnească organizaţiunea societăţilor locale, să le explice aplicarea metoadelor cooperative, etc. D ja înainte ca aceştî funcţionarî să fi început lucrările lor, secretarul societăţeî începuse a propaga ideia cooperaţiuneî, agricole prin discursurî şi conferinţe pe la concursurile regionale şi la serbările populare. Un agent foarte folositor, pentru răspîndirea acesteî ideî este revista lunară pe care o publică Societatea şi care se adresează mai cu seamă ţăranilor. Această publicaţiune se ocupă mai întîiŭ de desvoltarea mişcăreî cooperative, dar chestiunile tecnice ale agriculturei sunt şi ele tratate într'însa. Numărul specimen apărut în 100,000 exemplare, distribuite gratuit printre populaţiunea agricolă. Succesul ne sperat ce'l a avut această revistă se datoreşte preţuluî sĕŭ moderat şi conţinutuluî săŭ care este potrivit pentru micii cultivatorî. Dar succesul revisteî este tot-d'odată o dovadă ca dînsa răspunde nevoilor agricultorilor. Cu toate că nu a trecut de cît 6 lunî de la apariţia primuluî număr, abonaţiî reviste sunt deja în număr de 28.000.

Societatea a mai publicat, saŭ va publica în curînd, alte reviste tratînd chestiunile cooperative, reglemente modele, manuale, broşurî, etc. Printre aceştia vom menţiona manualele sindicatelor de creşterea vitelor, de lăptarii cooperative, de societăţî agricole comunale, precum şi un manual al nouiî legî cooperative care s'a votat acumde Dietă.

Aceste publicaţiunî sunt organele, prin care societatea lucrează la scopul săŭ. Afară de acestea mai sunt cursurile organizate în Capitală şi la care asistau personalul societăţilor agricole, profesorî, institutorî, de agricultură. Printre ceî 600 de auditorî ereaŭ nu numaî cultivatorî mari şi micî, profesorî de agricultură, dar şi oamenî de ştiinţă, agregaţi aî universităţeî, institutorii de scoale primare, preoţi, şi un mare număr de studenţi. Materiile tratate la aceste conferinţe, eraŭ: agricultura mică şi cooperaţiunile; organizaţiunea cumpărărilor în comun a materilor prime; organizaţiunea sindicatelor de creşterea vitelor; societăţile ţărăneştî şi misiunea lor; organizarea raţională a lăptăriilor cooperative.

Vom menţiona un fapt care e unic poate pentru mişcarea cooperativă a Finlandeî, şi care caracterizează manifestaţiunile patriotice, mai vii sub greutatea evenimentelor politice de azî ca nicî odată: douî din ceî mai eminenţi poeţi aî Finlandeî contribuiră prin două poeme la ridicarea entuziasmuluî; aceste poeme sunt «mînă în mînă» şi «cîntecul cooperatoruluî».

Spre a favoriza organizarea a uneî case centrale a asociaţiunelor rurale, societatea a constituit un comitet care se lucreze planul acesteî instituţiunî şi să elaboreze o petiţiune la Dietă spre a cere o subvenţiune de la Stat pentru viitoarea casă centrală. Dieta a adoptat această petiţiune, şi e de sperat că societatea va putea începe în curînd organizarea acesteî instituţiunî atît de importantă pentru mişcarea cooperaţiunilor.

E de întrebat cu drept cuvînt cum va fi posibil acesteî societăţî se realizează din punctul de vedere financiar toate aceste întreprinderî, ne emanînd în mod natural din Societăţî locale în fiinţă, precum e Uniunea centrală a sindicatelor agricultorilor din Francia, dar începînd să lucreze ca un general fără armată.

Douî lucrurî aŭ procurat ca prin farmec sumele necesare: conbinaţiunea adică a şefilor în ideia cooperaţiuneî, şi devotamentul generos al publicului pentru popor. Multe persoane la care s'aŭ adresat iniţiatoriî acesteî ideî, se cotizară pentru 500, 1000, 2000 leî, iar cotizările mai micî fură foarte numeroase Dar capitalul subscris din bună-voinţă nu putea să ajungă pentru realizarea

vastului program pe care îl avea în vedere societatea. Dînsa se adresă guvernului pentru a obține o subvenţiune arătînd importanţa coperaţiunei pentru populaţiunile agricole, şi necesitatea de a susţine materialmente această mişcare care nu ar putea face progrese fără o propagandă puternică, fiind-că poporul nu cunoştea încă avantagiile economice ale cooperaţiunei, nici ideia însăşi. Guvernul simţind importanţa proectului, acordă subvenţiunea cerută 20,000 lei pe an în timp de 5 ani. Această subvenţiune a permis nouii societăţi de propagandă să lucreze cu activitate, şienergie.

Se pune o întrebare: o ast-fel de mişcare organizată de clasele superioare, poate ea prinde rădăcini? Rezultatul obţinut de societatea de organizarea din Irlanda (The Irish Agricultural Organisation Society) e o dovadă că se poate. După ultima dare de seamă a societăţei irlandeze, se vede că mi carea cooperativă rurală a luat o desvoltarea puternică în urma propagandei făcută. În Finlanda, primirea acestei ideï în populaţiunea agricolă, inspiră cele mai bune speranţe. Nu putem încă arăta cifre, căci nu a trecut de cît nouă luni de cînd s'a înfiinţat societatea, întrebuinţate în mare parte pentru organizarea sa interioară, lucrînd tot de odată cu activitate la desvoltarea sa.

Filanda nu posedă încă o lege pentru cooperaţiuni, societatea şi-a comentat toată activitatea sa asupra organizărei asociaţiunilor locale a micilor cultivatori spre a forma ca o şcoală pentru viitorii cooperatori. Graţie propagandei făcute ideia merge înainte: se profită de ori ce ocazie, serbătoare cîmpenească, concursuri regionale, spre a se face conferinţe despre cooperaţiuni, şi pe care atît presa cît şi publicul le încurajează. Agricultorii se asociază din ce în ce mai mult între dînşii pentru cumpărări şi vînzări în comun. Sunt deja mai multe societăţi comunale cari nu număr de cît 50 membrii, dari car aŭ cumpărat pentru 20,000—30,000 lei de materii prime pentru trebuinţele agriculturei; o mulţime de manifestaţiuni ale spiritului de cooperaţiune nasc după trebuinţele locale: pentru extracţiunea şi preparaţiunea turbei; pentru întrebuinţarea în comun a maşinelor agricole, a taurilor, armăsarilor, pentru vînzarea pădurilor.

Cele nouă luni de activitate ale societăţi aŭ dat naştere la aproape una sută cinci-zeci de asemenea asociaţiuni; în fie-care zi creşte numărul abonaţilor la revista societăţei, şi, cu dînşii sporeşte partizani ideei cooporaţiunelor.

In sfîrşit, publicul salută în legea cooperativă votată de Dietă, o lege din cele mai importante; şi în scurt timp, mişcarea cooperativă rurală în Finlanda, va regenera puterile productive ale naţiunei.

Traducere de **N. St. Ceslanu**

Instrucţiuni relative la operarea nucilor pentru export.

Mai întîi de toate este absolut recomandabil a se exporta numai nucï din regiunile unde n'a bîntuit flagelul insectelor şi care variază de multe orï în diferitele ţinuturï, ast-fel în districtele unde din cauza timpului favorabil au eşit molii, în anul viitor aceste insecte apar în număr mai mic, şi dispar imediat de oare-ce frigul de iarnă saŭ gerurile tîrzie aŭ stărpit clociturile.

Există mare neîncredere în nucile din provenienţa romînă prin faptul, că de multe orï sunt afectate cu viermi, la o cifră considerabilă de procente.

Se caută foarte mult ca cojile nucilor să aibă coloarea deschisă, frumoasă, şi toate de o potrivă, ceea-ce după informaţiunile pe care le-am luat se obţine în Francia printr'un procedeu foarte simplu:

Nucile după ce sunt depărtate de coaja lor verde se introduc în nişte căldări mari unde prin ajutorul uneï măturï de Piassaba, (un fel de plantă din America de Sud avînd fibre foarte tarï şi se întrebuinţează mai cu seamă la curăţirea străzilor.) Se spală cît se poate de bine, iar după aceia urmează procedeul uscărei introducîndu-se nucile în aşa numitul aparat de uscare unde la o căldură lină se umflă uşor cîştigînd prin asta un aspect foarte frumos şi de aceiaşi mărime.

Această experienţă trebue însă exe cutată cu cea mai mare scrupulozittea de oare ce la o căldură mai mare, miezul nucilor să rîncezăşte precum şi la o sulfuraţiune prea mare, miezul nucilor fiind foarte sensibil, absorbe un gust de sulfur, atuncí pentru a înlătura aceasta trebue imediat prin ajutorul grătarelor construite special pentru acest scop a pune nucile d'asupra lăsînd a fi sv-ntate de un aer aspru.

Se recomandă a studia chiar pe faţa loculuï din Gironde de la Touraine, saŭ de la Provence, modul raţional al acestei experienţe şi în general al procedureï.

Să se asorteze nucile de mărime mare, de oare-ce acestea obţin un preţ foarte bun, iar nucile micï trebue depărtate, însă nicï nucile de mărime mijlocie nu trebue să întreacă numărul celor marï.

Să se împacheteze marfa în sacï de 50 kilo bruto şi pentru a evita plîngerï de manco, din partea cumpărătorilor se recomandă a adăuga peste greutate stipulată, un cvantum oare-care în plus pentru ast-fel de eventualităţi.

Preţurile trebuesc calculate la trimiterii în vagoane franco locul destinaţiuneï, iar la trimiterï prin vapoare cif. Rotterdam saŭ în caz de nevoe cif. Anvers.

Timpul cel mai favorabil pentru exportul acestuï produs, cît permite consideraţiunea ca nuca să fie coaptă şi bine uscată, să se facă cît posibil mai curînd, de oare-ce consumul principal este în ziua de Sf. Nicolae st. n. şi înaintea Crăciunuluï, ast-fel că trebue căutat ca angrosiştiï să fie deja pe la 15 — 20 Noembrie st. n. în posesinnea mărfeï.

De multe orï se cer nucï pentru noaptea sf Martin, la 10 Noembrie st n. de de oare-ce pe alocurea cum d. e. în Düsseldorf, Crefeld, etc. se serbează această seară în bucuria copiilor, cînd părinţiï le distribue nucï aurite, iar cofetariï le întrebuinţează pentru facerea torte or de nucï ast-fel că şi în această zi consumul e considerabil.

Condiţiunile de plată să fie ast-fel: poliţa pe 2 — 3 luni netto, saŭ tratä scurtă cu $1-1^1/_1\,^0/_0$ sconto, după alegerea cumpărătoruluï.

La început e bine a permite cumpărătoruluï de a efectua plata cu $^1/_4$, saŭ $^1/_5$ din valoarea facturei imediat la primirea mărfeï. pentru a se oferi şi în această direcţinne un avantaj faţă de celelalte provenienţe, deja bine introduse în Germania.

Carnetul Agricultorului

Apicultura

Nutriţi roiï pe timp ploios. — Nu arare-orï se întîmplă ca mai multe zile de-arîndul albinele din roiï de curînd eşiţi nu pot zbura de loc pe afară din pricina ploilor neîntrerupte, şi ast-fel, neavînd de loc miere în coşniţă, multe din ele pier, şi carï rămîn în lipsă totală de miere, nu pot găti nicï faguri, nicï prăsi pui.

Contra acestuï răŭ se poate lupta, ajutînd roiï cu miere. In coşniţele de scîndură saŭ mobile se pune un fagur, doï cu miere. Dacă nu am avea miere de rezervă, scoatem faguriï trebuincioşi dintr'un stup în care nu e lipsă de miere. Neavînd miere în faguri, putem da miere scursă, pe care am fert'o în amestec cu apă. Aceasta se pune pe înserate într'un talger, după ce mai întîiŭ s'a stîmpărat. Pentru ca albinele să nu se înece, se pun de-asupra eï bucăţele de paie saŭ aschiţe, şi ast-fel talgerul se aşează în coşniţă. Tot aşa se dă hrana şi în coşniţele imobile (de nuiele, paie etc.) Dimineaţa talgerul se înlătură.

Neavînd miere, se poate topi zahar în apă dîndu-se ca şi mierea fluidă (curgăcioasă) într'un talger. Dacă apa cu zahar s'ar fierbe e şi mai bine.

Romul Simu

Distrugerea furnicelor

Spre a distruge şi depărta furnicele se mai recomandă întrebuinţarea străchinelor umplute pe jumătate cu petrol. Se aşează strachina pe drumul furnicelor saŭ pe locurile unde se adun, şi pe te puţin timp ele dispar.

Un mijloc sigur de a distruge furnicele este acidul fenic. Se unge cu acid fenic crăpăturele din zid saŭ locurile pe unde umblă ele, şi destrucţiunea lor e complectă.

Cărăbuşi. (Hannetons). Iată un mijloc simplu şi puţin costisitor de a distruge cărăbuşii cari pricinuesc atîta pagubă culturelor. Spre seară, se aşează în mijlocul grădinei de pomi roditori un butoiŭ vechiŭ desfundat la un capăt, şi mizgălit înlăuntru pe pereţi cu păcură. La fundul butoiului luĭ se aşează o candelă aprinsă şi acoperită cu un coşŭ vechiŭ răsturnat. Insectele de toate soiurile, atrase de lumină, vin şi sboară imprejurul candelei şi se lipesc de păcură. Dimineaţa aduni insectele rămase în butoiŭ.

Acest sistem pentru distrugerea insectelor şi a gîndacilor este întrebuinţat de un agricultor care distruge astfel o mare cantitate de gîndaci în fie-care zi.

Larve de ţînţari. — Se pot distruge toţi vermii (larvele) de ţînţari, nu numaĭ dintr'un basinŭ de apă, dar chiar dintr'un eleşteŭ, turnînd pe suprafaţa apeĭ o mică cantitate de petrol în proporţiune cu cantitatea apeĭ; pentru apa dintr'un butoiŭ de bere a 200 litri o jumătate de linguriţă e de ajuns. Larvele nevoite să vie la suprafaţa apeĭ spre a respira, ating stratul de petrol şi înghit o cantitate suficientă pentru a le omorî în cîte-va ore.

CRONICA AGRICOLĂ

Jumătatea primă din Septembrie, asupra căreia trebue să referim azĭ, s'a prezintat în condiţiĭ climaterice maĭ bune ca ultimele două săptămîni din August cu ploile şi vînturile lor. Alarma dată un moment în privinţa porumburilor tîrzĭi a fost iarăşi înlocuită printr'un optimism, ce e dreptul cam exagerat, că acest soiŭ de porumburĭ va eşi ireproşabil din actuala campanie agricolă. Chestia este numaĭ să nu dăm peste deziluziĭ tot aşa ca şi cu grîul spălăcit de ploĭ. Culesul porumbuluĭ a început deja în multe locurĭ şi va continua mereŭ. Dacă va fi bine condiţionat, ţinînd seamă că porumbul este foarte mult căutat anul acesta, traficul luĭ promite a lua un avînt colosal chiar acum, de la toamnă. Starea timpuluĭ şi a semănăturilor publicat de ministerul domeniilor arată că maĭ în toată ţara porumburile sunt foarte frumoase şi că numaĭ cele tîrzĭi carĭ sunt multe din nenorocire, vor fi suferit de pe urma neclementiĭ timpuluĭ.

Arăturile şi semănăturile de grîŭ continuă cu activitate în toată ţara. Ar fi de dorit ca agricultoriĭ să dee mare atenţiune la lucratul pămîntuluĭ şi la semînţele ce vor pune. Toţi ceĭ în curent cu felul de a se face agricultura la noĭ ştiŭ că nu prea se dă mare atenţie la curăţenia şi buna calitate a semînţelor. Deziluziile pe carĭ le-am încercat anul acesta cu grîul nostru inferior celuĭ american, să serve cel puţin cultivatorilor noştriĭ de lecţiune ca să caute a se prezinta pe piaţă grîne cu produse superioare, ireproşabile. A venit, credem, vremea ca să păşim maĭ serios pe calea progresuluĭ în agricultură.

După cum am anunţat şi în numărul trecut, rapiţa care s'a cultivat pe marĭ întinderĭ, promite a fi splendidă. Cea semănată din vreme este foarte frumoasă şi dacă va eşi bine din iarnă ne va da o recoltă admirabilă.

Imaşele sunt bune maĭ în toate locurile. Nutreţurĭ vor fi anul acesta în mare abundenţă, aşa că vitele, cu toate muncile grele la carĭ vor fi supuse acum la toamnă, aŭ şanse marĭ de a eşi sănătoase şi grase din această încercare.

Nicĭ o îmbunătăţire de preţurĭ nu se semnalează. Precum am spus în numărul trecut, magaziile Brăileĭ şi Galaţuluĭ gem de produsele cîmpurilor noastre. Depresiunea se zice, are ca motiv imensele depozite de cereale din Statele-Unite. Totuşi, faţă de recolta hotărît deficitară, a Europeĭ, nu s'aŭ perdut încă speranţele într'o ridicare maĭ simţitoare de preţurĭ. De anĭ de zile nu s'a maĭ văzut o asemenea stagnare în pieţele noastre. Vina e, în bună parte, şi a cultivatorilor noştri carĭ precum am maĭ spus, aŭ îngrămădit cantităţĭ colosale de grîne în magaziĭ cea-ce a micşorat mult oferta. Aceasta ne dovedeşte o foarte rea organizare a gospodărieĭ mareĭ şi mijlocieĭ proprietăţĭ agricole, carĭ nu sunt prevăzute cu ecaretele suficiente, ca magazĭi marĭ solide şi perfect apte pentru depozitarea recoltelor. Apoĭ nicĭ docurile din cele două marĭ porturĭ ale ţareĭ, Brăila şi Galaţiĭ, nu mulţumesc, şi cu drept cuvînt, pe agricultorĭ. Docurile nu sunt organizate pentru comerciŭ, pentru înlesnirile, promptitudinea şi avantajiile de tot soiul ce preocupă comerciul. Docurile păcătuesc prin o mulţime de dispoziţiunĭ administrative carĭ îngreuiază mult manipularea grînelor, ceeace la simplul comisionar nu se întîmplă. Aşa că dacă voim ca docurile, carĭ aŭ costat milioane, să folosească într'adevăr agriculturei, să fie reorganizate într'un spirit maĭ comercial.

* * *

La 1 Septembre s'a deschis expoziţia agricolă din Vasluĭ. Ne bucură mult acest semn de red şteptare economică şi dorim din inimă ca exemplul iniţiatorilor expoziţiuneĭ din Vasluĭ să fie urmat în toate oraşele ţareĭ, spre maĭ marele bine al agriculturei noastre.

Expoziţia, după cum ne spun ziarele, a avut un succes frumos. Am fi dorit şi noĭ să fi putut da o dare de seamă amănunţită asupra acesteĭ expoziţiunĭ, care prezintă un interes aşa de mare pentru agricultura uneĭ bune părţĭ a Moldoveĭ. Cu regret însă trebue să spunem că via noastră dorinţă n'a putut fi îndeplinită, fiind-că invitaţiunile nu ne-aŭ sosit de cît după cîte-va zile de la deschiderea expoziţiuneĭ, ceea-ce ne-a împedecat de a lua parte la dînsa.

* * *

D. G. Gr. Cantacuzino a oferit la moşia sa Floreştĭ, un loc pentru o şcoală de meseriĭ şi fondul necesar pentru cărţile uneĭ bibliotecĭ, necesare micilor agricultorĭ şi viticultorĭ.

* * *

D. Nicu Filipescu a vizitat zilele aceste maĭ multe gospodăriĭ şi ferme model din nordul Moldoveĭ. A vizitat morile fraţilor Costică şi George Stroicĭ, moşia Vîrful Cîmpuluĭ a d-luĭ D. Moruzi, moşia Dumbrăveni, moşia Salcea.

De acolo a plecat la Vasluĭ împreună cu d. Al. Paşcanu, spre a vizita expoziţia agricolă de acolo precum şi ferma Laza.

* * *

Colaboratorul nostru d. dr. veterinar Athanasiu, profesor de fiziologie la scoala de medicină veterinară, s'a reintors din Turin, unde a luat parte la congresul internaţional de fiziologie.

* * *

Consulatul Austro-ungar din Iaşĭ, în raportul sĕŭ de pe luna August spune că în aniĭ din urmă s'a făcut un export însemnat de vite din Moldova în Rusia (Odesa, Varşovia, Petersburg) cu preţurĭ bune. Comercianţiĭ ruşĭ cumpără vite slabe, pe carĭ le îngraşă în Rusia şi apoĭ le exportează în Germania şi Olanda. Anul trecut s'a vîndut din părţile de nord ale Moldoveĭ 25.000 de vite, iar anul acesta numaĭ în luna luĭ August s'aŭ exportat din judeţul Fălciŭ 4000 de boi în Basarabia. Preţurile s'aŭ urcat cîte 30—40 leĭ de vită.

* * *

In cursul anuluĭ curent 1901 s'aŭ produs la ferma Studina din 482 oĭ de rasa Oxfordshire pură, 950, kilograme şi 372 grame, adică k. 2,383 de cap.

La ferma Laza s'aŭ produs:

Din 84 oĭ ţigăĭ	166 kg.	(2 de cap	
„ 3 frise	13 „	(4,333 de cap)	
„ 108 3/4 singe	243 „	(2,5)	
„ 193 1/2 „	386 „	(2)	
„ 2 batalĭ	8 „	(4)	
„ 5 berbecĭ Southdown .	15 „	(3)	

La oeria din Constanţa:

Din 51 merinos pur . .	275,8 kg.	(5,402 de cap)	
„ 79 spancă	201 „	(2,543 „ „)	
„ 174 merinos-spancă .	574 „	(3,128 „ „)	
„ 70 ţigae albă . . .	187 „	(2,670 „ „)	
„ 67 merinos ţigaea. .	235 „	(3,507 „ „)	
„ 1 Southdown pur .	2,5 „	(2,5 „ „)	
„ 91 ţigae neagră . .	220 „	(2,41 „ „)	
„ 161 southdown ţigae n.	470 „	(2,869 „ „)	
„ 28 „ „ a.	70 „	(2,05 „ „)	

Total linei recoltate e de 3996 kgr. 672 gr. la 1599 de oĭ saŭ 2,5 kgr. de cap.

* * *

S'a spus în articolul «administraţia la sate», din numărul precedent, că însuşi ministrul lucrează un proiect de lege privitor la poliţia rurală.

Aflăm acum, că nu se studiază alcătuirea uneĭ legĭ potrivit cu nevoile şi moravurile ţăriĭ, ci se copiază pur şi simplu legea franceză numită: La loi des gardes champêtres.

Suntem deci siguri de maĭ înainte că şi această lege va avea aceiaşi soartă ca şi legea pentru înfiinţarea Societăţeĭ agricole naţionale de agricultură din România şi a comiţiilor agricole, ca şi legea sindicatelor, ca şi legea caseĭ rurale etc, etc.

* * *

Agricultoriĭ din Ialomiţa sunt foarte nemulţumiţĭ de un act arbitrar făptuit

de primarul orașului Călărași, d. Petre Dinescu.

D-sa a găsit cu cale să puie o taxă de 5 lei pentru fie-care vagon transportat din gară până în port, de și linia ferată e a Statului și deci comuna n'are nici un amestec.

O asemenea taxă, care nu-i prevăzută nici în legea maximului, nu există în nici un port.

Proprietarii și comercianții ialomițeni cer energic să se desființeze această taxă nedreaptă și credem că cererea lor va fi ascultată.

* * *

Evaluările publicate de diferite ziare speciale asupra recolteĭ grîuluĭ în anul curent, prezintă o variațiune destul de simțitoare în privința produsuluĭ probabil al diferitelor țărĭ și continente, sunt însă de acord a arăta că Europă prezintă în acest an un deficit de producțiune, deficit însă care se compensează cu prisosință de excedentele celor-l'alte continente și maĭ ales ale Americeĭ de Nord.

După *Evening Corn Trade List*, producția totală în Europa e evaluată pe anul 1901 la 515.185 miĭ hectolitri, contra a 549.405 miĭ în 1899 și 522.942 miĭ în 1900; de altă parte însă, producția din toate cele-l'alte continente e evaluată la un total de 467.770 miĭ hectolitri pentru 1901, contra a 423.835 miĭ în 1899 și 387.440, ast-fel că producția totală a globuluĭ întrece în 1901 cu 72.573 miĭ hectolitri pe cea din anul trecut și cu 9.715 miĭ pe cea din 1899.

In fruntea statelor producătoare din Europa vine Rusia cu 116 milioane hectolitri, urmează Francia cu 107 milioane, apoĭ Ungaria cu 49 milioane, Italia cu 44 milioane, Germania cu 40 jum. milioane, Spania cu 39 milioane și *Romînia* cu 23.200 miĭ hectolitri, contra a 9.425 miĭ în 1899 și 10.575 miĭ în 1900.

Din producția țărilor extra-europene, Sta ele-Unite, reprezintă 252 milioane hectolitri, contra a 209 milioane în 1900, în al doilea rînd vin Indiile cu 87 milioane, contra a 85 jum, milioane în 1899 și 66 jum. milioane în 1900. Canada și Republica Argentină figurează cu cîte 29 milloane, iar Australia 17 jum, milioane.

Evaluările «Buletinuluĭ Halelor» din Paris, carĭ se apropie oare cum de cifrele de maĭ sus, prezintă un alt interes, cu privire la importul și exportul probabil de grîŭ al diferitelor țărĭ.

In fruntea țărilor importatoare din Europa figurează Anglia cu șese zecĭ și cincĭ și jum. milioane hectolitri, urmează Germania cu 25 jum. milioane, apoĭ Austria cu 17 miloane, Belgia cu 12 milioane, Italia cu 9 jum. milioane, Francia cu 6 milioare, Olanda și Elveția cu cîte 5, jum. milioane, și în sfîrșit Grecia, Suedia, Portugalia, Spania, Norvegia și Danemarca, cu cantități variind între 1.500 și 900 miĭ hectolitri.

In privința exportuluĭ, primul rang îl ocupă Rusia cu 24 milioane, urmează Ungaria cu 14 milioane, Romînia cu 11 milioane Bulgaria și Rumelia cu jum. milioane, Turcia 2 milioane și Serbia cu 1 milion.

Dintre țările extra-europene, vin în prima linie ca exportatoare Statele-Unite ale Americeĭ 90 milioane, Canada și Argentina cu cîte 12 milioane, Indiile cu 4 jum. milioane, Australia cu 4 milioane, Algeria cu 2 jum. milioane. Chili, Azia mică, Persia, Egiptul, Tunisul, exportează micĭ cantităților variind între 500—800 miĭ hectolitri.

* * *

Ca importare dintre țările extra europene figurează Brazilia și Antilele cu 5 milioane, China și Japonia tot cu atît și Colonia Capuluĭ 2.800 miĭ hectolitri.

Din tabloul producțiuneĭ totale comparat cu acel ai importuluĭ și exportuluĭ diferitelor țărĭ și continente, rezultă că consumațiunea Europeĭ singure e evaluată pe anul corent la 626.800 miĭ hectolitri grîŭ, rămînînd din producția totală a globuluĭ de circa 983 milioane d'abea 256 milioane pentru consumația tutulor celor l'alte continente luate la un loc, din care cantitate încă maĭ trebuesc scăzute stocurile ce vor rămîne disponibile în diferitele țărĭ exportatoare.

Deficitul producțiuneĭ în Europa fiind maĭ puțin important de cum se credea la început, nu va fi nevoe de prea marĭ importurĭ de grîne, și acesta e faptul ce interesează cu deosebire piețele financiare, din cauza influenței sale asupra situației monetare internaționale. Totuși recolta extra-ordinară a Statelor-Unite, făcînd a se prevedea retragerĭ de aur din Anglia si Germania, pentru grînele ce vor fi nevoite a importa aceste țărĭ, și-a produs deja contra-lovitură asupra cursurilor cambiale.

*

Statele balcanice, carĭ aŭ suferit atît de mult din cauza recoltelor proaste a anilor din urmă, vor simți de sigur o mare ușurare prin aurul ce va intra, avîndu-se în vederea exporturile respective evaluate la 11 milioane hectolitri pentru Romînia și 4 jum. milioane pentru Bulgaria și 1 pentru Serbia.

* * *

In Nüremberg a avut loc un meeting de protestare contra proiectuluĭ nouluĭ tarif vamal al Germanieĭ. La acest meeting, convocat în comun de către grupul local al «Uniuneĭ pentru convențiile comerciale» aŭ asistat cel puțin 5000 de persoane. La sfîrșitul întrunireĭ, asistența a aclamat în unanimitate o rezolnțiune, prin care îsĭ exprimă convingerea că prin adoptarea proectuluĭ de tarif vamal de curînd publicat, va deveni imposibilă încheerea de nouĭ tractate comerciale și că prin urmare industria foarte desvoltată și comerciul înfloritor de export ale orașelor Nüremberg și Fürth sunt periclitate în gradul cel maĭ înalt. O asemenea vătămare și scumpire enormă a tuturor mijloacelor de existență ce amenință pe toțĭ ceĭ cu resurse maĭ restrînse, va apăsa enorm asupra existenței lor și în special va lovi în modul cel maĭ simțitor în interesele vitale a milioane de lucrătorĭ germanĭ.

De aceia, cetățenii Nüremberg-Fürth protestează cu toată hotărîrea contra *atentatuluĭ agraro-protecționist* și cer guvernuluĭ imperial și reprezentanților națiuneĭ de a se abține de la orĭ-ce împovărare protecționistă a mijloacelor necesare existenței și a face totul pentru menținerea regimuluĭ convențiilor comerciale.

*

O asemenea rezoluțiune a fost votată și într'o altă întrunire ținută în Coloitz (Saxonia) de către uniunile meseriașilor, industriașilor, cetățenilor și de secțiunea locală a «Uniuneĭ asistenței comerciale germane».

BURSA CEREALELOR

30 August 1901

Cota cerealelor în străinătate

Budapesta, 12 Septembrie

Grîŭ	de Oct	cor.	7.79	urcare	2 h.
Secară	„ „	„	6.69	invariabil	
Ovăs	„ „	„	6.60	urcare	4 h.
Porumb	„ „	„	5.14	„	3 h.

Berlin, 12Septembrie.

Grîŭ de Sept.	m.	158.—	urcare	0.25	m.
Secară	„ „	135.—	„	0.75	m.

Paris, 12 Septembre.

Grîŭ de Sept	fr.	21.90	scăd.	10	c.
Făină	„ „ „	27.95	„	5	c.
Uleiŭ de colză	„	62.50	invariabil		

New-York, 12 Septembrie.

Grîŭ de Sept.	cents.	75 3/4	scăd.	1/4	c.
Porumb	„ „	64 1/2	„	1/4	c.

Chicago, 12 Septembrie.

Grîŭ de Octo.	cents	68 3/8	scăd.	3/8	c.
Porumb	„ „	57 5/8	„	1/4	c.

Cota valorilor la bursa din București

12 Septembre 1901

Renta de 81—88 5% leĭ 91 3/4—92 1/4, id de 1892 1893 5% leĭ 90 3/4—91 1/4, id. de 32 1/2 mil. 4% leĭ 77 3/4—78 1/4, id. de 50 mil. 4% leĭ 77 3/4—78 1/4, id de 274 milioane 4% leĭ 78 1/4—78 3/4.

Oblig. credit. jud. și com. 5% leĭ 84 1/4—85 1/4. Func. rurale 5% leĭ 92 3/8—92 3/4, id. de 4% leĭ 78—78 1/2. Urb. București 5% leĭ 78 1/4—78 3/4, idem Iași 5% leĭ 74—74 3/4.

Acțiuni: Banca Națională leĭ 2080—2110, Banca agricolă leĭ 280—282, Banca de Scont leĭ 173—176. Soc. de asig. Dacia-Romînia leĭ 370—375 ex-cupon. Națională leĭ 370—375.

Monede: Napoleonul leĭ 20.—, cor. germ. leĭ 24.70, florinul leĭ 2.11, rubla leĭ 2.65.

Scontur și avansur: Banca Națională 7—8% Banca agricolă 10%.

Devize: cek Londra 25,17 1/2; cek Paris 99.80; cek Viena 105,15; cek Belgia —; cek Berlin 123,30. Treĭ lunĭ: Londra 25.10 1/2; Paris 99.20; Berlin 122.40.

CERERI ŞI OFERTE

Cereri de slujbe

Doresc locuri de administratori de moşii saŭ contabili: *Xenofon Hurmuzi*, agronom titrat, vechiŭ practician, de 25 ani în administraţia rurală. *Mihail Vasilescu*, absolvent al şcoaleĭ de agricultură, fost timp îndelungat ca admnistrator delegat la moşiile statuluĭ şi cunoscător special în contabilitate agricolă; *Vasile Popescu*, fost multă vreme ca administrator şi contabil de moşii la diferiţi proprietarĭ şi arendaşi; *Emil C. Sireteanu*, absolvent al şcoaleĭ de agronomie de al Dublany (Austria), fost administrator şi arendaş de moşiĭ, cu multă practică în agricultură, silvicultură şi creşterea vitelor; *Max Rampach*, agronom cu diplomă de la şcoala polytechnică din Zürich. *Stanciŭ*, absolvent a 7 clase lyceale, cunoscător în practică agronomică de 20 ani în ţară; *Eduard Puls* diplomat în agronomie din Meclemburg, poate fi, angajat şi la vre-o fabrică (vorbeşte numaĭ limba Germană); *Constantin Tiu*, absolvent al şcoaleĭ de agricultură; *Al. Tr. Negulescu*, absolvent al şcoaleĭ de agricultură de la Herăstrăŭ, fost în administraţia moşiilor Statuluĭ căutate în regie şi la fermele model; *Iorgu Zahareanu*, căpitan în retragere; *Ilie Balcea*, fost supraveghetor la societatea de construcţii, fost magaziner şi logofăt de moşii; *N. Derlogea*, absolvent al şcoaleĭ de agricultură de la Herăstrăŭ, fost la ferma-model Studina; *Toma Pascu*, fost comptabil la maĭ multe case comerciale; *Vasile Stoicescu* absolvent al şcoaleĭ comerciale precum şi d. Leondarie Nicolaŭ.

* * *

Adresele se pot cere de la cancelaria Societăţe agrare a marilor proprietarĭ, Calea Victorieĭ, 57

* * *

Costul uneĭ asemenea inserţiuni în patru numere ale *Agraruluĭ* este de 3 (treĭ) leĭ.

Rugăm

Amatoriĭ de ARBORI şi ARBUŞTI
» VIŢĂ ALTOITĂ
» Cereale selecţionate
» Plante furagere
» Colza, In, Cînepă, etc.

a cere a li se trimete

de Administraţia „Gazeteĭ Săteanuluĭ", 117 Victorieĭ, Bucureştĭ

franco şi gratuit

NOUL CATALOG ILUSTRAT

pentru toamna 1901 şi primăvara 1902

al

Fermeĭ şi Pepinierelor luĭ C. C. DATCULESCU

In acest catalog vor găsi pe larg **Preţurile reduse** *şi descrierea diferitelor produse şi* **studiĭ foarte folositoare.**

Specimen de preţurĭ şi citaţimĭ disponibile:

	Bucata L. B.	Suta L.	Mia L.
100.000 PERI altoiţi pe perĭ sălbateci şi gutuĭ, altoĭ de 1 an . .	80	70	600
100,000 PERI altoiţi pe perĭ sălbateci şi gutuĭ, altoĭ de 3—4 anĭ 1	20	90	800
80,000 MERI altoiţi pe merĭ sălbateci, altoĭ de 1 an	80	70	600
80,000 MERI aloiţi pe merĭ sălbateri, altoĭ de 2—4 anĭ . . . 1	50	100	900
30,000 CAIŞI altoiţi altoĭ de 1 an 1		80	700
30,000 ARŢARI AMERICANI 3 la 4 m. înălţime 1	40	120	1000
25,000 FRASINI INĂLŢAŢI 3 la 4 m. înălţime 1	40	120	1000

ets. etc. etc.

100,000 VIŢĂ de VIE romînească şi franceză altoită pe americană. 30 250

200,000 VIŢĂ AMERICANĂ cu rădăcinĭ, diferite varietăţi, 40 la 50 leĭ mia.

MINISTERUL AGRICULTUREI

PUBLICAŢIUNE

La şcoala centrală de agricultură de la Herestrăŭ se află *de vînzare pentru sămînţă*, grîŭ de Tisa şi balan de foarte bună calitate.

* * *

Se publică spre cunoştinţă generală că este de vînzare la fermele *Studina* şi *Laza*: grîŭ, orz, ovăs şi orzoaică pentru sămînţă.

Produsele se vor vinde fără licitaţie, după cota zileĭ, plus *un leŭ* la hectolitru.

Doritoriĭ trebuesc să se înscrie la ferme direct, saŭ la Minister.

VACI MOLDOVENEŞTI-RASABUCŞANA

Sa caută 4—8 vacĭ şi ŭn taur de rasă Bucşana pentru prăsilă.

Doritoriĭ de a vinde sunt rugaţĭ a i ndica preciurile şi a se adresa biurouluĭ societăţiĭ agrare. Calea Victorieĭ 57, Bucureştĭ.

POPESCU DAIA

VETERINAR

Castrează Vacĭ pentru mărirea cantităţeĭ lapteluĭ şi pentru îngrăşat. Absolută siguranţă în reuşita operaţiuneĭ.

Doritoriĭ se pot adresa la: Focşanĭ Strada Mare No. 4.

Se caută o pereche caĭ mariĭ de trăsură, negri, saŭ murgĭ, în vîrstă de 5—6 anĭ, juganĭ

A se adresa Str. Clemenţeĭ 35, Bucureştĭ.

BANCA AGRICOLA

SOCIETATE ANONIMĂ

Capital social Leĭ 12.212.500 Vărsat 75 %

BUCUREŞTI

IMPRUMUTURI PE GAGIU

Cereale, Vite, Vinurĭ, Lemne, Spirt şi derivate ale agriculturei.

SCONT

Scontează portofoliurĭ comerciale şi poliţe de la agricultorĭ cu 2 semnăturĭ. Deschide conturĭ contate pe gagiŭ, efecte publice şi poliţe.

AVANSURI PE PRODUCTE

(In gagiŭ comercial). Se avansează pănă la 70% din valoarea productelor depuse. Primeşte cereale în comision, şi se însărcinează cu vînzarea lor, avînd legăturĭ cu Braşovul, Budapesta şi Galitzia.

OPERAŢIUNI ASUPRA FRACTELOR C. F. R.

Avansează asupra mărfurilor în expediţie.

AVANSURI PE EFECTELE PUBLICE

ŞI TOATE OPERAŢIUNILE DE BANCĂ

Primeşte banĭ în depozit spre fructificare cu o dobîndă ce variază între 3 şi 4%, după importanţa sumeĭ depuse.

SUCURSALE

T.-Severin, T.-Jiŭ, Craiova, Calafat, Corabia, Piteştĭ, T.-Măgurele, Giurgiu, Ploeştĭ, Oltenita, Călăraşi, Brăila, Constanţa, R.-Sărat, Birlad, Roman, Iaşi, Botoşanĭ.

AGENŢII

Bistreţĭ, Buzăŭ, Cetate, Băileştĭ, Fălticenĭ, Huşi, P.-Neamţu, Roşiorĭ-de-Vede, Slatina, Tecucĭ Tulcea, Vasluĭ, Zimnicea, R.-Vilcea, Galaţĭ, Bacăŭ, Focşanĭ, Dorohoĭ.

BURSA DE CEREALE DIN GALAŢI

COTA OFICIALA

FELUL CEREALELOR	DATA	Operaţiunĭ efectuate Cantitatea Hectol.	Klgr.	Vag.	Greutatea în kilo pe hectolitrŭ	Preţul hectol. Leĭ	B.	OBSERVAŢII
Grîŭ	6 August	1200	—	—	73.200	8	—	Magazie
„	„ „	1800	—	—	75.500	9	15	Şlep
Secară	„ „	1450	—	—	71.800	6	72½	„
„	„ „	1700	—	—	71.200			
„	„ „	2500	—	—	70.500	6	57½	„
„ ruseasca	„ „	1900	—	—	70.500			
„	„ „	3000	—	—	70.200	6	50	„
Orz	„ „	2000	—	—	62.—	5	60	„
„	„ „	800	—	—	58.500	5	10	Obor
„	„ „	500	—	—	58.500	5	10	„
Ovăs	„ „		—	6	44.500	1000	—	Magazie
Secară	6 „	1000	—	—	71.—	6	70	„
„	„ „	1000	—	—	69.—	5	80	Obor
Grîŭ	12 „		—	22	76.300	1250	—	Magazie
Secară	„ „	800	—	—	68.—	5	70	„
„	„ „	1000	—	—	69.—	5	80	Obor
„	„ „	1900	—	—	71.500	6	90	Şlep

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

Bucuresci, 117 Calea Dorobanților, 117

RECOMANDA MARELE LOR DEPOSIT DE:

MASINE AGRICOLE

PRECUM:

LOCOMOBILE cu saŭ fără aparat de ars paie

De la 2½ până la 30 cai putere

Batoaze de grîŭ de toate mărimile
de la 2½ până la 12 cai putere

Batoaze de porumb No. 5 cu elevator
pentru locomobilă şi cu mîna

Maşine de semănat
Maşine de ciuruit şi vînturat, Morĭ de măcinat
MAŞINE DE ALES NEGHINA ŞI SECARA DE GRÎŬ

Instrumente trebuincioase maşiniştilor, curele englezesci de prima calitate

Pietre de moară franţuzesci

Maşine de secerat „VOOD“
cu saŭ fără aparat de legat snopi

PLUGURI DE OŢEL FAURIT PESTE TOT
cu una până la 4 brazde

COSITOARE, GRAPE DE FER CU DOUĂ ŞI TREI ARIPI CU DINŢI ARTICULAŢI

Ţeve de cazan pentru locomobile şi altele

In atelierul nostru primim reparaţii de LOCOMOBILE din orĭ-ce fabrică

Vînzărĭ cu condiţiunĭ avantagioase

Tipografia şi Fabrica de Pungĭ THOMA BASILESCU, — Bucureştĭ, Strada Casărmeĭ 89.

15 OCTOMBRE 1901

Agrarul

ORGANUL SOCIETĂȚEI AGRARE A MARILOR PROPRIETARI

Agricultură—Viticultură—Silvicultură—Zootechnie—Alimentație—Igienă—Industrie—Comerciu.

ANUL I. — No. 12.
Un număr 15 bani
ANUNCIURI: 2 Lei linia.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
55,—CALEA VICTORIEI,—55
APARE LA 1 ȘI 15 ALE LUNEI

ABONAMENTE
Pe an: In țară **6** Lei, în străinătate **8** Lei
Pe șese luni: In țară . . . . . **4** „
Pentru membrii Societățeĭ agrare gratuit

31 OCT 1901 A
JASSY

SUMARUL No. 12

Paul Riegler: *Febra aftoasă.* — **N. St. Cesianu:** *Studiŭ asupra organizăreĭ cîmpurilor de demonstrațiune în țară și a lucrărilor de efectuat pe aceste cîmpurĭ.*—**Carol Schröder:** *Vinatul, cruțarea și organizarea luĭ.* — **P. Popescu Daia:** *Cultura vitelor și industria lactieră în Suedia.* — **V. N. Constandaky:** *Școlĭ profesionale.*—**Constantin A. Berendeĭ:** *Creșterea vitor și industriile derivate.* — **S. P. Radianu:** *Insectele vătămătoare pomilor roditorĭ.*— **G. Todica:** *Ingrășămintele potasice.*

Febra aftoasă

Acuma cînd această boală s'a întins peste o mare parte și amenință să cotropească toate județele dintr'un capăt pănă la cel-l'alt, al țăriĭ, credem nemerit a da cititorilor *Agraruluĭ*, cîte-va noțiunĭ asupra celor ce se știe în starea actuală despre această boală.

Febra aftoasă (durerea de gură și de picioare), este o boală infecțioasă acută; care se caracterizează printr'o stare febrilă trecătoare, urmată de o erupțiune de bășicĭ (aphthae) în gură, pe pelea picioarelor, une-orĭ și la țîțe, și care se ivește sub formă de boală epizootică (molipsitoare) la vitele cornute marĭ și micĭ și une-orĭ se poate transmite și la alte animale ca porcĭĭ, animalele sălbatice etc. și chiar la om,

Această boală se cunoaște de maĭ multe sute de anĭ, însă nu a atras vre-o atențiune deosebită de cît de prin secolul al 17-lea, cînd s'a stabilit că este o boală cu totul deosebită, care dacă nu produce o mortalitate însemnată, produce însă pagube economice incalculabile. In adevăr după calcule foarte aproximative făcute reese că zecĭ și sute de milioane aŭ fost în diferite țărĭ perderile economice ce aŭ resultat din cauza febreĭ aftoase. In 1871 numaĭ *Francia* a încercat perderĭ de 30—35 milioane de francĭ din cauza febreĭ aftoase. *Germania* a avut perderĭ de *peste 100 de milioane de mărcĭ* din cauza febreĭ aftoase ce a domnit între anĭĭ *1887—1892*. Dacă am socoti perderile încercate de țara noastră din cauza febreĭ aftoase am vedea că fie-carea epizootie mare produce perderĭ de milioane.

Febra aftoasă se produce numaĭ în urma molipsireĭ de la un animal atins de această boală.

La vitele cornute observăm semnele boaleĭ la gură și la picioare. După 2-5 zile de cînd un animal sănătos a fost în contact cu un animal bolnav saŭ cu producte bolnave de la acesta, se vede că vita care era înainte sănătoasă capătă friguri (vita e cam indispusă, nu prea mănîncă une-orĭ nu rumegă, are căldură temperatura ridicată, respirația și circulația maĭ accelerate). După 12—24 ore vedem o salivație foarte abondentă, care dă loc la un zgomot particular în timpul cînd voim să deschidem cu forța gura viteĭ. In acest timp vita iea răŭ hrana, secrețiunea lapteluĭ este scăzută și rumegarea une orĭ cu totul suspendată. După 2—3 zile de la observarea acestor simptome, vedem alte simptome, ca roșața mucoaseĭ gureĭ și presența în bășicĭ maĭ micĭ și maĭ marĭ (pănă la o alună și chiar maĭ marĭ. Aceste bășicĭ se văd la fața internă a buzelor, pe cerul gureĭ, pe limbă, pe partea lipsită de dinți (burelete) a maxilarului superior. Bășicile se măresc, confluează și se sparg după 12—24 ore de cînd s'aŭ arătat, se deșartă apoĭ din ele un lichid la început limpede ca apa și apoĭ gălbuĭ și turbure. După spargerea bășicelor rămîn niște erosiunĭ (rănĭ superficiale) ale mucoaseĭ, carĭ sunt foarte dureroase.

Une-orĭ se văd bășicĭ și pe partea din afară a buzelor și la nărĭ. Foarte des odată cu bășicile la gură saŭ chiar maĭ înainte apar aceleașĭ bășicĭ și la picioare Pelea de deasupra unghiilor (coroană) și de la spintecătura dintre cele 2 unghiĭ și de la călcîe se umflă, devine dureroasă, din care cauză animalele devin schioape și apoĭ apar bășicĭ maĭ micĭ, și maĭ marĭ carĭ ca și acele de la gură se sparg după cît-va timp, lăsînd să se scurgă un lichid la început limpede și apoĭ maĭ mult turbure. Din cauză că erosiunile (rănile superficiale) carĭ rămîn după spargerea bășicilor, sunt iritate prin așternutul, băligarul, urina etc. cu carĭ vin în contact, rezultă o durere însemnată, care face ca animalele să schioapete foarte tare și să prefere să stea maĭ mult culcate. Bășicele se pot observa și la țîțile vacilor și une-orĭ rezultă din cauza acesteĭ localizărĭ o adevărată inflamație a mameleĭ. Laptele este schimbat, se recretă în cantitate maĭ mică, devine maĭ gros, gălbuĭ, mucos, devine une-orĭ sărat.

Prin fierbere vedem că se încheagă și nu e bun pentru facerea untuluĭ și a brînzeĭ.

La animalele tinere se observă de multe orĭ complicațiunĭ cu inflamațiunĭ ale stomaculuĭ și intestinelor și a bazeĭ coarnelor. La cazurile cu localizare la picioare se observă une-orĭ infecțiunĭ a rănilor carĭ conduc chiar la desgărdinarea copiteĭ și la moarte. La *oĭ* și *capre* se vede că boala se localizează maĭ mult la picioare.

La *porcĭ* se vede maĭ des la picioare și une-orĭ și la rît.

Ciiniĭ, pisicile, caiĭ iaŭ boala maĭ greŭ și e maĭ ușoară la aceste animale.

La animale sălbatice ca cerbĭ, căprioare, mistreții, s'a observat une-orĭ în grădinĭ zoologice.

Boala durează la animalele atinse cam 2 săptămînĭ. Animalele atinse mor rar din cauza febreĭ aftoase, chiar cînd nu se tratează cu nimic. In unele epizootiĭ, maĭ cu seamă la vitele perfecționate din străinătate și maĭ cu seamă la viteĭ, s'a observat însă și mortalitate care a mers pănă la 50—80%, la viteiĭ sugacĭ, carĭ mureaŭ din cauza complicațieĭ cu gastro-enterită.

Mersul, uneĭ epizootiĭ de febră aftoasă este une-orĭ maĭ favorabil, alte orĭ maĭ grav.

Durata uneĭ epizootiĭ într'un grajd saŭ într'un cîrd de vite este de 5—6 săptămînĭ. Boala durează maĭ mult la porcĭ și la oĭ.

Animalele tratate din vreme și bine

îngrijite se vindecă de obiceiŭ iute. Perderile economice produse în timpul şi după boală sunt însă foarte mari, prin imposibilitatea lor de a munci, prin slăbirea lor, prin împuţînarea laptelui, care devine şi periculos pentru om căci poate produce această boală la om dacă se consumă laptele nefiert. Apoi trebue să mai socotim avorturi, îmbolnăvirea ţîţelor, îmbolnăvirea viţeilor, şi une ori mortalitatea, cari toate împreună ne dă o idee de pagubele ce pot produce epizootiile de febră aftoasă.

Tratamentul febrei aftoase trebue să fie higienic şi medical. Se pune animalelor bolnave un aşternut abondent, uscat şi moale. Indată după ivirea primelor cazuri ale boalei trebue să se facă o curăţenie radicală a grajdului (scoaterea gunoiului, etc.), spălîndu-se podeala saŭ pămîntul saŭ aşternutul pe care stă animalele cu o soluţie de acid fenic 3—4%, basol 2%, creolină 4—5% desinfectîndu-se toate uneltele cari aŭ servit acestor animale. Pentru animalele bolnave să ne îngrijim de un aşternut bun. Se izolează animelele sănătoase de cele bolnave saŭ vice-versa, după împrejurări. Animalelor bolnave li se dă apă curată de băut, alimente moi (iarbă, uruială saŭ făină făcută cu apă. In cazurile cu totul uşoare putem lăsa animalele fără nici un tratament medicamentos saŭ să facem spălătura erosiunilor de la gură şi de la picioare cu apă boricată 4%, clorat de potasiŭ 1%, permanganat de potasiŭ 1% *saŭ mai bine format 2—3%*. Complicaţiunile cu răni infectate etc. trebuesc tratate în mod deosebit de un specialist. Rănile de pe uger se pot trata cu succes dacă după spălarea şi uscarea părţilor bolnave se ung cu vaselină saŭ cu glicerină boricată.

Măsurile de luat contra febrei aftoase sunt însă mai cu seamă profilactice saŭ preventive.

1) La isbucnirea febrei aftoase într'o localitate, trebue ca localităţile unde nu s'a ivit încă boala să ia cele mai aspre măsuri pentru ca din părţile unde există boala, să nu vie vite saŭ oameni în părţile însă neinfectate.

2) Să nu se cumpere animale străine şi în ori ce caz să nu se pue la un loc animale sănătoase de cît după ce s'aŭ ţinut 14 zile în observaţie fără să presinte semnele boalei.

3) Să nu se cumpere cu nici un preţ nutreţ din părţile unde există saŭ unde ameninţă să isbucnească febra aftoasă.

4) Laptele şi residiile lăptăriilor din aceste părţi să nu se întrebuinţeze de cît după ferbere.

5) Păşunele, drumurile, locurile virane unde aŭ trecut saŭ aŭ stat vite bolnave să fie riguros interzis a fi frequentate de vite sănătoase.

6) Vitele sănătoase din vecinătatea locurilor infectate să fie ţinute în condiţiuni bune, să nu se dea nutreţ cu spini, care să le producă răniri ale gurei etc.

Pentru a combate boala deja existentă, după numărul animalelor ce avem va trebui saŭ să izolăm cît se poate mai în grabă animalele bolnave, desinfectînd grajdul şi suprafaţa corpului animalelor rămase sănătoase, saŭ mai bine să lăsăm animalele bolnave în grajdul unde a isbucnit boala şi să punem dacă avem la îndemînă animalele sănătoase într'un grajd curat, prealabil desinfectat.

Apoi va trebui să se aplice şi alte măsuri de poliţie sanitară veterinară ca sequestrarea, închiderea unei curţi saŭ a unui tîrg de vite se va interzice vînzarea lapteluĭ crud.

Se vor desinfecta grajdurile la intervale de o săptămînă pînă la însănătoşirea animalelor.

Se vor interzice tîrgurile şi se vor controla grajdurile cu animale pentru comerţ.

S'a recomandat încă să se facă inoculaţiuni de necesitate pentru a scurta durata unei epizotiĭ ivite într'un cîrd de vite, căci în acest cas mai toate vitele trec prin boală mai în acelaş timp. Acest mijloc consistă în a inocula în guşe saŭ sub piele toate vitele rămase sănătoase cu salivă saŭ conţinut din alte (beşici) de la vitele bolnave.

Acest mijloc însă va putea resulta bine numai pentru cîrdul de vite unde se aplică, şi vor fi de recomandat numai atunci cînd iĭ poate păzi riguros ca să nu treacă vite saŭ oameni etc. din regiunea infectată în locuri unde nu există încă boala.

O pază riguroasă nu se poate face după experienţa ce s'a căpătat de cît numai cu forţa armată, şi anume cu armată permanentă, căci cu miliţieni s'a văzut, omul acesta că nu poate face o pază severă.

Cînd o pază severă nu e posibilă din causa lipsei mijloacelor, atunci inoculaţiunea de necesitate va produce mai mult rău de cît bine, căci prin aceasta se va desvolta o mare cantitate de materie infecţioasă, care va întreţine va întinde din ce în ce mai mult boala.

In adevăr agentul patogen al febrei aftoase de şi nu e cunoscut încă în forma şi mărimea luĭ, după experienţele ce s'aŭ făcut rezultă că e foarte mic, aşa de mic că trece prin filtrele prin care se filtrează apa, lucru care nu-l fac microbiĭ cunoscuţi pînă acuma.

Avînd în vedere apoi uşurinţa cu care se face infecţiunea la febra aftoasă, căci un singur contact cu un animal bolnav saŭ cu producte de la el e de ajuns pentru a constata boala, ne putem explica uşor cum cea mai mare importanţă în combaterea acestei boale este ca să se constate primele casuri din vreme şi să se reea cele mai severe măsuri pentru a se isola focarul unde a apărut. Acest lucru nu se poate face de cît prin aceia ca se vulgariseze prin scrieri, broşuri, reviste etc. cunoştinţele noastre asupra acestei boale, pentru a se arăta că ea se poate localiza în mod absolut ca şi ori-care altă boală infectuoasă, atunci cînd se declară autorităţilor despre ivirea boalei imediat ce a fost absolventă, pentru ca autorităţile să ea cele mai riguroase măsuri, ca să se oprească întinderea boalei în regiuni întinse şi une-ori în toată ţara. Ori-ce s'ar face, numai autorităţile vor fi în stare să limiteze boala, cu măsurile de care dispune, însă numai cu condiţiunea de a i se declara ivirea boalei din vreme.

S'aŭ căutat să se găsiască şi pentru febra aftoasă diferite vaccinuri, seruri, însă pînă acum nici un mijloc n'a dat de cît resultate nule saŭ nesigure saŭ cel puţin nu s'a arătat practic.

In starea actuală a lucrurilor tot măsurile de poliţie sanitară veterinară luate din vreme şi în mod riguros s'aŭ arătat cele mai efice.

Paul Riegler
Profesor la şcoala superioară de medicină veterinară.

STUDIU

asupra organizării cîmpurilor de demonstraţiune în ţară şi a lucrărilor de efectuat pe aceste cîmpuri

Agricultura fiind baza fundamentală a prosperităţii ţărei noastre, numai prin propagarea celor mai bune metode de cultură ea se va putea ameliora şi atinge acel grad de prosperitate prin care se asigură bogăţia unei ţări.

Unu din aceste mijloace de propagandă este: *înfiinţarea cîmpurilor de demonstraţiune.*

In ţara noastră, unde şcoalele de agricultură sunt încă puţin numeroase, unde noţiunile agricole cele mai elementare sunt mai, necunoscute de clasa rurală, şi unde numărul oamenilor competenţi, şi cu totul devotaţi progresului agricol, e atît de restrîns, cîmpurile de demonstraţiune aŭ o importanţă şi mai mare ca în cele-l'alte ţări mai înaintate.

Exemple bune de imitat în agricultură sunt asemenea puţin răspîndite la noi, iar rutina e tenace, şi e ştiut cu cîtă greutate se introduc nu numai inovaţiile, dar chiar lucrurile cele mai folositoare în agricultură.

Cîmpurile de demonstraţie, prin exemplele lor practice, simple şi lesne de înţeles, vor învinge scepticismul cultivatorilor şi vor fi un factor important pentru propagarea sistemelor perfecţionate de cultură şi răspîndirea în ţară a celor mai bune şi mai productive plante.

Insă aceste cîmpuri, nu vor îndeplini adevăratul lor rol, de cît cu condiţiunea: *de a fi bine organizate de la început,* conform regulelor ştiinţei agronomice, avînd a săvîrşi o serie de demonstraţiuni întreprinse în condiţiuni normale şi după un program care să îmbrăţişeze diferitele operaţiuni de efectuat în fiecare regiune, şi conduse de oameni competenţi. Această consideraţiune e foarte importantă, căci de acilea depinde succesul.

Şi, în adevăr, dacă demonstraţiunile întreprinse nu vor da de la început resultate lămurite, din care se reese îndată, pentru agricultor, avantagiul şi profitul ce 'l poate trage, imitînd sistemul de cultură din cîmpu de demonstraţie; nu numaĭ că dînsul nu va consimte să aplice metoadele de cultură ce dorim să le adopte, dar nu va maĭ avea încredere nicĭ în alte demonstraţiunĭ ulterioare, chiar dacă ar reuşi. Maĭ bine ar fi să nu se facă de loc ast-fel de demonstraţiunĭ, de cît să nu reuşească.

Ţinînd compt de aceste consideraţiunĭ, cred, că trebue să procedăm cu circumspecţie, şi să nu înfiinţeze la început de cît un număr restrîns de cîmpurĭ de demonstraţie. Acestea s'ar putea înfiinţa de o cam dată pe moşiile situate împrejurul scoalelor de agricultură, şi, bine înţeles, pe acele unde se vor afla agricultorĭ competenţĭ, doritorĭ de a întreprinde aceste demonstraţiunĭ.

Avem azĭ patru şcoale de agricultură situate în regiunĭ diferite: 1) *şcoala superioară de la Herăstrău*, de lîngă Bucureştĭ; 2) *şcoala de la Strihareţĭ*, lîngă Slatina; 3) şcoala de la Păuceştĭ, lîngă Roman; 4) şcoala de la Armăşeştĭ, în judeţul Ialomiţa şi două ferme model Laza (Vasluĭ) şi Studina (Romanaţĭ). Infiinţîndu-se cîte 4 cîmpurĭ de demonstraţie pe moşiile situate într'un raion dat împrejurul fie-căreĭ şcoale de agricultură, şi în direcţiunĭ opuse, am avea 24 cîmpurĭ. Operaţiunile de efectuat pe aceste cîmpurĭ ar putea fi, astfel, controlate maĭ des de directorul şcoaleĭ din fie care regiune.

Pe lîngă aceste cîmpurĭ de demonstraţie, pe carĭ trebue să le înfiinţeze *ministerul agricultureĭ*, s'ar maĭ putea înfiinţa altele din iniţiativa *societăţilor agricole*, saŭ *a particularilor*, cărora ministerul le-ar da tot concursul său.

Natura demonstraţiunilor. — Demonsrtaţiunile de efectuat în fie-care cîmp sunt foarte numeroase, şi vor varia după localităţĭ şi regiunĭ.

Ele vor avea de scop să introducă în fie-care localitate cele maĭ bune varietăţĭ de plante, şi, în particular, seminţele de cereale, precum şi plante rădăcinoase, leguminoasele pentru livezile artificiale întrebuinţate la alimentarea vitelor, îngrăşămintele şi amendamentele cele maĭ potrivite natureĭ pămîntuluĭ şi planteĭ cultivate; în fine instrumentele agricole maĭ perfecţionate se vor vedea în aceste cîmpurĭ. Iar în localităţile, unde există vre-o fabrică de zahăr, de bere, de spirt, de pînzeturĭ, de uleĭŭ, etc., acolo demonstraţiunile se vor face maĭ în special în privinţa plantelor ce alimentează aceste industriĭ, precum: *sfeclele, orzu, hameiu, cartofiĭ, inu, cînepa, rapiţa, etc.*

Aceste demonstraţiunĭ nu se pot efectua toate odată, pe acelaş cîmp, din pricina confusiuneĭ şi complicaţiunilor ce ar resulta. De acea, spre a ne conforma scopuluĭ ce-l urmărim, se va începe demonstraţiunile prin cele maĭ simple, spre a ajunge în urmă la cele maĭ complicate.

Întinderea. — Spre a atrage maĭ bine atenţiunea cultivatorilor, şi pentru ca resultatele să poată fi obţinute în condiţiunile normale de cultură, ar fi de dorit ca aceste cîmpurĭ să aibă o întindere destul de mare—3 saŭ 4 pogoane—spre a se putea stabili un asolament model.

Resultatul demonstraţiunilor efectuate în aceste condiţiunĭ ar fi îndoit: Pe de o parte, ar pune sub ochiĭ cultivatoruluĭ varietăţile de plante cele maĭ prolifice şi maĭ avantagioase de cultivat; iar pe de alta, ar demonstra, că adoptîndu-se rotaţiunea stabilită în asolamentu din acest cîmp, este modul cel maĭ practic de a se obţine recolte abondente.

O altă consideraţiune care vine în favoarea cîmpurilor de demonstraţie, de o întindere mare, este: că se poate cultiva în acelaş an maĭ multe speciĭ de plante—lucru foarte important cînd numărul cîmpurilor de demonstraţie e restrîns; din contră, pe un cîmp de o întindere prea mică de $^1/_2$ saŭ de 1 pogon, spre exemplu, nu se pot cultiva în condiţiunĭ normale, de cît varietăţile uneĭ singure speciĭ de plantă; de acea aci ar trebui aşteptat un număr prea mare de anĭ, pînă să vie rîndul fie căreĭ plante de demonstrat pe acest cîmp. Cît pentru asolament, nicĭ s'ar putea înfiinţa, pe o întindere aşa mică.

Cultura.—Presupuind că cîmpul nostru de demonstraţie se află într'o regiune pur agricolă, seria demonstraţiilor va începe cu plantele următoare: 1) *plante rădăcinoase saŭ porumb*; 2) *cereale de primă-vară: orz saŭ ovăs*; 3) *măzăriche saŭ alte plante leguminoase furagere*; 4) *grîŭ de toamnă*. Se poate ast-fel stabili un asolament lesne de adoptat de ţăranul nostru.

Intinderea cîmpuluĭ fiind de 2 hectare, se va împărţi acest cîmp în 4 tarlale, de $^1/_2$ hectar fie-care şi despărţite printr'un drum de 5 metri lăţime, (a se vedea tabloul). Pe tarlaua No. 1 se va cultiva, în anul întîiŭ, porumb; pe No. 2, cereale de primăvară; pe No. 3, măzăriche; pe No. 4, grîŭ. In aniĭ următorĭ aceste plante vor urma rotaţiunea, adică se vor succeda, precum se arată în tabloŭ.

Fe-care din aceste tarlale se vor împărţi în maĭ multe parcele saŭ petece micĭ de aceiaşĭ întindere, după numărul varietăţilor cultivate.

Spre a fi maĭ lesne înţeleşĭ, să luăm, spre exemplu, tarlaua reservată pentru grîŭ. Să presupunem că avem 3 varietăţĭ de grîŭ; vom împărţi tarlaua în 3 parcele separate între ele printr'un drum de 1 metru lăţime. Pe una din aceste parcele se va cultiva grîŭ din localitate; iar pe cele-l'alte, varietăţile de grîŭ recunoscute maĭ productive şi pe carĭ dorim să le introducem în localitate.

Fie-care din aceste parcele va fi, la rîndul său, împărţită în două părţĭ; una din aceste părţĭ va fi îngrăşată saŭ va primi un amendament, cea-l'altă va rămîne neîngrăşată, spre a servi ca martor.

Pentru plantele cultivate pe cele-l'alte tarlale se procede asemenea.

Ar fi de dorit ca varietăţile de plante ce se vor cultiva în cîmpul de demonstraţie, spre a se introduce în cultura mare, să fie alese printre varietăţile recunoscute maĭ productive, în urma încercărilor făcute la şcoala de agricultură din regiune pe cîmpul său de experienţă; căcĭ, e ştiut că scopul *cîmpurilor de demonstraţie* nu e de a face încercărĭ experimentale, adică încercărĭ asupra unor lucrurĭ al căror resultat e nesigur, nefiind încă intrat în domenul practic, ci din contră, de a aplica numaĭ culturele şi plante deja încercate şi probate, şi despre resultatele cărora putem fi siguri d'inainte că vor fi bune şi avantagioase.

De acilea reese deosebirea ce există între *cîmpul de demonstraţie şi cel de experienţe*. Cele d'întîiŭ nu pun în aplicaţie de cît lucrurile carĭ aŭ reuşit în cîmpurile de experienţe. Acestea din urmă fac dar cercetările experimentale pe întinderĭ foarte micĭ, asupra unor lucrurĭ încă puţin cunoscute, saŭ despre carĭ nu se ştie încă în mod pozitiv rezultatele ce le pot da. Pe dînsele se fac primele încercărĭ, şi în urmă numaĭ, dacă rezultatele sunt satisfăcătoare, trec în cîmpul de demonstraţie care, la rîndul său, le răspîndesc în cultura mare. Intr'un cuvînt, cîmpul de demonstraţie joacă rolul de intermediar.

Din acestea maĭ reese, că înfiinţarea cîmpurilor de demonstraţie atrage de la sine pe aceea a cîmpurilor de experienţe. Insă, dacă e de dorit să se înmulţească cît de mult cîmpurile de demonstraţie, cele de experienţe, prin natura lor şi din pricina cheltuelilor ce le necesită—avînd trebuinţă de un experimentator special şi instruit pentru conducerea operaţiunilor, de un laboratoriŭ de himie şi de fonduri suficiente—cele de experienţă, zic, pot fi în număr mult maĭ restrîns. De o cam dată, cîmpurile de experienţe, de la şcoalele de agricultură, sunt suficiente.

CÎMPU DE DEMONSTRAŢIUNE

Intinderea loculuĭ cultivat = 2 hectare

ASOLAMENT DE 4 ANI

TARLAUA I

Porumb saŭ plante rădăcinoase

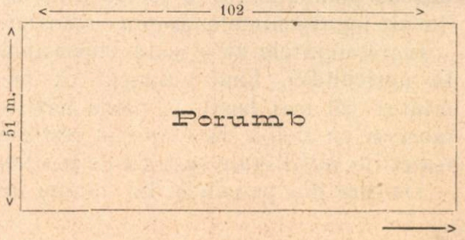

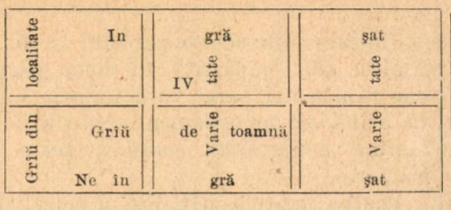

TABLAUA II

Cereale de primăvară: orz saŭ ovăs

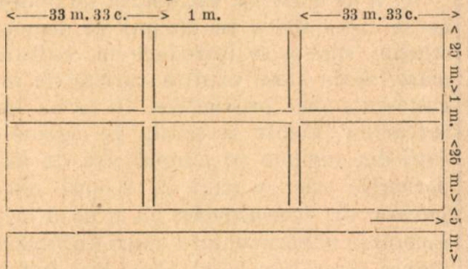

III

Măzăriche

Instrucţiuni pentru întrebuinţarea tablouluĭ la cîmpurile de demonstraţie

Coloanele No. 1, 2 şi 3 se vor lăsa în alb de către experimentator: ele se vor complecta la staţiunea agronomică din Bucureşti saŭ la şcoala de agricultură din localitate, după ce se va face analisa soluluĭ şi a subsolului.

In coloana No. 4 se înscrie numele varietăţiĭ saŭ a varietăţilor plantei cultivate; spre ex.: dacă planta cultivată e griŭ, se va arăta dacă e griŭ bălan, roşu, etc.

In coloanele cu No. 5, 6, 7, 8, 9, 10 şi 11 se vor trece exact operaţiunile indicate în fie-care coloană.

In coloana No. 12 se va înscrie dacă semănatul s'a făcut prin împrăştiere cu mîna saŭ cu maşina, saŭ dacă s'a făcut cu maşina în rînduri şi la ce distanţă.

Tabloul cu resultatul final se va complecta conform indicaţiunilor din fie-care coloană.

Tabloul observaţiunilor serveşte pentru înscrierea tutulor observaţiunilor ce se vor face de experimentator asupra vegetaţiuneĭ plantelor cultivate şi asupra diferitelor accidente ce se pot întîmpla din diferite cauze.

NB. Toate aceste tablouri se pot aşeza pe o singură foae dintr'o condică mare, pentru înlesnirea însemnărilor.

ROTAŢIUNE

Anul I

1. Porumb
2. Cereale de primăvară
3. Măzăriche
4. Griŭ de toamnă

Anul II

1. Cereale de primăvară
2. Măzăriche
3. Griŭ de toamnă
4. Porumb

Anul III

1. Măzăriche
2. Griŭ de toamnă
3. Porumb
4. Cereale de primăvară

Anul IV

1. Griŭ de toamnă
2. Porumb
3. Cereale de primăvară
4. Măzăriche.

Ingrăşăminte.—Din preună cu demonstraţiunile întreprinse pe cîmpul de demonstraţie în privinţa diferitelor varietăţi de plante, etc., se va demonstra şi influenţa îngrăşămintelor asupra culturilor.

Ingrăşămintele aŭ o mare importanţă în agricultură, fiind cunoscut că pămîntul cel maĭ fertil 'şĭ perde fertilitatea sa cu timpu dacă nu i se restitue materiile fertilisante sustrase de recolte.

Fie-care din parcelele din cîmpu de demonstraţie va fi dar, îngrăşată pe o jumătate din întinderea eĭ, iar cea-l'altă parte neîngrăşată va servi de martor, spre a se constata influenţa îngrăşămintelor asupra culturilor. Cantitatea îngrăşămîntuluĭ de întrebuinţat, variînd după compoşiţiunea şi fertilitatea pămîntuluĭ, se va stabili această cantitate, precum şi felul îngrăşămîntuluĭ de staţiunea agronomică saŭ la şcoalele de agricultură, în urma analiselor pămînturilor ce le vor efectua.

Operaţiunile de cultură se vor efectua pe acest cîmp după obiceiurile locale, însă în bune condiţiuni, şi conform indicaţiunelor date de şcoala de agricultură. Arătura, semănatul şi toate cele-l'alte lucrări, se vor face la aceiaşĭ epocă, în aceleaşĭ condiţiuni, şi de o potrivă peste toată întinderea parcelelor cultivate cu diferitele varietăţĭ ale uneĭ specii de plantă. Cultura fiind identică pentru toate varietăţile, diferinţa resultatelor, ce se vor constata la recoltă, nu se va putea atribui de cît naturiĭ varietăţilor însăşĭ.

Recolta. — Recolta se va efectua şi cîntări cu grije, şi başca pentru fie-care varietate.

Spre a se şti în mod pozitiv care varietate e maĭ bună, maĭ productivă, se va ţine o condică în care se vor însemna toate operaţiunile culturale şi toate fasele vegetaţiuneĭ fie-căreĭ varietăţĭ cultivată, precum şi resultatul producţiuneĭ şi costul săŭ, etc. (conform alăturatuluĭ formular [1]). Pentru înlesnirea acestor note se poate face 3 condicĭ; una pentru cereale, alta pentru plantele rădăcinoase, şi a treia pentru plantele furagere leguminoase.

Directorul şcoaleĭ de agricultură va întruni rezultatele obţinute pe cîmpurile de demonstraţie pendinte de şcoala sa, le va publica şi răspîndi în regiunea sa şi le va înainta şi staţiuneĭ agronomice, care, la rîndul săŭ, va compara şi publica resultatele acestor demonstraţiunĭ întreprinse în ţară.

No...... Parcela No. . . . .

Anul 190.....

PLANTA CULTIVATA

Localitatea în comuna.....*plasa*.....*judeţul*.....

Intinderea parceleĭ de demonstraţie
Intinderea parceleĭ martor

Planta pregătitoare . . . . . .
Ingrăşată saŭ nu . . . . . .
Felul îngrăşămîntuluĭ . . . . . .

Compoşiţiunea fisică a		Compoşiţiunea chimică a soluluĭ	Varietăţile cultivate în cursul anuluĭ 190....	Prepararea terenuluĭ		Ingrăşeminte şi amendamente aplicate		Data semănatuluĭ	Sămînţa		Modul semănatuluĭ acoperireĭ sămînţeĭ
Soluluĭ arabil	Subsoluluĭ			Data	Modul luc.	Data	Felul, modul şi cantitatea		Cant. în hectol.	Greut. în kilogr.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

	Data răsăririĭ	Lucrări de întreţinere			DATA		Durata vegetaţiuneĭ în zile			
		Data	Motivul	Felul lucrărilor	Inflorireĭ	Maturităţi	De la semănat la răsărit	De la răsărit la înflorit	De la înflor. la maturit.	Totalul zilelor
13	14	15	16	17	18	19	20	21	21	23

RESULTATUL FINAL

RECOLTA		Cantitatea recoltată din:						Producţiunea totală în baniĭ		Escedent pentru:				Cheltueli de cultură pentru				Resultat raportat la hectar pentru			
		Cîmp de dem.			Cîmpu martor					Cîmp de dem.		Cîmp martor		C.d. d.		C. m.		Cîmp de demonstraţie în		Cîmp martor în	
		Grăunţe		Paie	Grăunţe		Paie														
Data	Varietatea	Hect.	Kgr.	Kgr.	Hect.	Kgr.	Kgr	Leĭ	B.	Hect.	Kgr.	Hect.	Kgr.	L.	B.	L.	B.	Prod.	B.	Pro.	B.

1. Vezĭ cele patru tabele după pag. 140—141.

DATA observaţiunilor		Observaţiuni asupra vegetaţiuneĭ şi fenomenelor meteorologice asupra resistenţeĭ varietăţilor în contra boalelor. Asupra vărsăreĭ (culcăreĭ), asupra lungimeĭ spiculuĭ şi a paiuluĭ, asupra număruluĭ mediu al boalelor într'un spic şi alte observaţiuni.
Luna	Ziua	

Alegerea terenuluĭ cîmpuluĭ de demonstraţiune.— Cîmpul de demonstraţie fiind destinat a servi de învăţămînt practic agricultorilor, va fi situat în centrurile populate şi aşezate în vedere în apropiere de vre-o şosea saŭ drum mare, spre a'l putea vizita cu înlesnire cît maĭ multă lume.

Se va căuta, la înfiinţarea lor, pămînturĭ deosebindu-se între ele prin constituţiunea lor mineralogică, fisică şi himică, (aceasta cînd sunt maĭ multe cîmpurĭ de demonstraţie în aceaşĭ localitate), pentru ca fie-care agricultor, avînd un pămînt asemănîndu-se cu acel din cîmpul de demonstraţie, să se poată convinge prin analogie, că ar obţine acelaş resultat pe pămîntul său. Iar dacă nu există de cît un cîmp de demonstraţie într'o localitate, compositiunea terenuluĭ ales va fi acea care domină în localitate.

Fie-care cîmp în parte va avea însă o compositiune mineralogică şi fisică cît se poate de omogenă, şi de aceaşĭ fertilitate pe toată întinderea sa, spre a nu se putea atribui diferinţele de producţiune, din fie-care parcelă, de cît naturel semineĭ cultivate saŭ influenţeĭ îngrăşămîntuluĭ întrebuinţat.

Acest cîmp va fi de o fertilitate mijlocie, pentru că, dacă ar fi prea bogat, îngrăşămintele ar putea pricinui culcarea grîuluĭ, şi rezultatul n'ar maĭ fi aşa convingător. Insă fertilitatea cîmpuluĭ nu trebue să fie niciĭ prea slabă de tot, căcĭ atuncĭ grînele ameliorate ar produce maĭ puţin chiar de cît grîul din localitete.

Directoriĭ şcoalelor de agricultură vor alege în regiunea lor aceste cîmpurĭ de demonstraţie, vor lua eşantiloane de pămînt spre a le analisa şi vor pune la dispoziţiunea acestor cîmpurĭ seminţele experimentate la şcoală.

Pe fie-care cîmp se va aşeza un stîlp cu o tăbliţă, pe care se vor însemna toate deslusirile trebuincioase asupra naturel demonstraţiuneĭ întreprinse.

Resultatele obţinute în anĭ d'intîiŭ vor decide, dacă se poate spori saŭ nu numărul acestor cîmpurĭ de demonstraţie. In Francia, unde numărul acestor cîmpurĭ merge sporind din an în an, fie-care cîmp e pus sub direcţiunea unuĭ profesor departamental de agricultură, şi supraveghierea uneĭ comisiunĭ compusă din: *primar, saŭ doŭ agricultorĭ şi de institutorul comuneĭ.* La noĭ, ne existînd profesorĭ departamentalĭ de agricultură, mijlocul prin care s'ar putea înmulţi cîmpurile de demonstraţie în ţară, este prin înfiinţarea învăţămîntuluĭ agricol în şcoalele primare rurale. Profesoriĭ de agricultură din acele şcolĭ ar fi agenţiĭ ceĭ maĭ nemeriţi pentru conducerea lucrărilor din cîmpurile de demonstraţie, şi, ar putea înfiinţa în centrurile maĭ importante cîte un cîmp de demonstraţie pe pogoanele şcoaleĭ rurale după legea din 1864, şi aceasta cu o cheltuială mică în raport cu foloasele incalculabile ce ar resulta pentru ţară.

N. St. Cesianu

VINATUL

Cruţarea şi organizarea luĭ

La cele maĭ multe naţiunĭ ale Europeĭ s'aŭ lăsat de către scriitorĭ aĭ vînatuluĭ opere întinse şi timpul de faţă arată în destul, că literatura vînatuluĭ, încă nu este secată şi neobosit se lucrează prin contribuţiĭ micĭ pentru a transmite poporuluĭ ştiinţa vînatuluĭ.

Dacă prin rîndurile de faţă caut a obţine o îmbunătăţire a tristuluĭ timp prezinte şi dacă chiar mă bucur de o aprobare din partea cunoscătorilor de materie, aceasta o mulţumesc Zeiţeĭ Diana pîngărită în ţara noastră.

Departe de a mă pune în rînd cu literaţiĭ aĭ vînătoareĭ voiesc cu toate acestea, a o introduce, căcĭ vînatul aci obicĭnuit nu este de cît o braconerie

Dacă la naţiunile culte fauna vînătoareĭ este observată şi îngrijită ca un juvaer, în această ţară din contra nu i se dă niciĭ o atenţiune şi care este cu atît maĭ înspăimîntătoare, cu cît elementul forestier nu este încă bine introdus şi cu toate că agricultura noastră nu ar suferi nimic saŭ de loc prin reprezentarea unuĭ vînat mare, fiind-că vegetaţia plăcută a munţilor noştri acordă vînatuluĭ mare un loc de refugiŭ şi apare cu totul exclus, că cîmpiile noastre să fie ameninţate de un pericol, chiar dacă vînatul mare s'ar înmulţi atît de mult.

Cît priveşte vînatul mic, representat maĭ cu seamă la cîmpiĭ: trebuĭ că multe păsărĭ să nu le privim de stricăcioase şi vătămătoare. Propriatariĭ din alte state aŭ ajuns de un deceniu şi maĭ bine la convingerea, că prezenţa unor anumite pasărĭ, a potărnichilor bunăoare, e direct folositoare pentru vegetaţia cîmpuluĭ şi cu deosebire pentru recolta cerealelor, de vreme ce nimicesc foarte multe insecte şi distrug sămînţa unor buruienĭ.

Este nediscutabil, că la noĭ nu s'a recunoscut vînatul ca un ram al economieĭ naţionale. Legislaţiune, înjghebărĭ de societăţĭ vînătoreştĭ; nimic nu ne arată că s'ar fi făcut ceva progrese sub raportul amintit în ultimiĭ zecedouĭ-spre-zece anĭ. Vînatul este considerat numaĭ ca un sport, o plăcere şi nimenĭ nu se gîndeşte la înflorirea şi prosperarea luĭ pentru a'l putea transforma într'un isvor de cîştig. O parte din munţiĭ noştri nu se pot exploata şi nu aduc multe foloase în niciĭ o privinţă. Un vînat mare şi bun ar putea să schimbe situaţia şi la orĭ-ce caz să ofere locuitorilor o hrană sănătoasă de carne.

Revenind asupra cîştiguluĭ ce'l poate aduce un vînat regulat, iaŭ din o statistică prusiană următoarele date:

Valoarea totală a vînatuluĭ în decurs de un an, mărcĭ 11.824.096; din care pe vînatul coadruped revin pe un an mărcĭ 8.570.783; pe vînatul mic (de pasărĭ) pe un an mărcĭ 3.073.313; epuriĭ şi potărnichile formează isvorul cel maĭ mănos pentru vînatul de cîmp şi cîştigul acestora face la olaltă 7.148.181 de mărcĭ.

Aceste valorĭ sunt taxele guvernuluĭ şi staŭ în raport aproximativ cu jumătate din preţul pieţeĭ. Să maĭ adăogăm în fine taxele livretelor de vînat, carĭ în anul 1894—95 s'aŭ eliberat în număr de 207.594 bucăţĭ încasîndu-se pentru ele suma de 7.5.000 mărcĭ.

Dar aci se poate naşte întrebarea: Putem noĭ raporta datele statisticeĭ din Prusia în privinţa Romînieĭ?

Răspundem cu următoarele:

Deşi Prusia posedă o întindere maĭ mare de cît Romînia, sub raportul vînatuluĭ i-ar putea fi totuşĭ după un timp oare-care superioară, dacă ne-am îngriji să regulăm chestiunea cum se cuvine. Cîmpiile noastre abia în două treimĭ sunt cultivate şi exploatate raţional. Eĭ bine, restul necultivat ar fi destul pentru vînatul mic, la care nu trebue să ne scape din vedere pădurile de pe şes şi părţile joase a le Dunărieĭ, întinsele noastre păduriĭ şi în fine bătrîniĭ noştri Carpaţi.

Natura ne-a înzestrat ţara cu toate condiţiunile necesare pentru a avea vînat mult şi variat.

Din cele amintie reese, cred, destul de limpede necesitatea de a ne organiza sistematic vînatul şi de oare-ce legea vînătoareĭ şi societăţile respective nu ne-aŭ dus la niciĭ un rezultat, trec acum la întrebarea cum am putea ajunge la ţinta dorită?

1. Pentru a ajunge la un scop anumit trebue să căutăm din capul loculuĭ să creştem, să instruim vînătorĭ.

2. Introducerea unuĭ vînat regulat precum şi educarea poporuluĭ de la ţară în acest sens. Ocupaţiunea vînătoruluĭ este maĭ chemată de cît orĭ-care alta să desvolte isteţimea şi curajul oamenilor inspirîndu-le tot odată o nemărginită iubire de natura dumnezească.

Pentru a scoate maĭ în relief însemnătatea acestuĭ punct, reproduc un pasagiŭ din cuvîntarea M. S. Impăratuluĭ Wilhelm II care a ţinut-o la jubileul de 150 de anĭ al fondăreĭ batalionuluĭ vînătorilor de gardă:

«Batalionul vînătorilor de gardă — «zice Impăratul—nu are nevoe de laude «căcĭ el a întrecut cu prisosinţă rezul- «tatele dorite de marele Rege la fon- «darea luĭ. Si pot spune, ba sunt chiar «obligat a o spune, că acest corp de «vînatorĭ a îndeplinit acte remarcabile «nu numaĭ pe terenul militar, cum ar «fi în drept să pretindă orĭ-ce Rege— «dar chiar şi din alt punct de vedere, «neprevăzut de patronul ţareĭ, constat «că batalionul este unic şi neîntrecut, «înţeleg din *punct de vedere al econo- «mieĭ naţionale.*

«Este un merit, care trebuie scos în «relief, că un singur corp de trupă a «avut atît de mare influenţă culturală: «dînd din sînul luĭ vînătorĭ instruiţĭ, «carĭ aŭ devenit forestierĭ harnicĭ şi «experţĭ».

Aci se poate decĭ aminti, că la noĭ în ţară trebuesc încă mult pentru creşterea culturală a vînătorilor. Avîndu-ĭ pe aceştia, trebue să introducem şi în popor aceste cunoştinţe.

Ar trebui crescută o trupă de vînătorĭ, aĭ căror cunoştinţe să nu moară de odată cu eĭ ci să devie folosul ţareĭ.

3. Ar fi necesar scoaterea uneĭ cărţĭ de vînătoare, care să fie oftină şi la îndemîna tuturora, să contribue şi ea la luminarea spiritelor şi oameniĭ să simtă o atragere pentru a deveni vînătorĭ aprigĭ şi înţelepţĭ.

Prin exterminarea animalelor vătămătoare şi oprirea braconerieĭ s'ar putea uşor ajunge scopul.

5. Vînătoarea este o artă şi o ştiinţă, care reprezintă tot odată şi o profesiune **şi prin care miĭ de meşteşugarĭ pot fi angajaţĭ la multe şi felurite lucrărĭ.** Deja faptul acesta singur ne-ar pune serios pe gînduri!

Cît de mult s'ar putea îmbunătăţi isvorul nostru de cîştig şi ridica renta fonciară, ne pot servi următoarele date:

In *Prusia*, vînatul vîndut pe piaţă în decursul unuĭ an reprezinta 18 milioane leĭ. In *Austria*, fără Ungaria, sub acelaş titlu s'aŭ obţinut 147.500.000. Scoţia, care este cunoscută vînătorilor germanĭ abia de 25 anĭ are azĭ un venit anual de 60.000.000 leĭ din vînat, adăogîndu-se că vînzarea pieilor a animalelor sălbatice nu este cuprinsă în valorile de maĭ sus.

Abstrăgînd de la acestea suma colosală, nu trebue să ne scape din vedere şi alte venitură laterale, carĭ se evaluează la milioane, de exemplu: venitul arenzilor şi a licenţelor de vînat.

Pentru clasificare maĭ deplină, reproducem şi cîte-va date statistice din Francia. Graiul cifrelor e maĭ elocvent de cît orĭ-ce discurĭ omeneştĭ.

De şi în Francia se simte o mare lipsă de vînat, de vreme ce se importă pentru 8.000.000 fr. anual, arenda vînatuluĭ totuşi se urcă la sume considerabile. Aşa de exemplu, pentru pădurile statuluĭ şi ale administraţieĭ Parizuluĭ, — cele din urmă socotite în lista civilă — se plătia pentru terenurĭ de cîte 51.872 hectare 723.629 ceea-ce face decĭ cîte 12·69 leĭ de hectar. Aceeaşĭ arendă după cincĭ anĭ s'a ridicat la 764.335 de leĭ.

La St.-Germain, o pădure de 3669 hectarĭ s'a arendat în 10 loturĭ pentru 144.000 leĭ, adăogîndu-se leĭ 2325 taxa de timbre etc. şi pentru îngrădire leĭ 125.000. Vînatul aduce ast-fel un venit de aproape 40 leĭ de hectar, aşa dar tot pe atîta cît ar aduce pădurea. Trebue să observăm însă că aceste preţurĭ nu sunt în raport cu valoarea reală. Este cert însă ca şi noĭ în frumoşiĭ Carpaţĭ am ajunge la acelaş rezultat după 10-15 anĭ.

Din datele reproduse reese în destul de clar importanţa faptuluĭ cè urmărim şi fără niciŭ o întîrziere trebue să ne punem la lucru, cu atît maĭ vîrtos că nu să reclamă niciĭ o cheltuială din partea statuluĭ; iar Romînia, în urma însuşirilor sale ar putea fi un adevărat Eldorado pentru vînătoare.

Pentru înfiinţarea de şcolĭ de vînătorĭ şi lucrările de prosperare a vînatuluĭ, fără cheltuelĭ, trebue să avem în vedere următoarele:

Niciŭ o meserie, niciŭ o ocupaţiune nu are partizanĭ atît de etuziasmaţĭ ca vînătoarea. Exerciţiul vînatuluĭ aduce pe om în legătură maĭ întimă cu natura, îl face un preot fanatic al Dianeĭ.

Să se fondeze o societate pe acţiunĭ în scopul de a arenda maĭ multe moşiĭ. Nu va fi greŭ de a plasa în Europa 50.000 acţiunĭ à 100 de leĭ de oare-ce agricultura noastră poate pune în perspectiva acţionaruluĭ o dobîndă de 5%.

Prisosul producţiuneĭ ar deveni folosul vînatuluĭ.

Prin vinderea vînatuluĭ se pot plăti arenzile şi din o parte alicvotă se întreţine şcoala de vînătorĭ.

Acţionariĭ obţin dreptul de vînat pe baza legilor de vînătoare.

Proprietarul îşĭ arendează cu plăcere moşia uneĭ societăţĭ pe acţiunĭ, care nu'l jefueşte, bine ştiind că va deveni proprietatea sa un factor naţional economic, adică acela al unuĭ vînat înflorit.

Prin desvoltarea şi prosperarea vînatuluĭ în măsura dorită, membriĭ societăţiĭ vor deveni ceĭ maĭ meritoşĭ şi maĭ valoraşĭ vînătorĭ. Elevilor de vînătoare le poate asigura societatea un mod convenabil de traiŭ.

Cercînd să ne dăm seamă despre importanţa chestiuneĭ ce ne preocupă, observăm că organizarea serioasă a vînatuluĭ va provoca fericite schimbărĭ şi rodnică activitate pe terenul economieĭ naţionale. In rîndurile următoare indicăm direcţiile, în carĭ s'ar putea provoca acele schimbărĭ.

1. Vînzarea vînatuluĭ şi întrebuinţarea luĭ ca hrană.
2. Vînzarea pieilor animalelor vătămătoare.
3. Tăbăcirea şi prelucrarea lor.
4. Prelucrarea coarnelor pentru bastoane, mobile, candelabre etc.
5. Impuşcarea şi nimicirea multor pasărĭ din bălţile mocirloase ale Dunăreĭ şi ale măreĭ.
6. Arendările de pădurĭ, la carĭ vor participa şi comunele.
7. Venitul pentru libretele de vînat.
8. Salariul pentru sute de vînătorĭ.
9. Despăgubirea daunelor provocate cu vînatul.
10. Leafa gonacilor.
11. Ingrădirile de vînat.
12. Veniturile fabricanţilor de arme, de pulbere, de cartuşĭ.
13. Cîştigurĭ armurierilor.
14. Cîştigurĭ curelarilor, strungarilor, cuţitarilor, cismarilor, pălărierilor etc.
15. Cumpărarea şi vînzarea cîinilor de vînat.
16. Preţul călătoriilor cu drumul de fer, cu vaporul etc.
17. Cheltuelĭ şi venitură cu expoziţiĭ de cîinĭ.
18. Cheltuelĭ şi venitură ale societăţilor de vînat.
19. Scoaterea unuĭ jurnal de vînat.
20. Mărirea fabriceĭ noastre de pulbere.
21. Infiinţarea uneĭ fabricĭ de alice.
22. Prepararea animalelor împăiate.
23. Inmulţirea apicultorilor.

etc., etc., etc.

Carol Schröder.

Cultura vitelor şi industria lactieră în Suedia

Vastele şi bogatele cîmpiĭ ce se desfăşoară înaintea vizitatoruluĭ, îndată ce a trecut Marea Baltică şi a intrat în Suedia, încîntă ochiul atît prin frumuseţea lor naturală, cît şi prin aşezămintele şi fermele medel aruncate pe icĭ pe colea, hergeliele şi cirezele de vite, carĭ le populează şi le daŭ viaţă. Multe sunt de spus asupra acesteĭ frumoase ţărĭ, unele maĭ interesante de cît altele, dar de o cam dată să vorbim numaĭ despre animale şi produsele lor.

Creşterea vitelor şi fabricarea produselor lor constitue, după agricultura propriu zisă, cele maĭ importante ramurĭ ale industrieĭ suedeze de azĭ. De la 1840 şi pănă la 1870, producţiunea grîuluĭ a fost ocupaţia de predilecţie a agricultorilor, neglijînd toate cele-l'alte ramurĭ.

De la 1870 încoace, pe lîngă îmbunătăţirile aduse agriculturieĭ prin me-

todele de îngrăşare artificială şi naturală, s'a dat un avînt puternic creşterei vitelor, care unită la exploatarea lăptăriei, s'a constatat mai avantagioasă ca cultura cerealelor. Rezultatul acestui procedeŭ a fost exploatațiunea untului şi a vitelor de tot felul.

Creşterea caluluĭ. — Rasa de caĭ numită *Scandinavă* (norska saŭ nordzvenska rasen) după legende şi după forma capului s'ar înrudi cu *rasa tartară* din sudul Rusiei: ea este tipică împrejurul lacului Mjösen şi pe panta meridională a Dovreffelduluĭ; măruntă, viguroasă, trăind din puțin, această rasă este de o valoare reală în regiunile forestiere ale înaltelor platourĭ. Dar cu progresele agriculturei şi comerciului, nouile instrumente de muncă fiind prea împovărătoare pentru mica talie a cailor scandinavĭ, s'a căutat să se amelioreze prin selecțiune şi încrucişare cu rasele: *buloneză, perşeronă, brabansonă* şi *Clydestal*, spre a eşi caĭ de muncă, de trăsurĭ uşoare şi grele, de călărie, etc. In acest scop s'a format o mulțime de societățĭ rurale pentru creşterea cailor şi o mulțime de deposite de armăsarĭ şi mînjĭ, decernînd premiĭ foarte încurăjătoare pentru crescătorĭ.

In 1897 s'a premiat un număr de 490 de armăsarĭ şi 3000 de epe şi mînjĭ; premiile date s'aŭ ridicat la suma de 138,431 coroane, la care sumă, societățile de economie rurală aŭ contribuit cu 86,421 coroane.

Totalul cheltuelilor făcute în acelaşi an de către acele societățĭ şi de Stat, în favoarea desvoltărei specieĭ cavaline, s'aŭ ridicat la suma de 336,954 coroane. Cu acest fel de stimulant cultura caluluĭ înfloreşte din zi în zi şi acum suedeziĭ aŭ caiĭ lor de muncă, de trăsurĭ grele şi uşoare, etc. Sunt şi societățĭ sportive carĭ se ocupă cu creşterea caluluĭ de curse, dar suedeziĭ pare că se ocupă mai mult de specializarea raselor cu rezultate reale. Ca concluziune asupra creşterei cailor, putem spune — că importul în aniĭ din urmă a diminuat cu totul, iar exportul s'a mărit simțitor.

Vitele cornute. — Două rase indigene există încă din timpurile cele mai vechĭ prin văile şi munțiĭ Suedieĭ: *Rasa Alpină*, răspîndită în Norrland, privită ca cea mai veche, fără coarne, albă saŭ *gris* cu pete brune, talia mică, cărnoasă.

Puțin mai tîrziŭ a apărut o altă rasă de talie mai mare, culoarea *fauve*, cu coarne; se crede a fi venită din orient. O altă rasă este cea de *Gotland*, galbenă-deşchisă, probabil o încrucişare a celor două.

Sub domnia energiculuĭ Rege Gustav Vasa (1523—60) s'aŭ luat măsurĭ pentru ameliorarea raselor autoctone introducînd pe domeniile sale rasa olandeză. In scurt timp nobilimea îl imită şi cîmpiile se populară de o mulțime de cirezĭ, admirabil întreținute.

In secolul al 18-lea din nouĭ s'a început importarea raselor străine din Olanda, Danemarca şi Anglia pe proprietățile din Scania (provincia de sud a Suedieĭ) şi încrucişarea lor cu rasele indigene.

In 1830 şi 1840 secretarul regal Alexis Noring revine în Suedia după ce studiase creşterea vitelor în Anglia, în timp de mai multĭ aniĭ, şi în urma unuĭ memoriŭ celebru asupra creşterei animalelor, în acea țară, reuşi a interesa o mulțime de proprietarĭ a ameliora vitele. Nu trecu multĭ aniĭ şi se creă frumoasa rasă de vacĭ numită *herrgar lsrasen* (rasa de castel) graţie unor îngrijirĭ, selecționărĭ şi încrucişărĭ raționale.

In 1844 Statul vota 105,000 coroane pentru cumpărarea de rase străine alese făcînd *văcăriĭ model*. S'aŭ cumpărat 8 cirezĭ de cîte 20 vacĭ şi 2 taurĭ: 4 de rasa *Ayrshire*, 2 de *Pembrocke*, una de *Voigtland* şi una de *Algau*. cu scop de a se face creşterea numaĭ din aceste rase, fără a le mai încrucişa cu suedezele. Experiența n'a reuşit: toate vacile aŭ fost decimate de epizootiĭ, iar nouile generațiunĭ aŭ degenerat cu totul. In 1871 văcăriile model s'aŭ desființat.

In 1864 s'a înființat la Alnarp o văcărie model din rasa *Shorthorn* care există şi astă-zĭ. Numaĭ acesteĭ din urmă şi olandezeĭ se atribue ameliorarea raseĭ suedeze, formînd *rasa roşie-albă*, de cea mai mare importanță economică.

Va urma.

Focşani **P. Popescu Daia.**
Veterinar

ŞCOLI PROFESIONALE

Chestiunile economice trebue şi cu drept cuvînt să preocupe gîndirea noastră, căcĭ mai nimic nu am făcut, pentru ele. Sburdalnica noastră activitate politică ne absoarbe cea mai mare parte din timp şi nu ne dă răgaz să ne mai gîndim şi în altă direcțiune, deşi în o țară agricolă ca a noastră, unde industriile sunt în faşe şi unde mişcarca economică este strîns legată de prosperitatea agriculturei, ar fi de dorit ca chestiunile economice să ne preocupe mereŭ.

Multe s'aŭ studiat deja, dar toată lumea aşteaptă să li se dea o soluțiune practică, pentru a pune în faptă principiile atît de frumoase pe hîrtie şi toată lumea pretinde că în chestiunile privitoare la progresul economic şi la buna stare materială a țareĭ noastre să fim mai serioşĭ în judecată şi mai statornicĭ la muncă.

Adevărat, că de cîțĭ-va aniĭ s'aŭ făcut unele începuturĭ. Oamenii de stat pun multă bună-voință pentru a ridica o industrie temeinică. Dar suntem numaĭ la început. Puținele fabricĭ, carĭ sunt, costă mult sub forma de premiĭ şi productele lor se vînd cu mult mai scump ca productele similare din străinătate, cu toate că nu aŭ aceeaşi calitate. Ba să mai constată şi faptul că zahărul nostru ni se vinde *în țară* mai scump de cît exportat în țărĭ străine, ast-fel îl cumperĭ mai eftin în Bulgaria, de exemplu, de cît în Bucureştĭ[1]).

Actualmente, în fie-care an se fac şi se prefac proiecte şi regulamente pentru înmulțirea şcolilor profesionale destinate a forma: mecanicĭ, fierarĭ, tîmplarĭ etc.

Ce resultat practic s'a obținut?

Rezultat foarte slab: dînd tinerĭ lucrătorĭ cu foarte multe pretențiĭ, dar în realitate cunoscîndu-şĭ răŭ meseria; ba dînd şi lucrătorĭ răĭ.

Intr'adevăr singura bază la noĭ şi singurul isvor de venitурĭ este agricultura şi tocmai aceasta a rămas mai puțin considerată şi mai vitreg tratată. Cele cîte-va şcolĭ speciale daŭ prea multĭ *funcționarĭ*, carĭ năvălesc numaĭ biurourile Ministeriuluĭ de domeniĭ («Apărarea Națională» No. 246 vorbeşte pe larg în cea ce priveşte şcoala de la Herestrăŭ). Proprietarĭ şi arîndaşĭ se plîng de lipsa de administratorĭ capabilĭ de a conduce în mod serios exploatarea uneĭ moşiĭ.

Există un răŭ şi mai mare, care din zi în zi se simte mai mult:

Agricultura, mai ales în Moldova, întrebulnțează un număr mai mare de vite şi începe a se *simți lipsa de oameni competenți pentru a le păzi şi a le îngriji*.

Cade azĭ o vită bolnavă? Se întrebuințează întîiŭ luarea de sînge, punerea de spînz. Vita e tot bolnavă? Atuncĭ remediul e indicat: cuțitul.

In ce priveşte grija cailor, lipsa de oamenĭ e şi mai mare; ca să nu zicem că lipsesc cu desăvîrşire.

Nu e oare de indicat pentru oamenĭĭ noştri de stat, ca printre atîtea şcolĭ de meseriĭ să ridice şi o şcoală saŭ două destinate a furnisa agriculturei boarĭ, văcarĭ, ciobanĭ, potcovarĭ, etc.

Francia, pe care o imităm în multe, are asamenea şcolĭ şi tinerĭ carĭ es din ele sunt foarte mult căutațĭ.

Sunt chestiunĭ, carĭ dacă le privim în mod general, ni-se par că interesează puțin saŭ prea puțin țara, pe cînd studiindu-le de aproape, ele se schimbă şi devin din cele mai vitale: pentru o clasă de populațiune, ba pentru națiunea întreagă.

Educațiunea practică dă rezultate cu atît mai bune, cu cît nu este condusă la voia întîmplăriĭ, ci cu un spirit sciințific.

Sciința joacă un rol hotărît în viața economică a popoarelor. Agricultura cere de asemenea să fie studiată în toate ramurile eĭ. După-cum un croi-

1). Admitem, procedeul amintit, totuşi fiind zahărul mai eftin, s'ar consuma mai mult în țară, menținînd prin urmare acelaş echilibru în desfacerei, pe care 'l are prin regulamentul actual. In genere, prin fondarea de stabilimente industriale, trebuĭ să ținem şi la *promovarea bunei stări interne* a țareĭ.

tor nu poate cîrpi o gheată fără ca să vadă obiectul şi să ştie cum trebue să pue petecul; tot asemenea şi în meseria creştereĭ şi a îngrijiriĭ vitelor nu vom putea ajunge la creangă verde, cînd nu ştim răul, pe care trebue să 'l reparăm.

Vitele fiind răŭ îngrijite, ele slăbesc, proprietariĭ nu le pot vinde cu preţ şi în loc să dobîndească ceva se trezesc cu perderĭ, oboselĭ zadarnice şi descurajărĭ continue.

O îmbunătăţire şi în punctul acesta a creştereĭ vitelor va aduce prosperitatea particularilor, întărirea statuluĭ şi mărirea naţională. Să nu uităm că vitele bine îngrijite sunt o dovadă foarte expresivă a simţuluĭ umanitar, ce-'l aŭ îngrijitoriĭ!

V. N. Constandaky

Creşterea oilor şi industriile derivate

Să trec acum la *pielea* de oaie.

In ţară, o piele verde cu lînă albă pe ea, de miel din anul acela, se vinde de la 1.—3 fr. şi se întrebuinţează pentru cojoace, rare orĭ pentru căciulĭ.

Roşitura şi negritura însă, se vinde chiar cu 7 leĭ perechea şi se întrebuinţează exlusiv pentru căciulĭ.

O piele de miel tînăr tăbăcită în străinătate, se vinde în Bucureştĭ chiar cu 6 fr.

Majoritatea pieilor însă trec graniţa; în ce cantităţĭ, nicĭ statistica oficială nu o spune, căcĭ într'însa găsim toate felurile de pieĭ la o l'altă; această constatare este ne-apărat o lacună, şi am fi bucuroşĭ să i se aducă îndreptare.

Pentru a ne face o idee, constatăm că Romînia a exportat în :

Anul 1863	Pieĭ de mieĭ negriĭ în valoare de:		496,848 fr.
„ 1871	Pieĭ diferite	„ „	3,172,788 „
„ 1896	„ „	„ „	1,107,297 „
„ 1898	„ „	„ „	945,242 „

In fine în 1900, s'a exportat 1,776,821 kgr. de pieĭ brute diferite.

Dacă am avea în ţară o tăbăcărie modernă, n'am putea pune în valoare atîtea pieĭ de miel, carĭ azĭ se vînd pe nimic? Eŭ cred că da.

Acum 15 lunĭ de zile, vizitînd diferite stabilimente industriale din nordul Franţeĭ, am avut ocasia să asist într'o tăbăcărie de la Croix, la 5 km. de Lille) la tăbăcirea pieilor de miel din La Plata.

Directorul fabriceĭ, pentru a trage cel maĭ mare profit din această industrie, aducea din La Plata pielea cu lîna pe ea: lîna care era de calitate superioară, era trimisă o dată spălată, pe un plan înclinat pînă la filatura de alăturĭ, proprietate a d-lor Holden; aci lîna era cîntărită şi imediat pusă în lucru.

Pielea era tăbăcită în primul stabiliment şi servea la confecţionarea încălţămintelor, atît de cunoscute în Franţa sub numele de l'*Incroyable* care se vinde cu 8 fr. 50 perechea, şi care a dat naştere avereĭ d-luĭ Raoult cismar în Paris.

Azĭ pielea de miel, cea maĭ fiină, se întrebuinţează şi pentru fabricarea mănuşilor.

De ce oare n'am trage şi noĭ un profit maĭ bun din pieile noastre?

Să examinez acum un alt important produs al oeĭ: *laptele.*

O oae romînească dă de la 0l. 300-0l. 500 lapte pe zĭ; ar rezulta decĭ, că în cel maĭ bun caz, am putea mulge de la o oae pînă la 75 litri de lapte, în timpul celor 5 lunĭ, carĭ urmează înţărcarea mieluluĭ.

Această producţie e natural s'abă dacă o comparăm cu aceia a uneĭ oĭ hrănită în scopul de a obţine laptele, cum e spre ex. rasa Larzac din Franţa.

Dar chiar aşa cum e, ea represintă pentru toată ţara, o cantitate de lapte destul de considerabilă, care se consumă maĭ ales în ţară sub formă de *caş, brînză sărată* saŭ chiar de *lapte.*

Cel maĭ mare comerciŭ de lapte se face la Bucureştĭ şi Craiova, unde laptele se vinde in detaliu cu 0 fr. 10 pînă la 0 fr. 20 litrul; în Bucureştĭ, iaurgiĭ cumpără laptele de oea de la ciobanĭ, pentru a face din el iaurt şi lapte covăsit; preţul cel maĭ obişnuit e 15 leĭ suta de litri.

In Bucureştĭ, ciobaniĭ maĭ fac un comerciŭ destul de întins cu caşul, din 75 litri ce poate da o oae, se poate fabrica, 37 kgr. 500 caş; aceasta se vinde cu 0 fr. 20—0 fr. 40 kgr. după timp; la sf. Petru, preţul kilogramuluĭ de caş se poate urca chiar la 0 fr. 50.

Dacă caşul făcut dimineaţa nu se vinde pînă în seară, ciobaniĭ 'l tae în feliĭ, 'l pune la putină, 'l sară şi 'l presează pentru a scoate din el brînza albă atît de cunoscută la ţară.

75 litri de lapte daŭ cam 18 kgr. 750 brînză sărată care se vinde iarna chiar cu 0 l. 70 kilogramul.

Afară de aceste obişnuite transformărĭ ale lapteluĭ, s'a făcut cîte-va încercărĭ pentru a obţine un caşcaval de o valoare maĭ mare. Să cităm brînza de Brăila, caşcavalul de Penteleu, crema de Cîmpu Lung, brînza de Petroşiţa, Sinaia etc., etc.; toate acestea nu sunt de cît micĭ şi palide încercărĭ, faţă de fabricile de caşcavaluri din străinătate.

Sunt în adevăr regiunĭ în Franţa şi Italia maĭ cu seamă, carĭ s'aŭ înbogăţit din transformarea lapteluĭ în caşcavalurĭ.

Cine n'a mîncat s'aŭ n'a auzit de vestitele caşcavaluri italieneştĭ: *Gorgonzola* şi *Strachinno di Milano* saŭ de cascavul de *Roquefort* din Franţa.

Şi să-mĭ fie permis a da asupra acestuĭ din urmă cîte-va detaliĭ foarte interesante pentru noĭ:

Să se scie că în regiunea Larzac, se fabrică anual peste 8.000.000 kgr. de caşcaval de Roquefort, iar capitalele angajate represintă sume considerabile; aşa *la société descaves et des Producteurs reunis* cu un capital de 5,600,000 francĭ, produce pînă la 4,000,000 kgr. de caşcaval pe an.

Cînd s'a început fabricare Roquefortuluĭ, o oae nu dedea de cît 4 kgr. 500 de acest caşcaval pe an; azĭ o oae ordinară dă 12 kgr. 500, iar unele din ele ajung chiar pînă la 22 şi 25 kgr.

In 1760, nu se aflaŭ în această regiune de cît 50,000 de oĭ, iar azĭ se numără peste 200,000, carĭ produc fiecare anual 12 kgr. 500 caşcaval care vîndut cu cel puţin 2 fr. kgr. la fabrică, dă anual un beneficiŭ de 25 leĭ de oae.

In Lozere şi Larzac, pentru 1 kgr. din greutatea animaluluĭ, oaea trebue să dea de la 4—7 kgr. de lapte pe an, aşa o oae de 37 kgr. va da acolo cel puţin: 37×4=148 kgr. lapte, cel mult 37×7=259 kgr. lapte.

Scăzîndu-se din aceste sume, ceĭ 100 kgr. ce suge mielul înainte de a'l înţărca, adică 4 saŭ 5 lunĭ de zile, resultă că o oae mediocră dă de la 48 la 159 kgr. lapte pe an.

Cea maĭ bună oae romînească, nu dă maĭ mult de 100 kgr. lapte, vedem decĭ că şi în această privinţă oile noastre sunt inferioare.

Sunt însă convins, că dacă am îngriji şi hrăni oile noastre, dîndu-le drumul primăvara pe livezĭ artificiale, adăpîndu-le cu apă de lac încălzită de soare, băgîndu-le iarna într'un grajd curat unde le-am da să mănînce trefiă saŭ lucernă şi aruncîndu-le în apa de băut puţină făină de orz, oaea avînd în tot-d'auna bulgărele de sare înainte-ĭ; sunt sigur zic, că ele ar da aproape îndoit de cît daŭ azĭ.

Cu cît în fine, oaea e maĭ bine hrănită şi maĭ curat ţinută, cu atît ea va da maĭ mult lapte; să se maĭ ştie că fînul saŭ orĭ-ce altă hrană uscată, produce maĭ mult lapte de cît iarbă,

Voiŭ sfîrşi această chestiune a lapteluĭ, dînd alăturatul tablou comparativ, de cheltuelile de întreţinere şi beneficiile carĭ resultă din creşterea *uneĭ oĭ* Merinos, de Larzac, saŭ romîneştĭ.

Oae Merinos

Cheltueli

Hrana şi întreţinerea oaeĭ	11,00
Hrana şi întreţinerea berbeculuĭ	11,00
Total	22,00

Venituri

4 kgr. lînă de la oae à 3,00	12.—
37 litri lapte à 0.15	5,60
1 berbec bătut	24.—
Carbonat de Potasiu	0,35
4 kgr. lînă de la berbec	12.—
Total	53,95
Beneficiŭ net: 53,95—22,00=31 fr. 95	

Oae de Larzac

Cheltueli

Hrana şi întreţinerea oaeĭ	11,00
Total	11,00

Venituri

Lînă vîndută pe loc cu	5,50
Caşcaval	24,00
1 miel	5,00
Carbonat de Potasiu	0,15
Bălegar	—,—
Total	34,65
Beneficiu net: 34,65 — 11 = 23 fr. 65	

Oae Romînească

Cheltueli

Iernaticul	5
Văraticul	1
Ciobau pe an	3
Sare	1
Total	10,00

Venituri

Lîna	1,—
75 l. lapte	11,25
1 miel	4,00
Bălegar	—,—
Total	16,25
Beneficiu net: 16,25 — 10 = 6 fr. 25	

Examinînd acest tablou, constatăm că oaea romînească dă cel mai mic beneficiu şi că este absolut necesar :

1). Să ameliorăm rasele existente.

2). Să profităm de toate produsele oaei, începînd cu lîna şi sfîrşind cu bălegarul,

Era tratamentelor pentru ameliorarea oilor Ţigăi şi Spance, cele mai bune ce avem în ţară, a trecut, căci azi atît oeria Statului din Dobrogea, cît şi diferiţii particulari* cari s'au ocupat de chestiune, au ajuns a obţine de pe acelaş animal, atît carnea cît şi lîna.

Berbecele ce convine, este *Merinosul precoce* din l'Ile de France de origină spaniolă şi introdus în Franţa în anul 1775[1]).

Din această încrucişare obţinem: o lînă fină în greutate de *cel puţin* 300 kgr. care dă la spălare 90 kgr. carbonat de potasiu la 1000 kgr. lînă; pe de altă parte, talia animaluluĭ mărindu-se, cantitatea de carne obţinută la tăere, creşte considerabil, iar mirosul desagreabil ce această carne posedă înainte de încrucişare, dispare în mare parte.

Incrucişarea de care vorbim, este singura ce trebue să facem pentru ameliorarea Spancelor şi Ţigăelor, şi întemeiez această afirmare pe resultatele obţinute pînă azi la moşia *Beoca* din jud. Teleorman.

In adevăr, în primă-vara anuluĭ 1898, s'a cumpărat din Franţa un berbec Merinos de 2 anĭ, şi din Dobrogea 20 oĭ Spance de aceaşĭ vîrstă; proprietatea maĭ poseda încă 100 oĭ Ţigăĭ albe degenerate în vîrstă de 2 şi 3 anĭ.

In acel an, o oae Ţigae producea:

1). 0 kgr. 800 lînă albă grosolană, fără ondulaţiunĭ, fără lustru, puţin elastică şi aspră la pipăit, preţuită 1 fr. 25 kgr.

2). 0 l. 312 de lapte pe zi, adică 46 l. 80 în timpul celor 5 lunĭ de zile, cît se mulge o oae pe an.

1) In acest tablou, cifrele veniturilor, sunt inferioare cifrelor reale ce se pot obţine în timpi favorabilĭ.

1) Acest cuvînt e cam impropriu, căci Spancele sunt tot de origină Merinos.

3). Greutatea medie a uneĭ oĭ era numaĭ de 36 kg.; carnea destul de gustoasă posedînd însă mirosul caracteristic de oae.

In toamna aceluiaşĭ an, s'a început încrucişarea celor 20 oĭ de Dobrogea cu berbecele Merinos, avîndu-se în vedere a selectiona cu cea maĭ mare îngrijire animalele obţinute, şi a încrucişa din noŭ în toamna anuluĭ viitor, oile obţinute, cu acelaş berbece Merinos.

In cea-ce priveşte oile Ţigăĭ, s'a urmat aceaşĭ cale pentru prima şi a 2-a generaţie; pentru cele-l'alte însă, încrucişarea se va face poate cu berbeciĭ metişĭ obţinuţĭ, căcĭ berbecele Merinos deja în vîrstă nu va maĭ putea mîrli atîtea oĭ.

Cu modul acesta posedăm azĭ la Beoca:

Metisurĭ Spance-Merinos

3 mioare	din	1899	cîntărind	fie care	38,66	kg.
4 berbeci	„	„	„	„ „	59,00	„
7 „	„	1900	„	„ „	36,33	„
3 noatine	„	„	„	„ „	28,66	„
10 miele	„	1901	„	„ „	20,00	„
10 berbeci	„	„	„	„ „	26,00	„
37 Total						

Mieiĭ obţinuţĭ în anul acesta de la cele 3 mioare din 1899, aŭ perdut aproape complect caracterele oilor Spance, apropiîndu-se din ce în ce maĭ mult de berbecele Merinos; sper că sîngele Merinos va fi intrat cu desăvîrşire în generaţia ce vom obţine la anul cu oile din 1901.

Metisurĭ Ţigae-Merinos

8 miele	din	1900	cîntărind în medie	31,00	„
2 berbeci	„	„	„	34,500	„
33 miele	„	1901	„	21,500	„
18 berbeci	„	„	„	23,00	„
61 Total					

Comparînd aceste tablouri, constatăm:

1). Că berbeciĭ obţinuţĭ cu oile Spance cîntăresc maĭ mult de cît ceĭ obţinuţĭ cu oile Ţigăĭ.

2). Că aceaşĭ berbecĭ aŭ ajuns în 3 anĭ de zile să cîntărească 59 kgr. atuncĭ cînd un berbec bătut Ţigae de 4 anĭ, cîntăreşte 45 kgr. iar unul de 6 anĭ de abia 53 kgr. 500.

3) Că oile Ţigae-Merinos întrec cu puţin greutatea oilor de aceaşĭ vîrstă Spance-Merinos.

Acestor 2 tablouri, voiŭ adăoga spre comparaţie că:[1])

Berbecele Merinos azĭ în vîrstă de 5 anĭ cîntăreşte 76 kgr., iar o oae Ţigee de 4 anĭ cîntăreşte abia 36 kgr.

In cea-ce priveşte *cantitatea de lînă* obţinută de la fie care typ de oae, iată resultatele pe anul curent:

O oae Ţigae dă în medie	0	kgr.	800	lînă
„ „ Ţigae-Merinos	1	„	300	„
„ „ Spancă	1	„	506	„
„ „ Spancă-Merinos	2	„	131	„
1 Berbec Sp.-Merinos	2	„	725	„
1 Berbec Mer.-precoce	6	„	000	„

Aceste cifre se vor mări probabil din an în an, apropiîndu-se mereŭ de cifra dată de berbecele Merinos.

Dar pe lîngă cantitatea crescîndă de lînă şi în calitate această lînă a cîştigat mult; aşa asprimea la pipăit a dispărut aproape cu desăvîrşire la Metişiĭ Spance-Merinos, iar firul, al căruĭ diametru era prea mare, s'a subţiat şi tot de o dată şi lungimea luĭ s'a micşorat.

Din cele constatate, pot afirma fără exagerare, că valoarea lîneĭ în urma acesteĭ încrucişări *s'a înzecit*, şi numaĭ aceasta, ar fi de ajuns pentru introducerea de către proprietariĭ noştri a Merinosuluĭ precoce.

Să trec însă la producţia *lapteluĭ*.

Aci din causa multor dificultăţĭ ce se presintă, nu pot afirma de cît cu aproximaţie resultatele următoare:

O oae Ţigae dă în medie	46,800	pe an	(5 luni)
O oae Spancă „ „ „	46,000	„ „	
O oae Sp.-Merinos „	40,000	„ „	
1 Mioră Ţig. (2 anĭ) „	39,000	„ „	
1 Mioră Sp.-Mer. (2 anĭ)	37,500	„ „	

Decĭ adoptînd Merinosul, valoarea lapteluĭ scade cu aproape 1 fr. 50 beneficiile uneĭ oĭ pe an; această scădere e însă compensată cu profusiune prin calitatea şi cantitatea cărnĭ şi a lîneĭ.

Departe de mine pretenţia de a fi convins pe onorabiliĭ meĭ cititorĭ; sper însă că acest mic studiŭ, va atrage atenţia lor bine-voitoare, asupre acesteĭ cestiunĭ care merită toată solicitudinea.

Constantin A. Berindeĭ
Inginer-Chimist

Insecte vătămătoare arborilor roditori

Arboriĭ roditorĭ în particular mărul şi părul, aŭ suferit în vara aceasta pagube marĭ din partea a două insecte lepidoptere foarte vătămătoare, anume:

1. *Bombyx neustria* din familia Bombycidelor (în romîneşte, omida obişnuită; în limba franceză, la livrée). Omida aproape neagră poartă o linie albă pe mijlocul spinăriĭ, şi de fie-care parte a acesteĭ linii se văd cărărĭ roşieticĭ şi albastre (de aci numele de *livrée* pe care francezii 'l daŭ acesteĭ insecte).

Fluturele sboară vara, în Iulie şi August, pretutindinea cu deosebire în livezile de pomĭ. Femela flutureluĭ depune ouăle în jurul ramurilor subţiriĭ într'un mod cunoscut, adică în formă de inele pe carĭ sătenii noştri le numesc *somnĭ* saŭ *somnişorĭ* (din causă că în această stare ele staŭ adormite pănă în primăvară, cînd se clocesc). Ouăle sunt lipite şi strîns legate unele lîngă altele cu un cleiŭ saŭ un ciment particular. In această stare ouăle de coloare brunie cu pete albe, petrec toată iarna clocirea lor se face la începutul primăvereĭ. Omizile eşite din ouă fără a se depărta mult unele de altele, încep a roade foile crude şi mugurii; ele, în timpul nopţiĭ, se recunosc în grupe numeroase şi se învălesc cu o pînză

1) Toate aceste cifre s'aŭ obţinut în luna Iulie a. c., adecă după tunderea animaluluĭ.

lînoasă care se ţine de ramurĭ şi de foĭ, şi numaĭ după ce aŭ crescut de tot se isolează şi să răspîndesc pe pomĭ. Omizile trăesc pe toţĭ arborĭĭ, dar mărul şi părul sunt expuşĭ maĭ mult la stricăciunele lor.

Mijlocul cel maĭ bun de distingere este acum toamna, fără altă aşteptare, să se culeagă **somnişoriĭ** *(brăţările de ouă de pe ramurĭ) să se sdrobească şi să se ardă.*

Ouăle insectuluĭ puse împrejurul ramurilor se recunosc la prima inspecţiune făcută pomilor (merĭ şi perĭ),

2. *Liparis chrysorrhoea,* alt lepidopter bombycid auriŭ foarte vătămător mărului şi părului. Francezii numesc acest insect «*le cul-doré*». O specie cunoscută sub numele de *Nona* (Liparis monacha) este foarte vătămătoare arborilor forestierĭ. Maĭ anĭĭ trecuţĭ a cauzat în pădurile noastre pagube enorme.

Liparis chrysorrhoea vătomătoare mărului şi părului şi depune ouăle în pachete pe faţa de d'asupra a foilor învălite într'o materie lînoasă pentru a-le protegia şi ascunde în mod complect. Foile apoĭ se îndoesc drept în două în sensul pedoncululuĭ iar marginele lor se lipesc şi se cos cu fire mătăsoase, formînd adevărate pungĭ, carĭ conţin ouăle. Aceste pungĭ de foĭ sunt legate prin peţiolul lor de ramurĭ cu fire de mătase.

Omizele acesteĭ speciĭ de Liparis sunt negriĭ cu o dublă dungă gălbie pe spate, iar pe părţile laterale se văd alte dungĭ albe, întrerupte la fie-care inel. Clocirea oulor, din pungile cum le descrisărăm, se face toamna la finele August saŭ în Septembrie. Indată ce es din ouă, omizele nuisibile rod foile întru cît-va şi îndată *şi fabrică în comun un cort mătăsos pe vîrful pomilor saŭ al ramurilor,* care le pune la adăpostul întemperiilor. *Petrec astfel iarna amorţite.*

Primăvara, îndată ce es foile, omizile de Liparis chrysorhoea es şi ele din corturile lor, se răspîndesc pe arbore, prăpădesc tolul, rozînd foile tinere şi mugurii.

Foile, florile şi mugurii perilor şi merilor aŭ fost în vara aceasta mîncate cu tolul, în cît în luna Iunie pomiĭ eraŭ goĭ şi aveaŭ înfaţişarea pe care o aŭ în luna Ianuarie.

In toate timpurile curăţitul pomilor roditorĭ de cuiburile acestuĭ insect a făcut obiectul poliţiĭ rurale. Tocmaĭ în contra acesteĭ speciĭ, legea noastră de poliţie rurală prevede *omizitul.*

Este bine, cred, în interesul fructelor la care ne aşteptăm se le recoltăm în primăvară, ca *omizitul,* adică curăţirea arborilor de căşiţele (aşa se numes popular) de cuiburile şi corturile insectuluĭ. Liparis chrysorrhea să se facă acum în toamnă. Culegînd foile uscate (pungile cu ouă) ce rămîn agăţate de ramurĭ legate fiind cu fire mătăsoase: culegînd cuiburile şi corturile de pe vîrful ramurilor, însănătoşim pomiĭ şi le dăm putinţa a produce fructe primăvara viitoare.

Sunt de părere ca regularea măsurilor legale, să se facă acum în toamnă sub pedeapsă de amendă în contra acelora carĭ vor neglija curăţitul pomilor de cuiburile acesteĭ omizĭ. Corturile şi cuiburile sunt lesne de descoperit şi prin urmare uşor se pot nimici.

S. P. Radinau.

INGRĂŞĂMINTELE POTASICE

Plantele răsar, cresc, se desvoltă, se înmulţesc şi pier. Sunt deci supuse aceloraşi fase evolutice ca alte fiinţe vii, escepţionînd facultăţile intelectuale şi locomoţiunea. Simburiĭ semănaţi în pămînt potrivit încolţesc şi răsar. Pentru a creşte şi a se desvolta aŭ trebuinţă de nutriment.

Cercetărĭ minuţioase aŭ constatat că elementul nutritiv al plantelor îl formează *cărbunele, apa, azotul, acidul fosforic, potasiul, carbonatul de calciu* (var) *acidul de magnesiu* (mageesia), *acidul de fer şi acidul sulfuric.*

Dintre substanţele înşirate numaĭ cărbunele se află în atmosferă, răspîndit în formă de bioxid de carbon (CO_2). Cele-l'alte toate le extrage planta din *sol.*

Toate plantele aŭ lipsă de anumite alimente: unele de un fel, altele de alt fel, potrivit constituţiuneĭ şi caracteruluĭ lor fisiologic. O sumă de alimente le află de-a gata, întru-cît le conţine aproape fie-care sol; altele nu le află şi trebuĭ să le administrăm noĭ. La categoria din urmă aparţin *azotul, fosforul* şi *potasiul.*

Aceste forţe nutritive le redăm pămîntuluĭ an de an saŭ aproape an de an fie prin bălegarul vitelor, fie prin anumite sărurĭ ce le aflăm în natură saŭ le producem pe cale artificială. Bine înţeles, sub „preparaţiune artificială" avem să înţelegem o *concentraţiune* a materiilor nutritive, *delăturînd* ingredientele străine şi nimic maĭ mult.

De astă-dată ne îndreptăm cercetările asupra îngrăşămintelor potasice.

Îngrăşămintele potasice sunt de maĭ multe feluri, deosebindu-se între sine prin măsura de potasiŭ şi a materiilor străine ce le conţin, precum şi după felul combinaţiuneĭ lor.

1. Maĭ apropiată ne este *cenuşa* de lemne. Ea conţine multe elemente nutritive pentru plante, în formă uşor asimilabilă, dar între aceste maĭ mare cantitate formează potasiul, în cît cu drept cuvînt socotim cenuşa în seria îngrăşămintelor potasice. Valoarea cenuşeĭ ca îngrăşămînt e de mare importanţă şi ţărancele noastre—instinctiv—dar corect lucrează aruncînd în grădinĭ superfluul, ce le rămîne de la opărit saŭ pirlit. Cărbunii de peatră, briquetele şi coxul n'aŭ cenuşe de importanţă sub raportul acesta.

2. Partea precumpănitoare a îngrăşămintelor potasice le oferă minele saline de la Staszfurt.

Dintre feluritele sărurĭ potasice ce se scot acolo, maĭ de importanţă sunt *kaïnitul* şi *carnalitul.*

Kaïnitul constă din *sulfat de potasiu,* sulfat şi clorură de magnesiu. In stare curată conţine aproximativ 15,8% potasiŭ; în stare comună garantează fabricele 42,4% din aceeaşi substanţă.

Carnalitul constă din *clorură de potasiŭ* şi clorură de magnesiu. Conţinutul de potasiŭ fiind maĭ mic de cît al kaïnituluĭ, o valoare de îngrăşămînt are cel mult pentru Germania; la un export în străinătate spesele de transport ar fi prea însemnate. In genere, ţările negermane pot conta numaĭ la kaïnit.

Am zis în cele precedente, că substanţa potasică a kaïnituluĭ este destul de pronunţată, pentru a-i asigura o valoare nediscutabilă ca îngrăşămînt. Cu toate aceste, consideraţiile se schimbă cînd vine vorba de export. La transport se socoteşte *pondul* marfeĭ, indiferent dacă substanţa de preţ ce o conţine este multă saŭ puţină.

Indemnat de resonamentul amintit, sindicatul de potasiŭ de la Starzfurt a produs în anĭĭ din urmă un alt îngrăşămînt sub numirea de „40% kalidünger" = îngrăşămînt potasic de 40 %—ce extrage din sărurĭ prin fabricaţiune şi potasiul îl conţine sub formă de *clorură.*

Pentru ţările negermane acest îngrăşămînt este cel maĭ de importanţă, căcĭ prin el cumpărăm potasiul în modul cel maĭ ieftin.

Dar chiar şi din punct de vedere al eficacităţiĭ, îngrăşămîntul concentrat este de preferit kaïnitului simplu. Experienţa ne-a învăţat, că de la kaïnit putem aştepta efect corespunzător *numaĭ dacă solul conţine var suficient.* Soluri lipsite de var trebuesc întîiŭ tratate cu de acesta pe motiv că rădăcinile plantelor absorbind potasiul, din restul substanţeĭ se formează acide. Kainitul conţine pe de 3, 5 orĭ atîtea acide ca îngrăşămîntul concentrat, la gunoirea prin kainit se vor forma deci pe de 3, 5-orĭ atîtea acide ca la îngrăşămîntul concentrat. Cantitatea prea mare de acide atacă însă rădăcinile, le pîrjoleşte, le arde, din care cauză trebue să evităm întrebuinţarea kaïnituluĭ la soluri unde se pot acumula multe acide. Acumularea se poate întîmpla în soluri lipsite de var. De aci regula nediscutabilă că ast-fel de soluri trebuesc întîiŭ tratate cu var. Admiterea acesteĭ precauţiuni fie din negligenţă, fie maĭ cu seamă din neştiinţă poate avea urmărĭ păgubitoare.

Idealul, către care tindem, trebue să fie organizarea producţiuneĭ noastre agricole, ţinînd seamă de progresele obţinute pe terenul agronomieĭ şi ţinînd seamă de cerinţele comerciale ale pieţelor universale. Trebue să ţintim la o pregătire ştiinţifică maĭ serioasă, căcĭ numaĭ aşa vom ajunge la creangă verde. Nu e de ajuns să aruncăm în pămînt îngrăşăminte, căcĭ dacă nu le vom da sub forma cuvenită la timpul şi în chipul cum cere felul deosebit al pămîntuluĭ, nu vom avea nicĭ un folos, ci de multe orĭ descurajare şi pagubă materială. In Germania s'a constatat, că o gunoire puternică cu kaïnit a solurilor lipsite de var a *micşorat roada* în mod însemnat. Şi asta în Germania, unde oameni dornicĭ de muncă şi pricepuţi în de ale economieĭ, prin *raţiune şi zel* caută să suplinească forţele productive ale solului nerodnic în multe locurĭ! Dar la noĭ, unde nu ştim păstra nicĭ bălegarul? ci 'l aruncăm în curte să ne înfecioze aerul dătător de viaţă şi unde orĭ-ce ploae neînsemnată îĭ spală sucul cel maĭ nutritiv şi-'l duce pe uliţĭ, carĭ, har Domnuluĭ, n'aŭ lipsă de îngrăşămînt! Multe ar maĭ fi de relevat, dar cadrul acestuĭ articol ne impune să trecem la obiect.

3. Un alt îngrăşămînt, aplicat de-o camdată esclusiv la tutun, este *martelinul,* saŭ maĭ corect: un *silicat de potasiu.*

Prin anĭĭ nouă-zecĭ se făceaŭ încercărĭ pretutindenea în scopul de a ajunge la resultate hotărîte cu privire la gunoirea plantaţiunilor de tutun. Prin gunoirea loculuĭ trebuiaŭ să ţintească atît la recolte maĭ îmbelşugate cît şi la îmbunătăţirea calitativă a tutunuluĭ, saŭ cel puţin sub raportul din urmă nu trebuia să decadă.

După ce tutunul eminament pretinde potasiŭ, şi fineţa frunzelor îĭ depinde în mare măsură de la acest element nutritiv, evident că ajungînd vorba la gunoire, privirile tuturora era aţintite asupra îngrăşămintelor potasice şi scopul lucrărilor experimentale îl forma aplicarea potrivită a acestor îngrăşăminte. Pornind de la principiul, că pe măsură cum vom oferi alimentul în formă maĭ asimilabilă, ne va oferi şi tutunul resultate maĭ mulţumitoare, experienţele se mărgineaŭ în sfera examinăreĭ carbonatuluĭ şi sulfatuluĭ de potasiŭ, fără să ajungă totuşi la anumite constatărĭ de valoare generală.

Ast-fel aŭ rămas încercările pînă prin 1896.

In anul 1896 cu ocaziunea adunărĭĭ generale a traficanţilor germani, *Hammerschlag,* directorul technic al fabriceĭ de tutun din Straszburg, face comunicarea că el foloseşte de cîţi-va anĭ un îngrăşămînt special, numit *martelin.* „Efectul lui e pe deplin satisfăcător, dar nu l'a dat la iveală şi întru cît o face acuma, trebuesc luate în considerare anumite împrejurărĭ accidentale" [1]).

1. Lucrul e de mirat, cîtă vreme cunoaştem *mania invenţiunilor* de care pătimesc muncitorii din zilele noastre. De abia a ajuns cine-va la o brumă de idee referitoare la vre-o modificare cu totul neesenţială cînd deja porneşte prin lume şi prin ţară vestea glorioasă că d-l cutare a inventat un lucru «care întrece toate aşteptările noastre şi a «căruĭ eficacitate» viitorul este chemat să o aducă la adevărata eĭ lumină». Fireşte, că în majoritatea cazurilor, «viitorul» lasă inveţiunea cu totul în umbra şi uitarea binemeritată.

Eşind la iveală îngrăşămîntul cel nou, Ham merschlag şi-a asigurat dreptul de preparaţiune a lui. Procedeul a fost brevetat şi utilizat în industrie.

Martelinul e un product artificial, care constă chimiceşte din :

Acid silicic anhydru	70,19%
Potasiu, legat de acidul silicilic . .	25,93%
Sodium	0,75%
Sulfat de potasiu	1,17%
Clorură de potasiu	0,50%

Dintre toate îngrăşămintele potasice, martelinul se disolvă mai anevoe. Prin asta însă ni s'a dat chiar resolvărei problemei. Ca frunzele de tutun să aibă finéţa de lipsă şi să ardă în mod secesat tutunul are lipsă de potasiu până în momentele din urmă ale desvoltărei sale iar de cum-va nu-i stă la dispoziţie, combustibilitatea frunzelor va lăsa mult de ddrit. Toate cele-l'alte îngrăşăminte potasice întrebuinţate spre acest scop, aveaŭ scăderea generală că fiind uşor solubile, ofereaŭ toate substanţele nutritive în primele fase ale desvoltărei tutunuluĭ, în cît la momentul din urmă, cînd era mai mare lipsă de nutrimînt, eraŭ deja consumate total. Silicatul de potasiu disolvîndu-se mai anevoe, tutunul îl asimilează treptat şi 'l are la dispoziţie fără precurmare, ceea ce se manifestă şi în privinţa externă, în structura mai fină şi combustibilitatea mai elegantă a frunzelor.

Martelinul ajunge în comerciŭ în formă de sare şi în formă de liquid, acest din urmă transportîndu-se în butoae : Martelinul — sare se disolvă mai greŭ; martelinul-liquid formează o materie cleioasă şi înainte de întrebuinţare trebue să-l subţiem. Aplicarea martelinuluĭ care nu oferă nicĭ un inconvenient ; martelinul fluid reclamă multă precauţiune în diluare şi aplicare, în cît sub raportul acesta va rămîne tot-d'auna o pedică foarte firească pentru cultivatorĭ, carĭ vor recurge astfel mai cu drag la martelinul solid.

Din două lucruri, carĭ cel puţin la aparenţă manifestează acelaş efect, vom alege tot-d'auna pe cel mai simplu.

G. Todica

Rugăm

Amatoriĭ de ARBORI şi ARBUŞTI
» VIŢĂ ALTOITĂ
» Cereale selecţionate
» Plante furagere
» Colza, In, Cînepă, etc.

a cere a li se trimete

de Administraţia „Gazetei Săteanuluĭ", 117 Victorieĭ, Bucureşti

franco şi gratuit

NOUL CATALOG ILUSTRAT

pentru toamna 1901 şi primăvara 1902

al

Fermeĭ şi Pepinierelor luĭ C. C. DATCULESCU

In acest catalog vor găsi pe larg **Preţurile reduse** *şi descrierea diferitelor produse şi* **studiĭ foarte folositoare.**

Specimen de preţurĭ şi citaţimĭ disponibile:

	Bucata L. B.	Suta L.	Mia L.
100.000 PERI altoiţi pe perĭ sălbateci şi gutuĭ, alt . .	80	70	600
100,000 PERI alt teci şi gutu		00	800
80,000 M teci 80.0			

MINISTERUL AGRICULTUREI

PUBLICAŢIUNE

La şcoala centrală de agricultură de la Herestrăŭ se află *de vînzare pentru sămînţă*, grîŭ de Tisa şi balan de foarte bună calitate.

* * *

Se publică spre cunoştinţă generală că este de vînzare la fermele *Studina* şi *Laza* : grîŭ, orz, ovăs şi orzoaică pentru sămînţă.

Produsele se vor vinde fără licitaţie, după cota zileĭ, plus *un leŭ* la hectolitru.

Doritoriĭ trebuesc să se înscrie la ferme direct, saŭ la Minister.

VACI MOLDOVENEŞTI-RASA BUCŞANA

Sa caută 4—8 vacĭ şi un taur de rasă Bucşana pentru prăsilă.

Doritoriĭ de a vinde sunt rugaţĭ a indica preciurile şi a se adresa biurouluĭ societăţiĭ agrare. Calea Victorieĭ 57, Bucureştĭ.

POPESCU DAIA

VETERINAR

Castrează Vacĭ pentru mărirea cantităţeĭ lapteluĭ şi pentru îngrăşat. Absolută siguranţă în reuşita operaţiuneĭ.

Doritoriĭ se pot adresa la : Focşanĭ Strada Mare No. 4.

Se caută o pereche caĭ marĭ de trăsură, negri, saŭ murgĭ, în vîrstă de 5—6 anĭ, jugani

A se adresa Str. Clemenţeĭ 35, Bucureştĭ.

BANCA AGRICOLA

SOCIETATE ANONIMĂ

Capital social Leĭ 12.212.500 Vărsat 75 %

BUCUREŞTI

IMPRUMUTURI PE GAGIU

Cereale, Vite, Vinurĭ, Lemne, Spirt şi derivate ale agriculturei.

SCONT

Scontează portofoliurĭ comerciale şi poliţe de la agricultorĭ cu 2 semnăturĭ. Deschide conturĭ contate pe gagiŭ, efecte publice şi poliţe.

AVANSURI PE PRODUCTE

(In gagiŭ comercial). Se avansează până la 70% din valoarea productelor depuse.

Primeşte cereale în comision, şi se însărcinează cu vînzarea lor, avînd legăturĭ cu Braşovul Budapesta şi Galitzia.

OPERAŢIUNI ASUPRA FRACTELOR C. F. R.

Avansează asupra mărfurilor în expediţie.

AVANSURI PE EFECTELE PUBLI

ŞI TOATE OPERAŢIUNILE DE BANCĂ

Primeşte bani în depozit spre fructificare cu o dobîndă ce variază în importanţa sumeĭ depuse.

SUCURSALE

T.-Severin, T.-Jiŭ, Craiova, Calafat, Corabia, Piteştĭ, T.-Măgurele Călăraşi, Brăila, Constanţa, R.-Sărat, Birlad, Roma

AGENŢII

Bistreţĭ, Buzăŭ, Cetate, Băileştĭ, Fălticenĭ, Huşĭ, P.-Neamţu, Tulcea, Vasluĭ, Zimnicea, R.-Vîlcea, Galaţĭ, Ba

BURSA DE CEREALE

COTA OFIC

FELUL CEREALELOR	DATA	Operaţi Ca Hectol.
Grîŭ	6 Octo	
Orz	„	
. . . . .	„	
. . . . .		
. . . . .		
. . . . .		

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

Bucuresci, 117 Calea Dorobanților, 117

RECOMANDA MARELE LOR DEPOSIT DE:

MASINE AGRICOLE

PRECUM:

LOCOMOBILE cu saŭ fără aparat de ars paie

De la 2½ până la 30 cai putere

Batoaze de grîŭ de toate mărimile
de la 2½ până la 12 cai putere

Batoaze de porumb No. 5 cu elevator
pentru locomobilă și cu mîna

Maşine de semănat
Maşine de ciuruit şi vînturat, Morĭ de măcinat
MAŞINE DE ALES NEGHINA ŞI SECARA DE GRÎŬ

te trebuincioase maşiniştilor, curele englezesci de prima calitate

Pietre de moară franțuzesci

ne de secerat „VOOD“

cu saŭ fără aparat de legat snopi

E OȚEL FAURIT PESTE TOT

cu una până la 4 brazde

DE FER CU DOUĂ ȘI TREI ARIPI CU DINȚI ARTICULAȚI

entru locomobile și

de LO

1 NOEMBRE 1901

Agrarul

ORGANUL SOCIETĂȚEI AGRARE A MARILOR PROPRIETARI

Agricultură—Viticultură—Silvicultură—Zootechnie—Alimentație—Igienă—Industrie—Comerciŭ.

ANUL I. — No. 13.
Un număr 15 bani
ANUNCIURI: 2 Leĭ linia.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
55,—CALEA VICTORIEI,—55
APARE LA 1 ȘI 15 ALE LUNEI

ABONAMENTE
Pe an: In țară 6 Leĭ, în străinătate 8 Leĭ
Pe șese luni: In țară . . . . . 4 „
Pentru membriĭ Societățeĭ agrare gratuit

SUMARUL No. 13

„SOCIETATEA AGRARĂ

Agrarul.—Conferințele Societățeĭ Agrare.

AGRICULTURA

V. M. Kogălniceanu. — Domeniul Coroaneĭ Dobrovăț.

AVICULTURA

N. St. Cesianu.—Expoziția de păsări din București și expoziția regională agricolă din Vasluĭ.
V. C. Arbore.—Conferințele noastre.

CREȘTEREA VITELOR

P. Popescu-Daia. — Cultura vitelor și industria lactieră în Suedia.

CHESTIUNI ECONOMICE

N. St. Cesianu.— Sindicatele pentru vînzarea productelor.
Banca Agricolă.—Comerciul nostru de grîne. Calendarul agricultoruluĭ.— Carnetul agricultoruluĭ: Febra aftoasă și chestiuni de pasărĭ de curte ambele de **N. St. Cesianu.**—Cronica agricolă.—Bibliografie.—Bursa cerealelor.—Erata etc

CONFERINȚELE SOCIETĂȚEI AGRARE

Societatea Agrară, de și de puțin timp înființată, urmează fără șovăire scopul săŭ: remedierea situațiuneĭ deplorabile a agricultureĭ noastre în timpul de față, și îmbunătățirea eĭ în viitor.

In vederea aceasta Societatea a înființat organul săŭ «Agrarul» spre a agita și propaga cît maĭ mult, și a face să pătrunză în masa populațiuneĭ agricole ideia necesității de a eși din nepăsarea sa mortală, și de a se uni spre a putea lupta cu succes în contra concurenței străine care ne zdrobește.

In acest scop, Societatea Agrară a formulat un program, publicat în No. 1 al «Agraruluĭ», în care se menționa diferitele măsurĭ ce sunt de luat pentru încurajarea și desvoltarea agricultureĭ noastre. Printre acele măsurĭ este și crearea sindicatelor saŭ cooperațiunilor agricole.

Spre a răspîndi maĭ repede ideia cooperațiunilor agricole în toată țara, Societatea noastră a găsit maĭ nemerit s'o facă nu numaĭ prin propaganda «Agraruluĭ» dar și prin conferințe. De aceea s'a adresat d-luĭ Th. Rosetti, directorul Băncеĭ Agricole, ca fiind una din persoanele maĭ nemerite spre a trata această importantă chestiune cu competința sa recunoscută în asemenea materiĭ. D. Th. Rosetti a răspuns îndată la apelul nostru, în modul cel maĭ grațios ținînd frumoasa sa conferință în localul Societățeĭ, despre sindicatele agricole; pentru care 'ĭ aducem viile noastre mulțumirĭ.

Cu această conferință se inaugurează seria conferințelor ce se vor ține regulat în localul societățeĭ în timpul erneĭ.

Inscrierea deja a maĭ multor persoane competente în chestiunile economice pentru viitoarele conferințe, ne probează că lumea agricolă a început să simță necesitatea desbatereĭ acestor chestiunĭ, și ne promit nu numaĭ o serie de conferințe interesante și utile, dar, ce e și maĭ îmbucurător, este că din aceste conferințe va naște mișcarea atît de dorită de toțĭ pentru renașterea activitățeĭ noastre economice.

„Agrarul“

Domeniul Coroaneĭ Dobrovăț

Cu ocaziunea apariției uneĭ a treia ediții a uneia din așa de folositoarele cărțicele din Biblioteca Domeniilor Coroaneĭ am făcut cîte-va observațiunĭ asupra activitățeĭ Administrațiuneĭ acestor Domeniĭ. Am revenit apoĭ în numărul precedent cu un articol maĭ detaliat asupra Domeniilor și am spus de ele tot binele ce puteam spune, adică tot binele ce aŭ făcut, în scurtul spațiu cîtor-va coloane de ziar.

Acuma, reviŭ din noŭ pentru a preciza. Maĭ jos dăm o dare de seamă a expoziției Domeniuluĭ Coroaneĭ Dobrovăț la Expoziția regională din Vasluĭ ce a avut loc acum o lună. Dacă dăm un loc așa de mare acțiuneĭ Administrațiuneĭ Domeniilor Coroaneĭ, întrupată așa de strălucit de d. I. Kalinderu, *o facem ca o datorie—«Agrarul» avînd ca misiune să răspîndească printre cultivatorĭ ideile de progres agricol și economic. Dăm deci o mică dare de seamă pe care o însoțim, pentru a fi maĭ explicită cu micĭ comentariĭ carĭ vor scoate și maĭ în relief meritele Administrațiuneĭ.*

DARE DE SEAMĂ

asupra expoziției Domeniuluĭ Coroaneĭ Dobrovăț
la
Expoziția regională din Vasluĭ

In zilele de 1—10 Septembrie a. c. s'a deschis în orașul Vasluĭ expoziția regională de produse agricole cu ramurile eĭ derivate de industrie și expoziția temporală de vite care a avut loc în ziua de 6 Septembrie.

Obiectele agricole și industriale aŭ fost expuse în frumoasa clădire a Curțeĭ cu jurĭ.

Imediat la întrare, la dreapta în vestibul o încăpere de aproximativ $5^m \times 4^m$, privirile vizitatorilor eraŭ atrase de pavilionul Domeniuluĭ Coroaneĭ Dobrovăț, a căruĭ întrare era o pădure întreagă, formînd un loc de odihnă pentru ochiĭ spectatorilor. Un mistreț și un lup împaiațĭ, amîndouĭ de talie măreață împușcațĭ în pădurile frumosuluĭ Domeniŭ, eraŭ postațĭ la dreapta și la stînga întrăreĭ. In interior toate produsele, aranjate cu gust și grupate în secțiunĭ deosebite, prezentaŭ și pentru oamenĭ neinteresațĭ de progresele agricultureĭ realizate pe acest Domeniŭ un cîmp demn de studiat în detaliŭ; pentru a putea da o slabă idee de varietatea produselor este necesară o descripție pe rînd a diferitelor secțiunĭ.

I. **Secția agricolă.** Fondul din fața întrăreĭ era ocupat de această secțiune. Pe rafturĭ în amfiteatru eraŭ înșirate borcane de sticlă etichetate conținînd diferite producte agricole și acestea clasate și anume:

a) Cereale: grîŭ bălan de Dobrovăț, grîŭ Banat, grîŭ uriaș, grîŭ selecționat;

Orzoaica Hanna, Gambrinus, Goldentrope, Goldmelone ;
Ovăs Juvel, comun, Anderbecker, Columbus şi Ligovo ;
Secară.

b) Păpuşoiŭ cincantin, moldovenesc, portocaliŭ, Nani-Rotola.]

In ce priveşte culturile, domeniul Dobrovăţ, după cum se vede din expunerea de mai sus, poate fi pus între moşiile cele mai raţional lucrate. Intîlnim grîul de diferite varietăţi, orzoaicele şi ovăsurile cele mai bune; textilele nu sunt neglijate şi se ştie că în restul ţăreĭ ele nu prea ocupă loc mare ; se cultivă apoĭ plantele furagere de importanţa lucerneĭ, a trifoiuluĭ, sorguluĭ etc., dîndu-se prin aceasta un exemplu celorl'altĭ cultivatorĭ că pentru vite există şi un alt regim de alimentaţie nu numaĭ păşunea, mirişteа, paele şi coceniĭ.

Producerea de seminţe, prima datorie a cultivatorului constiincios, se bucură de solicitudinea domeniuluĭ, ceeace dovedeşte «o cultură sistematică şi intensivă».

Mai departe, să se citească cu atenţie secţia produselor oerieĭ şi a industrializăreĭ textilelor. Este o pildă admirabilă ce se dă marilor cultivatorĭ despre modul cum cu ajutorul capitaluluĭ, materiile prime produse de agricultură se pot transforma în fabricate şi semifabricate, foarte rentabile şi carĭ servesc progresuluĭ general economic al ţăreĭ. Secţiunea atelierelor a căpătat medalia de aur şi cu drept cuvînt. Care moşie mai mare nu ar avea interes săşi organizeze asemenea ateliere pe pămîntul eĭ ?

b) Plante oleaginoase. Textile : Cînepă comună, de Turingia. In comun şi de Riga.

c) Plante furagere : Lucernă, trifoĭ, sparcetă, măzăriche, meiŭ, sorg, paring, mohor, napi, sfecle.

d) Plante industriale : Mazere Victoria, verde, de Crimea, fasole vre-o cinci varietăţi şi seminţe de sfecle de zahar.

e) Plante rădăcinoase : **12** varietăţi de cartofi şi 5 varietăţi de sfeclă.

Toate seminţeriile eraŭ de treĭ anĭ consecutivĭ cu indicaţiunea greutăţeĭ hectolitrice şi a productivităţeĭ la hectar, lucru care denotă o cultură sistematică şi intensivă prin varietatea produselor şi contabilitatea exactă agricolă. Juriul examinator a şi recunoscut acest lucru, decernînd produselor agricole premiul I.

Fondul de asupra borcanelor era frumos decorat cu panoplii de spice din toate soiurile de cereale indicate.

De asupra acesteĭ secţiunĭ pe peretele îmbrăcat în ghirlande de stejar şi încunjurate de două steaguri tricolore eraŭ aşezate portretele în mărime naturală ale M. S. Regeluĭ Carol I şi a M. S. Regina Elisabeta ; iar sub portrete, ocrotind sub aripele-ĭ întinse un vultur din genul Halisetus Albicilla dădea fonduluĭ un aspect plăcut.

II. **Secţiunea lucruluĭ manual şcolar.**— Intr'o expoziţie a unuĭ Domeniŭ al Coroaneĭ nu putea să lipsească această secţiune. Colţurile retezate carĭ separaŭ secţia agricolă de ceĭ-laltĭ doĭ pereţi eraŭ decorate cu cusăturile naţionale făcute de fetiţele din şcoala din Moldoveni. Aceste cusăturĭ aŭ fost premiate cu medalia de aur.

III. **Secţiunea produselor oerieĭ.** — Pe peretele din stînga se alătură imediat lîngă o parte a secţiuneĭ scolare pe nişte rafturĭ speciale produsele turmelor de oĭ de pe Domeniŭ. Treĭ soiurĭ de lînă, ţurcană, ţigae şi între ele lîna oilor de merinos atrăgea atenţia vizitatorilor.

Două putinĭ cu brînză de oĭ excelentă şi roate de caşcaval învelite în staniol făceaŭ cinste acesteĭ ramurĭ de producţie. De notat este că pe Domeniŭ sunt 700 oĭ şi că producţia medie anuală este de $12^1/_2$ kgr. brînză şi $3^3/_4$ kgr. lînă de cap de oae. Aceste ştiinţe se puteaŭ vedea numaĭ în secţia Domeniuluĭ Dobrovăţ.

IV. **Secţia industrializăreĭ plantelor textile.** Un evantaliu colosal de mare făcut dintr'un snop de cînepă verde acoperea peretele. In faţa luĭ o panoplie de lemn tapisată în roş imitînd perfect marca ţăreĭ era încărcată şi decorată cu tot felul de frînghierie, de la sfoara de cusut pănă la odgoanele groase pentru plute. Jur împrejurul panoplieĭ stîlpiĭ susţinătorĭ eraŭ îmbrăcaţĭ cu fuioare de cînepă. După explicaţiunile indicate la această secţiune se vede că cînepa recoltată împreună cu inul de pe o supra-faţă ce anual variază între 33—40 hectare se supune topireĭ într'un basin special cimentat, în care un fir de cînepă nu este perdut, dînd o calitate de materie textilă superioară cum poate în întreaga ţară nu se găseşte. Toată această materie textilă se prelucrează în marfă în atelierul de pe Domeniul Dobrovăţ unde sunt ocupaţĭ permanent 2 maeştri romînĭ şi 8 băeţĭ din sat care învaţă această meserie. Costul unuĭ kgr. fuior produs pe moşie se urcă la 37—38 banĭ, pe cînd din străinătate nu se poate procura o calitate mai inferioară de cît cu 50—60 banĭ kgr.

Acest fel de industrie fiind *unicul* in toată expoziţia a obţinut medalia de aur, premiul I.

V. **Secţiunea apicultureĭ.** — Reprezentată pe un dulap cu rafturĭ ocupînd extremitatea pereteluĭ din stînga, frumos decorat cu discurĭ de ceară, faguri cu miere din anul curent, faguri fără miere, faguri artificialĭ aplicaţĭ în ramele ştiubeelor iar pe rafturĭ 20 borcane speciale pline cu o miere diafană din recoltele anilor 1899—1900 şi 1901. Apicultura a obţinut premiul I. Două ştiubee sistem Dzierdzon eraŭ aşezate în faţa dulapuluĭ şi prin geamurile lor se vedeaŭ albinele furnicind.

VI. **Secţiunea atelierelor.**—Aranjată pe peretele din dreapta în fund după secţia agricolă şi a 2-a parte a produselor şcolare.

Pe masa destinată acesteĭ secţiunĭ pe lîngă alte lucrurĭ în lemn era şi o haraba complectă lucrată în lemn şi fer care atrăgea foarte mult admiraţia vizitatorilor. Dacă ar fi fost pusă în vînzare se obţinea cu uşurinţă un preţ de 150 leĭ deşi era lucrată în miniatură. Acesteĭ secţiunĭ i s'a acordat asemenea medalia de aur.

VII. **Secţiunea silvică.**—Reprezentată ingenios, oferind publiculuĭ mai ales cunoscător în ale pădureĭ un loc de observaţie interesant din punct de vedere technologic şi ornitologic. Pe rafturĭ în amfiteatru se găseaŭ prezentate în borcane de sticlă seminţeriile tuturor speciilor lemnoase. De asupra lor ramurĭ din toate aceste speciĭ, cu frunze, inflorescente şi fructe. Jos la piciorul dulapuluĭ secţiuneĭ de lemne, fie-care specie fiind reprezentată prin inele descrescende ca diametru şi formînd ast-fel comorĭ pictoreştĭ.

Lîngă ele o piramidă formată din eşantilioane din lemne ecarisate cu ferestrăul.

Partea ornitologică era reprezentată prin toate felurile de păserĭ ce populează pădurea Dobrovăţ, de asupra tuturora însă sub planul mare al gospodăriei pădureştĭ se afla un al doilea vultur, pleşuv din genul (*Gyps Fulvus*) cu o extindere de aripĭ de 2 m. 15. Animalele cvadrupede reprezentate prin vulpĭ, iderĭ, veveriţe, vrejure şi altele.

Această secţiune fiind asemenea unică în toată expoziţia a obţinut premiul I.

Mijlocul frumosuluĭ Pavilion era ocupat cu o masă făcută din un trunchiŭ de fag în etate de 238 anĭ, tăiat în pădurea seculară a Domeniuluĭ. Acesta asemenea atrăgea atenţia deosebită a vizitatorilor.

Pe masă lucrărĭ technice, amenajamentul pădureĭ Dobrovăţ, proiectul de exploatare al moşieĭ, planurile şoseleĭ ; lîngă ele Biblioteca populară a Administraţiuneĭ Domeniuluĭ Coroaneĭ conţinînd toate broşurile apărute şi carĭ s'aŭ împărţit pe la locuitoriĭ de pe Domeniĭ, albumul cu vederile de pe Domeniŭ, în care excelaŭ, şcoalele, societăţile culturale, apoĭ toţĭ pereţiĭ îmbrăcaţĭ cu planurĭ de instalaţiunĭ, dădeaŭ o idee complectă de rodnică activitate ce se desfăşoară pe Domeniile Coroaneĭ, făcînd din această instituţiune o şcoală vastă pentru mariĭ proprietarĭ şi mai ales pentru sătenii carĭ aŭ fericirea a locui pe aceste Domeniĭ.

Mai jos continuŭ darea de seamă a expoziţiĭ de vite. Domeniul a fost aci în plin triumf: medaliile aŭ curs asupra luĭ. Şi într'adevăr, din toate ramurile de producţiune agricolă niciuna nu merită a fi mai mult încurajat ca creşterea raţională a vitelor. Suntem în privinţa aceasta aşa de înapoiaţi în cît încercările de îndreptare trebuesc salutate cu cea mai mare bucurie. Domeniile Coroaneĭ aŭ dat un impuls puternic creştereĭ raţionale prin introducerea furagiilor pe o scară mai mare, prin îngrijirea specială dată vitelor în graj-

duri sistematice și prin alegerea celor mai bune exemplare de reprodus. In afară de rasele străine ce a introdus, remarcăm cu satisfacție tendința urmată la Dobrovăț de a perpetua și îmbunătăți rasa puternică de muncă moldovenească. *O selecționare rațională a rasei indigene bovine de muncă nu poate de cît să bucure pe amicii agriculturei romîne, pentru că 'i se păstrează și se ameliorează una din cele mai splendide instrumente de muncă animală ce există. In lucrarea noastră* Ferma Laza, *am accentuat necesitatea de a procede printr'o selecțiune sistematică la ameliorarea rasei de boi moldovenești, așa că acțiunea Dobrovățului în această direcție nu poate de cît să ne satisfacă pe deplin.*

Expoziția temporală de vite

In ziua de 6 Septembrie au avut loc și expoziția de vite.

Vitele expuse de Domeniul Dobrovăț au atras atenția și admirația publicului. S'a obținut premiul I pentru tauri și anume pentru 3 tauri de trei rase deosebite : Moldovenească, Pinzgau și Algau.

S'a remarcat mai ales tendința ce se observă pe Domeniul Dobrovăț de a perpetua și îmbunătăți rasa puternică de muncă moldovenească pură, lucru ce l'a și atins, căci dintre toți a obținut premiul I pentru boi și juncă de rasă moldovenească. A obținut mai departe premiul I pentru porci și premiul II oi și vaci.

Pe scurt vorbind Domeniul Dobrovăț a avut un succes deplin obținînd premiul I pentru toate ramurile de producție expuse în pavilion și premiul I la tauri și boi în expoziția de vite.

Cu aceasta sfîrșesc darea de seamă. Cititorii cari știu să citească, s'au convins de sigur că la Domeniile Coroanei problema progresului agricol nu este numai o ocaziune de vorbe frumoase, ci, din contra o problemă reală pe care Administrația o are vecinic înaintea ochilor și pe care caută s'o rezolve treptat-treptat conform condițiunelor economice prezente.

Schița rapidă asupra Domeniului Dobrovăț pune încă o dată în lumină necesitatea de a studia și cele-l'alte domenii pentru că ele constitue adevărate lecții de agricultură rațională, cari ar trebui studiate și imitate. Sperăm că vom prezenta o lucrare mai detailată asupra fie-cărui domeniu în parte, prin care să se arăte ceea-ce s'a făcut pănă acum și mai ales, rolul măreț la cari sunt menite aceste mari moșii din toate punctele de vedere: economic, rural și social.

Studiul acesta va fi cu atît mai bine venit cu cît la vară Societatea noastră, cu ocaziunea unei excursiuni agricole prin toată țara, va vizita de sigur în corpore și Domeniile Coroanei, așa cum se obicinuește și în țările străine.

Și acum, înainte de a încheia, se cuvine să menționăm expres că toate instituirile și toate așezămintele de progres ale Domeniilor Coroanei, toată activitatea noastră așa de rodnică și de bine făcătoare pentru țară, este concepută, condusă și executată **numai de funcționari romîni.** Aviz acelora cari cred că numai străinii pot face treabă.

Ast-fel chiar ministerul nostru de domenii are în fruntea celor două ferme model cîte un străin care nu suferă comparație cu harnicii și inteligenții agricultori romîni de la Domeniile Coroanei. Mania străinismului trebue să ia o dată sfîrșit, atunci cînd în țară avem inteligenți și specialiști romîni.

Vasile M. Kogălniceanu

Expozițiile noastre agricole

Vedem cu cea mai mare bucurie că lumea agricolă începe în fine a se mișca și a eși din pasivitatea ce o coprinse.

Agricultorii au început să aibă inițiativa lor proprie și să nu mai aștepte de la guvern o încurajare iluzorie pentru dezvoltarea agriculturei noastre.

Faptul că Văsluenii au inaugurat în luna Septembrie a. c. din propria lor inițiativă, expoziția și concursul lor agricol, are o însemnătate foarte mare pentru viitorul economic al aceluĭ județ. Văsluenii au dat bunul exemplu și au început seria concursurilor agricole ce se vor ține de sigur de aci înainte în fie-care județ, căci acest exemplu va fi imitat și de cele-l'alte județe unde Societatea Agrară a marilor proprietari numără numeroși membri.

Expoziția agricolă din Vasluĭ a reușit pe deplin și dă cele mai bune speranțe pentru îndreptarea și dezvoltarea agriculturei sale.

Alt fapt îmbucurător este expoziția de avicultură ce s'a deschis la 23 Septembre în București din inițiativa Societățeĭ de Avicultură înființată de curînd sub președinția d-luĭ D. Dobrescu, fost secretar general la ministerul domeniilor, și grație concursuluĭ activ și inteligent al d-luĭ medic veterinar Jocu, organizația acesteĭ expoziții a fost foarte reușită.

Cu ocazia acesteĭ expoziții de păsări, vizitatorii au avut o surpriză plăcută văzînd că există în țară așa mulți crescători de păsări ameliorate. Acești crescători au reușit să obție niște rase de găini, rațe, gîști, fazani și porumbei așa de frumoase în cît ar putea concura cu cele mai frumoase rase străine. In unele cazuri chiar, încrucișările între rasele străine cu cele din țară au dat produse superioare celor din străinătate, precum e încrucișarea gîșteĭ de Toulouse cu gîsca romînească.

Expozanții de păsări ameliorate sunt numeroși și din toate părțile țăreĭ :

D-na Lucretia Jocu (București), Părintele Pateroc (Popești Conduratu, Ilfov), Ilariu Marian (Galafat), D-ra Maria Mitu (Euloceşti Covurluĭ), Părintele Severin (Galați), Profesor Tutunariu (Ploești), I. Galea (Bîrlad), N. Zaharia, Architect Dobrescu, S. Grigorescu, Vladimir, Bratu (Bucureștĭ), Dumitrescu (Drăgășani), Columbeanu (Căpreni, Dolj), Al. Luchiean (Vînjul Mare, Mehedinți), Societatea de avicultură (Bucureștĭ), P. S. Arhimandritul Melhisedec (Galați), P. Zotu (Lunguleşti, Dîmbovița), I. St. Furtună, medic veterinar, V. Solovief, Cristinel, (Bucureștĭ), Reg. 2 Geniu (Focșani), Ion Petrof, D-na Bagdat, Principele Știrbey, Maior C. Bujor (Bucureștĭ), I. G. Boiu (Covurluĭ), Zisu (Lăptăria Herăstrău), Dr. Istrati (Cîmpina) Iordan și Savu (Murtfalar, Dobrogea), Ion Bușnatu (Predeal), Vinescu (Constanța), Telemac Georgescu (Bucureștĭ), Ostoea (Vîrciorova), Căpitan Slătineanu (Bucureștĭ), V. A. Purcherie (Iași), Profesor A. I. Locusteanu, D-ra Z. Col. Vlădoianu, Reg. 1 Geniu, Ion Pruncaru, N. Du-Dumitrescu-Cîmp (Bucureștĭ), Niță G. Baciu I. Nestor, Gh. Bolic (Galați). Colonel Pontbriant.

Rezultatul acestor expoziții este foarte îmbucurător. El ne probează că agricultorii romîni cînd voesc să părăsească rutina și să se ocupă în mod serios de agricultură, sunt capabili să obție atît în cultura cerealelor cît și în creșterea animalelor produse tot așa de bune și frumoase ca cele din străinătate ; și că, pe de altă parte, agricultura noastră ar putea lua un avînt considerabil, și ar putea lupta cu succes în contra productelor străine.

S'a dovedit că cine se ocupă, cum sunt d-nii Marian de la Craiova și Furtună, poate avea curcani admirabili, cari la un an și jumătate să cîntărească *15* și *18* kilograme. La noi, curcanii abia se plătesc intre 5—7 lei perechia, pe cînd la Berlin și Londra, prețul lor se urcă foarte adesea la 25 lei bucata.

D-nii Zaharia, Furtună din Bucureștĭ și d. Galea din Bîrlad, societatea de avicultură, etc., au arătat că gîștele bine îngrijite, pot avea pănă la 14 kilograme greutate.

D. Zaharia și societatea de avicultură ne-au arătat *bobocĭ* de *rață*, cîntărind pănă la 4 kilograme, iar rațe bine îngrășate, avînd 6—8 kilograme.

Grupa d-luĭ Purcheria din Iași a făcut să se admire găini în greutate pănă la 6 kilograme și în deosebi a dovedit excelentul rezultat al încrucișăreĭ raseĭ Plymouth cu Nadoleana moldovenească, dînd o găină în greutate de 5 kilograme, — pe cînd de obiceiu găinele noastre abia cîntăresc un kilogram și jumătate. Asemenea a produs o adevărată uimire producția găinilor Brahma albe și închise.

Cu asemenea rezultate, cîmpul unuĭ important export de păsări e deschis și ar fi o crimă a se neglija.

Acum impulsiunea e dată, să mergem înainte fără sfială, căci succesul ne este asigurat. Să știm dar să profităm de aceste avantage unindu-ne între noi agricultorii spre a ne deschide și asigura debușeurile.

N. St. Cesianu

Conferințele noastre

Societatea *Agrară*, dorind să deștepte cît mai mult atențiunea membrilor ei și chiar a mareluĭ public asupra problemelor vitale ale economieĭ noastre naționale și în special asupra chestiunilor relative la îmbunătățirea situațiuneĭ agricole, a hotărît organizarea uneĭ serii de conferințe. In acest scop a invitat pe d. *Theodor Rosetti*, fost primministru și actualmente director al băncei agricole, să bine-voiască a ține d-sa prima *causerie* agricolă la **Societatea Agrară** a marilor proprietarĭ.

D. Theodor Rosetti a răspuns imediat la apelul societățeĭ, așa că Marți 23 Octombre a avut loc prima conferință: despre: *Sindicatele agricole.*

Intrunirea a fost «selectă». Dacă la dînsa n'aŭ luat parte mulți membri, cauza este că s'a hotărît prea în grabă ținerea conferințeĭ, de oare-ce d. Th. Rosetti trebuia să plece a doua zi după conferință în străinătate. Invitațiile n'aŭ putut deci ajunge la destinație, mai ales la țară unde rezidă proprietarii, ceea-ce explică numărul redus de membri. In viitor însă, cînd nu vom avea de lucrat sub presiunea unor asemenea cazuri de forță majoră, să sperăm că conferințele vor fi frecventate de toți amicii agriculturei, în primul rînd de ceĭ direct interesați: de marii proprietarĭ.

In sală am remarcat pe d-nii foștĭ miniștrii Take Ionescu, N. Filipescu, și C.C. Arion carĭ aŭ arătat prin prezența lor că chestiunile economice și în special cele agricole merită a fi și ele obiectul de studiŭ și de preocupațiune a partidelor politice, apoĭ pe d-nii *N. I. Mandrea, președintele secției I a curței de casație, Anast. Nedelcovici, mare proprietar, V. Toroceanu, mare proprietar, C. Nicolescu Dorobanțu, mare proprietar, I. Alexandrescu, sindic al bursei din Galați, G. Hoban, mare proprietar, N. St. Cesianu, fost senator, mare proprietar, P. Millo, fost senator, mare proprietar, G. Nicoleanu, directorul serviciului agriculturei din ministerul domeniilor, proprietar, V. Cirnu Munteanu, directorul școalei de agricultură de la Herăstrău, mare proprietar, N. Amira, mare proprietar, D. Ionescu Zane sub-inspector silvic, proprietar, I. Maxime Lenș, I. Lăcusteanu, directorul școalei de medicină-veterinară, proprietar, Amiralul Urseanu, mare proprietar, Iosif Oroveanu, mare proprietar, N. Mihăilescu, E. Uhrynowski, șeful de divizie la banca agricolă, V. Brezeanu, mare proprietar, Corneliu Roman, directorul institutului agronomic, D. Dobrescu, B. Gănescu fost deputat, mare proprietar, Chr. Staicovici, directorul băncei poporului, C. Brosteanu advocat, F. Robin, șef de serviciŭ la ministerul domeniilor, P. S. Radianu, proprietar, G. Major, profesor la școala de agricultură, P. Oceanu, medic veterinar, Ed. Grant, Poenaru, profesor la școala de medicină veterinară, Al. Săulescu, Ghermani, Petrescu, medic-veterinar, Moga, institutor, etc. etc.*

Ședința s'a deschis la ora 6.

D. **Sava Șomănescu** Vice-Președintele societățeĭ, deschide ședința printr'o mică alocuțiune. D-sa spune că «Societatea Agrară» înființată de curînd, nici un an, a hotărît organizarea unor conferințe cu subiect agricol. Am rugat pe d. T. Rosetti, zice d. Sava Șomănescu, să vie să ne vorbească într'o ședință intimă despre formarea sindicatelor agricole. Interesele agriculturei ne chiamă la lucru, comerciul de cereale nu este de loc organizat. Cumpărătorii grînelor noastre, mijlocitorii, formează tipurĭ de mărfurĭ cărora eĭ imprimă personalitatea lor, amestecînd calitățile unele cu altele, ceea-ce face ca marfa noastră să fie depreciată în străinătate și scăzută în preț. Cerealele noastre sunt clasate drept marchandise d'Orient, așa că obținem prețurĭ derizoriĭ carĭ nu remunerează nici capitalul, nici munca și nici terenul.

Voim deci să ne sfătuim ce avem de făcut pentru a eși dintr'o asemenea situațiune. Pentru aceasta am hotărît ținerea acestor conferințĭ. Cer scuze pentru aceĭ membrii carĭ n'aŭ putut veni la întrunire și, în numele comitetuluĭ, mulțumesc d-luĭ Th. Rosetti că a venit să ne vorbească azĭ despre sindicatele agricole.

D. *Theodor Rosetti*: D. Sava Șomănescu v'a explicat scopul întruniriĭ. Eŭ nu sunt nici orator, nici conferențiar, de aceea vă rog să mă ascultați cu atenție până la sfîrșit.

Eŭ voiŭ trata toată chestiunea sindicatelor agricole dintr'un punct de vedere mai înalt. D. Sava Șomănescu s'a ocupat de problemele imediate ale situațiuneĭ noastre agricole, dar trebue să ne dăm socoteala de întregul complex al chestiuneĭ care a făcut ca multe persoane sus puse să se ralieze la ideea înființăreĭ sindicatelor agricole.

Suntem într'o plină epocă de transformațiune. In trecut, în țară la noĭ, relațiunile dintre om cu om eraŭ de altă natură ca cele de azĭ. Omul era înglobat atunci într'o organizațiune socială cu tradițiile și regulele eĭ, care îl ocrotea pe deplin în toate relațiunile luĭ. Azĭ omul e izolat, mult mai izolat ca în trecut. Izolarea a dat în chip logic naștere la ideile de asociațiune, la convingerea că individul nu poate lupta singur, ci trebue să se grupeze împreună cu alțiĭ pentru apărarea intereselor sale. O grupare pe interese e cu atît mai necesară cu cît interesele sunt maĭ marĭ și mai puternice.

Agricultura ocupă la noĭ un loc principal, dar ea e într'o stare rea. In ce privește agricultura n'am făcut progrese marĭ, în orĭ ce caz n'am progresat în acelaș raport ca în cele-l'alte branșe. Care e cauza? Izolarea în care trăesc proprietariĭ.

Fie care simte că trebue să facem ceva pentru agricultură, dar fie-care simte cum e împedecat în străduințele luĭ de o mulțime de factorĭ, carĭ 'ĭ îngreuiază acțiunea. Lipsa de informațiunĭ precize, necunoașterea pieților unde are să 'și desfacă produsele și alte multe cauze pun pe fie-care într'o poziție inferioară.

Cu cît societatea s'a modernizat, cu cît mijloacele de comunicație s'aŭ desvoltat, cu cît oamenii aŭ venit mai în contact, cu atît toate interesele sunt strînse și mai solidare. Pe terenul economic în special, toate țările sunt solidare. Cînd arendașul saŭ proprietarul vede că nu poate vinde la Brăila cu preț bun, el nu 'și dă cont că depresiunea prețurilor rezultă dintr'o supraproducțiune în alte țărĭ îndepărtate.

De la 1880, în particular, concurența americană are o enormă influență asupra prețurilor. America produce din ce în ce mai mult și aruncînd pe piață cantități tot mai marĭ de cereale, coboară mereŭ prețurile. Acest fenomen care, la prima vedere pare inexplicabil își are totuși cauzele luĭ foarte naturale.

Concurenții noștri americani sunt mult privilegiați față de noĭ. La eĭ nu intră în socotoală renta pămîntuluĭ. In America colonizarea agricolă s'a făcut astfel că pămîntul s'a dat aproape pe gratuit fermierilor; în țările vechĭ, îmbunătățirile agricole s'aŭ făcut treptat-treptat, pămîntul fiind mereŭ grevat cu impozite, pe cînd în America nu.

Apoĭ extraordinara pricepere comercială a americanilor face concurența lor teribilă.

Studiul științific al agriculturei este încurajat din toate puterile și în tot chipul, pe cînd noĭ n'avem nimic din toate acestea Cu un cuvînt, în America cultivatorul e lipsit de sarcinile carĭ apasă asupra agricultoruluĭ european și el face culturĭ adaptate circumstanțelor.

Dar ceea-ce face mai mult de cît toate superiotatea americanilor, este admirabila lor organizare comercială. Grînele americane sunt perfect mobilizate. Ele sunt depozitate în magaziĭ publice, unde prin ajutorul warantelor, circulează cu o iuțeală de care noĭ n'avem cea mai mică idee. Țăranul american își duce marfa la cea mai apropiată stație de cale ferată. Aci grîul luĭ e clasat, și'ĭ se liberează un warant, un titlu de proprietate pe care'l poate negocia saŭ vinde. El nu se mai sinchisește de grîul luĭ care poate circula astfel foarte repede.

Noĭ ce putem opune americanilor? Noĭ avem asupra lor un singur avantagiŭ, că, recoltele noastre, fiind timpuriĭ, putem ajunge cu ele mai repede pe piață. Din momentul însă ce venim față în față cu grînele lor, nu putem lupta de cît în condițiĭ foarte grele.

Ce este deci de făcut? Se impune o unire a tuturor intereselor, pentru ca să putem contrabalansa efectele concurenței americane. Sindicatele agricole ar fi deci bine venite.

se va schimba din mersul tradiţional al lucrurilor—aceasta e sigur. Pelagra va face mereŭ victime, ruinînd populaţia rurală, iar opinia publică va trebui să se mulţumească cu circulările ce se trimit din cînd în cînd. Pentru a se curma un asemenea răŭ, trebuesc alte măsurĭ, maĭ ales alţĭ oamenĭ...

Starea semănăturilor nu este, pentru moment, prea strălucită. Pe la sfîrşitul luĭ Septembrie, perspettivele eraŭ mult maĭ bune. Ploile de atuncĭ făcuseră mult bine ogoarelor şi semănăturilor. Pămînturile se întărise prea mult îngreuind mult lucratul luĭ ; devenise bulgăros la plug şi punea în mare grije pe ceĭ carĭ întîrziaseră cu aratul şi semănatul -- maĭ ales pe ţăranĭ carĭ d'abia isprăviseră cu strînsul păioaselor. Asemenea şi ceĭ carĭ aŭ semănat şi grîul răsărise eraŭ ameninţaţĭ, dacă n'ar fi intervenit ploaia, să iasă ca grîurĭ tarĭ. Ploaia însă, venită admirabil la timp, a permis lucratul ogoarelor în bune condiţiunĭ şi a dat grînelor deja semănate umezeala aşa de necesară şi fertilizatoare.

De maĭ bine de o săptămînă în frigul prea tare şi vînturile aspre n'aŭ prea fost prielnice agriculturei, de oare frigul împedică încolţirea germenilor şi vîntul usucă cele răsărite deja. In chip cert apoĭ nu ne putem pronunţa. Temperatura variază, cînd ploaia cu timp maĭ cald, cînd frig şi vînt uscat. In genere însă, situaţia nu trebue să fie privită de cît cu încredere. Să sperăm că timpul va fi maĭ clement şi precum piaţa cerealelor, după o vreme posomorîtă, a început să ne prezinte zile maĭ vesele, tot aşa şi semănăturile vor întra cu bine în iarnă, pentru a ne da la anul o recoltă bună.

In ce priveşte rapiţa, la sfîrşitul luĭ Septembrie se prezinta în condiţiunĭ admirabile. Ploile le-a dat o nouă vigoare, aşa că e sigur că vor putea rezista timpuluĭ răŭ şi să nu înşele speranţele marĭ ce şi-aŭ pus agricultoriĭ.

Ziarele cotidiane ne anunţă din noŭ deschiderea portuluĭ Constanţa pentru exportul cerealelor. Cu această ocaziune «L'Indépendance Roumaine» face următoarele observaţiunĭ:

«O revoluţie economică de cea maĭ mare importanţă pentru prosperitatea acesteĭ ţărĭ e pe cale de a se îndeplini. Portul Constanţa nu e încă isprăvit ; dar graţie încurajăreĭ autorităţilor publice şi a corpuluĭ de ingineri el va putea răspunde în parte destinaţiuneĭ sale încă din această iarnă. E trebuinţa oare de a spune că în nicĭ un moment nu s'a simţit maĭ mult ca acuma trebuinţa imperioasă a acestuĭ port—acuma cînd concurenţa transoceanică este maĭ desgustătoare că orĭ cînd.

Superioritatea Americanilor constă maĭ ales în perfecta organizare a comerţuluĭ lor, în uşurinţa şi multiplicitatea căilor de comunicaţiune şi de transport. Din momentul deschidereĭ campanieĭ de exportaţiune, eĭ aŭ inundat Anglia şi Europa centrală cu munţĭ de grîŭ şi aŭ acaparat aşa de bine pe cumpărătorĭ în cît plasarea grînelor romîneştĭ, ruseştĭ etc. se isbeşte de greutăţĭ necunoscute până azĭ. Ce avantaje va avea ţara romînească cînd anul acesta, nu va fi silit a privi cu braţele încrucişate la concurenţa americană ? O ţară ca a noastră, condamnată de a rămine 4—5 lunĭ îndepărtat de transacţiunile internaţionale nu poate să-şĭ menţie rangul. Numaĭ din momentul cînd portul Constanţa va începe să funcţioneze ; vom intra realmente în concertul mareĭ familiĭ a popoarelor muncitoare ale Europeĭ».

Recolta în Ungaria. — După datele oficioase sosite la ministerul ungar al agriculturei, starea semănăturilor pe ziua de 15 Octombrie st. n. este următoarea: Ploile din jumătatea primă a luneĭ Octombrie aŭ priit semănăturilor de toamnă. Icĭ colo şoarecĭi şi insectele aŭ făcut pagube, dar scăzînd acum temperatura, inamicĭi semănăturilor vor peri. Recolta porumbuluĭ în partea cea maĭ mare a ţăreĭ a fost mulţumitoare, calitativ încă a fost bună, ba pe unele locurĭ foarte bună. Recolta cartofilor iarăşĭ a fost mulţumitoare. Recolta sfeclelor de zahăr şi de nutreţ a fost mijlocie. Lipsa de nutreţ deja se simte de pe acum pe unele locurĭ. In alte părţĭ islazurile în urma ploilor aŭ răsărit din noŭ. Culesul viilor s'a terminat şi în general recolta viilor e maĭ bună ca anul trecut. Recolta poamelor a fost cam slabă.

* * *

Exportul de vite micĭ şi marĭ din ţară merge crescînd. Ast-fel din comuna Tătuşeştĭ, judeţul Iaşĭ, aŭ fost exportate alaltă-erĭ 500 oĭ în Rusia, prin punctul Ungheni.

Din judeţul Dorohoĭ aŭ fost exportato în Austria 125 de vacĭ.

Actualmente se adună vite de prin diferitele comune şi de pe la diferite tîrgurĭ din Moldova de-sus spre a fi exportate atît în Rusia cît şi Austria.

* * *

De cîte-va zile aŭ sosit în oraşul Iaşĭ maĭ mulţĭ negustorĭ germanĭ carĭ aŭ făcut însemnate cumpărăturĭ de meiŭ şi fasole în întregul judeţ. Preţurile pe carĭ le oferă aceştĭ negustorĭ sunt din cele maĭ avantagioase.

* * *

Serviciul zootecnic din ministerul de domeniĭ dorind a aduce o îmbunătăţire stăreĭ de degenerare a vitelor noastre, a trimis o circulară tuturor prefecţilor din ţară, prin care le face cunoscut că fie-care comună trebue să aibă prevăzută în budgetul săŭ o sumă de banĭ cu care să cumpere în fie-care an taurĭ, berbecĭ, etc., de rasă, cu carĭ să se îmbunătăţească soarta vitelor noastre. Comunele rurale maĭ ales, carĭ nu vor putea avea aceste sume de banĭ, vor trebui să fie ajutate de judeţ, care va înscrie o sumă, pentru acest scop, în budgetul săŭ. Banĭĭ se vor depune la Casa de depuneri, până ce se va aduna o sumă suficientă şi atuncĭ ministerul va trimite un delegat care să facă aceste cumpărăturĭ de vite şi care va da populaţieĭ instrucţiunile trebuincioase pentru buna îngrijire a acestor vite, spre a nu se repeta cele ce s'aŭ întîmplat cu vitele cumpărate altă-dată carĭ aŭ murit din lipsă de îngrijire.

* * *

— Serviciul agriculturei din ministerul de domeniĭ *va întocmi o hartă pomologică a ţăreĭ.*

In acest scop, printr'o circulară adresată prefecţilor, a cerut să i se trimeată tablourĭ de numărul pomilor de fie-care specie, în fie-care comună, centrele principale de producţiune, cantităţile ce se produc, preţurile la faţa loculuĭ, etc. numaĭ să se facă !.....

* * *

Este vorba de desfiinţarea carteluluĭ fabricelor de spirt, a căruia existenţă datează de mult, de cînd cu înfiinţarea primeĭ de export asupra spirituluĭ.

Acum, reducîndu-se la jumătate prima de export, iar consumaţiunea în ţară fiind foarte scăzută, cartelul pare a nu maĭ aduce nicĭ un folos simţit fabricanţilor şi eĭ par decişĭ a-l desfiinţa.

* * *

Cele cincĭ fabricĭ de zahăr din ţară aŭ făcut **o înţelegere stabilind preţurile zahărului** în modul următor :

In ţară : zahărul căpăţînă 65 leĭ zuta de kgr ; zahărul bucăţĭ 66 leĭ predat franco la destinaţie.

Pentru export : căpăţînĭ 30 leĭ suta de kgr. ; bucăţĭ 31 şi cristalizat 28 leĭ 75 banĭ franco predat pe bordul vaporuluĭ.

* * *

D. Andrews, reprezentantul mareĭ case engleze din Londra, care după cum se ştie a început tratative încă de acnm un an cn guvernul nostru pentru a organiza un **export de carne în Anglia,** a scris din noŭ la Brăila că va sosi peste cîte-va săptămînĭ în ţară, şi va căuta să hotărască odată conveniunea pentru exportul de carne în Anglia.

Tot în această scrisoare, d. Andrews maĭ cămunică că e reuşit să obţină promisiunea că se va înfiinţa o nouă linie de navigaţie între Dunăre şi porturile Angliei, şi că va trebui decĭ să găsească şi alte produse romînestĭ carĭ vor putea găsi un debuşeŭ în Anglia, de oare-ce numaĭ exportul de care nu ar fi suficient ca să satisfacă greutăţile uneĭ nouĭ linĭĭ speciale de navigaţie între Romînia şi Anglia.

D. Andrews venind în ţară, va căuta decĭ să studieze şi chestiunea aceasta,

CERERI ŞI OFERTE

Cereri de slujbe

Doresc locurĭ de administratorĭ de moşiĭ saŭ vontabilĭ : *Xenofon Hurmuzi,* agronom titrat, rechiŭ practician, de 25 anĭ în administraţia curală. *Mihail Vasilescu,* absolvent al şcoaleĭ de agricultură, fost timp îndelungat ca admnistrator delegat la moşiile statuluĭ şi cunoscător special în contabilitate agricolă ; *Vasile Popescu,* fost multă vreme ca administrator şi contabil de moşiĭ la diferiţĭ proprietarĭ şi arendaşĭ ; *Emil C. Sireteanu,* absolvent al şcoaleĭ de agronomie de al Dublany (Austria), fost administrator şi arendaş de moşiĭ, cu multă practică în agricultură, silvicultură şi creşterea vitelor ; *Max Rampach,* agronom cu diplomă de la şcoala polytechnică din Zürich. *Stanciŭ,* absolvent a 7 clase lyceale, cunoscător în practică agronomică de 20 anĭ în ţară; *Eduard Puls*

diplomat în agronomie din Meclemburg, poate fi, angajat şi la vre-o fabrică (vorbeşte numaĭ limba Germană); *Constantin Tiu*, absolvent al şcoaleĭ de agricultură; *Al. Tr. Negulescu*, absolvent al şcoaleĭ de agricultură de la Herăstrăŭ, fost în administraţia moşiilor Statuluĭ căutate în regie şi la fermele mo lel; *Iorgu Zahareanu*, căpitan în retragere; *Ilie Balcea*, fost supraveghetor la societatea de construcţiĭ, fost magaziner şi logofăt de moşiĭ; *N. Derlogea*, absolvent al şcoaleĭ de agricultură de la Herăstrăŭ, fost la ferma-model Studina; *Toma Pascu*, fost comptabil la maĭ multe case comerciale; *Vasile Stoicescu* absolvent al şcoaleĭ comerciale precum şi d. Leondarie Nicolaŭ; *Petre Gheorghiu* comptabil şi administrator de moşie cu o practică de 14 aniĭ în această branşă caută loc fie ca comptabil, fie ca administrator saŭ şi una şi alta. Certificate bune. Pretenţiuni modeste.

Dumitru Filipescu absolvent al şcoaleĭ centrale de agricultură din Bucureşti, cu practică de treĭ aniĭ, certificate bune, caută loc în această branşă.

* * *

Adresele se pot cere de la cancelaria Societăţeĭ agrare a marilor proprietarĭ, Calea Victorieĭ, 55

* * *

Costul uneĭ asemenea inserţiuni în patru numere ale *Agraruluĭ* este de 3 (treĭ) leĭ.

Ziarul **Agrarul** *apare sub direcţiunea unuĭ comitet de redacţiune compus din Dniĭ S. Şomănescu. N. Negri, N. St. Cesianu, G. N. Nicoleanu, C. Alimăneşteanu, D. Ionescu-Zane, I. St. Furtună, N. Filip, Ch. Drutzu şi P. Rădulescu; redactor şi secretar de redacţie fiind d. V. M. Kogălniceanu.*

Pe lîngă comitetul de redacţie ziarul şi-a asigura numeroşi şi distinşi colaboratorĭ. Printre persoanel, cari aŭ bine-voit a promite graţiosul lor concurs sunt domniĭ: Profesor Dr. Victor Babeş; Paul Riegler; Dr. M. Hîrsu, C. I. Băläceanu, Athanasiu I., Andronescu N. N., Berendey C. A., Berendey I. A. Cristtodorescu Gh., Colescu L., Comşa D., Creangă Dr. G. D., Galeriu T., Ghica Ed., Greceanu Paul, Hepites Dr., C., Iancovescu I., Istrati Dr. C., Istrati V., Jocu G., V. M. Kogălniceanu; Locusteanu I. A., Maior G., Mihăescu Gr., Moga V. S., Munteanu V. C., Dr. Neagoe I., Petrescu I., Pokorny F., Popeanu Al. V., Popescu-Daia P., Popovicĭ-Lupa N. O., Popovicĭ N. G., Radian S. P., Radu V. I., Robin F., Roman Corneliŭ, Rusescu D R., Sandu C., Socec I., Staicovicĭ Chr. D., Teodoru L., Uhrinowsky Eug., Vlădescu M., Udvisky G.

Articolele de natură politică privesc pe comitetul „Societăţeĭ Agrare", iar cele speciale, technice privesc pe comitetul de redacţiune.

BIBLIOGRAFIE

Manual complect de agricultura raţională în 4 volume, carte ce a fost *aprobată* de onor. minister al agriculturеĭ şi domenielor, şi *premiată* de Academia romînă şi subvenţionată de numeroase societăţĭ ştiinţifice şi economice din ţară şi de peste munţĭ. Ceĭ d'intîĭ savanţĭ şi economiştĭ aĭ noştri s'aŭ rostit foarte elogios asupra eĭ.

Cartea d-luĭ Maior se compune din 4 volume marĭ deosebite şi serveşte atît de *manual didactic* în şcoalele de agricultură şi seminar, cît şi de *carte de consultat* pentru agricultoriĭ practicĭ şi conţine toate informaţiunile privitoare la cultura mare şi mică pe baza celor din urmă progrese şi descoperirĭ, autorul eĭ fiind deplin stăpîn pe materie, este scrisă într'un limbagiŭ uşor popular avînd numeroase figurĭ şi ilustraţiunĭ în text, şi cu termeniĭ technicĭ culeşĭ din gura poporuluĭ agricol. Ea se compune:

Volumul I, Agrologia saŭ Agricultura generală 33 coale de tipar cu 217 figurĭ în text, costă 7 leĭ.

Volumul II, Fitotechnia saŭ Cultura specială a plantelor dimpreună cu fîneţele şi păşunile, 38 coale de tipar cu 202 figurĭ, costă 10 leĭ.

Volumul III, Zootechnia saŭ Cultura generală şi specială a vitelor dimpreună cu lăptăria şi lînăria, 49 coale de tipar cu 227 figurĭ costă 10 leĭ.

Volumul IV, Economia rurală saŭ organizarea şi administrrrea moşiilor marĭ şi micĭ, 44 coale cu 37 figurĭ, costă 10 leĭ.

Se află de vînzare la autor, strada Occident No. 18, Bucureştĭ.

MINISTERUL Agriculturеĭ, Industrieĭ, Comerciuluĭ şi Domeniilor

PUBLICAŢIUNE

Se aduce la cunoştinţa amatorilor că la ferma Laza s'a pus în vînzare 67 bucăţĭ porcĭ rasa Yorkschire pur singe $^1/_2$ şi $^3/_4$ singe cu preciul de 0,80 pănă la 1 leŭ kgr. greutate oase.

Doritorii se pot adresa direct la ferma Laza prin Vasluĭ.

Serviciul agronomic

Se aduce la cunoştinţa generală că conform regulamentuluĭ Legeĭ pentru combaterea filoxereĭ;

Cererile pentru cumpărarea viţelor se primesc la minister cu începere de la 15 August pănă la 1 Ianuarie; iar cererile pentru gratuitate de la 16 August şi pănă la 1 Martie viitor.

Cererile de cumpărare şi acordare gratuită a viţelor pentru reconstituirea podgoriilor distruse trebue să fie însoţite:

a) De o adeverinţă a autorităţeĭ. Localitatea unde vor fi plantaţiĭ locale constatatoare că petiţionarul posedă vie în localitate.

b) Numărul viţelor şi felul lor. Varietăţile de altoire şi port-altoitatea viţelor (judeţul, comuna, dealul).

c) De o recipisă de consemnare a jumătăţiĭ din valoarea viţelor cerute după următorul tarif:

100 leĭ $^0/_{00}$ viţe americane altoite cu viţe indigene;

200 leĭ $^0/_{00}$ viţe americane altoite cu viţe străine şi indigene de masă;

30 leĭ $^0/_{00}$ viţe americane nealtoite cu rădăcinĭ;

15 leĭ $^0/_{00}$ de port-altoĭ socotiţi a 0 m. 33 mm. lungime;

8 leĭ $^0/_{00}$ de butaşĭ simplĭ americanĭ saŭ butaşĭ de viţe americane producătoare direct;

50 leĭ $^0/_{00}$ de altoĭ în vedere fără rădăcinĭ.

După ce vînzarea rămîne definitivă cumpărătorul este obligat să depună şi recipisa cuvenită pentru restul valoriĭ viţelor.

Conform art. 8 din acelaş regulament, ministerul satisface cererile de cumpărare cu cifrele maxime de maĭ jos.

5000 viţe americane altoite saŭ nealtoite în vedere; 10,000 viţe americane nealtoite cu rădăcinĭ; 30,000 port altoĭ; 20,000 butaşĭ simplĭ.

Pentru gratuitate se va acorda numărul de viţe din una din categoriile de maĭ jos în unul saŭ doĭ aniĭ; 2,500 viţe altoite; 15,000 port-altoĭ; 5,000 viţe cu rădăcinĭ saŭ 10,000 butaşĭ simplĭ.

Cererile de viţe se vor face în conformitate cu deciziunea ministerială No. 66,979 bis 1904.

Art. I.—Cererile de viţă altoită se vor împărţi pe regiuni viticole şi se vor satisface maĭ întîiŭ, cererea din regiunea, în care se găseşte pepiniera.

Art. II.—Nicĭ o cerere nu va fi ţinută în seamă dacă ea nu va arăta care este via şi întinderea eĭ aproximativă, dacă via a fost saŭ nu filoxerată şi în ce stare se găseşte actualmente din punct de vedere al replantăreĭ cu viţă americană.

Art. III.—Este oprit a se întrebuinţa nume fictive saŭ persoane interpuse spre a cere viţe altoite.

Aceĭ carĭ vor întrebuinţa asemenea mijloace vor pierde dreptul de a obţine îndestularea chiar a cereреĭ făcută în numele lor personal şi vor fi urmăriţi pe cale penală pentru înşelăciuni.

BURSA CEREALELOR

Cota cerealelor în străinătate

Budapesta, 29 Octombrie

Grîŭ	de Apr.	cor.	8.73	urcare	5 h.
Secară	„ „	„	7.40	„	3 h.
Ovăs	„ „	„	7.48	urcare	14 h.
Porumb	„ „	„	5.54	„	8 c.

Berlin, 29 Octombrie

Grîŭ de Apr.	m.	164.25	urcare	25 c.
Secară	„ „	139.—	invariabil	

Paris, 29 Octombrie

Grîŭ de Noem.	fr.	21.95	invariabil	
Făină „	„ „	27.75	urc.	10 c.
Uleiŭ de colză	„	28.—	scădere	75 c.

New-York, 29 Octombrie

Grîŭ disp.	cents.	$83^1/_2$	urc.	$^1/_8$ c.
Porumb „	„	$67^7/_8$	„	1 c.

Chicago, 29 Octombrie

Grîŭ de Noem.	cents	$72^5/_8$	invariabil
Porumb „	„	$50^1/_8$	urcare $^1/_2$ c.

Cota valorilor la bursa din Bucureşti

30 Octombrie 1901

Renta de 81—88 5% leĭ $90^1/_2$—91, id de 1892 1893 5% leĭ 93—$93^1/_2$, id. de $32^1/_2$ mil. 4% leĭ 77—$77^3/_4$, id. de 50 mil. 4% leĭ 77—$77^3/_4$, id de 274 milioane 4% leĭ $77^1/_2$—78.

Oblig. credit. jud. şi com. 5% leĭ 84—$84^1/_2$.

Func. rurale 5% leĭ 92—$92^1/_2$, id. de 4% leĭ 76—$76^1/_2$. Urb. Bucureşti 5% leĭ 77—$77^1/_2$, idem Iaşi 5% leĭ 72—$72^3/_4$.

Acţiuni: Banca Naţională leĭ 2010—2030, Banca agricolă leĭ 247—250, Banca de Scont leĭ 155—160. Soc. de asig. Dacia-Romînia leĭ 345—350 ex-cupon. Naţionala leĭ 345—350.

Monede: Napoleonul leĭ 20.—, cor. germ. leĭ 24.70, florinul leĭ $2.11^1/_2$, rubla leĭ 2.65.

Scontur şi avansur: Banca Naţională 7—8%; Banca agricolă 10%.

Devize: cek Londra $25,17^1/_2$; cek Paris 10025; cek Viena 105,40; cek Belgia —; cek Berlin 123,40. Treĭ luni: Londra 25.—; Paris 99.50; Berlin 122.40.

Cota valorilor romîne în străinătate

Frankfurt.—Renta de 5% 91,65 id. 4% 76,50.

Paris.—Renta de 5% 92,50 idem de 4%.

Berlin.—Renta de 1891—92, 5% 90,80 idem de 1890 4% 76,80, idem de 1891 4%, 76,90, id. de 1896 4% 76,75, idem de 1898 4% 76,50.

Cota valorilor străine

Consolidele engleze $91^{13}/_{16}$. Renta franceză 100,72. Renta italiană 98,97, Banca otomană 518 Lozurile otomane 100,50.

Athena: Napoleonul în drahme 33,45. Lira otomană dr. 37,50. Cek Paris 1,66. Banca Naţională 3875. id. obl. cu lozurile 673.

ERATA

In numărul trecut al „Agrarului“ No. 12 s'aŭ strecurat nişte greşeli regretabile.

In articolul Febra aftoasă a se citi :

Col. 3 rîndul 11 de sus *secretă* în loc de *recretă* ; fila 138 coloana 1 rîndul 23 de sus în jos *lisol* în loc de *basol* ; fila 138 coloana 1 rîndul 38 de sus în jos *formol* în loc de *format* ; fila 138 coloana 2 rîndul 28 de sus în jos *sînge* în loc de *guşe* ; fila 138 coloana 2 rîndul 42 de sus în jos *anul* în loc de *omul* ; fila 138 coloana 2 rîndul 11 de jos în sus *produce* în loc de *constata* ; fila 138 coloana 3 rîndul 3 de sus în jos *observată* în loc de *absolventă*.

Rugăm

Amatorii de ARBORI şi ARBUŞTI
» VIŢĂ ALTOITĂ
» Cereale selecţionate
» Plante furagere
» Colza, In, Cînepă, etc.

a cere a li se trimete

de Administraţia „Gazetei Săteanului“, 117 Victoriei, Bucureşti

franco şi gratuit

NOUL CATALOG ILUSTRAT

pentru toamna 1901 şi primăvara 1902

al

Fermei şi Pepinierelor luĭ C. C. DATCULESCU

In acest catalog vor găsi pe larg **Preţurile reduse** *şi descrierea diferitelor produse şi* **studiĭ foarte folositoare.**

Specimen de preţurĭ şi citaţiĭ disponibile:

	Bucata L. B.	Suta L.	Mia L.
100.000 PERI altoiţi pe perĭ sălbateci şi gutuĭ, altoĭ de 1 an . .	80	70	600
100,000 PERI altoiţi pe perĭ sălbateci şi gutuĭ, altoĭ de 3—4 anĭ	1 20	90	800
80,000 MERI altoiţi pe merĭ sălbateci, altoĭ de 1 an	80	70	600
80,000 MERI aloiţi pe merĭ sălbateriĭ, altoĭ de 2—4 anĭ . . .	1 50	100	900
30,000 CAIŞI altoiţi altoĭ de 1 an	1	80	700
30,000 ARŢARI AMERICANI 3 la 4 m. înălţime	1 40	120	1000
25,000 FRASINI INĂLŢAŢI 3 la 4 m. înălţime	1 40	120	1000
ets. etc. etc.			
100,000 VIŢĂ de VIE romînească şi franceză altoită pe americană.		30	250
200,000 VIŢĂ AMERICANĂ cu rădăcinĭ, diferite rivaetăţĭ, 40 la 50 leĭ mia.			

Societatea Agrară a marilor proprietarĭ

Domniĭ membriĭ aĭ Societăţeĭ Agrare, carĭ aŭ întîrziat cu plata taxeĭ de intrare şi cotizaţieĭ pe semestrul I al anuluĭ curent, sunt rugaţi să bine-voiască a o face prin trimitere de mandat poştal pe adresa d-luĭ N. St. Cesianu, Str. Clemenţeĭ 7.

MINISTERUL AGRICULTUREI

PUBLICAŢIUNE

La şcoala centrală de agricultură de la Herestrăŭ se află *de vînzare pentru sămînţă*, grîŭ de Tisa şi balan de foarte bună calitate.

* * *

Se publică spre cunoştinţă generală că este de vînzare la fermele *Studina* şi *Laza* : grîŭ, orz, ovăs şi orzoaică pentru sămînţă.

Produsele se vor vinde fără licitaţie, după cota zileĭ, plus *un leŭ* la hectolitru.

Doritoriĭ trebuesc să se înscrie la ferme direct, saŭ la Minister.

VACI MOLDOVENEŞTI-RASABUCŞANA

Sa caută 4—8 vacĭ şi un taur de rasă Bucşana pentru prăsilă.

Doritoriĭ de a vinde sunt rugaţi a indica preciurile şi a se adresa biuroului societăţiĭ agrare. Calea Victorieĭ 57, Bucureştĭ.

POPESCU DAIA

VETERINAR

Castrează Vacĭ pentru mărirea cantităţeĭ lapteluĭ şi pentru îngrăşat. Absolută siguranţă în reuşita operaţiuneĭ.

Doritoriĭ se pot adresa la : Focşanĭ Strada Mare No. 4.

Se caută o pereche caĭ mariĭ de trăsură, negri, saŭ murgi, în vîrstă de 5—6 anĭ, juganĭ

A se adresa Str. Clemenţeĭ 35, Bucureştĭ.

BANCA AGRICOLA

SOCIETATE ANONIMĂ

Capital social Leĭ 12.212.500 Vărsat 75 %

BUCUREŞTI

IMPRUMUTURI PE GAGIU

Cereale, Vite, Vinurĭ, Lemne, Spirt şi derivate ale agriculturei.

SCONT

Scontează portofoliurĭ comerciale şi poliţe de la agricultorĭ cu 2 semnăturĭ. Deschide conturĭ contate pe gagiŭ, efecte publice şi poliţe.

AVANSURI PE PRODUCTE

(In gagiŭ comercial). Se avansează pănă la 70% din valoarea productelor depuse.

Primeşte cereale în comision, şi se însărcinează cu vînzarea lor, avînd legăturĭ cu Braşovul, Budapesta şi Galitzia.

OPERAŢIUNI ASUPRA FRACTELOR C. F. R.

Avansează asupra mărfurilor în expediţie.

AVANSURI PE EFECTELE PUBLICE

ŞI TOATE OPERAŢIUNILE DE BANCĂ

Primeşte banĭ în depozit spre fructificare cu o dobîndă ce variază între 3 şi 4%, după importanţa sumeĭ depuse.

SUCURSALE

T.-Severin, T.-Jiŭ, Craiova, Calafat, Corabia, Piteştĭ, T.-Măgurele, Giurgiu, Ploeştĭ, Olteniţa, Călăraşi, Brăila, Constanţa, R.-Sărat, Birlad, Roman, Iaşĭ, Botoşanĭ.

AGENŢII

Bistreţĭ, Buzăŭ, Cetate, Băileştĭ, Fălticenĭ, Huşi, P.-Neamţu, Roşiorĭ-de-Vede, Slatina, Tecucĭ, Tulcea, Vasluĭ, Zimnicea, R.-Vilcea, Galaţĭ, Bacăŭ, Focşanĭ, Dorohoĭ.

BURSA DE CEREALE DIN GALAŢI

COTA OFICIALA

FELUL CEREALELOR	DATA	Operaţiunĭ efectuate Cantitatea Hectol.	Klgr.	Vag.	Greutatea în kilo pe hectolitrŭ	Preţul hectol. Leĭ	B.	OBSERVAŢIUNI
Grîŭ	25 Octombre	500	—	—	74.500	9	25	Şlep
Secară	» »	1100	—	—	69.500	6	25	»
»	» »	1200	—	—	68.200	6	—	»
Orzoaică	» »	1400	—	—	65.—	6	25	»
Orz	8 »	1500	—	—	59.500	5	20	»
»	» »	1100	—	—	58.500	5	10	Magazie
»	» »	800	—	—	56.—	4	75	»
Secară	» »	12000	—	—	72.250	7	15	Şlep
Grîŭ	27 »	4500	—	—	75.800	9	50	Magazie
Secară	» »	3800	—	—	70.—	6	25	»
»	» »	15000	—	—	70.300	6	57½	Şlep

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

Bucuresci, 117 Calea Dorobanţilor, 117

RECOMANDA MARELE LOR DEPOSIT DE:

MASINE AGRICOLE

PRECUM:

LOCOMOBILE cu sau fără aparat de ars paie

De la 2½ până la 30 cai putere

Batoaze de grîŭ de toate mărimile
de la 2½ până la 12 cai putere

Batoaze de porumb No. 5 cu elevator
pentru locomobilă şi cu mina

Maşine de semănat
Maşine de ciuruit şi vînturat, Morĭ de măcinat
MAŞINE DE ALES NEGHINA ŞI SECARA DE GRÎŬ

Instrumente trebuincioase maşiniştilor, curele englezesci de prima calitate

Pietre de moară franţuzesci

Maşine de secerat „VOOD“
cu sau fără aparat de legat snopi

PLUGURI DE OŢEL FAURIT PESTE TOT
cu una până la 4 brazde

COSITOARE, GRAPE DE FER CU DOUĂ ŞI TREI ARIPI CU DINŢI ARTICULAŢI

Ţeve de cazan pentru locomobile şi altele

In atelierul nostru primim reparaţii de LOCOMOBILE din orĭ-ce fabrică

Vînzărĭ cu condiţiunĭ avantagioase

Tipografia şi Fabrica de Pungĭ THOMA BASILESCU, — Bucureştĭ, Strada Casărmeĭ 89.

15 NOEMBRE 1901

Agrarul

ORGANUL SOCIETĂȚEI AGRARE A MARILOR PROPRIETARI

Agricultură—Viticultură—Silvicultură—Zootechnie—Alimentație—Igienă—Industrie—Comerciu.

ANUL I. — No. 14.
Un număr 15 bani
ANUNCIURI: 2 Lei linia.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
55,—CALEA VICTORIEI,—55
APARE LA 1 ȘI 15 ALE LUNEI

ABONAMENTE
Pe an: In țară 6 Lei, în străinătate 8 Lei
Pe șese luni: In țară . . . . . 4 „
Pentru membrii Societățeĭ agrare gratuit

SUMARUL No. 14

SOCIETATEA AGRARĂ

Agrarul.—Comunicări.

AGRICULTURĂ

I. Kalinderu.—Invoielile agricole.

SILVICULTURĂ

D. Ionescu-Zane.—Bogația noastră păduroasă.

ZOOTECHNIE

Paul Riegler.—Antraxul.
G. Udrischi—Tratamentul plăgilor.

SINDICATE AGRICOLE

N. St. Cesianu.— (Traducere) Debușeurile în agricultură.
V. M. Kogălniceanu.— Sindicatele agricole.

IGIENA

Dr. I. Neagoe.—Pelagra.
Cronica agricolă.—Bursa cerealelor. etc.

AVANTAGE ACORDATE MEMBRILOR

Casa Feher.— Mașini agricole

COMUNICĂRI

Joĭ 15 Noembrie c. la orele 5 p. m., d. **P. Alexandrescu,** *sindicul burseĭ din Galați*, va ține, în saloanele Societățeĭ Agrare a marilor proprietarĭ din Romînia, o interesantă **conferință**, vorbind despre: **Comerțul și exportul nostru de grîne.**

Nu ne îndoim că toți membriĭ, cititoriĭ ziaruluĭ *Agrarul* și toți amiciĭ agriculturеĭ romîne vor veni să asculte pe d. P. Alexandrescu, specialist în materie.

Cu această ocaziune avem plăcerea de a anunța pe amiciĭ noștri că pentru seria conferințelor noastre, pe care am anunțat-o încă din numărul trecut, s'aŭ înscris deja până acum un număr însemnat de persoane, agricultorĭ, economiștĭ și bărbați politicĭ de frunte, fără deosebire de culoare politică.

Comunicarea de față ține loc de invitațiune, atît pentru membriĭ cît și pentru cititorĭ și amicĭ.

* * *

Comitetul societățeĭ agrare a marilor proprietarĭ din Romînia, în întrunirea sa de Joĭ 9 Noembre c., a luat o sumă de hotăririĭ, pe carĭ ne facem o deosebită plăcere de a le comunica publiculuĭ, siguri fiind că vor produce o bună impresiune asupra tuturor acelora pe carĭ 'ĭ interesează progresul agriculturеĭ romîne. S'a decis anume:

1. Ținerea de *conferințĭ publice* în fie-ce Joĭ seara orele 5 p. m.

2. Admiterea de *membriĭ corespondenți* din străinătate și intrarea în relațiuni cu *societățile agricole din străinătate.* In urma acesteĭ hotăririĭ, d. *Teodor Florescu* din Paris a și fost admis ca membru corespondent al societățeĭ agrare a marilor proprietarĭ din Romînia.

3. Organizarea uneĭ **expoziții generale agricole și a unuĭ tîrg de vite în Bucureștĭ** care se va ține între *15 Septembrie—15 Noembrie 1902.* Hotărîrea aceasta s'a luat de pe acuma pentru ca să fie destul timp de a organiza această expoziție care va fi generală, adică va cuprinde produsele întregeĭ țărĭ. S'a și admis de către comitet o sumă importantă în acest scop, și foarte în curînd se vor începe lucrările preparatoriĭ, se vor forma comitete pe județe și așa maĭ încolo.

In vederea importanțeĭ uneĭ asemenea expoziții și a greutăților de tot felul ce se ivesc pentru organizarea eĭ, comitetul roagă pe toțĭ agricultoriĭ și pe toțĭ aceĭ carĭ urmăresc cu simpatie mișcarea noastră, să intre chiar de pe acum în luptă pentru a face ca expoziția agricolă și de vite ce se va ține la anul să se prezinte în condițiuni satisfăcătoare și să aibă o reușită deplină. Nu ne îndoim că apelul nostru va fi ascultat și urmat de toțĭ cultivatoriĭ din țară, fiind-că în interesul lor și al Patrieĭ lucrăm.

4. *O excursiune agricolă* în primăvara ce vine prin toată țara: Oltenia, Muntenia, Moldova și Dobrogea. Excursiunea ce plănuește comitetul, va avea în vedere studierea *pe loc* a agriculturеĭ noastre în toate regiunile țăreĭ. Excursiunea se va face, natural, și la acele moșiĭ carĭ aŭ reputațiunea că sunt cultivate rațional, în fruntea cărora se află *Domeniile Coroaneĭ*, membriĭ carĭ doresc a lua parte la această excursiune sunt rugați a se înscrie de pe acum și a trimite adeziunile lor la Societatea Agrară.

* * *

Se maĭ înștiințează prin aceasta pe toțĭ domniĭ membriĭ că în fie-care Mercurĭ și Simbătă ora 5 p. m. se țin la sediul societățiĭ din calea Victorieĭ *întruniri intime* a membrilor societățeĭ. Este de dorit să asiste cît maĭ mulțĭ.

„Agrarul"

Invoielile agricole

In lucrarea mea **Două țări agricole**: *Ungaria și Romînia*, vorbind de legea tocmelilor agricole spuneam următoarele:

«... Ceea-ce face ca tocmelile agricole să desfigureze principiul și aplicațiunea meteiajuluĭ civilizat și să'l transforme într'un meteiaj *sui generis*, extrem de oneros pentru țăranĭ, sunt clauzele accesoriĭ carĭ îngreuiază contractul și gratie cărora țăranul este exploatat, vĭrit din ce în ce în datoriĭ și într'o dependență mai mare de pămîntul luĭ. Invoielile agricole, afară de clauza care obligă pe țăran de a da din recolte atît din atît, conține o întreagă listă de dispozițiunĭ speciale de muncă și de darurĭ pe carĭ trebue să le facă țăranul: zile de clacă cu brațele și vitele, zile de mașină, de cărătură, pogoane desăvîrșite, rușfeturile, adică pămîntul muncit integralmente de țăran exclusiv în favoarea arendașuluĭ, fără o împărțire a produselor recoltate; taxele de tot soiul: pentru dijmuit, pîndărit, pentru libertatea de a trece pe moșie etc., și pe deasupra tuturora vestitele plocoane: muschiurĭ și limbă de porc, găinĭ, oue etc. Toate aceste obligațiunĭ încarcă peste măsură contractul dintre sătean și arendaș, în favoarea acestuia din urmă și în paguba celuĭ d'intiiŭ...»

Acesta este tabloul, puțin frumos, ce ni'l prezintă invoielile agricole la noĭ în țară. Că aceste invoielĭ, surse de nedreptățĭ revoltătoare, de exploatațiunĭ neomenoase și de apăsare economică, ar putea fi, din contra, utilizate spre a aduce progres în agricultura țăranuluĭ și a'l desrobi economicește încetul cu încetul, la aceasta nu s'a gîndit nimenĭ până acuma.

Administrația Domeniuluĭ Coroaneĭ s'a gîndit însă, ea cea dintiiŭ, că avînd în mînă acest instrument de acțiune asupra țăranilor, invoielile agricole, îl poate întrebuința nu spre exploatare și îmbogățire, ci spre folosul lor imediat. De aceea d. *Kalinderu* a trimes următoarea circulară agenților săĭ. Circulara aceasta constitue o adevărată revoluție în relațiunile dintre moșie și țăran; ea, pentru prima oară, vine să arate că invoielile agricole pot servi cu totul la alt-ceva de cît la sărăcirea țăranuluĭ. De ar găsi numaĭ imitatorĭ, și maĭ ales dăcă Ministerul Domeniilor ar voi să întindă această măsură la toate moșiile sale!... In curînd am vedea rezultate admirabile, uimitoare.

Domnule Agent,

După cum v'am arătat prin maĭ multe circulărĭ și după cum știțĭ, cu mare greutate pătrunde în deprinderile populațiuneĭ rurale orĭ-ce lucrurĭ nouĭ, carĭ tind la îmbunătățirea stăreĭ sale, fie din punct de vedere moral, fie din punct de vedere material. Locuitorul de la țară are din firea sa un fel de nepăsare față de orĭ-ce reformă, maĭ cu seamă pe terenul agricol. Ast-fel, de și une orĭ vede exemple bune în imediata sa apropiere, totuși se mărginește maĭ în tot-de-a-una numaĭ în a admira rezultatele uneĭ îngrijite și maĭ variate culturĭ, fără însă a le și imita.

Prin circulara de la 17 Aprilie a. c. vi s'a recomandat ca orĭ-ce piedicĭ veți întîmpina în ajungerea scopuluĭ ce urmărim, nu trebue să slăbească activitatea d-v., ci din contra să vă oțelească și maĭ mult în stăruință. Une-orĭ ceea ce nu se poate face pe calea bunelor exemple și prin sfaturĭ bine voitoare, se poate face și prin oare-carĭ mijloace echitabile de constrîngere, cînd asemenea mijloace staŭ la îndemîna aceluia, căruia îĭ incumbă îndatorirea introducereĭ uneĭ reforme oare-care.

Pentru a întroduce îndreptărĭ în cultură, în gospodărie, în moravurĭ și în traiul țăranuluĭ, cred că cu ocaziunea învoielilor agricole, s'ar putea stabili oare-carĭ restricțiunĭ, introducîndu-se în contractele de învoielĭ agricole, între altele, și următoarele condițiunĭ:

1) A se îndatora fie-care locuitor învoit în moșie, să'și împrejmuiască curtea și grădina din jurul caseĭ sale, în care scop, și spre înlesnirea lor, să li se pună la dispoziție materialul necesar, adică parĭ și nuiele, din curățiturile ce se fac anual în pădure, prin mijlocul dijmeĭ.

2) Fie-care locuitor învoit să fie obligat a cultiva cu cartofĭ, fie la cîmp, fie în grădina curțeĭ sale, o suprafață de cel puțin 6 până la 10 arĭĭ, cum si alte legume, ca; ceapă, usturoiŭ, varză, morcovĭ, castraveți, etc. trebuincioase la hrana familieĭ sale, iar sămînța de cartofĭ, i se va da, in primul an, gratuit de administrația noastră.

3) Să se oblige fie-care locuitor învoit să pună în grădina sa, anual, cîte un număr de 4 până la 10 pomĭ roditorĭ ca: merĭ, perĭ, prunĭ, nucĭ, etc. carĭ se vor da gratuit din pepinierile noastre, cu îndatorire de a'ĭ îngriji conform instrucțiunilor ce li se vor da în acest scop.

4). A se obliga fie-care locuitor învoit ca cu gunoiul produs de vitele sale, să'și gunoiască (îngrașe) maĭ întîiŭ grădina sa dimprejurul caseĭ, iar prisosul să'l care la cîmp și să-l împrăștie pe locurile de cultură.

5) Nu se va da voie pe viitor locuitorilor a ține taurĭ între vitele învoite pe domeniŭ la pășune, căcĭ este în deobște știut că asemenea reproductorĭ sunt în tot de-a-una răŭ alegĭ, nedesvoltațĭ deplin și răŭ nutrițĭ, din care cauze și prăsila ese în tot-de-auna pipernicită și răŭ conformată. Locuitorĭĭ învoițĭ se vor obliga ca toate vacile lor de prăsilă să le aducă în timpul goaneĭ la taurĭĭ administrațieĭ, unde se vor primi fără nicĭ o taxă.

6) Fie-care locuitor învoit în moșie cu locurĭ de cultură să fie dator a cultiva cîte 10 arĭĭ cu cînepă și in, pentru care administrația noastră va ara de cu toamnă locurile destinate pentru cînepiște, le va semăna în primă-vară cu sămînța sa, privind pe locuitor numaĭ culesul, bătutul seminței, topitul și melițatul, iar dijma atît din fuior cum și din sămînță va fi din două, una.

Din punct de vedere moral, să înștiințațĭ de cu vreme pe locuitorĭ, că ceĭ carĭ trăesc cu femeĭ, cu carĭ nu sunt cununațĭ la biserică și la primărie, vor fi înlăturațĭ pe cît se va putea de la orĭ-ce învoială cu noĭ, în tocmaĭ ca ceĭ cunoscuțĭ ca stăpînițĭ de patima beției orĭ a gîlceveĭ, să știe aceștia că le refuzăm orĭ-ce considerație.

Intr'o apropiată circulară am să vă daŭ instrucțiunĭ complecte despre ceea ce voiŭ ca să faceți pentru a opri lățirea moravurilor rele pe domeniile Coroaneĭ, și pentru a aduce îndreptare acolo unde s'a ivit răul, procurînd mijloace trebuincioase pentru a scoate pe aceĭ locuitorĭ și copiiĭ lor din trista situațiune în care se află.

Aceste măsurĭ, de și se vor părea locuitorilor, acum la început, cam stricte, sunt convins că dacă vor fi observate cu rigoare, în cîțĭ-va anĭ vor pătrunde în natura lor, prefăcîndu-se în obiceiŭ, de la care înșile și nesilițĭ de nimenĭ, cu timpul nu se vor maĭ abate.

Administrator, **I. Kalinderu.**

Bogăția noastră păduroasă

Societate pe acțiunĭ de exploatare

Printre bogățiile naturale ale soluluĭ nostru sunt și pădurile ce acoperă o însemnată suprafață a luĭ, cam: 13% din totalul teritoruluĭ național.

Pădurile aparțin la diverșĭ proprietarĭ: Statul, care posedă cam 40% din total, stabilimentele publice, județe, comune, Domeniul Coroaneĭ cam 15% din total și particularĭĭ cam 45%.

In mîinile Statuluĭ, pădurile sale servesc ca o sursă de venitură maĭ mult saŭ maĭ puțin abundente din care se alimentează tezaurul public după starea economică a țărĭĭ în diverșĭ anĭ.

Particularĭĭ, prin tăerea pădurilor la etățĭ micĭ, își acoperă din ele nevoile lor băneștĭ în general cu foarte mic profit față cu cea ce ar trebui să le renteze solul la hectar.—Stabilimentele publice, comunele, județele, etc. imitează și dînsele activitatea Statuluĭ în ce privește gospodăria lor silvică.

Singur Domeniile Coroaneĭ, prin o administrațiune care se conduce după un sistem altul de cît vechile și rutinarele sisteme ale celor alțĭ proprietarĭ

forestieri, găsesc în pădure, nu numai o sursă de bogăţie bănească, dar şi un mediu în care să se aplice ştiinţa, un mediu care prin cultură raţională şi muncă neîntreruptă învestită cu indispensabila continuitate în lucrări să se amelioreze nu numai starea pădurilor dar şi calitatea materialului lemnos produs.

Din nenorocire, toţi ceilalţi proprietari între care intră şi Statul, nu văd în pădure de cît o sursă momentană de bogăţii, fără a se mai îngriji dacă în viitor această sursă nu se va istovi prin exploatări nechibzuite, fără a se îngriji de soarta terenurilor despădurite prin asemenea exploatări primitive.

S'a neglijat şi se neglijează la noi această sursă de bogăţie intr'un chip condamnabil. — Nu numai din punct de vedere cultural dar şi din punct de vedere economic.

Căci nimeni nu s'a gîndit pănă acuma să concentreze *capitalurile naţionale*)* pentru exploatarea şi cultura pădurilor, de şi lemnul de construcţie şi industrie are o însemnată valoare pe marele pieţi comerciale ale lumei.

Abia se găsesc micii capitalişti romîni şi de multe ori împestriţaţi de mulţi străini, cari cu capitaluri de nimic se prezintă ca amatori şi cumpără parchete de păduri fie de la Stat fie de la ceilalţi proprietari; aceşti micii exploatatori faţă cu capitalurile lor de nimic, caută nişte cîştiguri extraordinar de exagerate; încît negreşit, de aci rezultă în mod netăgăduit scăderea valorei pădurilor. Un asemenea exploatator dacă nu i se oferă şansa unui cîştig de sută la sută, apoi, zice dînsul, nici nu se încurcă în afacere. Porniţi exploatatorii noştrii cu asemenea principii la cumpărarea pădurilor, îşi poate închipui ori şi cine ce valoare pot avea la noi în ţară pădurile cu lemne de mari dimensiuni mai ales.

Exploatatorii, ne avînd capitaluri suficiente, nu pot să se ocupe nici cu exportul lemnelor, ne putînd face exploatări cu instalaţiuni mai însemnate care să dea o mare valoare comercială lemnelor: de aci, acumulare de multă lemnărie prost confecţionată pe pieţele noastre, de aci deci depreciarea lemnelor, chiar a celor de construcţiune.

In asemenea împrejurări economice forestiere, este lesne de înţeles că cîţi va străini, văzînd halul în care ne aflăm cu pădurile în genere, văzînd absoluta lipsă de iniţiativă printre capitaliştii noştrii, au început deja a se crijea în societăţi economice pe acţiuni, şi au dat năvala să cumpere pe preţuri derizorii pădurile seculare din regiunile noastre muntoase, în special pădurile moşnenilor. S'au făcut asemenea vînzări prin care s'a cumpărat un hectar de pădure de brad şi molift de 150 - 200 ani etatea, cu 80—120 lei.

*) Mai la vale se va arăta de ce în exploatare de păduri la noi, trebue să ne servim azi de capitaluri naţionale.

Aceasta va să zică a se ruina la sigur în ţara noastră, şi ne dăm singuri ruinei; noi suntem culpabili de răul nostru, iar nici de cum străinii, cari, în definitiv, ca ori-ce oameni care'şi cunosc interesul, caută să cîştige cît de mult de acolo de unde li se oferă ocaziunea. — Ceia-ce e însă mai de regretat şi tot pentru noi, este faptul că aceşti străini, cunoscînd pe semne moravurile noastre şi-au asociat şi cîţi-va romîni; dar nu ştim prin ce stranie împrejurare se face, că aceşi romîni asociaţi sunt, în loc de industriaşi capitalişti, cite doi din fruntaşii fie-căruia partid politic, deci oameni politici. E ciudat lucrul, dar aşa este...

După statistica pădurilor elaborată de Ministerul Agriculturei, Statul singur are o suprafaţă împădurită de 921, 644 hectare şi valoarea medie a unui hectar de pădure, ar fi cam 450 lei.

Deci, Statul ar avea în pădurile sale, *numai ca materie lemnoasă afară de valoarea fonciară a solului, un capital de* 414, 739.800 lei.

Şi de la această suprafaţă de păduri compuse din arbori cari au etatea medie de 60 80 ani, şi cari reprezintă colosala valoare de mai sus, de peste 414 milioane lei, Statul abia încasează anual venitul ridicol de 5-6 milioane lei.

Şi dacă la valoarea lemnoasă a pădurilor statului, vom adăoga şi valoarea fonciară a solului care cu poeni şi goluri cu tot, are o suprafaţă de 1.085.033 hectare considerînd în mediu 200 lei un hectar, ne dă: 414.739.800+217.006.600 =631.746.400 lei, ca valoare brută a tutulor pădurilor statului. Ori dacă acest capital ar funcţiona numai cu 2%, ar trebui să-i renteze statului anual 12.634.228 lei. Dar el nu-i produce de cît 5—6 milioane lei, deci, abia aproape de 1% produc statului domeniile sale forestiere.

Acelaş lucru se întîmplă şi cu particularii.

Suprafaţa pădurilor particulare de tot felul, este de peste 1 milion hectare. Ele reprezintă în mediu un capital, cu valoarea materialului lemnos şi cu acea a solului în tot, ca de 500.000.000 lei.

Venitul lor este ca de 5 milioane lei anual, deci şi ele produc proprietarilor tot 1% cel mult.

Care va să zică, o avere naţională care reprezintă un capital de peste un miliard de lei, ne produce 10 milioane pe an, funcţionînd cu 1%; pe cînd scomptul în piaţa noastră este cel legal de 7—8% şi cel privat de 12—15%. Aceasta va să zică, o repet încă o dată, ruina.

Şi cauza ruinei, este indolenţa noastră, este lipsa noastră complectă de iniţiativă, lipsa de calcul, lipsa de spirit comercial, în sfîrşit lipsa de încredere în aptitudinele noastre proprii.

Remedierea răului

Văzîndu-se această stare de lucruri, şi ruina economică spre care ne precipităm cu violenţă, ori-ce om de bine în această ţară; ori-ce patriot, trebue să se întrebe care este remediul răului.

Nu există de cît prin asociaţiunea capitalurilor naţionale şi exploatarea în mare şi sistematică a pădurilor noastre. Nu trebue să ne închipuim că cine ştie ce sumă colosală de bani trebue adunate pentru a se întreprinde exploatări forestiere întinse. Ca în nici o altă ramură economică de exploatat la păduri nu întîmpină capitalistul nici un risc.

Aci nu este nici ca la exploatarea minelor unde un capital este expus a se epuiza prin numeroasele cheltueli de exploataţiuni, adesea ori înfructuoase, nici ca la agricultură, unde azi poate să dispui de sume însemnate băneşti şi mîine să deviî sărac, prin venirea unei secete sau inundaţiuni sau prin ori-ce altă împrejurare atmosferică · ba uneori şi prin jocul burseî.

La păduri chestiunea se schimbă cu totul; capitalistul cumpără o materie sigură pe pieţele comerciale, cunoscută ca volum, ca cantitate şi ca calitate; deci nu aleargă nici un risc; mai mult preţul lemnelor de bună calitate pe pieţele străine şi chiar pe cele naţionale sunt mai în general ferme şi se poate prin urmare face calcule de prevedere comercială cu foarte micii variaţiuni de realitate. Angajarea capitalurilor romîneşti în exploatări forestiere va avea două mari roluri: un rol economic particular căci ele vor produce dividende frumoase şi un rol general, căci o asociaţiune a lor, va stabili o justă cotă în vînzarea pădurilor, nelăsîndu-se exploatatorii străini fără concurenţa şi deci lăsîndu-le pradă lor, una din cele mai frumoase, mai rentabile şi mai sigure bogăţii naţionale.

Un capital social de 2.000.000 lei plătibil în două emisiuni de acţiuni, este suficient pentru ca să permită societăţei să facă afaceri de zecimi de milioane cu piaţa străină.

Azi străinătatea n'are confienţă în exploatatorii noştri forestieri şi nu le poate face avansuri băneşti pentru marfa comandată, de oare-ce dînşii nu inspiră nici o garanţie asigurată nefiind capitalişti cu o organizaţiune oare-care. Ori alta va fi încrederea pe care o va inspira străinătăţei o societate forestieră pe acţiuni formată în mod legal şi cu un capital sigur administrat de persoane sigure şi garantate din toate punctele de vedere.

Vom putea stabili agenţii forestiere la Marsilia, Constantinopole, Alexandria (Egipt), Rotterdam şi în două trei oraşe germane, şi cel mai mare debuşeu de produse lemnoase brute şi fasonate ni se va deschide. Banii ne vor inunda în ţară cu abundenţă şi valoarea pădurilor noastre se va ridica în mod simţitor. Este de mirare ca pănă acuma nu s'a făcut deja o asemenea asociaţiune pe acţiuni, pentru a se desface şi pune în valoare nişte produse indigene ca

cele păduroase, atît de abundente la noi, în țară, și cu o așa de mare valoare.

Sfătuim pe toți romînii de inimă să dea obolul lor din orî cît de puțin ar dispune pentru înființarea unei asemenea societăți.

In prima linie Societatea Agrară din mijlocul căreia a pornit ideia și mișcarea agrară va lupta pentru realizarea ei prin mijlocul membrilor săi mai întîiu, și dacă alte persoane sau instituțiuni ni se vor asocia cu scop pur de economie națională îi vom primi cu brațele deschise în mijlocul nostru. Avem siguranța încă, că una din instituțiunile financiare cele mai de vază din țară, Banca de scompt, care a adus atîtea reale servicii comerciului și agriculturei noastre, ne va secunda în realizarea acestei frumoase și utile intreprinderi.

Perspectivă frumoasă promite intreprinderea și n'avem cuvinte pentru a o recomanda capitaliștilor noștri și în special proprietarilor forestieri.

Este vorba de a se pune în valoare produsele însemnate ale Silviculturei romînești.

D. Ionescu-Zane.

ANTRAXUL

(Cărbunele, dalacul vitelor, charbon franțuzește, Milzbrand (nemțește)

Cărbunele este una din boalele cele mai de mult observate sub formă epizootică la animale, chiar din timpul grecilor și a romanilor. Nu e mai puțin adevărat însă, că dacă după simptomele descrise e sigur că boala care e bine studiată astă-zi sub această denumire a existat și în vechime, ea a fost însă adese-orî confundată cu alte boale diferite, avînd oare carî asemănări cu dînsa. O deosebire sigură a acestei boale de altele nu s'a putut face de cît cu descoperirile lui Pasteur, după carî apoi Davaine, Delafond, Koch, etc. aŭ studiat microbul care produce această boală și Pasteur însuși a preparat un vaccin în contra ei.

Cărbunele este o boală care se observă aproape în toate țările din lume. In diferite țărî sunt anume localități unde boala bîntue mai mult printre vite, și în aceste localități sunt mai dese și cazurile la om, unde produce ceea ce se chiamă *pustula malignă* saŭ buba cea neagră.

La noi în țară sunt cîte-va localități unde cărbunele se ivește în fie-care an, mai mult în timpul verei d. e. în județele Covurluĭ, Ilfov, Vasluĭ etc. în mai multe comune.

Boala se observă mai mult la bovidee și erbivore în general (bovidee, oi, capre cai, une-orî la animale sălbatice ca căprioare etc. la cămilă, cobai, șoarecî. Apoi capătă une-orî boala omul (pustula maligna), pisicile, epurii sălbatecî, și ceî de casă, foarte rar cînele, vulpea, și mai rar porcii. Se pot infecta încă, cu oare-carî artificii mai cu seamă, rațele, găinele, porumbeii, etc. Animalele importate de curînd într'o localitate capătă mai ușor boala. Animalele bolnave carî rezistă devin refractare într'un grad oare-care la o nouă infecțiare.

Microbiî cărbuneluĭ (bacilul antraxuluĭ) sunt niște bastonașe micî, de o lungime de 5-20 miimî de milimetri, carî la animalele moarte de dalac se găsesc în mare număr în sînge și în toate organele. In timpul vieței nu se poate găsi în număr mai mare de cît cu puțin înainte de moarte. Afară din corpul animalelor bacilul cărbuneluĭ formează filamente lungî, în carî se formează ceia ce se chiamă *sporiî*, saŭ părțile rezistente, durabile ale microbuluĭ, care se păstrează anî și zecî de anî fără să moară și explică cum se ivesc cazurî de boală într'o localitate unde nu s'a observat de curînd vre un alt caz de dalac la vre un animal. De aceia trebue să zicem ca și la brînca infecțioasă a porculuĭ este o boală care depinde de pămînt, căcî aci se țin sporiî (semințele) microbuluĭ cărbuneluĭ.

Microbul întră mai cu seamă sub forma sporulată cu alimentele în stomach și apoi în intestinele animalelor unde se desvoltă, producînd boala. El poate să între în corp și prin piele în părți cu rănî, etc. saŭ și prin căile aeriene saŭ alte deschizăturî naturale. Infecțiunea prin piele este rară la animale. Mai deasă este infecțiunea prin intestine la oi, boi, cai.

Simptomele carî se observă la animalele atinse de cărbune sunt variabile. Mai caracteristic este că apare brusc, merge iute, așa că în 1-3 zile moare animalul. Animalele bolnave sunt foarte schimbate în caracterul lor, aŭ friguri, aŭ hemoragiî pe nas, pe excremente se observă sînge, de multe orî. Une-orî se observă umflături pe pele (edeme, carbonul), alte-orî inflamația intestinuluĭ, plămînuluĭ creeruluĭ.

Cunoașterea boaleĭ în timpul vieței după simptome nu e tot-deauna ușoară Examenul sîngeluĭ în timpul vieței nu e totdeauna pozitiv, căcî microbiî sunt adunați mai mult în organele interne. Un diagnostic sigur se poate pune însă după moarte prin examenul microscopic al sîngeluĭ, organelor, prin culturî în mediî artificiale și inocularea sîngeluĭ săŭ din sucul organelor la animale micî de experiență, ca șoarecî, cobai, epurî de casă. Prin anumite procedee se poate deosebi și izola microbul cărbuneluĭ de alțî microbî cu carî ar putea să fie amestecat într'un cadavru.

Cărbunele la cornutele mari se ivește mai adese-orî ca o boală generală, fără vre-o localizare preciză. De o dată se observă tremurături musculare sbîrlirea părului, picioarele răcî, friguri (temperatura 41-42°, pulsul 80-100 pe minut). Animalele nu mai mănîncă nu mai rumegă, vacile nu mai daŭ lapte, animalele par foarte obosite și slabe. Une-orî animalele sunt triste, alte-orî foarte excitate și chiar furioase. Respirația devine din ce în ce mai grea, urina este singeroasă une orî, se observă diaree, balonarea pîntecelui (timpanite), și în timp de 12-36 ore animalele pot să moară. Dacă boala merge mai încet poate să dureze 3-7 zile. Foarte rar animalele se vindecă. Se obseava foarte des că boala are un mers foarte iute, tocmai la vite frumoase, grase, bine întreținute.

Une-orî se observă înainte saŭ în cursul boaleî umflăturî marî, negricioase pe corp, la gură, limbă, șezut, etc. carî se gangrenizează cu mare ușurință.

Prin unele din simptome boala se poate une-orî asemăna cu turbarea, cu otrăviri, cu boale ale creeruluĭ, plămînuluĭ, intestinuluĭ, cu insolația. Hotărîtor este numai diagnosticul bacteriologic (găsirea microbuluĭ).

Cărbunele la cai are cam aceleași simptome ca și la bovidee. Infecțiunea se face prin hrană saŭ prin înțeparea insectelor. Dintre semnele boaleî cele d'intîi sunt semne de excitațiune, neliniște etc. și semne de colicî. Apoi se vede că animalul are friguri, respirație foarte grea, are umflături la gît saŭ în locurî unde a fost înțepat. Moartea se observă după 6—24 ore, mai rar în 2—4—7 zile. Foarte rar se observă vindecarea. Și la caî se poate confunda dalacul cu alte boale. Cel mai sigur diagnostic este cel bacteriologic.

La dalacul oilor se observă cam aceleași simptome. La ele boala se produce mai mult prin alimente infectate cu sporiî microbuluĭ cărbuneluĭ și are adese-orî un mers foarte repede, aplopleclic, oile cad ca trăsnite, aŭ convulsiunî și mor în cîte-va minute (5—10)., une-orî mai mult, saŭ durează mai mult de 3—4 ore.

Cărbunele la porc e mai rar. De multe orî se arată prin localizarea umflăturilor la gît.

In general am putea zice că e rar ca un animal atins de dalac să se vindece. De cele mai multe orî 70—90—100 % din animale mor.

Pentru combaterea cărbuneluĭ trebue să recurgem mai mult la mijloace preventive. Să se distrugă prin ardere cadavrele animalelor atinse de dalac, să se dezinfecteze radical grajdurile, locurile unde aŭ stat aceste animale.

Ca tratament radical al cărbuneluĭ s'aŭ încercat multe substanțe, cu succese foarte variabile, însă de cele mai multe orî fără succese. Intre acestea d. e, Creolină 50—200 grame intern. Apoi acid salicilic și acid fenic 5—10 grame în soluție apoasă cu ceaiŭ de mușețel ; soluțiunea luĭ Lugal (iod 30 gr. Iodură de potasiu 60 gr. apă destilată 360) la 2 ore o lingură într'un litru de apă,

pentru bovidee. S'aŭ maĭ dat calomel, acid clorhidric, apă de clor, esenţă le terbentină şi amoniac (60 – 80 gr. pentru animale marĭ, 10-20 picăturĭ pentru cele micĭ, dat în apă). S aŭ maĭ recomandat injecţiunĭ subcutanee cu sublimat 1: 500 apă saŭ cu iodură de potasiu. La oni aŭ dat rezultate bune injecţiunile cu iod în jurul pustuleĭ (1 : 100).

Prevenirea în contra dalaculuĭ a dat însă cele maĭ bune rezultate prin vaccinaţiunea după metoda luĭ Pasteur, în numeroasele întrebuinţărĭ făcute maĭ cu seamă în Francia. Elveţia, Germania, Ungaria. In adevăr prin această metodă întrebuinţată maĭ mult la vitele cornute marĭ şi la oĭ, mortalitatea de la 5—10 saŭ chiar maĭ mult la sută a scăzut sub 1%.

Vaccinul luĭ Pasteur consistă în culturĭ de microbul dalaculuĭ crescut timp de 12—24 zile la o temperatură de 42 —43°. Prin aceasta Pasteur a preparat 2 vaccinurĭ, unul maĭ slab pe care'l inoculează întîĭ şi unul maĭ forte pe care-l inoculează după alte 2 săptămînĭ. Animalele devin refractare după alte 2 săptămînĭ. Aşa că e nevoe de o lună cel puţin pentru a imuniza animalele. In timpul din urmă s'a căutat să se prepare un ser care să imunizeze imediat după injecţia luĭ. Acest ser însă până acum n'a dat rezultate sigure de cît la oĭ şi este încă în studiu.

Vaccinaţiunea după sistema luĭ Pasteur nu se recomandă de cît în localităţile unde mortalitatea din cauza cărbuneluĭ e mare. Dacă într'o grupă de animale însă mor maĭ puţin de 1% din efectivul animalelor nu se recomandă vaccinaţia, din cauză că chiar prin vaccinaţie se produc une-orĭ cazurĭ de boală şi chiar de moarte de obiceĭu însă maĭ puţin de 1%.

Paul Riegler

Profesor la Şcoala Superioară de Medicină Veterinară

TRATAMENTUL PLĂGILOR (RĂNILOR)

De sigur că aproape toată lumea, chiar dintre persoanele puţin culte, cunosc şi disting diferitele plăgĭ şi fie-care îşĭ are aproape tratamentul său favorit pe care cu multă căldură îl recomandă acelora care aŭ nevoe de a'l pune în practică.

Un cuvînt este necesar de a se defini ce este o plagă: o leziune fizică, o soluţiune de continuitate, făcută în diversele părţĭ ale corpuluĭ, maĭ cu seamă în părţile moĭ, interesînd pielea şi mucoasele, produse prin cauze carĭ lucrează maĭ tot'd-auna într'un mod mecanic.

S'a propus diverse diviziunĭ pentru plăgĭ; una din cele maĭ bune care se bazează pe cauzele mecanice care le produc, este:

Plăgĭ prin instrumente tăietoare;
» » » înţepătoare
» » » contondante (contuse)
» » arme de foc.
» » smulgere
» » muşcătură
» » otrăvite

Acest mic preambul făcut, pentru a avea o idee, despre varietăţile plăgilor celor maĭ importante şi maĭ frecvente să vedem în scurt tratamentul raţional ce ele comportă.

O primă indicaţiune este de a opri hemoragia (scurgerea de singe); putem întrebuinţa sutura saŭ coaserea marginelor plăgeĭ, apoĭ un alt mijloc este de a spăla rana cu un amestec de părţĭ egale apă şi oţet; o linguriţă de alumen crud (piatră acră) pulverizat la un litru apă; o linguriţă de sulfat de cupru (piatră vînătă) pulverizat la un litru apă; o parte de spirt şi 2 de apă sunt mijloace de recomandat şi la îndemîna fie-căruia.

Plaga va fi spălată şi curăţată bine de murdăriile carĭ o acopere precum şi de chiagurile de sînge carĭ se interpun între buzele răneĭ saŭ la suprafaţa sa. Dacă dispunem, putem face această cu o soluţiune de creolină 4%, acid-fenic 3%, sublimat coroziv 1‰, substanţe carĭ sunt mult maĭ energice şi maĭ eficace ca cele menţionate maĭ sus.—In cazurile cînd sunt bucăţĭ de piele carĭ atîrnă, se vor coase, bine înţeles de omul special, medicul veterinar.—Cînd producţiunea de puroĭ este mare, cu alte cuvinte cînd supuraţia este abondentă, atuncĭ spălăturile şi injecţiunile cu diferite substanţe antiseptice (dezinfectante vor trebui repetate de 2 saŭ 3 orĭ pe zi.— Injecţiunile se vor face cu o siringă (pară de cauciuc) cu un irigator saŭ cu o clisopompă. O chestiune importantă este de a se şti dacă plaga trebue saŭ nu să fie acoperită (expusă saŭ nu aeruluĭ) saŭ liberă.

La început cînd rana este mică sîngerîndă, cînd secretă materie (puroĭ), atuncĭ e bine a se acoperi cu un pansament care se poate face ast fel: după ce s'a spălat şi curăţat bine prin substanţe antiseptice, se aplică un strat subţire de acid boric în praf, saŭ de iodoform (acest medicament are însă un mare inconvenient maĭ cu seamă cînd tratăm cîinĭ de apartament, din cauza mirosuluĭ) apoĭ se pune o bucată de tifon saŭ un strat de vată, peste acestea o bucată de guta-percă şi în urmă se menţin toate acestea prin o bandă de olandă saŭ de tifon care să facă de maĭ multe orĭ turul regiuneĭ bolnave. Acest pansament poate fi schimbat în fie-care zi saŭ la 2 saŭ 3 zile odată, după cantitatea materieĭ care se produce.

La desfacerea pansamentuluĭ este bine să fim atenţĭ să nu rupem tifonul saŭ să smulgem brusc tifonul saŭ vata care saŭ lipit de rană, căcĭ se produce o mică hemoragie care întîrzie vindecarea, ci cu puţină apă caldă (care a fost fiartă) să înmuiem cu încetul tifonul saŭ vata lipite de rană şi după oare-care timp, se pot deslipi cu uşurinţă şi une-orĭ cad singure; se evită ast-fel hemoragia.

Sunt unele regiunĭ ale corpuluĭ la oare este foarte greŭ de aplicat un pansament; pentru acestea se recomandă a se spăla rana cît de des şi a se lăsa liberă.

Cînd supuraţiunea a încetat, atuncĭ ne putem dispensa de pansament şi tratăm rana fie prin aplicarea de acid boric pulverizat, fie cu Tannoform, Xeroform, praf de coaje de stejar, de cărbune de teiŭ (care maschează întru cît-va şi rana maĭ cu seamă la caiĭ negri) fie cu pensulaţiunĭ (cu o pană curată saŭ pensulă de Tinctura arnica, T-ra Aloes, T-ra Mirhae, Valeriană, de care dispun.— Pomezile (alifiile) şi unt-de-lemnurile nu se maĭ întrebuinţează astă-zĭ în medicină în tratarea rănilor.

Pentru caiĭ şi cîiniĭ carĭ posedă rănĭ la picioare, maĭ cu seamă la extremităţĭ, un mijioc foarte bun sunt şi băile calde date la o temperatură de 40° în care s'a pus, de exemplu pentru un litru de apă 4% creolină, 2%. Acid fenic, ½‰ sublimat coroziv. Aceste băĭ se vor face de 2 orĭ pe zi şi vor dura 15—30 minute. Se vor face în căldărĭ saŭ în niştе doniţĭ scurte de lemn.

Este de observat că la caiĭ carĭ aŭ «Ariceală» (în Moldova se zice «Ariciu») boală cunoscută de toată lumea, este contra indicat de a se face băĭ.

In definitiv, vindecarea uneĭ rănĭ, va depinde, între alte condiţiunĭ şi de tratamentul pe care îl vom aplica, curăţenia este cel maĭ important mijloc.

Pentru rănile prin arme de foc revolver puşcă) se va chema medicul veterinar. Pentru cele produse prin muşcătura cîinilor turbaţĭ, se va lăsa să curgă sîngele care duce cu el în afară otrava saliveĭ, se va suge rana (dacă nu avem nicĭ o rană în gură, deşi acest procedeŭ este combătut de unĭĭ), se va desinfecta cu soluţiunĭ antiseptice forţĭ se va arde cu piatra iaduluĭ saŭ chiar cu ferul roşu şi se va face tratamentul antirabic.

George Udrischi

Prof. Supl. Şcoala de Medicină Veterinară

Debuşeurile în agricultură

Studiul debuşeuriior în agricultură se confundă în epoca noastră cu acel al condiţiunilor prosperităţeĭ generale, precum observă economistul.

Dar, din pricina aceasta chiar, e greŭ de a'l deosebi în mod lămurit, chiar teoreticeşte, de un mare număr de alţĭ factorĭ care influenţează şi eĭ direct prosperitatea lucrărilor agricole.

Această constatare elementară e de ajuns, spre a explica de ce cîte o dată s'a făcut din chestiunea debuşeurilor baza fondamentală a adoptăreĭ sistemelor de cultură şi pivotul întregeĭ agri-

culturĭ progresive, şi cîte o dată s'a negligeat cu totul saŭ aproape, considerîndu-l ca fiind de o mică importanţă, spre a nu privi ca avînd influenţe dominante asupra rezultatelor financiare a uneĭ întreprinderĭ agricole de cît factorĭ technicĭ: compoziţiunea chimică şi fizică a pămîntuluĭ, rasele de vite, culturile speciale de adoptat, îngrăşămintele, clima, etc.

Un studiŭ analitic al acesteĭ chestiunĭ, cu toate că în aparenţă e niţel cam teoretic, prezintă un interes netăgăduit şi poate conduce la nişte concluziunĭ practice carĭ vor găsi aplicarea lor de cîte orĭ va trebui să se modifice un sistem de cultură, să se reorganizeze o exploataţiune rurală, pe baze nouĭ, să se tragă un folos dintr'o situaţiune determinată, adică adese orĭ.

Maĭ întîĭ, rolul Statuluĭ e de deosebit aci. Statuluĭ îĭ incumbă să asigure securitatea şi justiţia; Statul este acel care face legea şi care fixează regimul fiscal al maĭ tutulor productelor fermelor, saŭ prin tarife de vamă (vinurĭ, cereale, vite), saŭ prin reglementarea interioară care aŭ de scop de a asigura întrarea impozitelor de consumaţiune (vinurĭ, zahăr, alcool, etc.), saŭ influenţînd preţurile de producţiune prin impozitul fonciar; Statuluĭ, în fine, îĭ incumbă grija de a stimula dezvoltarea căilor de comunicaţiune: şosele, căĭ ferate şi canalurĭ.

In adevăr, căile de comunicaţie sunt factorĭ indispensabilĭ pentru exploatarea avantagioasă a moşiilor, dar ele sunt departe de a rezuma într'însele toată chestiunea debuşeurilor. Transpoartele lesnicioase şi economice sunt predominante cînd e vorba de lăptărie, de zarzavaturĭ, dar ele aŭ o importanţă mult maĭ mică pentru vite, cereale, vin saŭ maĭ bine zis, această importanţă nu se manifestă de cît pentru transpoartele pe distanţe marĭ pe şosele.

Pentru agricultură, este maĭ important chiar de cît căile de transport, să fie ţara bogată, să fi atins un oare-care grad de dezvoltare economică care să'ĭ permită să facă vînzările uşor, trebue ca productele recoltate să întreacă trebuinţele de consumaţiune a populaţiuneĭ rurale care le-a produs, şi să existe, pe de altă parte, o populaţiune nu agricolă numeroasă în stare să le plătească: această populaţiune constituind prin esenţă debuşeurile ce trebue căutate a se obţine în cele maĭ bune condiţiunĭ economice posibile. Aceste debuşeurĭ nu se pot crea de cît de locuitoriĭ oraşelor şi, în general, de populaţiunile industriale. Cu cît aceste populaţiunĭ vor fi maĭ numeroase şi maĭ bogate, cu atît vor cumpăra şi consuma maĭ mult.

Dar chiar cînd aceste condiţiunĭ esenţiale ar fi realizate, totuşĭ debuşeurile rămîn supuse legilor economice generale care determină preţurile de vînzare al productelor, saŭ ofertеĭ şi cereriĭ care rezultă din echilibrul care poate exista între recoltele disponibile şi trebuinţele consumaţiuneĭ. Concurenţa şi speculaţiunea pot însă strica mult liberul joc al acesteĭ legĭ. Dar ne maĭ putem întreba dacă, puterea consumaţiuneĭ a materiilor agricole este în tot-d'auna egală cu acea a producţiuneĭ, adică dacă supraproducţiunea grîuluĭ, vinuluĭ, zahăruluĭ şi a carneĭ nu poate nicĭ o dată fi considerată ca o cauză de criză.

Simplul efect al concurenţeĭ poate închide debuşeurile cîştigate înainte, precum poate asemenea să facă să se cîştige altele nouĭ, dacă se ivesc eventualităţĭ favorabile, prin tratatele de comerciŭ, spre exemplu.

In fine, trebue să adăogrm că agricultura, ca orĭ ce altă industrie, e supusă variaţiunilor însăşĭ ale trebuinţelor societăţilor provocate şi atrase în urma progreselor industriale. Ast-fel vedem preţul lemnelor de foc scăzînd din pricina întrebuinţăreĭ cărbunilor de piatră; cultura inuluĭ şi a rapiţeĭ descrescînd în urma extensiuneĭ luminatuluĭ cu gaz, cu petrol şi cu electricitate. Şi, de altă parte, unele culturĭ aŭ luat o mare întindere în exploataţiunile agricole pe temeiul aceleiaşĭ evoluţiunĭ economice. Sfeclele de zahăr, şi maĭ cu seamă cartofiĭ aŭ devenit în maĭ puţin de un secol un aliment de prima necesitate. Grădinile de zarzavat şi cultura fructelor beneficiază asemenea astă-zĭ de debuşeurĭ maĭ marĭ de cît în trecut. Distilarea materiilor amylacee pentru producţiunea alcooluluĭ de ars are un viitor care promite mult. Bumbacu, cafeaua, tapioca, cacao, şi multe alte plante tropicale aŭ întrat în consumaţiunea corentă.

Acestea sunt punctele principale şi esenţiale care trebuesc examinate cînd se ocupă cine-va de studiul debuşeurilor în agricultură. Şi am dori să fixăm aci trăsăturile generale într'o scurtă schiţă. Dar, trebue maĭ înainte să facem observaţia că cultivatorul nu are şi nu poate avea individual de cît o acţiune neînsemnată asupra celeĭ maĭ mare parte din factorĭ carĭ crează debuşeurile; dînsul nu poate lucra cu folos şi cu o oare care eficacitate de cît prin asociaţiune; de multe orĭ chiar, asociaţiunea va fi tot aşa de neputincioasă ca individul: concurenţa universală, evoluţiunea economică sunt fapte ce nu se pot împedica şi pe care nu le putem evita.

Lucrul cel maĭ eficace este, ca cultivatorul să caute a trage cel maĭ bun folos din cunoaşterea condiţiunelor generale şi particulare care guvernează debuşeurile adoptînd la moşia sa sistemul de cultură compatibil cu mediul în care operează care asigură produsul net cel maĭ urcat, cel maĭ mare beneficiŭ ce se poate obţine. Nu trebue însă a se perde din vedere că, orĭ ce transformare trebueşte matur chibzuită şi realizată cu prudenţă şi metodă spre a nu lăsa nicĭ o şansă surprinderilor.

Indată ce vînzarea productelor se poate face pe o scară întinsă, cultura se poate specializa realizăreĭ unuĭ profit maĭ mare; cunoştinţa preţuluĭ de producţiune şi a celuĭ de vînzare capătă îndată o importanţă capitală, şi atunc̆ĭ numaĭ cultura devine o adevărată industrie.

Sujeţiunea la care eram supuşĭ înainte de a nu produce mărfurĭ de cît în vederea consumaţiuneĭ locale dispare, cultivatorul poate adopta cutare speculaţiune care 'ĭ convine maĭ bine; regiunile depărtate vor produce vite, bogatele văĭ îngrăşarea lor, regiunile de munte se vor consacra exclusiv la industria brînzeturilor, regiunile viticole la cultura viilor, în cele-l'alte părţĭ se vor localiza, după aptitudinile lor speciale, culturile industriale, cereale, etc.

Atunc̆ĭ numaĭ se poate crea o clasă de antreprenorĭ de cultură, dispunînd de capital de exploataţiune, care se pot compara cu antreprenoriĭ de industriĭ; meteiagiul cu împărţirea recoltelor în natură dispare; toate socotelile între cultivatorĭ şi proprietarĭ se fac în banĭ. Arendaşul ia asupa'şĭ rizicurile culturеĭ fiind că 'şĭ cîştigă independenţa de şefu de exploataţiune şi fiind că e destul de bogat spre a putea suporta perderile accidentale inherente întreprinderеĭ sale. Numaĭ în ţările sărace şi lipsite de debuşeurĭ, se perpetuiază arendaşiĭ inculţĭ, lipsiţĭ de capital şi urmînd o rutină fără spirit de criticĭ, fără spirit de progres prin urmare.

Chiar de a'şĭ părea că spuĭ o copilărie, voĭ zice că cel maĭ bun stimulent pentru progres în agricultură este, o cultură prosperă, bine adăptată mediuluĭ adică dînd un beneficiŭ.

II.—Lăsînd la o parte rolul Statuluĭ, care, de altmintrelea, este condus de multe orĭ de necesităţile momentane, şi al căror studiŭ ne-ar duce la nişte desvoltărĭ prea marĭ pentru scopul ce 'l urmărim în această notă, avem de precizat: 1) influenţa căilor de comunicaţie; 2) puterea de consumaţiune a uneĭ populaţiunĭ determinată; 3) acţiunea concurenţeĭ influenţată de speculaţiune; 4) posibilitatea supraproducţiuneĭ a unor articole; 5) variaţiunea importanţeĭ economice a debuşeurilor şi transformările posibile a trebuinţelor consumaţiuneĭ; 6) sistemele şi cantităţile impozitelor de consumaţiune în ţară.

1) *Transpoarte.*—Singura condiţiune care se impune pentru căile de comunicaţiune în materie de debuşeurĭ, este ca costul transpoartelor să nu fie urcat în cît să înghiţă toată diferinţa ce există de obiceiŭ între preţul de producţiune şi preţul vînzăreĭ mărfeĭ pe pieţele de desfacere. In privinţa aceasta, unele regiunĭ pot fi maĭ favorizate de cît altele prin faptul depărtăreĭ lor maĭ mare saŭ mic de locul de consumaţiune; unele moşiĭ considerate în parte se pot găsi privilegiate în raport cu altele supuse aceloraşĭ condiţiunĭ fizice şi chimice, situate în acelaş mediŭ geologic, dar maĭ depărtate de o gară saŭ de un centru populat.

In Statele-Unite, sub influența desvoltăreĭ căilor de comunicație care a provocat o utilizare maĭ complectă a teritoriuluĭ și scăderea prețurilor de transport, s'a provocat, în acestĭ două-zecĭ anĭ din urmă, adîncĭ transformărĭ agricole; în Est și în Noua Engliteră, numeroase ferme, situate pe terenurĭ sărace aŭ fost părăsite cea maĭ mare parte, din cele-l'alte s'aŭ transformat în ferme de lăptăriĭ, specializîndu-se în producțiunea furageră; cultura cerealelor și în specie a grîuluĭ, s'a depărtat treptat de la Atlantică spre a se concentra în Far-West. Și, consecință economică foarte interesantă pentru obiectivul nostru, în anĭ de scădere al prețuluĭ grîuluĭ, de la 1893 la 1897, s'a văzut prețul grîuluĭ plătit cultivatorilor în Davota, Minnezota, etc., urcîndu se sub influența numaĭ a extensiuneĭ caleĭ ferată care a sporit debușeurile, pe cînd cursurile ereaŭ depreciate în toate cele-l'alte părțĭ ale lumeĭ.

Regularizarea prețurilor pe toate piețele devenite ast-fel solidare, este, în adevăr, una din consecvențele cea maĭ remarcabilă a înmulțireĭ mijloacelor de comunicație. În această privință, căile de navigațiune aŭ o acțiune și maĭ însemnată, căcĭ transpoartele pe mare și pe canalurĭ sunt cu mult maĭ puțin costisitoare de cît transpoartele pe drumurĭ saŭ pe căile ferate.

Facilitatea transpoartelor, starea drumurilor, distanța la care ne aflăm de o gară aŭ, asupra adoptăreĭ unuĭ sistem de cultură, o influență hătărîtoare fiind că rezultatele financiare ale întreprindereĭ sunt strîns legate de această chestie. Vînzarea lapteluĭ netransformat, a bălegaruluĭ, a furagelor și a paelor, poate de multe orĭ deveni cu totul imposibilă, prin singurul fapt că am avea de făcut peste 10 kilometri pănă la gară. Untul din Bretagna, pe care s'a făcut încercărĭ în diferite rînduri de a'l vinde în Sud-Estul Franciеĭ, la Montpellier, la Marsilia, la Nisa a fost în tot d'auna înlăturat pănă acuma, cu toate că era de o calitate superioară, fiind că nu se putea transporta la destinație după comandă în 24 ore și fiind că întrebuințarea vagoanelor cu ghiață nu e practică pentru expedierele de mică importanță. Vedem, din contra, produsele grădinelor de zarzavat din sudul Franciеĭ vînzîndu-se pe piața Berlinuluĭ, fiind-că s'aŭ putut organiza bine transpoarte repezĭ.

Debușeurile guvernează, de fapt, profitele industrieĭ apricole, și, prin urmare, progresele eĭ. Istoria viticultureĭ în Francia, în particular, face să reiasă și confirmă această lege într'un mod foarte clar. In departamentul de l'Hérault și Narbonnais, centrul principal al producțiuneĭ vinuluĭ ordinar din Francia, pănă în 1841, vinul se vindea abia 10—12 leĭ hectolitru, și chiar maĭ puțin, se făceaŭ puțin sacrificiĭ pentru vie, căcĭ eraŭ puține remunerate; debușeurile crescînd, grație construcțiuneĭ căilor ferate, maĭ tîrziŭ grație tratatelor de comerciŭ care aŭ favorizat exportul vinurilor, prețurile vînzăreĭ s'aŭ urcat, capitalurile s'aŭ îndrumat maĭ mult spre această cultură, veniturile aŭ crescut, și, cu toate că costul producțiuneĭ, se urcase foarte mult, profitul total a fost maĭ mare.

O transformare analogă s'a produs în speculațiunea vitelor prin urcarea prețuluĭ cărneĭ, în fața extensiuneĭ consumațiuneĭ de la 1853 la 1880. Și s'ar putea cita multe alte exemple în privința untuluĭ, fructelor, florilor, etc.

(Va urma) Tradus de **N. St. C.**

Sindicatele agricole

Subiectul acesta nu este, de sigur, necunoscut pentru cititoriĭ noștri. Chestiunea aceasta a fost tratată de nenumărate orĭ în ziare și reviste speciale, s'aŭ publicat broșurĭ și volume și chiar Parlamentul nostru a desbătut odată cu pasiune marea problemă economică a sindicatelor profesionale și agricole de întemeiat la noĭ în țară.

Așa că nu prezintăm aci o temă nouă, ci reluăm una veche, un complex de ideĭ foarte răspîndite în public, dar carĭ totuși, vaĭ! n'aŭ reușit cîtuși de puțin să se afirme în realitatea vieței. Tot ce s'a scris și vorbit pănă acum în favoarea înființăreĭ acestor admirabile instrumente de progres agricol numite *sindicate agricole*, n'a folosit la nimic, n'a știrbit cu un milimetru măcăr blocul formidabil al inerției și rutineĭ noastre. Dacă reiaŭ azĭ acest subiect pentru a'l retrata în ziarul nostru, nu o fac cu credința că voiŭ urni din loc pe cine-va din ceĭ în drept saŭ în măsură de a întreprinde ceva. Știŭ bine că reforma sindicatelor agricole nu va face nicĭ un pas înainte în urma acestuĭ articol, dar prima datorie a unuĭ ziar special ca al nostru este de a face mereŭ propagandă în folosul ideilor pe carĭ le apără, chiar cu riziculă, foarte neplăcut, de a'ĭ se aduce învinuirea că se ocupă de banalități—deși numaĭ banale nu pot fi sindicatele la noĭ, fiind că nicĭ nu există. Asemenea ideĭ utile trebuesc răspîndite cît maĭ mult; și chiar dacă nu se întrevede un rezultat imediat, cîștigarea de partizanĭ încă nu e lucru puțin. Și aceasta dorim.

* * *

Situația agriculturеĭ noastre nu poate deștepta logic, de cît critică. Nu o voiŭ repeta și eŭ încă odată aci, fiind că am maĭ făcut critică în alte scrieriĭ ale mele, și apoĭ cine nu e în curent la noĭ cu această critică: care om politic nu geme cel puțin o dată pe zi pe trista stare agricolă a Patrieĭ, cu hotărîrea fermă însă, de a nu face nimic din momentul ce trebile publice îĭ încap pe mînă!... Putem spune că am ajuns la saturație de critică, nu însă și la începuturĭ apreciabile de îndreptare.

Răspunderea situațieĭ?—O avem toți. Indreptarea situațieĭ?—în mîna guvernuluĭ și a inițiativeĭ private, una complectînd pe cea-l'altă.

Rolul guvernuluĭ, îl cunoaște toată lumea. Unĭĭ cred că numaĭ dînsul poate face ceva serios la noĭ. Intr'un articol recent, m'am încercat să precizez rolul guvernuluĭ la noĭ în materie de progres economic. Am ajuns la concluzia că într'o țară ca a noastră, unde inițiativa privată se resimte așa de profund că e la porțile Orientuluĭ, datoria unuĭ guvern luminat este tocmaĭ de a fi el un fel de pedagog de energie umană, de a deștepta el voințele, de a le menține atunci cînd șovăe, de a le încuraja sub toate formele, cu un cuvînt de a da el impulsul, chit ca particularĭĭ să desăvîrșească opera. Am desemnat adică guvernuluĭ rolul ce trebue necesarmente să 'l aibă într'o țară ca a noastră: inițiatorul inițiativeĭ private și tutorul eĭ.

Cu tot rolul acesta, pe care, de altfel, guvernele noastre nu se grăbesc de fel de a și'l asuma cîmpul de activitate al inițiativeĭ private este încă imens, fiind-că un guvern, orĭ cît de omnipotent ar fi el, nu poate pătrunde în toate manifestațiunile vieței sociale. In materie de economie agricolă în special, rolul inițiativeĭ private ar putea fi covîrșitor la noĭ. Toate lipsurile, toate defectele de care suferă gospodăria noastră rurală, atît la marĭĭ proprietarĭ cît și la cel din urmă plugar cu cîte-va pogoane de pămînt, ar putea să dispară dacă inițiativa privată a celor interesați ar voi să se miște și să se organizeze. Și forma sub care inițiativa privată se manifestă cu niște rezultate uimitoare și sigure în agricultură este asociațiunea celor direct interesați, este unirea forțelor, a inteligențelor, activităților și averilor în societăți, sindicate, cooperative și federațiunĭ carĭ fac puterea tuturora și carĭ răspîndesc viața și prosperitatea la toțĭ membrĭĭ părtași.

* * *

Intr'adevăr, care este starea agriculturеĭ noastre? Fără a repeta, după cum am spus maĭ sus, criticĭ recente, să schițăm totuși, în puține cuvinte, situația noastră rurală.

E neîndoios că economia agriculturеĭ noastre este foarte înapoiată. Avem o agricultură unilaterală de cereale, — peste 85% din plantele noastre cultivate sunt cereale și porumb. Aceasta e o cultură rapace, sleindă, maĭ ales ținînd seamă de modul cum o facem noĭ, fără alternanțe de culturĭ, fără asolamente și îngrășăminte. Toată atenția mareĭ proprietăți e atîntită a-

supra plantelor cereale, pe cînd plantele industriale, prăsitoare și fînețele la un loc ocupă procentul derizoriu de 15% din suprafețele cultivate. Cartofii se seamănă în toată țara într'o proporție de 0.23% față de cele-l'alte plante, inul într'o proporție de 0.34%, cînepă de 0.08%, hameiul, camelina și alte multe plante folositoare și rentabile nici nu se cunosc la noi de cît doar din auzite și nu se seamănă de cît în două trei ferme model. Micul cultivator, țăranul, e într'o stare și mai tristă. Pămîntul său și-l lucrează prost și nu la vremea necesară. Uneltele perfecționate, semințele bune îi lipsesc. Casa și ecaretele lui nu sunt apte pentru funcțiunea lor, nu corespund cerințelor unei solide gospodării țărănești cum vedem în alte părți.

Creșterea vitelor apoi este într'un hal fără pereche la toate clasele noastre rurale. Despre o creștere rațională a vitelor nici nu este vorba. Bietele vite sunt ținute în toate sezoanele afară, la discreția tuturor intemperiilor, hrănite cu pae și coceni. Fînețele artificiale ocupă la noi 1.67% față de cele-l'alte plante, ceia-ce arată cît de prost stăm cu vitele. Și ce fel de nutreturi artificiale, cositură de meiu, paring, mohor, borceag și atîta tot. Lucerna, care ar putea la noi să prospere așa de bine, d'abea că se cultivă pe cîte-va sute de ha., asemenea și mohorul; sfecla de nutreț și altele nici nu sunt cunoscute la noi.

Industriile anexe agriculturei, apoi, sunt într'o stare cu totul rudimentară, iar industriile casnice cari ar putea să mărească venitul țăranului în lunile de vacanță nici nu există la noi.

In total luat deci, agricultura noastră, unicul izvor de bogăție al țărei, e într'o situațiune deplorabilă.

Ea poate fi însă adusă într'o stare de perfectă înflorire prin societățile saŭ sindicatele agricole. Aceste sunt în măsură de a îndrepta totul, de a aduce o imensă și profundă schimbare în tot organismul economiei noastre agricole. Sindicate agricole, cari pot îmbrăca nenumărate forme, adaptîndu-se diverselor trebuințe, aŭ avut în alte părți efecte așa de evidente, așa de puternice în cît influența lor binefăcătoare nu se mai poate azi nega de nimeni. La noi în țară d. ex, sindicatele agricole ar putea procura mașini membrilor ast-fel că țăranii ar fi în măsură de a'și lucra pămîntul la vreme și de a și-l lucra bine și cu spor, să-și strîngă recolta la vreme și cu spor, s'o treere cum trebue, și așa mai încolo.

Tot sindicatele agricole, organizate ca în Francia și în alte țări, prin puterea lor financiară, procură cultivatorilor sămînță bună și aleasă — și ori-cine știe ce însemnătate are la noi întroducerea unor semințî selecționate în locul celor stricate și mucegăite cari se întrebuințează azi în toată țara; mai procură îngrășeminte, reproductori aleși, tauri de soiu, ar măsari aleși, berbeci de rasă, etc. Sindicatele agricole apoi, mai ales in țara noastră, unde e nevoe trebue să se facă d'abia de azi înainte, vor trebui să întreprindă și o operă de educațiune, să aibă profesori ambulanți de agricultură care să învețe pe țărani metodele cele mai bune de lucru, să instituiască mici ferme model țărănești, să organizeze expoziții agricole, concursuri de pluguri etc. Industriile casnice, apoi, tot prin ajutorul acestor sindicate ar fi în măsura de a prinde rădăcini, de a se desvolta, fiind-că sindicatele ar îngriji să le asigure debușeuri rentabile.

Ultima grozavă depresiune de prețuri a grînelor noastre a dat la lumină și reaua gospodărie agricolă ce facem și faptul că cultivatorii noștri sunt la absoluta discreție a intermediarilor și comisionarilor exportatori. Sindicatele agricole ale cultivatorilor, prin construcția de magazii organizate comercialmente și prin înființarea de agenții, ar putea să concentreze recolta tuturor membrilor, să o asortoze, să o clasifice după calitate și s'o vînză cu prețuri bune.

Mai departe, prin inițiativa și impulsul sindicatelor, creditul agricol, așa de necesar, nervul ori-căruĭ progres, ori-căreĭ îmbunătățiri, băncile de economie, de ajutor mutual, s'ar răspîndi în toată țara, reversînd asupra tuturor categoriilor rurale binefacerile unuĭ credit eftin și la îndemîna celor nevoiași.

* * *

Acestea sunt, în linii generale, modalitățile după cari ni se înfățișează sindicatele agricole. După cum vedem aceste asociații se adaptează tuturor nevoilor, fiind în măsură de a lecui multe rele și de a îndrepta multe lucruri nepotrivite. In străinătate, în Francia, Germania, Austria, Ungaria, Danemarca, țările scandinave, etc. aceste asociațiuni, sub diverse forme aŭ adus servicii încalculabile, ameliorînd simțitor starea materială, morală și socială a micilor cultivatori și a economiei agricole în genere. In unele țări, cum în Danemarca de ex., sindicatele și cooperativele agricole aŭ adus chiar revoluțiuni în toată starea agricolă. Nu citez cifre, pentru-că toată lumea e în curent cu însemnătatea sindicatelor. Natural, sindicatele nu constitue un panaceŭ al chestiuneĭ sociale, dar nu e mai puțin adevărat că, bine organizate, cu membri devotați și disciplinați și cu o conducere inteligentă și energică, sindicatele sunt o adevărată pîrghie de progres pe toate terenurile. Și la noi ca și pretutindeni.

Ar trebui numai să se facă un început. Un bun rezultat ar converti repede toată lumea și repede s'ar imita, căci nimic nu valorează mai mult ca faptele. Societatea „Agrară“ are în programul eĭ înființarea de sindicate agricole. In No. 1 al ziaruluĭ nostru programul acesta prevede la punctul **B** la ocrotirea proprietățeĭ:

„Inmulțirea *Creditelor agricole mutuale* cari vor debarasa pe proprietari de cămătari; le vor procura capitalul necesar spre a scăpa proprietățile lor în timp de criză; le vor permite să'și amelioreze cultura, avînd putința să'și cumpere semințe și vite ameliorate, precum și mașinele trebuincioase uneĭ culturi sistematice; și mai tîrziu să întreprinză ameliorațiuni funciare: irigații drenagiŭ, ecarete etc.

Inființarea *Cooperațiunilor și sindicatelor agricole* în județe suprimîndu-se ast-fel intermediarii cari onerează prețul productelor la desfacerea lor“...

Să avem speranța că societatea noastră nu va minți propriuluĭ eĭ program. Existăm de prea puțină vreme pentru a fi putut întemeia deja așa ceva serios și important ca un sindicat agricol. Chestia însă e pusă la studiŭ în sînul societățeĭ noastre și poate că nu peste multă vreme vom putea comunica ceva pozitiv cititorilor noștriĭ.

Amicii agriculturei romîne vor vedea atunci că inițiativa privată nu a murit cu totul la noi.

V. M. Kogălniceaau.

PELAGRA[1]

Este de sigur tuturor cunoscut că țăranca romîncă dispune de prea puține cunoștințe culinare, precum și de un prea mic repertor culinar, ca cu mijloacele pe cari le are la îndemînă să fie în stare să'și nutrească *relativ bine*, pe membrii familieĭ și ai gospodărieĭ sale. Sub numele de relativ bine, eŭ înțeleg o mîncare igienică, fie cît de simplă gătită, dar gustoasă și variată din cînd în cînd, ca ast-fel stomacul să o poată mai ușor digera și organismul a o asimila.

Este un vechiŭ adevăr fiziologic, că nici cînele nu se găsește bine dacă îl nutrești în cuntinuŭ cu una și aceeași mîncare. Puterea scade zilnic, slăbește progresiv, începe ai cădea părul și în urmă moare. Progenitura născută din el degenerează. Abuzul de mămăligă și mălaĭ care s'a încuibat atît de mult în gospodăria țăranuluĭ nostru, ne poate oare duce la alte rezultate fizioligice de cît aceasta?

Noi suntem poate cel puțin treĭ din patru părți, o țară malarică (Paludism) și este asemenea bine constatat, că endemia aceasta contribuește foarte mult la degenerarea omului și mai ales atunci cînd este rău nutrit.

Dacă voim să scăpăm de această degenerare numerică și individuală, așa zicînd fatală, atunci ni se impune ca sa dăm o desvoltare cît de mare, atît locandelor sanitare, cît și bucătăriilor economice rurale, ca ele se servească țărancelor romîne drept școala de gospodărie culinară.

Pentru combaterea întinderei pelagreĭ cît și pentru vindecarea pelagroșilor, eŭ sunt de părere că aceste locande sanitare, să se înființeze la început bine înțeles în număr restrîns, tot în localitățile și după principiile pînăriilor rurale mai sus descrise.

Mai tîrziŭ *ar fi bine* ca fie-care școală rurală să fie înzestrată cu o mică bucătărie economică, unde dăscălița pe lîngă alte studiĭ ar putea ușor învăța fetele din școală, și gătitul feluritelor mîncări naționale, țărănești, cari copleșite zi pe zi mai mult de mămăligă și mălaĭ, încep de a fi cu totul date uitărei, spre paguba sănătății și a desvoltărei bune a raseĭ daco-romîne.

No. 4,—Pentru a putea ajunge și mai ușor atît la prevenirea pelagreĭ, cît și la un mai bun me-

1. Vezî numerile precedente din «Agrarul».

nagiŭ al ţăranuleĭ romîn, pe care îl vedem cît de mult ne lipseşte, eŭ propun răspîndirea culturei cartofilor la ţărani.

Este bine cunoscut că un pogon de cartofi dă un venit mai mare cu muncă mult mai puţină, de cît un pogon de porumb. Asemenea este bine cunoscut, că aceşti cartofi se conservă mai uşor de cît porumbul, şi din eĭ se găteşte mîncare bună şi felurită, cu mai puţină cheltuială de foc şi de muncă decît din porumb.

Sunt ţări întregi în Europa ale căror locuitori mai ales ţărani, se nutresc aproape exclusiv numai cu cartofi, şi cu toate acestea eĭ nu sunt bîntuiţi de boale endemice de felul pelagreĭ, şi sunt relativ mai voinici de cît aceia care se hrănesc în mod abuziv cu porumb. Prin urmare prea uşor putem înţelege marele cîştig alimentar, pe care ţăranul nostru îl va avea, cînd pe lîngă porumb se va folosi în mod alternat şi de cartofi ca nutriment Asemenea să ştie că cartoful este un excelent aliment pentru toate animalele de casă. Dacă mai luăm în consideraţie că, cultura cartofilor nu sărăceşte pămîntul precum o face aceasta porumbul, apoĭ dacă considerăm că recolta lor asemenea nu se compromite atît de uşor ca recolta porumbului, atunci chiar şi Toma necredinciosul să poate convinge de cîştigul ce-l vom avea introducîndu-l în casa şi pe masa ţăranului.

No. 5. Întrebuinţarea laptelui ca nutriment fie pentru copiĭ, fie pentru adulţi, trebueşte neapărat să fie înţeleasă ţăranilor.

Sunt sigur că nu este cunoscută la toţi imensa disproporţie care există la ţară între vitele de jug şi între acele de lapte. Aşa de exemplu chiar la porţile Bucureştilor, în cătunul Dumitrană care aparţine de comuna Măgurelele din judeţul Ilfov, precum şi în comuna Copăceniĭ de sus, numărul vacilor cu lapte abia formează 10 la sută faţă cu numărul boilor de jug, Numaĭ în comunele care fac comerciul cu lăptărie în Capitală, numaĭ aci proporţiunea aceasta creşte în favorul vacilor cu lapte. Dar laptele bine înţeles că'l consumă populaţia Capitalei, iar populaţia sătenească este avizată la nutriţiunea fiziologică insuficientă cu mămăligă şi mătaĭ, şi ast-fel pelagra creşte mereŭ an de an, precum asemenea creşte şi degenerarea individuală. Dacă comparăm de exemplu numărul vitelor de lapte dintr'o comună rurală din regatul romîn şi dacă statisticeşte am putea face o comparaţie faţă de laptele consumat într'o gospodărie ţărănească din Romînia şi între una a vecinilor noştriĭ ar fi foarte defavorabilă această comparaţie pentru noi. Pe cînd la vecinii noştriĭ *numaĭ* săracii satului sunt lipsiţi de vacĭ, atunci la noi numaĭ fruntaşii satului aŭ cîte-o văcuţă cu lapte, orĭ cîte-va oĭ cu lapte. În interesul bunei şi fiziologice nutriri a ţărănimeĭ, singurul izvor din care iasă putere, sănătate şi desvoltare continuă în spre bine a raseĭ omeneşti, ar trebui ca să se chibzuiască cei chemaţi la remediarea acestuĭ mare neajuns, care izvoreşte numaĭ din lipsa de imaş, izlaz saŭ loc de păşunat al satuluĭ,

Păşunea satuluĭ a fost parcelată şi arată ast-fel în lipsa eĭ satenii sunt nevoiţi a recurge la învoieli agricole apăsătoare, şi din pricina aceasta mai bine să lipseşte de vacĭ cu lapte şi oĭ şi rămîn numaĭ cu vitele de jug trebuincioase gospodărieĭ lor.

Bine înţeles că pe calea aceasta, nutriţiunea fiziologică a ţăranuluĭ sufere foarte mult şi deja prin suferinţa aceasta se deschide o poartă mare morbidităţeĭ, precum şi degenerăreĭ individuale şi numerice.

După modesta mea părere s'ar putea remedia acest răŭ, învăţîndu-se ţăranul ca să întrebuinţeze aşa numitele fineţe artificiale adecă: cultivaea lucerneĭ şi a trifoiuluĭ etc. prin care s'ar putea nutri vitele de lapte în grajd, chiar şi peste vară.

Pămînturile moştenite pentru vatra satuluĭ, ale căror existenţă nu o găseştĭ mai în nicĭ o comună rurală, ar putea forma simburile uneĭ păşunĭ obştescĭ (Imaş, Islaz), prin revendicarea acelor perdute, precum şi prin comasarea acelor existente.

Dacă se poate face şi alt-ceva pentru mai grabnică ajungere la o păşune comunală, bine înţeles prin jertfa comuneĭ şi a Statuluĭ, atunci cu atît mai bine pentru prevenirea şi combaterea pelagreĭ, cît şi pentru regenerarea ţărănimeĭ.

Este un lucru bine constatat la noĭ în ţară, că una din cauzele principale ale sărăcieĭ ţăranuluĭ romîn, sunt împovărătoarele tocmelĭ agricole, carĭ întrec chiar şi pe acelea din regatul Italieĭ de exemplu din Sicilia. Ca să fie ţăranul nostru mai bine ocrotit în potriva lăcomieĭ unor arendaşi străinĭ, guvernele şi corpurile legiuitoare ale regatuluĭ romîn, s'a ocupat deja de la anul 1866 şi pănă în ziua de azĭ de treĭ orĭ cu acestă chestiune, codificînd-o şi regulamentînd-o, pentru a ocroti mai bine ţărănimea noastră în contra unor nesăturaţi străinĭ.

Legea tocmelilor agricole neaplicată asemenea contribueşte foarte mult la sărăcirea progresivă a ţăranuluĭ romîn.

În comunele unde am făcut eu anchetă m'am minunat văzînd chiar neobservarea legeĭ tocmelilor agricole existente. În toată lumea civilizată să ştie că, un ţăran sărac este o adevărată pacoste, atît pentru comună cît şi pentru proprietarul moşieĭ pe care încrează. Asemenea să ştie în toată lumea civilizată şi creştină că, între marele proprietar şi ţăran, există o vecinică legătură firească, pentru că fără buna lor înţelegere şi fără bunul lor progres, familia, comună şi Stat nu poate progresa.

Pentru aceasta la mult păţitul popor italian, există de veacurĭ proverbul următor:

„Quando il contadino piange, il Passidente non ride" cea-ce pe romineşte ar suna:

„Cînd plînge ţăranul, nu rîde proprietarul.

Poate exista cine-va care să conteste adevărul acestuĭ proverb?

Numaĭ oamenii ignoranţi carĭ nu'şĭ cunosc interesul lor şi sunt lipsiţi de simţul obştesculuĭ bine, pot greşi în contra luĭ, bine înţeles totdeauna în paguba acestuĭ obştesc bine.

(Va urma) **Dr. I. Neagoe.**

Ziarul **Agrarul** *apare sub direcţiunea unuĭ comitet de redacţiune compus din Dniĭ S. Şomănescu, N. Negri, N. St. Cesianu, G. N. Nicoleanu, C. Alimăneşteanu, D. Ionescu-Zane, I. St. Furtună, N. Filip, Ch. Drutzu şi P. Rădulescu; redactor şi secretar de redacţie fiind d. V. M. Kogălniceanu.*

Pe lîngă comitetul de redacţie ziarul şi-a asigura numeroşi şi distinşi colaboratorĭ. Printre persoanel, carĭ aŭ bine-voit a promite graţiosul lor concurs sunt domniĭ: Profesor Dr. Victor Babeş; Paul Riegler; Dr. M. Hîrsu, C. I. Bălăceanu, Athanasiu I., Andronescu N. N., Berendey C. A., Berendey I. A, Cristodorescu Gh., Colescu L., Comşa D., Creangă Dr. G. D., Galeriu T., Ghica Ed., Greceanu Paul, Hepites Dr., C., Iancovescu I., Istrati Dr. C., Istrati V., Jocu G., V. M. Kogălniceanu; Locusteanu I. A., Maior G., Mihăescu Gr., Moga V. S., Munteanu V. C., Dr. Neagoe I., Petrescu I., Pokorny F., Popeanu Al. V., Popescu-Daia P., Popovicĭ-Lupa N. O., Popovicĭ N. G., Radian S. P., Radu V. I., Robin F., Roman Corneliŭ, Rusescu D R., Sandu C., Socec I., Staicovicĭ Chr. D., Teodoru L., Uhrinowsky Eug., Vlădescu M. Udriski G. M. Spitzer.

Articolele de natură politică privesc pe comitetul „Societăţeĭ Agrare", iar cele speciale, technice privesc pe comitetul de redacţiune.

Avantage acordate membrilor Societăţeĭ agrare a marilor proprietarĭ din Romînia

Societatea agrară are, înainte de toate un scop pur organizator. Ea vrea să lege pe membriĭ eĭ de societate prin solidarizarea intereselor şi prin obţinerea unor avantaje comerciale ce nu se pot obţine de fie care membru în parte ci de toţi organizaţi în corporaţiune. Cu chipul acesta, şi în mic, proprietariĭ agricolĭ vor putea judeca ce avantaje reprezintă unirea forţelor, numaĭ prin simplul fapt al participăreĭ într'o asociaţie profesională şi ce se poate face pentru agricultură şi ţară în genere atunci cînd această unire de forţe va fi utilizată pentru scopurĭ marĭ şi ideale, aşa cum le urmăreşte societatea noastră.

Pănă atunci însă, am reuşit de a obţine de la marea casă de maşinĭ agricole din Bucureştĭ, *Nicolae Feher*, o casă foarte serioasă şi cu afaceri de milioane, comanditată de *Atelierile de construcţiune ale căilor ferate ungare din Budapesta*—ceea-ce deja dovedeşte importanţa şi seriozitatea acesteĭ case, următorul avantaj:

Casa Feher, Strada Smîrdan No. 10, anume ne înştiinţează că furnizează diferite unelte şi maşinĭ pentru sezonul de toamnă; iar mai tîrziŭ va expune societăţeĭ noul eĭ catalog pe 1902 şi preţurile cele mai exacte pentru cele-l'alte maşinĭ agricole întrebuinţate de cu primă-vară înainte.

De la aceste preţurĭ, socotite per comtant, casa Feher va face o deducţie de 4% excluziv pentru membriĭ societăţeĭ agrare a marilor propietarĭ din Romînia.

CRONICA AGRICOLĂ

Buletinul oficial al stăreĭ timpuluĭ şi a semînăturilor ce publică regulat ministerul de domeniĭ, arată că grînele, acolo unde s'aŭ pus, şi rapiţele sunt frumos răsărite, crescute şi înfrăţite.

Păcatul este adică tocmaĭ că se prea activează aceste semînăturĭ într'o vreme cînd n'ar mai trebui să se facă, dat fiind că sunt prea tîrziĭ. Vina, saŭ cea mai mare parte din vină, nu este a cultivatorilor, fiind că aŭ trebuit să facă faţa uneĭ extraordinare îngrămădeală de muncĭ agricole, încărcată pe deasupra şi cu febra aftoasă care a reţinut vitele de la muncă tocmaĭ în sezonul cel mai trebuincios. Cît priveşte întîrzierea ţăranilor de a ara şi semăna pămîntul lor — aceasta, din nenorocire e o boală veche, care cu greŭ se va lecui. Sunt obiceurĭ adînc înrădăcinate, provocate şi menţinute de aceste dezastroase *învoielĭ agricole*, cărora Domeniele Coroaneĭ caută acum să le dea un sens mai uman şi mai propice pentru desvoltarea şi progresul agriculturei romîne. Învoielile agricole, din pricina cărora ţăraniĭ nu'şĭ pot muncĭ nicĭ odată la vreme ogorul lor, nu pot semăna nicĭ-odată grîul, porumbul, orzul ovăsul cînd trebue şi cum trebue pentru a avea şi eĭ producte ca lumea. Dar, după cum am spus, asta e o boală veche, pentru care e nevoie de marĭ stocurĭ de bună-voinţă şi dezinteresare din partea celor interesaţi şi puţină atenţie din partea acelor de sus, ca să se vindece. Pănă atunci suntem siliţi de a constata şi de astă-dată că arăturile şi semînăturile în tot cuprinsul ţăreĭ sunt activate şi grăbite, iar nu terminate cum trebuia să fie.

În genere însă starea semănăturile es-

Vezĭ studiu asupra pelagreĭ, Bucureştĭ 1900, tipografia Carol Göbel, publicat de Academia romînă.

te cît se poate be bună. Timpul frumos axcesiv de frumos venit după înghețurile Octombrie, favorizează mult și facerea în prezent a semănăturilor precum și răsărirea celor deja făcute la vreme. Culesul porumbului s'a terminat aproape în toată țara. Rapița se anunță splendită și de sigur că mulți vor regreta că n'au semănat-o din vreme.

Păşunele iar sunt bune, ceea ce va folosi mult vitelor slăbite de febra aftoasă. Vitele bolnave ar trebui să se bucure în cursul acestei ierni de o îngrijire specială din partea plugarilor pentru ca să mai prindă în puteri, perdute din cauza boalei.

Se prevede în Franța un mare deficit în ovăs și orzoaică, ceea-ce face ca mulți cultivatori să se gîndească la semînarea lor în primăvară.

In ce privește porumbul, am spus-o încă de acum cîte-va luni că față de recolta deficitară din America și Argentina, un deficit care în Statele-Unite trece de 270 milioane de hectolitri față de recolta anului trecut, porumburile noastre de orí-ce calitate — vor da tonul în prețuri, în întreaga lume. Mai ales cînd porumbul se va urca și ținînd seamă că vom avea Constanța deschisă toată iarna pentru export, el va obține prețuri admirabile, cum iar s'a văzut.

Tîrgul de cereale din Brăila e mai animat acum, deși prețurile nu corespund cu urcările din străinătate Exportatorii țin ferm la fermitatea pieței în prețuri scăzute știind că agricultorii noștri nu sunt organizați și că au o grozavă nevoie de parale. Dar și aceasta e o chestiune veche, despre care am mai scris de multe ori și asupra căreia se va mai scrie mult de azi înainte. Scăparea? S'a zis de nenumărate ori: Sindicate agricole. Cu greu însă se mișcă lumea, chiar cei interesați

Intr'un ziar din Capitală am citit un articol asupa *Burselor de cereale* și fiindcă e în legătură cu agricultura, am crezut nimerit să'l reproduc aci unindumă cu concluziunile autoruluí acestuí articol:

Iată-l acest articol.

* * *

Bursele de cereale. — Figurează în legiurile noastre, dar n'au funcționat nicí o dată, așa după cum prevede legea. Se notează, ce este drept, în carnetele agenților unele operațiuni, care trebuesc notate, adică acele cereale carí nu se pot vinde direct, trebuind a se îndeplini diferite formalități, cum d e. cerealele secvestrate, sau aparținînd minorilor etc.

Că bursele de cereale nu funcționează ast-fel cum prescrie legea, se dovedește prin faptul că Ministerul de Domenií, spre a putea vinde produsele fermelor sau ale moșiilor ce caută în regie, e nevoit a publica licitații sau a fixa din oficiu prețurile cu care este hotărît a le vinde.

A funcționat și la noí o bursă de cereale, pe timpul cînd Galații era în floarea lor. Transacțiunile ce se făceau în bursa Galaților făceaí lege pentru piețile din Europa și funcționa acea bursă fără nicí o lege și fără nicí un agent oficial.

Prețurile făcute în bursa Galaților era etalonul cu care se măsurau cerealele pe toate piețele din Europa.

Nu se fondau case marí de export în Londra, Marsilia, Triest, etc. fără ca să fi avut cel puțin o sucursală la Galați și mai în urmă la Brăila. De multe orí sediul principal 'și avea într'unul din aceste două orașe.

In locul acelor marí case avem astăzí micí agenți, a cîtor-va case, carí agenți de multe orí lucrează pe contul lor propiu și fără o solidă bază, eí caută a profita de nevoile vînzătorilor pe carí îí speculează prin alți sub agenți. carí la rîndul lor cutreeră satele, se informează de nevoile cultivatorilor, le oferă un preț derizoriu și pleacă lăsîndu'și adresa sa sau a caseí. Specula'și urmează calea în liniște. Agricultorul se pomenește că unde cu cîte-va zile mai înainte ĭera îngăduit de creditorií săí, d'odată se vede executat a plăti, fără întîrziere la scadență, datoriile ce are.

Protestul făcut, secvestru a și fost pus a doua zi și iată-l pe pîrlitul de agricultor nevoit să'și vîndă produsele. Caută, cercetează, urmărește și el un preț mai omenesc, dar nu găsește și de voe de nevoe se adresează *Caseí* ce 'í-a lăsat adresa și cireia vinde cum poate spre a scăpa de rușine și ruină.

Ast-fel se vînd cerealele la noí de către agricultorií mai marí. Cît despre țăraní eí le au vîndute până ce nu le culege. Circiumarul are deja cumpărate jumătate din ele, perceptorul are pus secvestru de cînd d'abea încolțise și așa mai departe.

Prețurile din zilele din urmă urcîndu-se au prins puțin curaj și agricultorií noștrií, mai cu seamă ceí cărí au porumburí.

Marile bănci din Capitală primind ordine de afară a cumpăra producte, oferă și prețurí și condițií mai omenoase producătorilor, dar toate aceste cumpărărí se fac tot prin agenți și rar de tot direct.

Credem că printre cele-l'alte proecte ce guvernul prepară n'ar strica să se ocupe puțin și de soarta burselor, le-o fi venit timpul și lor.

* * *

„AGRARUL" se vinde cu 15 bani exemplarul la chioșcurile de ziare din Calea Victoriei colț cu Bulevardul Academiei, la chioșcul din Piața Episcopiei și la Gara de Nord

CERERI ȘI OFERTE

Cereri de slujbe

Doresc locurí de administratorí de moșií sau contabilí: *Xenofon Hurmuzi,* agronom titrat, vechiu practician, de 25 ani în administrația rurală. *Mihail Vasilescu,* absolvent al școalei de agricultură, fost timp îndelungat ca admnistrator delegat la moșiile statului și cunoscător special în contabilitate agricolă; *Vasile Popescu,* fost multă vreme ca administrator și contabil de moșií la diferiți proprietari și arendași; *Eduard Puls* diplomat în agronomie din Meclemburg, poate fi, angajat și la vre-o fabrică (vorbește numai limba Germană); *Constantin Tiu,* absolvent al școalei de agricultură; *Al. Tr. Negulescu,* absolvent al școalei de agricultură de la Herăstrău, fost în administrația moșiilor Statului căutate în regie și la fermele model; *Iorgu Zahareanu,* căpitan în retragere; *Ilie Balcea,* fost supraveghetor la societatea de construcții, fost magaziner și logofăt de moșií; *N. Derlogea,* absolvent al școalei de agricultură de la Herăstrău, fost la ferma-model Studina; *Toma Pascu,* fost comptabil la mai multe case comerciale; *Vasile Stoicescu* absolvent al școalei comerciale precum și d. Leondarie Nicolau; *Petre Gheorghiu* comptabil și administrator de moșie cu o practică de 14 ani în această branșă caută loc fie ca comptabil, fie ca administrator sau și una și alta. Certificate bune. Pretenții modeste.

Dumitru Filipescu absolvent al școalei centrale de agricultură din București, cu practică de trei ani, certificate bune, caută loc în această branșă.

OFERTE

D. V. Constandaky mare proprietar din județul Tutova dorește a angaja un administrator de moșie. Doritorií de a ocupa acest post sunt rugați a se adresa direct d-sale la Bîrlad.

* * *

Persónele de mai sus carí au fost angajate sunt rugate a ne face acésta cunoscut spre a se sterge din rubrica „Cereri și oferte"

* * *

Adresele se pot cere de la cancelaria Societățeí agrare a marilor proprietari, Calea Victorieí, 55

* * *

Costul uneí asemenea inserțiuní în patru numere ale *Agraruluí* este de 3 (treí) leí.

BURSA CEREALELOR

Cota cerealelor în străinătate

Budapesta, 9 Noembrie

Grîu	de Apr.	cor.	8.75	urcare	1 h.
Secară	„ „	„	7.32	„	1 h.
Ovăs	„ „	„	7.53	scăd.	5 h.
Porumb	„ „	„	5.51	urcare	2 c.

Berlin, 9 Noembrie

Grîu	de Dec.	m.	167.75	scădere	1.25 c.
Secară	„ „		137.75	„	1.— c.

Paris, 9 Noembrie

Grîu	de Ianuare	fr.	22.15	invariabil	
Făină	„ „	„	28.10	scădere	5 c.
Uleiu	de colză	„	29.25	invariabil	

New-York, 9 Noembrie

Grîu	disp.	cents.	82 1/2	invariabil	
Porumb	„	„	69—	urc.	1/2 c.

Chicago, 9 Noembrie

Grîu	de Noem.	cents	71 3/4	urcare	1/8 c.
Porumb	„	„	60 3/8	„	1— c.

Cota valorilor la bursa din București

10 Noembrie 1901

Renta de 81—88 5% leí 90 1/2—91, id de 1892 1893 5% leí 92 1/2—93, id. de 32 1/2 mil. 4% leí 77—78, id. de 50 mil. 4% leí 77 1/2—78, id de 274 milioane 4% leí 78 1/4—78 3/4.

Oblig. credit. jud. și com. 5% lei 84 1/2—85. Func. rurale 5% leí 93—93 1/4, id. de 4% leí 77 3/4—78 1/4. Urb. București 5% leí 78 1/4—78 3/4, idem Iași 5% lei 73 1/4—74.

Acțiuní: Banca Națională leí 2060—2075, Banca agricolă leí 255—257, Banca de Scont leí 178—182. Soc. de asig. Dacia-Romînia leí 350—355, ex-cupon. Naționala leí 350—355.

Monede: Napoleonul leí 20.—, cor. germ. leí 24.70, florinul leí 2.11 1/2, rubla leí 2.65.

Scontur și avansuri: Banca Națională 7—8%; Banca agricolă 10%.

Devize: cek Londra 25,22 1/4; cek Paris 100.25; cek Viena 105,40; cek Belgia — ; cek Berlin 123,50. Treí luní: Londra 25.— ; Paris 99.50; Berlin 122.20.

Cota valorilor romîne în străinătate

Frankfurt.—Renta de 5% 90,65 id. 4% 76,75. Paris.—Renta de 5% 94,— idem de 4% 77.40. Berlin.—Renta de 1891—92, 5% 91,40 idem de 1890 4% 77,90, idem de 1891 4% 77,50, id. de 1896 4% 77,80, idem de 1898 4% 77,30.

Cota valorilor străine

Consolidele engleze 91.75. Renta franceză, 100,07. Renta italiană 99,97, Banca otomană 521, Lozurile otomane 101,75.

Athena: Napoleonul în drahme 34,65. Lira otomană dr. 38,70. Cek Paris 1,70. Banca Națională 3845. id. obl. cu lozurile 667.

Cutia cu scrisorĭ

D-luĭ A. S. (Rîul Alb).— Întrebaţĭ la ce cauză se poate atribui o scădere anormală în producţiunea lapteluĭ a uneĭ vacĭ care e supusă ca şi cele-l'alte, la acelaş regim de hrană, şi care nu dă nicĭ un semn de osteneală saŭ de boală Acest rezultat, în afară de altă indicaţie, se poate atribui la faptul că vaca nu ar fi mulsă în deajuns, saŭ fiind că nu prea să lasă, saŭ negligenţa femeĭ ce o mulge.

Cînd o vacă nu e mulsă pănă la ultima picătură la fie-care mulsoare, se întîmplă ca secreţiunea lapteluĭ să devie maĭ puţin activă, şi prin urmare ca rendementul să scază. Negligenţa, în cazul acesta e cu atît maĭ păgubitoare cu cît laptele de la finele mulsoareĭ e în tot-d'auna cel maĭ bogat în materiĭ grase, (în unt)· Două lucruri sunt de cea maĭ mare importanţă în această chestie : a mulge pănă la cea din urmă picătură la fie-care mulsoare şi a mulge în fie-care zi la aceaşĭ oră.

* * *

D-luĭ *Ioniţă Popescu*, agricultor, Ploeştĭ.— Aveţĭ mare dreptate de a vă tîngui de lipsa de vagoane şi de neajunsurile ce întîmpină transportul grînelor noastre pe căile ferate. In numărul viitor vom analiza dreptele domnieĭ-voastre plîngerĭ.

Societatea Agrară a marilor proprietarĭ

Domniĭ membrĭ aĭ Societăţeĭ Agrare, carĭ aŭ întîrziat cu plata taxeĭ de intrare şi cotizaţieĭ pe semestrul I şi II al anuluĭ curent, precum şi plata abonamentuluĭ la ziarul „Agrarul", sunt rugaţĭ să bine-voiască a o face prin trimitere de mandat poştal pe adresa d-luĭ N. St. Cesianu, Str. Clemenţeĭ 7.

MINISTERUL AGRICULTUREI

PUBLICAŢIUNE

La şcoala centrală de agricultură de la Herestrăŭ se află *de vînzare pentru sămînţă*, grîŭ de Tisa şi balan de foarte bună calitate.

* * *

Se publică spre cunoştinţă generală că este de vînzare la fermele *Studina* şi *Laza* : grîŭ, orz, ovăs şi orzoaică pentru sămînţă.

Produsele se vor vinde fără licitaţie, după cota zileĭ, plus *un leŭ* la hectolitru.

Doritoriĭ trebuesc să se înscrie la ferme direct, saŭ la Minister.

VACI MOLDOVENEŞTI-RASABUCŞANA

Sa caută 4—8 vacĭ şi un taur de rasă Bucşana pentru prăsilă.

Doritoriĭ de a vinde sunt rugaţĭ a indica preciurile şi a se adresa biurouluĭ societăţiĭ agrare. Calea Victorieĭ 55, Bucureştĭ.

DE VINZARE

Un plug cu aburĭ, cu 2 locomobile, din care una în perfecta stare, se află în Bucureştĭ, a se adresa Str. Lascăr Catargiŭ No. 17.

Se caută o pereche caĭ mariĭ de trăsură, negri, saŭ murgĭ, în vîrstă de 5—6 anĭ, jugani

A se adresa Str. Clemenţeĭ 35, Bucureştĭ.

BANCA AGRICOLA

SOCIETATE ANONIMĂ

Capital social Leĭ 12.212.500 Vărsat 75 %

BUCUREŞTI

IMPRUMUTURI PE GAGIU

Cereale, Vitĕ, Vinurĭ, Lemne, Spirt şi derivate ale agriculturеĭ.

SCONT

Scontează portofoliurĭ comerciale şi polițe de la agricultorĭ cu 2 semnăturĭ. Deschide conturĭ contate pe gagiŭ, efecte publice şi polițe.

AVANSURI PE PRODUCTE

(In gagiŭ comercial). Se avansează pănă la 70% din valoarea productelor depuse. Primeşte cereale în comision, şi se însărcinează cu vînzarea lor, avînd legăturĭ cu Braşovul, Budapesta şi Galitzia.

OPERAŢIUNI ASUPRA FRACTELOR C. F. R.

Avansează asupra mărfurilor în expediție.

AVANSURI PE EFECTELE PUBLICE

ŞI TOATE OPERAŢIUNILE DE BANCĂ

Primeşte banĭ în depozit spre fructificare cu o dobîndă ce variază între 3 şi 4%, după importanţa sumeĭ depuse.

SUCURSALE

T.-Severin, T.-Jiŭ, Craiova, Calafat, Corabia, Piteştĭ, T.-Măgurele, Giurgiu, Ploeştĭ, Oltenița, Călăraşĭ, Brăila, Constanţa, R.-Sărat, Birlad, Roman, Iaşĭ, Botoşanĭ.

AGENŢII

Bistreţĭ, Buzăŭ, Cetate, Băileştĭ, Fălticenĭ, Huşĭ, P.-Neamţu, Roşiorĭ-de-Vede, Slatina, Tecucĭ, Tulcea, Vasluĭ, Zimnicea, R.-Vilcea, Galaţĭ, Bacăŭ, Focşanĭ, Dorohoĭ.

„PATRIA"

SOCIETATE GENERALA DE ASIGURARE IN BUCUREŞTI

ASIGURARE CONTRA ACCIDENTELOR

Societatea de asigurare „PATRIA" a pus în vînzare la toatĕ ghişeurile de BILETE ale CĂILOR FERATE ROMÂNE

BILETE (: TICKETE :) DE ASIGURARE CONTRA ACCIDENTELOR DE TREN

PREŢUL UNUI TICKET: 20 BANI PENTRU 5000 LEI

SUMA ASIGURATA

UN CĂLĂTOR poate lua maĭ multe TICKETE

Asigurarea este valabilă pentru CAZ DE MOARTE, INVALIDITATE PERMANENTĂ şi TRECĂTOARE

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

Bucuresci, 117 Calea Dorobanților, 117

RECOMANDA MARELE LOR DEPOSIT DE:

MASINE AGRICOLE

PRECUM:

LOCOMOBILE cu sau fără aparat de ars paie

De la $2^1/_2$ până la 30 cai putere

Batoaze de grîŭ de toate mărimile
de la $2^1/_2$ până la 12 cai putere

Batoaze de porumb No. 5 cu elevator
pentru locomobilă și cu mîna

Mașine de semănat
Mașine de ciuruit și vînturat, Morĭ de măcinat
MAȘINE DE ALES NEGHINA ȘI SECARA DE GRÎŬ

Instrumente trebuincioase mașiniștilor, curele englezesci de prima calitate

Pietre de moară franțuzesci

Mașine de secerat „VOOD“
cu sau fără aparat de legat snopi

PLUGURI DE OȚEL FAURIT PESTE TOT
cu una până la 4 brazde

COSITOARE, GRAPE DE FER CU DOUĂ ȘI TREI ARIPI CU DINȚI ARTICULAȚI

Țeve de cazan pentru locomobile și altele

In atelierul nostru primim reparații de LOCOMOBILE din orĭ-ce fabrică

Vînzărĭ cu condițiunĭ avantagioase

Tipografia și Fabrica de Pungi THOMA BASILESCU, — Bucureștĭ, Strada Casărmeĭ 89.

1 DECEMBRE 1901

Agrarul

ORGANUL SOCIETĂȚEI AGRARE A MARILOR PROPRIETARI

Agricultură—Viticultură—Silvicultură—Zootechnie—Alimentație—Igienă—Industrie—Comerciŭ.

ANUL I. — No. 15.
Un număr 15 bani
ANUNCIURI: 2 Leĭ linia.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
55,—CALEA VICTORIEI,—55
APARE LA 1 ȘI 15 ALE LUNEI

ABONAMENTE
Pe an: In țară **6** Leĭ, în străinătate **8** Leĭ
Pe șese luni: In țară . . . . . **4** „
Pentru membriĭ Societățeĭ agrare gratuit

SUMARUL No. 15

Sava Șomănescu. — Convențiunile noastre comerciale.

Ioan G. Bibicescu.—Docurile noastre.

Ioan Kalinderu.—Circulară.

„**Agrarul**“ — Societatea anonimă de exploatarea pădurilor.

Vasile M. Kogălniceanu.— Moșiile Statuluĭ.

C. Prosteanu. — Cite-va cuvinte asupra salinelor noastre.

O nouă rubrică.—Comunicărĭ.—Calendarul agricultoruluĭ.—Cronica agricolă.—Bursa cerealelor.

CONVENȚIUNILE NOASTRE COMERCIALE

In anul 1903, expirînd convențiunile noastre comerciale, proprietariĭ ruralĭ privesc cu o legitimă neliniște activitatea ce statele cu carĭ suntem în relațiunĭ comerciale pun în pregătirea materialuluĭ trebuincios cu cunoștințe și date statistice pentru încheerea viitoarelor convențiunĭ. Sunt treĭ anĭ de zile de cînd emisarĭ aĭ statelor vecine studiază chiar în mod oficial în biurourile dregătoriilor noastre și prin maĭ toate orașele și satele din țară, afacerile civile și comerciale, toate nevoile și trebuințele, în fine tot ce interesează mișcarea vieței noastre economice. Este legitimă neliniștea și îngrijorarea noastră, de oare-ce de un pătrar de secol ne sbuciumăm într'o luptă neegală cu state puternice, carĭ pe lîngă o veche și bună organizare, care le pune la îndemînă tot materialul trebuincios, lasă să apese în balanța dreptățeĭ și greutatea influențeĭ politice. Ca stat tînăr și pe cale de formațiune am fost nevoițĭ să aducem pentru consolidarea noastră politică sacrificiĭ dureroase pe terenul economic. In adevăr dureroase sunt sacrificiile cînd sunt impuse prin puterea celuĭ maĭ tare și în contra stipulațiunilor și convențiunilor intervenite între părțĭ. Sunt 25 de anĭ de cînd țara noastră începe a avea o politică comercială și aceasta este de cînd am făcut prima convenție comercială din 1875 cu Austro-Ungaria, fiindu-ne impuse pănă la această dată tratatele ce Turcia le avea cu cele-l'alte state europene.

A trebuit ca în această convenție să facem multe concesiunĭ pe terenul economic în considerare că acesta era primul act de autonomie politică comercială ce făceam.

Prin acest tratat se schimbă baza evaluărilor, iar regimul nostru tarifar pe valoare fu înlocuit printr'o tarifare calculată pe greutate și care în realitate corespundea uneĭ tarifărĭ de 2—3%, pe cîtă vreme tratatele comerciale cu Turcia ne garantaŭ o tarifare de 7 1/2 % după valoare. Am primit, constrînșĭ de împrejurărĭ, acest tarif destul de redus, ce ni-l impunea guvernul austro-ungar, care tarif nu ne oferia alte foloase de cît clauza națiuneĭ celeĭ maĭ favorizate, formulă care nu garanta întru nimic stipulațiunile coprinse în convenție. Ca probă este că imediat după încheerea acesteĭ convențiunĭ maĭ toate produsele și vitele noastre fură impuse unor taxe mult maĭ marĭ de cum eraŭ în momentul încheereĭ convențiuneĭ, pănă ce în cele din urmă unguriĭ ajunseră să ne închidă cu totul granițele vitelor noastre, oprindu-ne chiar tranzitul lor. Ast-fel perdurăm comerciul de vite pe piața austro-ungară, care de la cifra de 24,000,000 ajunsese prin 1888 la cifra de 1,500,000. Cu întroducerea căilor ferate și cu un regim atît de minimal statul vecin putu inunda piețele noastre cu produsele sale industriale, înăbușind slabele noastre începuturĭ de industrie mare, precum și industria casnică care făcea bogăția țăranuluĭ și îndulcea traiul celuĭ sărac.

Comerciul nostru, găsindu-se în aceleașĭ condițiĭ, căzu și el sub greutatea aceloraș împrejurărĭ.

Regimul convențional de la 1875 încheiat cu guvernul austro-ungar fu treptat aplicat și celor-l'alte state ca Rusia, Germania. Francia, Grecia, Anglia, Serbia, Belgia, etc.

In 1885 expirînd convenția comercială cu Austro-Ungaria de la 1875, avînd experiența neajunsurilor ce încercaserăm cu aplicarea acesteĭ convențiunĭ timp de 10 anĭ, guvernul nostru se hotărî a reîntroduce tariful general, cu care să garanteze și oare carĭ începuturĭ de industrie națională, protejînd cîte-va articole derivate din agricultură, în număr de două-zecĭ. Guvernul austro-ungar refuză și ne declară războiul vamal din 1886, care dură pănă la 1891. Cuvernul nostru însă reuși să facă ca cele-l'alte state: Elveția, Rusia, Francia, Germania și Englitera să primească tariful nostru general în care se prevedeaŭ aceste articole și prin concesiunĭ reciproce cu fie-care stat în parte și cu Germania în special reușirăm a obține taxe superioare pentru articolele de maĭ sus pe carĭ căutam a le protege. Guvernul austro-ungar ne pretindea un tarif convențional făcut după placul săŭ și nu ne garanta nicĭ o stabilitate pentru cerealele și vitele noastre, astfel că timp de 4 anĭ furăm nevoițĭ a susține un războiŭ vamal cu vecinĭ noștri austro-ungarĭ, carĭ sporiserăŭ tariful lor general destul de împovărător încă cu 30% și interzisesără cu desăvîrșire nu numaĭ intrarea dar chiar trecerea vitelor noastre prin Austria. Din fericire pentru noĭ grînele noastre luară direcția altor tîrgurĭ, obținînd prețurĭ din ce în ce maĭ bune. Cît pentru vite nu avuserăm nicĭ o pagubă, de oare ce exportul lor ne era interzis încă din convenția de la 1875. Așa că în definitiv putem zice că Austro-Ungaria maĭ mult de cît noĭ suferea consecințele pretențiunilor sale exagerate și nedrepte.

Din nenorocire, în 1891, în loc de a continua cu aplicarea regimuluĭ nostru tarifar autonom, sub nu știm ce influențe nenorocite, se schimbă tariful

nostru autonom și se înlocui cu un tarif minimal cu taxe mai reduse chiar de cît sub tarifele convenționale, fără nici o prevedere și fără nici o considerare pentru articolele ce deja începusem a protege și cari contribuise atît de mult în a ne emancipa de aservirea economică, ce de atîta timp ne impunea guvernul austriac. Statele însă cu cari urma să facem noui convenții, luară de bune toate reducerile noastre, fără însă a ne acorda pentru articolele scăzute vre-o compensațiune, opuindu-ne tarifele lor generale tarifelor noastre minimale, așa că furăm nevoiți, spre a putea obține măcar clauza națiuneĭ celeĭ mai favorizate, să modificăm tariful nostru, scăzînd taxele unuĭ număr de 30 articole. Ceva mai mult, guvernul primind modificarea tarifuluĭ general în favoarea Germanieĭ, pentru aceste articole fu nevoit a-l aplica ast-fel modificat și celor l'alte state fără a obține vr'o compensație din parte-le. S'aŭ făcut aceste reduceri fără a se ține în seamă că între dînsele se aflaŭ articole prevăzute în legea de încurajare a industrieĭ naționale. Apoĭ chiar pentru articole stipulate în convenție, guvernul german refuză intrarea cărnurilor, pe cari un sindicat romîn voia să le introducă acum 2 anĭ în Germania, bazat pe concesiunile acordate cărnurilor de măcelărie proaspătă, pentru care era prevăzută o taxă de 15—17 leĭ suta de kgr. Guvernul german silit de agrarienĭ împedecă în contra stipulațiunilor exprese întrarea cărneĭ noastre, deși Germania importa la noĭ mărfuri în valoare de 90—100 milioane și cu toate că noĭ nu importam în Germania de cît puține lucruri și cînd este vorba de vite saŭ carne, în anul 1898 abia găsim cifra de 9362 leĭ. Austro-Ungaria, ne închise prin înțelegere cu Germania chiar tranzitul acesteĭ cărnĭ prin statul săŭ, iar Belgia în 1895 ne opri intrarea vitelor noastre, deși primea pe cele ce veniaŭ din Argentina.

Iată decĭ rezultatele politiceĭ noastre comerciale, ale căreĭ caractere sunt lipsa de cunoștință și de prevedere. Nu putem caracteriza alt-fel convențiile comerciale, pe cari guvernele noastre le închee și prin cari nu se ia nici o garanție și nu se prevede nici o sancțiune, deși am avut experiența convențiuneĭ de la 1875. De un pătrar de secol granițele statelor cu cari avem convențiunĭ staŭ închise într'un mod constant vitelor noastre, iar tarifele se schimbă după bunul plac al fie-căruĭ stat, după cum am arătat mai sus.

Schițarăm pe scurt istoricul relațiunilor noastre comerciale cu statele vecine. Văzurăm cum îndată după încheerea primeĭ convențiunĭ de la 1875, guvernul austro-ungar majoră taxele pe cerealele și vitele noastre, mergînd pentru acest din urmă articol pănă la închiderea granițelor într'un mod definitiv ; iar cu ocazia celeĭ de a doua convenție, aceea din 1893, Noembre 21, abia se încheiase convențiunea cînd guvernul nostru primi de la guvernul austro-ungar următoarea notă:

„Menținînd principiul că regimul națiuneĭ celeĭ mai favorizate, stabilit în tractatul de comerciŭ între monarchia Austro-Ungară și Romînia nu se aplică chestiunilor de poliție veterinară, cari nu pot fi regulate de cît printr'o convenție specială, nu ezităm de a declara, că porciĭ și oile de origină romînă nu vor fi supuși cît timp va dura acest tratat la nici un alt tratament de cît acela ce rezultă din obligațiunea dreaptă și normală a dispozițiunilor veterinare austriace-ungare, după starea sanitară a animalelor din Romînia.“

Cu alte cuvinte ni se închideaŭ din noŭ granițele pentru vitele noastre. Guvernul nostru primi această notă fără nici o obiecțiune, precum primi mai în urmă oprirea cărnurilor vitelor noastre în Belgia și acum în urmă în Germania. Și să se noteze faptul că cu unele din aceste state ne găsiam în strînse legăturĭ politice, cari ne da dreptul a ne aștepta nu la prigonire, ci chiar la o ocrotire a intereselor noastre. Pentru ca orĭ-cine să înțeleagă cît de mult am fost nedreptățiți cu reînoirea acestor convențiunĭ, reproducem aci chiar cuvintele ministruluĭ de externe al Austro-Ungarieĭ: „Prin convențiunea cu Romînia n'am acordat acesteia nici o reducțiune vamală, nici că ne-am legat într-un cît-va. Clauza națiuneĭ celeĭ mai favorizate însemnează numaĭ într-un atît ceva într-un cît taxele noastre vamale de cereale rămîn neatinse; iar în privința comerciuluĭ de vite nu ne-am luat absolut nici o îndatorire. Favorizărĭ asupra acestuĭ punct nu s'aŭ acordat. In privința porcilor și oilor, legislațiunea noastră nu permite importul din străinătate de cît dacă condițiunile sanitare sunt bune. Nici o restricțiune nu va suferi această stare de lucruri prin convențiunea noastră cu Romînia și prin urmare nici o schimbare nu va avea loc în *statul quo* în ceea ce privește aceste două categoriĭ de vite. Pe cînd noĭ am obținut de la Romînia afară de consolidarea cîtor-va puncte din tariful vamal și alte reducțiunĭ importante pentru articole în cari Austro-Ungaria a jucat tot-de-auna un rol important.“

Contra unor asemenĭ procedărĭ nedrepte nu se ridică nici o voce de protestare în corpurile noaste legiuitoare. Oamenii noștri politicĭ, marii noștri proprietarĭ lăsară să treacă aceste încălcărĭ cari păgubeaŭ atît de mult țara și mai cu seamă țărănimea noastră, a căreĭ principală avuție constă în creșterea și comerciul de vite. Această tăcere ne o explicăm ușor, cînd ne amintim că colegiul proprietarilor marĭ se suprimase cu ocazia revizuiriĭ constituțiuneĭ din 1884 și cu dînsul, singura forță de rezistență ce țara ar fi putut opune încălcărilor de asemenea natură. Proprietariĭ ruralĭ majorați de biurocrați, orășenĭ și profesiunĭ libere, nu maĭ avură în corpurile legiuitoare reprezentanții lor direcți, cari să exercite o influență mai puternică asupra celora ce eraŭ datorĭ a le apăra în prima linie interesele lor încălcate.. Nu este de mirare decĭ dacă și oamenii noștri politicĭ caută aiurea noui tărîmurĭ de orientare, ne maĭ avînd a aștepta nimica de la țară și prin țară.

Ce este de făcut în vederea nouilor convențiunĭ comerciale ?

Răspunsul îl formulăm în următoarele puncte:

1) Să căutăm a garanta în prima linie produsele agriculturei noastre și ale derivatelor precum și comerciul vitelor, principala ramură de producțiune agricolă. 2) A ocroti și încuraja industriile,cari sunt legate de natura soluluĭ nostru, servesc propășirea și desvoltarea agriculturei, susținînd tariful autonom și întrebuințîndu-l ca sancțiune pentru cazurile cînd convențiunea noastră nu s'ar respecta. Cum însă starea economică este strîns legată de starea noastră politică și cum nu putem aștepta o ameliorare a situațiuneĭ economice fără a modifica pe cea politică, urmează a reveni asupra greșelilor ce le-am făcut cu ocazia revizuiriĭ constituțieĭ din 1884. Reprezentarea pe interese este baza politiceĭ noastre tradiționale. Din cele mai depărtate timpurĭ înaltele divanurĭ ale țăriĭ eraŭ formate din marii proprietarĭ, cari guvernaŭ și distribuiaŭ dreptatea sub președenția domnitoruluĭ. Obștește adunărĭ de sub regulamentul organic cerea ca membriĭ ce trebueaŭ s'o formeze să fie proprietarĭ, avînd moșiĭ cu locuitorĭ pe dînsele ; tratatul de la Paris din 1856, punînd bazele organizațiuniĭ noastre politice, cere prin art. 26, ca în divanurile *ad-hoc* să fie reprezentate exact toate interesele țăriĭ. Pe baza unor asemenea principiĭ s'a întocmit constituția noastră din 1866 cu patru colegiĭ și anume:

Col. I compus din marii proprietarĭ
„ II „ „ proprietarĭ mijlociĭ
„ III „ „ comercianți și profesiunile libere și
Colegiul al IV al sătenilor.

Sub un asemenea regim țara s'a putut desvolta și organiza în toate ramurile activității publice. Sub acest regim s'aŭ organizat financele, învățămîntul, etc. Sub acest regim am purtat un războiŭ glorios, care a ridicat țara noastră la rangul de regat sub glorioasa conducere a M. S. Regeluĭ. Toate acestea de și constituiaŭ tot atîtea sarcine, totuși financele țăriĭ nu s'aŭ resimțit într-u nimic.

Sava Șomănescu.

(Va urma.)

Docurile

D. *I. G. Bibicescu,* director al Băncei Naţionale, a trimes următoarea scrisoare în care, alături de o mulţime de consideraţiuni foarte interesante şi adevărate asupra situaţiunei cerealelor noastre din punct de vedere comercial, face o propunere precisă şi concretă în chestia *docurilor.*

Ca unii ce am pus întîiŭ şi mai pre sus de toate preocupaţiunea organizăreĭ comerciuluĭ nostru de grîne, ne bucurăm că d. Bibicescu a luat condeiul special pentru noi, hotăriţi de a studia, într'adevăr, chestia docurilor, ca una ce poate fi de mare folos comerciuluĭ nostru de cereale, dacă li s'ar aduce îmbunătăţirile saŭ schimbările ce reclamă şi amiciĭ agriculturei şi ceĭ interesaţi în materie.

Bucureşti, 18 Novembre 1901

Stimate D-le Şomănescu

Văzînd că, în sfîrşit, sub direcţiunea d-tale şi sub apăsarea greutăţilor crizeĭ, agricultoriĭ încep a se ocupa de mijloace mai practice spre a scurge în afară mai uşor şi mai eftin produsele îmbelşugatuluĭ nostru sol, îmĭ permit şi eŭ să vă supun cîte-va propuneri ce mi-aŭ sugerat prin ocuparea cu aceste chestiuni, adică prin cugetarea asupra lor de mai mult timp.

O fac acum, şi mă adresez personal d-voastră, pentru că găsesc că atmosfera de acum e mai favorabilă de cît era—acum cîţi-va aniĭ, cînd—într'o vară,—la băile de la Hall, le-am supus cîtor-va mariĭ proprietariĭ, membri aĭ societăţeĭ centrale agricole, însă fără niciĭ cel mai mic ecoŭ.

Incep prin a constata că oare-cariĭ instituţiuni favorabile agriculturei aŭ fost la noĭ şi mai sunt încă.

Aŭ fost comiţiele agricole şi creditul agricol, înfiinţate, sub ocrotirea guvernuluĭ şi cu concursul iniţiativeĭ private; dar, cu scopul, ca încet-încet iniţiativa privată se rămînă ea singură conducătoare a acestor folositoare instituţiuni.

Mai sunt şi docurile.

Comiţiele agricole s'aŭ desfiinţat, ear creditului agricol i s'a schimbat caracterul. Iniţiativa privată a fost înlăturată. Guvernul a înfiinţat credite agricole ale luĭ, cu dobîndă pe depozit de 10%, şi pare-se, cu scopul de a produce statuluĭ o bună dividendă.

Precum vedeţĭ, scopul cel mare al încurajăreĭ iniţiativeĭ private şi al formăriĭ educaţiuniĭ eĭ economice, precum şi înlesnirea agricultorilor aŭ fost prin aceste reforme, pe cariĭ nu ezitez a le numi nepotrivite, aŭ fost, zic, scoase din cadrul legiuirilor noastre.

Nu acuz, constat numaĭ. Acuzările n'ar fi de niciĭ un folos şi nu ne-ar înainta de loc. Din contra, poate ne-ar paraliza şi acum.

Constat tot de odată—şi aceasta cu o deosebită fericire—că se caută a se reveni la fericita idee cu comiţiele agricole, dînduli-se însă numele străin de sindicate, par'că spre a se dovedi încă o dată — ceea ce regretabil este—că noĭ, în toate, ne călăuzim de modă.

Fie dar şi sindicate, numaĭ să se facă.

Dintre instituţiunile special create pe vremĭ pentru folosul agriculturei rămîn deci numaĭ docurile.

Despre docurĭ, stimate d-le Şomănescu, voiesc să vă vorbesc.

Docurile, fiind o instituţiune eminamente comercială, nu pot corespunde scopuluĭ şi folosuluĭ pentru care sunt create de cît dacă li se dă o administraţiune comercială, adică promptă, economică, iar nu biurocratică.

Guvernele, orĭ-care, cu biurocraţia lor formalistică şi consumătoare în excesiv de multă hărtie de scris şi de timp şi de personal, sunt ceĭ mai răĭ administratorĭ posibilĭ pentru asemenea instituţiunĭ. Guvernele aŭ trebuinţă de prea multe forme, de mult personal şi deci de marĭ cheltuelĭ.

Acesta e unul din neajunsurile marĭ ale administraţiuneĭ instituţiunilor comerciale de către stat. Şi acest neajuns e general; se vede, orĭ unde guvernul le administrează.

La noĭ, nu e singur acest neajuns. Altul, poate mai mare, există asemenea şi el face ca docurile să nu corespundă pe de-a întregul folositoareĭ lor chemărĭ.

Să zic o vorbă despre acest neajuns.

Docurile sunt îndatorate de lege a libera—dacă li se cere—warante, pentru produsele ce primesc şi aceste warante, tot după lege, sunt scomptabile la Banca Naţională, cu o dobîndă obicinuit mică, dobîndă egală cu a depozitelor de titlurĭ.

Nu-mĭ aduc aminte să fi văzut de cît un asemenea warant, *numaĭ unul,* ceea-ce însemnează că agricultoriĭ romînĭ, proprietarĭ saŭ arendaşĭ marĭ, n'aŭ căutat să se folosească de înlesnirile ce această instituţiune, în intenţiunea creatorilor săĭ, era menită să le aducă.

E răŭ, nu se poate maĭ răŭ, ca să avem mijlocul de a ne înlesni şi să nu ne folosim de el. Aceasta ar dovedi că saŭ spiritul domnitor la noĭ în afaceri nu este la înălţimea instituţiunilor ce posedăm, saŭ că sunt alte motive pe cariĭ eŭ nu le cunosc—uniĭ vorbesc de mulţimea formalităţilor—şi cariĭ opresc utilizarea în acest sens a docurilor.

Orĭ cum ar fi, chestiunea se impune; ea merită un studiŭ amănunţit şi special pe care ceĭ competinţi de sub direcţiunea d-voastră trebue să-l facă, şi cît maĭ curînd.

Nu însă pentru a vă recomanda un asemenea studiŭ mi-am permis eŭ să vă răpesc cît-va timp cu citirea acestor rînduriĭ. Scopul meŭ este de a vă supune o propunere *concretă.*

Propunerea mea este ca comiţiul ce veţĭ forma—altă dată ziceam : Societatea centrală agricolă—să închirieze docurile de la guvern şi să le exploateze el (comiţiul) negustoreşte, adică eftin, şi în folosul special al agriculturei şi agricultoruluĭ romîn.

Să înţelege că o întocmire proprie trebueşte, o organizare întemeiată pe prescrierile codiceluĭ comercial e necesară, pentru ca asociaţia, comiţiul saŭ sindicat, să facă acte de negoţ, putîndu-se obliga către ceĭ d'altreilea, etc.

De această parte a chestiuneĭ iarăşĭ nu voesc să vorbesc. Nu intră în cadrul acesteĭ scrisoriĭ.

Ceea-ce ţin să stabilesc bine este că o administraţiune comercială, lucrînd cînd şi cît trebuie, fără răgaz, iar nu după un şablon biurocratic, ar corespunde mai bine scopuluĭ pentru care e înfiinţată instituţiunea şi mai mult şi mai puternic ar veni în sprijinul şi folosul agriculturei de cît o administraţiune biurocratică, orĭ cît de bună ar fi ea; căcĭ firea, felul, procedimentele, altele vor fi. Statul urmează după legĭ, care-ĭ precizează răspunderea şi-ĭ circumscrie acţiunea. Comerciul e după nevoia lucruluĭ. Aci e deosebirea şi ea e esenţială.

Nu cred că trebuie să stăruesc mai mult asupra acesteĭ prime propuneriĭ. O formulez numaĭ în următoarele :

Sindicatul, comiţiul agricol — saŭ cum îl veţĭ numi—să închirieze de la guvern docurile şi să le administreze negustoreşte.

Această primă idee admisă, curg de sine altele, ca urmare şi complectare a eĭ.

Astă-zĭ, cine oare nu simte ruşine cînd ia în mînă şi citeşte mercurialele pieţelor noastre de cereale ? Cînd vezĭ, în rubrica „corpurĭ străine“ indicaţiunĭ ca 20% şi 25% şi une-orĭ şi mai mult, te întrebĭ : ce grîŭ este acela care cuprinde o pătrime şi mai mult de corpurĭ străine şi cum un asemenea produs poate face obiect de tranzacţiunĭ sigure pentru amîndouă părţile, tranzacţiunĭ în cariĭ ele îşĭ pot face socoteală reală ?

Nu, nu e posibil şi e o ruşine aruncarea uneĭ asemenea mărfĭ pe piaţă de consumaţiune.

Insărcinarea de căpetenie a sindicatuluĭ va trebui să fie dar sortarea grînelor; şi formarea de tipurĭ de grîŭ, pentru ca cumpărătorul străin, să ştie exact ce cumpără : cîtă cantitate de elemente pentru panificaţiune conţine tipul cutare pe suta de kilograme şi cîtă alt tip.

Ast-fel s'ar civiliza şi comerciul nostru şi s'ar ajunge ca mercurialele străine să nu maĭ treacă marfa noastră, într'un talmeş-balmeş, sub numele generic de : bas Danube.

O altă măsură. Aceasta ar fi a doua măsură.

S'a dovedit că grînele noastre posed calităţĭ însemnate, mulţumită fertilităţiĭ pămîntuluĭ, nu îngrijireĭ cultureĭ.

Cine le cunoaşte? Afară de cîţi-va specialişti, maĭ nimeni.

Ar fi ceva de făcut în această privinţă şi eată ce socotesc că e bine.

Consulii noştri comerciali—vorbesc de ceĭ onorificĭ, căcĭ ceĭ de profesiune ar putea nicĭ să nu existe—consulii noştri comerciali ar putea fi rugaţi ca, la casele unde aŭ afacerile lor, să destine o cameră pentru o expoziţiune permanentă de produse agricole romîneşti şi în special de cereale, cu analizele lor. Dacă li s'ar plăti chiria numiteĭ camere eĭ ar primi, cred, bucuros şi dacă o decoraţiune le-ar resplăti aceste servicii ar fi şi maĭ mulţumiţi.

Prin urmare, ar fi uşor a se atrage serios şi permanent atenţiunea importatorilor de cereale şi morarilor asupra produselor romîneşti şi a li se arăta prin analize, calităţile lor. Ar fi un cîştig pentru agricultură.

Aceasta e a treia propunere.

Sfîrşesc, căcĭ scrisoarea mea aşa cum a eşit din condeĭ, în fuga luĭ, devine prea lungă şi timp n'am ca s'o revăd, să scurtez şi să sistematizez.

Mă mulţumesc că v'am expus cele de sus, ca profan, şi călăuzit numaĭ de dorul ca să se cunoască cît maĭ multe păreri despre ce ar fi de făcut maĭ grabnic şi maĭ bine.

A altora datoria de a alege. Eŭ dacă răscolind în amintire-mĭ, voĭ maĭ găsi ceva, vă voi comunica.

Vă salut cu toată stima.

I. G. Bibicescu.

CIRCULARA

pentru înfiinţarea grădinelor pe Domeniile Coroaneĭ

S'a scris într'un loc în această gazetă că într'o ţară ca a noastră, unde se schiţează numaĭ proecte de îmbunătăţirĭ şi se dă la iveală multă bună voinţă... teoretică, dar de lucrat pe teren practic nu se lucrează nimic, acţiunea Domeniilor Coroaneĭ trebue să fie lăudată fără înconjur şi nu trebne întreruptă de cea maĭ mică critică. Suntem cu totul de această părere.

O nouă criculară pe care o trimete d. *I. Kalinderu* agenţilor administratorĭ aĭ moşiilor Coroaneĭ, *în ce priveşte înfiinţarea de grădinĭ de zarzavaturĭ*, ne îndreptăţeşte din noŭ de a reafirma opinia de maĭ sus, întărind o cu tot ce această circulară promite ca îmbunătăţirĭ reale şi simţitoare. Citească orĭ-cine cu atenţie această circulară şi va vedea că creerul care a conceput-o şi mîna care se pregăteşte s'o execute—cu aceĭ claritate şi unitate de vederĭ care învinge toate obstacolele care rezultă din rutina şi inerţia tradiţională—izvorăsc din patriotismul cel maĭ cald, din iubirea cea maĭ dezinteresată şi *cea maĭ bine şi uman* înţeleasă a intereselor mareĭ mase de ţăranĭ şi a intereselor întregeĭ ţărĭ.

Grădinele de legume şi *pomăritul* — bogăţiĭ marĭ şi frumoase care zac neexploatate în pămîntul şi în mîna ţăranuluĭ, pentru care lumea de ideĭ care se agită în jurul mareĭ meseriĭ a agricultureĭ nicĭ nu există la noĭ în ţară. Şi administraţia Domeniilor Coroaneĭ a luat o voluntară însărcinare a eĭ de a da ţărănimeĭ noastre, treptat treptat, şi în forma cea maĭ simplă şi accesibilă eĭ, începuturĭ din ideile de civilizaţie ale agricultureĭ în toate ramurile eĭ, pentru ca s'o înalţe la bună-stare materială şi deci morală.

Ce alta deci putem spune, faţă de această continuă şi splendidă activitate a d-luĭ Kalinderu, care execută cu aceasta una din cele maĭ neperitoare şi durabile opere sociale din cîte să fac la noĭ în ţară, de cît că d-sa bine meritează în totul de la Patrie...

* * *

Domnle Agent.

Prin ordinul circular de la 1 Februarie, 1889, v'am arătat, în cîte-va cuvinte, foloasele pomărituluĭ, atît ca mijloc de cîştig, cît şi din punct de vedere al împodobireĭ gospodărilor cum şi al înrîurireĭ bine-făcătoare ce are asupra desvoltăreĭ simţuluĭ moral şi estetic al omuluĭ şi v'am pus îndatorirea a stărui cu tot dinadinsul pentru întroducerea acesteĭ îndeletniciriĭ folositoare printre ţăranĭ.

Am arătat atuncĭ care este rolul învăţătoruluĭ pentru a lumina pe ţăranĭ în această privinţă, şi am încuviinţat ca să daţĭ pentru şcoale cîte un loc (pămînţ) îndestulător, în apropiere şi împrejmuit, precum şi toate uneltele şi cele-l'alte lucruri trebuincioase pentru a se îndeletnici, cu ajutorul şcolarilor, la cultura pomilor roditorĭ, căcĭ învăţătorul trebue să fie model de o bună gospodărie în orĭ-ce ramură a agriculturiĭ, de la care ţăranul poate învăţa mult

Inceputul s'a făcut şi după cum am avut prilegiŭ a mă convinge în desele mele inspecţiunĭ ce am făcut pe la Domeniile Coroaneĭ, grădinile înfiinţate pe lîngă şcoale prospereză, ceea-ce mă îndreptăţeşte a nădăjdui că în curînd vom vedea toate locuinţele sătenilor înconjurate de pomĭ roditorĭ, iar pe aceştia trăgînd foloasele ce daŭ poamele.

In strînsă legătură cu pomăritul este şi cultura legumelor, o ramura a agriculture nu maĭ puţin însemnată, asupra căreĭ aţin a vă atrage serioasa d-voastră atenţiune şi a vă invita să luaţĭ din timp măsurile potrivite pentru ca la primăvară să se poată cultiva în grădinile şcolare, şi diferite legume. Cultura legumelor este o chestiune de viaţă pentru ţara noastră, căcĭ printr'însa se poate păstra în mînile romînilor o bună parte din bogăţia naţională. La noĭ în ţară pănă acum s'a arătat o prea mare nepăsare faţă de cultura legumelor, ba ea a fost socotită chiar de înjositoare de catre ţăranĭ noştri.

M'am gîndit şi la această îmbunătăţire. încă, de cînd am publicat în biblioteca noastră populară o cărticică «Noţiunĭ asupra grădinilor de legume [1]) şi am făcut tot ce am putut pentru răspîndirea acesteĭ culturĭ. Atuncĭ însă nu aveam grădinile şcolare carĭ sunt cel maĭ bun mijloc pentru lăţirea îndeletnicirilor de acest fel printre populaţiunea rurală, de oare-ce copiiĭ sătenilor învaţă de micĭ a se deprinde cu asemenea lucrărĭ de grădinărie.

1) Această cărticică fiind epuizată, în curînd va apare în biblioteca populară a Administraţieĭ Domeniuluĭ Coroaneĭ o altă scriere despre grădiniie de legume.

M'am gîndit, zic, a introduce şi această cultură, pentru că am observat că ţăraniĭ noştri se ocupă prea puţin de dînsa deşi este de cea maĭ mare însemnătate, maĭ ales pentru hrana lor. Aproape fie care locuitor de la ţară are împrejurul caseĭ cîte un petec de pămînt liber, care în loc să fie lăsat prada buruenelor nefolositoare, saŭ chiar altor plante vătămotoare, ar putea fi prefăcut în grădinuţă în care să semene legumele de care are trebuinţă vara ca şi iarna, precum şi florĭ frumoase.

Dar, după cum am spus în maĭ multe rînduri, ţăranul nostru e nepăsător faţă de el însuşĭ, faţă de traiul său.

El nu este încă pătruns nicĭ de foloasele materiale a unor asemenea îndeletniciriĭ, nicĭ de gustul şi plăcerea ce are omul harnic şi bun gospodar cînd îşĭ vede ocolul locuinţeĭ sale curat, împodobit cu o mică grădină de florĭ, de pomĭ roditorĭ şi de legume unde la umbra răcoroasă a pomilor şi plăcutul miros al florilor se desfătează şi se bucură de frumuseţile naturieĭ, în zilele de sărbătoare şi în timpul de odihnă.

Ştim cu toţiĭ, d-le Agent, că încă din timpurile cele maĭ vechĭ atît greciĭ cît şi romaniĭ, strămoşiĭ noştri, se întreceaŭ în a-şĭ înfrumuseţa grădinile din prejurul locuinţelor, dîndu-le diferite forme artistice şi plantîndu-le cu tot felul de arborĭ, florĭ şi legume; aşa că odată cu înaintarea omenireĭ în cultură şi ştiinţe a înaintat şi grădinăritul, care se ţine alăturĭ cu desvoltarea simţuluĭ de bine şi de frumos. Este de netăgăduit asemenea, că prosperarea uneĭ ţărĭ nu atîrnă numaĭ de la bogăţia sa naturală, ci şi de la munca oamenilor carĭ o locuesc. Ţărĭ sărace ca Olanda şi altele, prin munca locuitorilor lor, aŭ ajuns la o stare de înflorire demnă de invidiat.

Iată cum glăsueşte un cercetător al noroduluĭ depărtat şi plin de ghiaţă, în privinţa ţăranuluĭ din Finlanda:

«Acolo viaţa e grea şi lupta după «pîine se aseamănă cu o neîntrecută «goană după pradă, căcĭ pămîntul e tare «şi soarele scump. Departe în fundul «uneĭ pădurĭ, ţăranul abia poate des«ţeleni un petec de pămînt, după ce a «scos rădăcinile arborilor şi a desgropat «pietrele; trec anĭ pănă să poată face «din acest pămînt pietros un pămînt «bun de hrană; şi cînd această muncă «a fost isprăvită, cu multă trudă trebue «să-şĭ care cu spinarea sămînţa pănă la «ogor, căcĭ cu carul saŭ cu calul nu «poate pătrunde pănă acolo. Acolo toate «elementele ca: bruma, inundaţiĭ, prăbuşirĭ, etc. sunt duşmaniĭ omuluĭ şi «toate-ĭ fura cîte o particică din pro«dusul aceluĭ pămînt sărac pe care o«mul nicĭ nu-l poate ajuta cu în«grăşăminte. Numaĭ spice sărăcăcioase «şi răsleţe rămîn în picioare pănă la se«ceriş, şi secerişul se face cînd pîinea «nu e încă uscată, pentru că vara e

«scurtă, iar grăunţele adunate trebue «coapte în sobe. Nu sunt morĭ şi grîul «trebue măcinat cu mina sub pietrele «aşezate în tinda colibeĭ».

Şi cu toate acestea, locuitoriĭ acestor ţărĭ trăesc mulţumiţĭ, nu s'aŭ plîns nicĭ odată de mizerie, eĭ s'aŭ plîns şi se plîng de pămînt şi de elementele natureĭ protivnice munceĭ lor, pe cînd în ţara noastră unde toate ne sunt prietene, unde pămîntul, apele şi soarele ne staŭ în ajutor, unde avem cîmpiĭ îmbelşugate, văĭ mănoase, ţăraniĭ noştri s'aŭ plîns şi se plîng de mizerie, iar muncitoriĭ de nedreptate. In alte ţărĭ mult maĭ răŭ înzestrate de la natură, atît plugarul de la ţară, cît şi muncitorul de la oraş staŭ mult maĭ bine ca la noĭ şi nu se plîng nicĭ odată de meserie, pentru că se folosesc de toate mijloacele şi produsele ţăreĭ lor.

Nu'şĭ poate cine-va închipui ca un locuitor de la ţară să'şĭ vîndă grîul şi porumbul pentru a cumpăra ceapă, usturoiŭ, cartofĭ, morcovĭ, etc. produse tot ale meseriеĭ sale şi carĭ sunt neapăraĭ de lipsă pentru casa sa, în loc ca aceşt-bani să-ĭ întrebuinţeze pentru cumpărat rea altor lucrurĭ trebuincioase, fie pentru îmbrăcăminte, fie pentru casă, lucrurĭ pe carĭ nu le poate avea din meseria sa de plugar.

Ţăraniĭ noştri, după cum ştiţĭ, din cauză că le lipsesc din casă legumele, sunt siliţi a mînca de multe orĭ mămăligă goală, cu terciŭ, orĭ cu ceva peşte sărat şi stricat, saŭ o altă fiertură fără nicĭ un gust şi fără putere de hrană, saŭ în cazul cel maĭ bun sunt nevoiţi a cumpăra cu banĭ scumpĭ legumele carĭ le-ar putea avea cu multă uşurinţă în grădinile lor, după cum fac şi ţăraniĭ altor neamurĭ vecinĭ cu noĭ.

Este în deobşte cunoscut că pe cît omul întrebuinţează ca hrană maĭ multe soiurĭ de plante, cu atît cîştigă maĭ multă putere şi sănătate, căcĭ din fie care plantă corpul trage fel de fel de sucurĭ hrănitoare şi întăritoare. Cine, afară de ţăranul nostru în mare parte, nu ştie cît de gustoasă e o zeamă în care s'aŭ fiert morcovĭ? Morcovul conţine zahăr şi alte materiĭ carĭ nu numaĭ că daŭ gust mîncăreĭ, dar priesc mult corpuluĭ şi sănătăţeĭ; asemenea cartoful, mazărea, guliile, sfecla şi în sfîrşit toate legumele.

Cîtă sumedenie de banĭ nu es din ţara noastră numaĭ pentru legumele ce le cumpărăm de la grădinariĭ sîrbĭ şi bulgarĭ, ca: ceapă, varză, cartofĭ, morcovĭ, usturoĭ, etc. şi care întrece peste maĭ multe milioane pe fie-care an? Pentru sîrbĭ şi bulgarĭ, cultura legumelor la noĭ în ţară a devenit o îndeletnicire specială prin care pot a-şĭ înlesni traiul la dînşiĭ a casă şi s'a înrădăcinat credinţa chiar, că numaĭ eĭ trebue să fie producătoriĭ noştri de zarzavat. Aceştĭ grădinarĭ sîrbĭ şi bulgarĭ, vin primăvara la noĭ în ţară, iaŭ în arendă de la proprietarĭ saŭ sătenĭ cîte o bucată de pămînt în apropierea unuĭ rîŭ saŭ heleşteŭ, de care această ţară este brăzdată în lung şi în curmeziş, se adăpostesc în nişte coşare netrebnice şi murdare, nu consumă nicĭ un ban în ţara noastră, pentru că dînşiĭ trăesc maĭ mult decît modest şi se mulţumesc cu legumele ce le produc, iar toamna pleacă în ţara lor, cu milioanele adunate la noĭ şi în bună parte de la ţăraniĭ noştri.

In loc ca ţăranul de la noĭ să'şĭ cumpere legumele trebuincioase de la străinĭ, cu banĭ scumpĭ şi de multe orĭ veştede şi de calitate rea, ar putea avea tot zarzavatul bun şi proaspăt, fără nicĭ o cheltuială simţită, pentru că toată munca ce se cere la o asemenea grădină se poate face de femeĭ şi copiiĭ lor, căcĭ după cum vedem pămîntul nu le lipseşte. In zilele cînd la cîmp nu este de lucru, saŭ în cele ploioase de primăvară, vara şi toamna, femeile şi copiiĭ pot îngriji grădina de legume, fără a păgubi alte interese. Aproape de casă, femeia harnică se poate repezi şi în celelalte zile, cînd are alte lucrărĭ, în ceasurile libere, pentru a plivĭ saŭ săpa în grădină; chiar bărbatul are atîtea zile cînd nu face nimic, şi ar putea prea bine să dea puţină grijă şi muncă pentru această a doua vacă cu lapte, la casa fie-căruĭ ţăran.

In dorinţa ce am de a vedea aplicată şi această îmbunătăţire printre locuitoriĭ de pe Domeniile Coroaneĭ şi în convingerea că vom fi urmaţi şi de alţiĭ, am întocmit un regulament pentru grădinile şcolare, prin care se prevede premierea celor maĭ meritoşi învăţătorĭ carĭ vor obţine rezultate maĭ frumoase. Vă trimit aci alăturat un exemplar din acest regulament şi vă invit a'l aduce la îndeplinire în toate amănuntele, ţinîndu-mă în curent despre tot ce veţĭ face în această privinţă,

Am credinţa că prin stăruinţă, muncă si răbdare, vom isbuti a introduce printre ţăraniĭ noştri şi cultura legumelor alături cu aceea a pomilor roditorĭ, ceea ce în mare parte va contribui la îmbunătăţirea stăriĭ lor materiale, pentru a căreĭ îndeplinire atît de mult dorită de Suveraniĭ noştriĭ, trebue să depunem toată rîvna şi dragostea noastră.

Aceste ideĭ, expuse în circulara de faţă, să căutaţi a le propaga prin toate mijloacele, în toate întreţinerile ce aveţĭ cu locuitoriĭ, atît d-voastră cît şi preoţiĭ şi învăţătoriĭ d-voastre, eşiţĭ toţĭ din şcoale speciale de agricultură, vă este uşor a le expune. Maĭ mult; pe toate Domeniile Coroaneĭ există cîte una saŭ două societăţĭ culturale, unde se fac conferinţe, maĭ cu seamă în timpul ierneĭ. Vă este dar lesne ca conţinutul circulărilor care vă trimet, să fie mai desvoltate şi expuse în conferinţele carĭ se ţin acolo. Revin în această privinţă şi asupra celor cuprinse în circulara trecută faţă de locuitoriĭ carĭ trăesc cu soţiile lor necununaţi la biserică iş la primărie, să nu adestaţĭ timpul până să se facă contractele de învoelĭ agricole, ci de acum să răspîndiţĭ acele ideĭ printre locuitorĭ.

Ion Kalinderu.

Societatea anonimă de exploatarea pădurilor

In numărul de la 15 Noembrie a. c. al ziaruluĭ nostru s'a publicat un interesant articol asupra *«Bogăţieĭ noastre forestiere, şi despre înfiinţarea uneĭ Societăţĭ anonime pe acţiunĭ pentru exploatare de păduri»* datorit peneĭ d-luĭ Dem. Ionescu Zane silvicultor şef la Ministerul de Domeniĭ, şi membru al societăţeĭ noastre.

Acest articol, are importanţă netăgăduită şi arătările d-luĭ Ionescu Zane sînt atît de juste şi atît de concluente în cît noĭ, societatea agrară, pătrunşĭ de eficacitatea demonstraţiuneĭ făcută şi de necesitatea imperioasă ce este de a se face ceva în chestiunea forestieră, aprobăm cu totul propunerile din acest articol.

Este de netăgăduit lucru, că proprietatea agrară implică în sine şi proprietatea forestieră şi prin urmare şi cultura şi exploatarea pădurilor. In cît este de datoria noastră, a agrarilor, ca paralel cu măsurile ce luăm pentru prosperitatea agriculturеĭ proprii zise să ne interesăm şi de păduri, produsul proprietăţeĭ noastre agricole.

D-l Ionescu Zane spune că proprietatea noastră forestieră nu produce de cît 1% ca venit al soluluĭ şi al materieĭ lemnoase acumulată într'însul de zecimĭ şi chiar sutimi de anĭ, pe cînd noĭ proprietariĭ trebue să plătim dobînzĭ de 7—15% pentru baniĭ cu carĭ vrem să ne servim în exploatarea soluluĭ nostru.— Eĭ bine, în acest caz, cum să nu ne ruinăm financiarmente? D-sa maĭ spune, că nefiind concurenţă pentru cumpărătoarea pădurilor, proprietariĭ forestierĭ sunt nevoiţĭ a-şĭ vinde pădurile lor seculare pe preţurĭ de nimic şi a da ast-fel o bogăţie acumulată de sute de anĭ pe preţurĭ derizoriĭ, unor societăţĭ, carĭ *«găsind sat fără ciinĭ să plimbă fără ciomag»*.

Cauza acesteĭ stărĭ de lucrurĭ se datoreşte nouă înşine carĭ, după cum zice şi cu drept cuvînt d-l Ionescu Zane, suntem indolenţĭ, lipsiţĭ de iniţiativă, lipsiţĭ de calcul, lipsiţĭ de spirit comercial, în sfîrşit lipsiţĭ de încredere în propriile noastre aptitudinĭ, iar remediul nu există de cît tot prin noĭ, şi anume prin asociarea capitalurilor noastre pe carĭ să le afectăm exploatăreĭ în mare a întinselor şi frumoaselor noastre domeniĭ păduroase.

Nu trebue să ne închipuim, zice d-l Ionescu Zane, că cine ştie ce sumă colosală de banĭ trebue adunată pentru a se întreprinde exploatări forestiere întinse. Ca în nicĭ o altă ramură economică de exploatat, la păduri nu întîmpină capitalistul nicĭ un risc.

Aci nu este nicĭ ca la exploatarea minelor unde un capital este expus a se epuiza prin numeroasele cheltueli de exploataţiune, adesea orĭ

înfructoase, nicĭ ca la agricultură, unde azĭ poate să dispuĭ de sume însemnate bănești și mîine să devĭĭ sărac, prin venirea uneĭ secete saŭ inundațiunĭ saŭ prin orĭ-ce altă împrejurare atmosferică, ba uneorĭ chiar și prin jocul burseĭ.

La păduri, chestiunea se schimbă cu totul; capitalistul cumpără o materie sigură pe pieţele comerciale, cunoscută ca volum, ca cantitate și ca calitate; decĭ, nu aleargă nicĭ un risc; maĭ mult, preţul lemnelor de bună calitate pe pieţele străine și chiar pe cele naţionale sunt maĭ în general ferme și se pot prin urmare face calcule de prevedere comercială cu foarte micĭ variaţiunĭ de realitate. Angajarea capitalurilor romînești în exploatărĭ forestiere va avea două marĭ roluri: un rol economic particular căcĭ ele vor produce dividende frumoase și un rol general, căcĭ o asociaţiune a lor, va stabilĭ o justă cotă în vînzarea pădurilor, nelăsîndu-se exploatatorĭĭ străinĭ fără concurenţă și decĭ lăsîndu-le pradă lor, una din cele maĭ frumoase, maĭ rentabile și maĭ sigure bogăţiĭ naţionale.

Un capital social de 2.000.000 leĭ plătibil în două emisiunĭ de acţiunĭ, este suficient pentru ca să permită societăţeĭ să facă afaceriĭ de zecimĭ de milioane cu piaţa străină.

Încă un mare rol va maĭ putea avea o asemenea societate prin înfiinţarea eĭ, va fi că prin mijloacele eĭ se vor înfiinţa maĭ multe centre de exploatărĭ în diverse puncte ale regiuneĭ muntoase unde iarna maĭ ales săteanul va găsi de lucru și va învăţa industria lemnărieĭ.

Este un mare interes ce-l va oferi ţăreĭ în general această societate și din acest punct de vedere.

Azĭ zecimĭ de miĭ de braţe trec 5-6 lunĭ ale erneĭ moţăind cu luleaua în gură pe cîte un tăciune din vatră, fără să cîștige un ban măcar prin munca lor, căcĭ n'aŭ unde munci.

Din contra, consumă și cea ce bruma aŭ agonisit în cele 5—6 lunĭ ale anuluĭ propriu munceĭ cîmpuluĭ.

Într'un centru de mare exploatare forestieră, sute de lucrătorĭ și vitele lor îșĭ vor găsi de lucru permanent, decĭ dînșiĭ muncind vor cîștiga și cîștigul lor se va resfrînge în bine asupra economieĭ ţăreĭ.

Cu timpul ceĭ maĭ apţĭ și maĭ dotaţĭ cu calităţĭ între lucrătorĭ, vor învăţa meseria de la maeștrĭĭ din ateliere și cu cnipul acesta, în 10—20 anĭ poate că nu vom maĭ avea nevoe să ne servim în industria lemnoasă de sîrbĭ, bulgarĭ, slovacĭ, saș etc. cu care azĭ se practică în pădurile noastre fasonarea lemnărieĭ brute în lemne de cherestea.

Agenţiile societăţeĭ în străinătate vor pune în evidenţă calităţile superioare ale lemnuluĭ romînesc, și comenzĭ de milioane de leĭ și zecimĭ de milioane chiar, ni se vor adresa.

Încă un mare rol economic va putea să aibă această societate în gospodăria noastră păduroasă. E vorba despre un sindicat forestier.

Alăturĭ de sindicatele agricole, am dori noĭ, societatea agrară, să avem în ţară unul saŭ maĭ multe sindicate forestiere.

Lucrul aci însă, prin intermediul societăţeĭ anonime de exploatărĭ de pădurĭ, se simplifică maĭ mult de cît pentru sindicatele agricole.

Și în adevăr, fie că se vor sindica în maĭ multe centre, fie că vor lucra individual, orĭ-ce exploatator de pădurĭ mare saŭ mic, avînd lemnărie fasonată saŭ în bile, de calităţĭ, specĭĭ. orĭ dimensiunĭ cerute în comerciul exterior, prin ajutorul societăţeĭ saŭ maĭ bine prin intermediul săŭ, îșĭ va putea desface marfa în străinătate cu preţurĭ foarte favorabile și în condiţiunĭ excepţional de lesnicioase. Căcĭ natural lucru este, ca ceea ce este foarte greŭ să facă un particular în chestie de export, cu o marfă puţină și cu un capital mic, va fi foarte ușor de făcut pentru o societate organizată ca cea propusă de d. Ionescu-Zane.

Iată dar recapitulaţiunea avantagiilor creăreĭ uneĭ asemenea societăţĭ:

1. Funcţionarea capitaluluĭ social cu dividende excepţional de avantagioase. Nu exagerăm, dacă afirmăm că 8—10% cel puţin în primiĭ 5 anĭ vor fi aceste dividende. După o perioadă de 5 anĭ cînd cumpărările de pădurĭ vor fi făcute, cînd instalaţiunile de exploatare vor fi terminate, cînd valoarea lor va începe să se acopere din veniturile, din ce în ce crescînde, cînd în fine societatea cu toate ramurile eĭ de gestiune și administraţiune va fi definitiv instalată și totul regulat pentru o funcţionare normală, suntem convinșĭ că dividendele cuvenite acţionarilor vor întrece orĭ ce aștteptărĭ.

2. Prin concurenţa ce se va stabilĭ, pădurile vor căpăta o valoare mult maĭ ridicată cu cea de pănă atuncĭ. Prin această împrejurare, toţĭ proprietarĭĭ: stat, stabilimente publice etc. vor avea de realizat importante avantagiĭ.

3. Se va stabilĭ un comerciŭ regulat de exportul lemnărieĭ și vom reabilita faţă ca străinătatea reputaţia atît de sdruncinată a comerciuluĭ nostru lemnos. Piaţa străină va căpăta confienţă în noĭ și în ceea ce privește comerciul lemnos.

4. Agenţiile noastre internaţionale, servind comerciul lemnelor, foarte ușor va fi să servească și pe agricultorĭĭ noștri, decĭ vor servi și sindicatelor noastre agricole. Căcĭ aceste agenţiĭ ar putea, dînduli-se o dezvoltare maĭ mare, să servească pentru desfacerea tuturor produselor statuluĭ nostru.

5. Pentru înfiinţarea în diverse puncte ale ţăreĭ de centre marĭ de exploatare de pădurĭ, se va creia debușeu munceĭ a zecimĭ de miĭ de sătenĭ carĭ azĭ în timpul erneĭ nu găsesc a munci nicĭ pentru 50 banĭ ziua de lucru cu mîinele.

Paralel cu acest mare avantagiŭ, merge și acela, că cu timpul, din aceste centre carĭ vor deveni niște adevărate școlĭ de meserie lemnoasă, ne vom putea recruta viitorĭĭ maeștrĭ lemnarĭ romînĭ.

Faţă cu aceste avantagiĭ și în frumoasa perspectivă ce ni s'ar creia prin înfiinţarea acesteĭ societăţĭ, nu ne rămîne nouă, Societăţeĭ Agrare, de cît să îmbrăţișăm ideia, și să o punem în aplicare. Între ceĭ dintîiŭ acţionarĭ de sigur suntem noĭ, și îndemnăm pe toată lumea să vie și să ne ajute la realizarea uneĭ așa de utile instituţiunĭ. **„Agrarul“**

MOȘIILE STATULUI

Am vorbit de cîte-va orĭ, în numerile precedente ale acestuĭ ziar, de Domeniile Coroaneĭ, carĭ se constitue, pe zi ce trece, sub o direcţiune ageră și inteligentă, în adevărate domeniĭ modeĭ pentru agricultura noastră. In chip firesc și logic, am fost atras să vorbesc de un alt grup de domeniĭ importante, de acel al moșiilor Statuluĭ, conduse și administrate de ministerul agricultureĭ. Am făcut atuncĭ, în liniĭ rapide, o paralelă între aceste două categoriĭ de domeniĭ și, natural, precum știe toată lumea, metoda aceasta comparativă n'a eșit în onoarea ministeruluĭ.

Și cu drept cuvînt. Nu că aș voi să șicanez ministerul, pentru a'ĭ arăta greșelile, neglijenţele, uitările, etc. Ar fi așa de ușor și aș avea atîtea de spus... Vreaŭ maĭ mult, de astă-dată, să mă mărginesc asupra unuĭ punct special și precis, asupra *moșiilor statuluĭ*, pentru a arăta ce s'ar fi putut face cu ajutorul lor pentru progresarea agriculturiĭ ţăreĭ, și ce măsurĭ ar maĭ fi încă de luat de acum înainte întru urmărirea acestuĭ scop. De alt-fel, ministerul, dacă ar voi să facă ceva, n'ar fi lipsit de modele chiar în ţara noastră și n'ar avea decĭ alta de făcut de cît să copieze... Avem doar *Domeniile Coroaneĭ* și chiar Eforia spitalelor civile care, și dînsa, în multe privinţĭ are o superioritate asupra ministeruluĭ de domeniĭ. Bietul minister, el care ar trebui să fie în fruntea agriculturiĭ ţăreĭ, care ar trebui să dea el exemplul bun, să fie el iniţiatorul și modelul, redus la rolul—puţin demn de invidiat—de a imita pe alţiĭ...

* * *

Moșiile Statuluĭ, imensul domeniŭ—a patra parte din teritoriul ţăreĭ—secularizat în 1863, aŭ jucat un rol imens în viaţa noastră socială și economică. Legea împroprietăririĭ din 1864 nu satisfăcuse pe toţĭ ţăraniĭ avizĭ de pămînt, ci numaĭ pe aceĭ în stare de a cere pămînt în 1864. Se născu din noŭ un număr ără proprietăţĭ cît de micĭ și fără speranţă de a le căpăta vre-o dată. Sub presiunea acestora și, pentru a preveni proletarizarea unuĭ prea mare număr de ţăranĭ la sate, s'a votat o sumă de legĭ pentru vînzarea bunurilor statuluĭ în loturĭ. Am avut ast-fel legea din 15 Iulie 1868, aceea din 12 Aprilie 1881, din 14 Aprilie 1884, din 7 Aprilie 1889 și din Aprilie 1892,—toate create pentru a da ţăranilor putinţa de a căpăta pămînturĭ din moșiile secularizate în 1863 de stat.

Toate aceste legĭ n'aĭ fost însă de ajuns, precum nicĭ moșiile statuluĭ carĭ, încetul cu încetul, s'aŭ desfăcut, aproape toate, la ţăranĭ.

Vedem dar, că moșiile statuluĭ și-aŭ avut rolul lor bine determinat, acela de a trece de sub stăpînirea statuluĭ în acel al ţăranilor. Că nu s'a ajuns scopul principal: de a satisface dorinţa

de împroprietărire a ţăranuluĭ şi de a împedeca întinderea proletariatuluĭ agricol aceasta e altă chestie. Destul e să spunem că aceiaşĭ problemă redultabilă se pune azĭ din noŭ ca şi după 1864 din cauza lipseĭ de prevedere a oamenilor noştri politicĭ. Azĭ, ca şi atuncĭ, numărul ţăranilor fără pămînt creşte într'un chip înspăimîntător şi nu e departe vremea cînd chestiunea aceasta, de o gravitate excepţională, va deveni de o actualitate arzătoare. Bărbaţiĭ noştriĭ de stat ar trebui să se îngrijească din vreme de această problemă pentru a lua unele măsurĭ de profilaxie socială.

In primul rînd, e de avizat la măsurile carĭ tind la îmbunătăţirea agriculturеĭ, adică la transformarea eĭ din extensivă în intensivă, la o raţională creştere a vitelor, la formarea de sindicate şi cooperative agricole, la organizarea unuĭ răspîndit credit rural etc. Adică, trebue să se arăte ţăranuluĭ şi să fie învăţat că, printr'o cultură intensivă şi raţională, bazată pe îngrăşăminte, pe furagiĭ, pe creşterea vitelor şi pe industriile anexe agriculturеĭ, el poate să'şĭ scoată subzistenţa sa şi a familieĭ sale dintr'o mică întindere de teren arabil. In fond, problema aceasta este identică cu problema progresuluĭ în agricultura noastră, precum toată problema dezvoltăreĭ noastre economice se reduce la progresul agriculturеĭ naţionale în toate ramificaţiile eĭ. Aci se pune decĭ întrebarea: ce rol ar fi trebuit şi ar trebui să aibă moşiile statuluĭ?

* * *

Am văzut că moşiile statuluĭ aŭ servit pentru împroprietărirea unuĭ mare număr de ţăranĭ. Nu toate însă aŭ fost vîndute. A mai rămas un număr suficient din ele, pentru a servi acum la un alt scop tot aşa de mare şi important ca împroprietăririle, la scopul progresăreĭ agriculturеĭ ţăreĭ.

Inutil, cred, de stăruit asupra faptului că ministerul agriculturеĭ ar fi trebuit, el, să se gîndească cel dintîĭ şi de multă vreme că, avînd sub autoritatea sa o sumă de moşiĭ răspîndite în toată ţara, putea să le utilizeze ca o pîrghie de progres şi de dezvoltare a economieĭ rurale. Că n'a făcut-o, e trist, dar e chestie de trecut şi trebue decĭ s'o dăm uităreĭ; că e de datoria luĭ s'o facă de azĭ înainte, e neîndoios, mai ales că *Domeniile Coroaneĭ* îĭ indică perfect calea.

Moşiile de sub posesiunea sa produc statuluĭ vre-o 6—7,000,000 de francĭ pe an, afară de ratele de la loturile date ţăranilor. Din punctul de vedere fiscal, moşiile rentează decĭ statuluĭ o sumă destul de frumoasă. Insă punctul pe care voiŭ să'l pun în evidenţă aci este tocmaĭ ca statul să nu privească moşiile sale numaĭ din punct de vedere pur fiscal, ci şi din punctul de vedere general: al îmbunătăţireĭ agriculturеĭ naţionale.

De la început ţin s'o spun, eŭ nu cer ca statul să'şĭ transforme toate moşiile sale în exploataţiunĭ model, în ferme ca Laza şi Studina. Destul ar fi ca ministerul de agricultură să stabilească un număr de măsurĭ carĭ toate să tindă a face din moşiile sale exploataţiunĭ raţionale, civilizate, ţinînd, bine înţeles, seamă de condiţiunile particulare în care se află agricultura romînă sub raportul asolamentelor, îngrăşămintelor, a munceĭ, a creştereĭ vitelor etc. Nu se poate pretinde ca ministerul să facă ferme-model din moşiile sale, dar i se poate pretinde ca exploataţiunea moşiilor sale să fie mai raţională ca exportaţiunea detestabilă a moşiilor particularilor.

Va urma. **Vasile M. Kogălniceanu.**

Cîte-va cuvinte asupra salinelor noastre [1]

Din cele maĭ vechĭ timpurĭ, din epocele învăluite încă în ceaţa necunoscutuluĭ, locuitoriĭ carĭ aŭ trăit în aceste locurĭ, de îndată ce aŭ cunoscut întrebuinţarea săreĭ în alimentaţiune, aŭ început a o exploata. Ast-fel printre popoarele ce aŭ ocupat în vechime Dacia, Herodot ne vorbeşte de Sciţĭ, ne spune că printre producţiunile minerale ale Scyţieĭ era *sarea* ce se găsea în diferite puncte, de asemenea că *sarea* figura printre articolele de comerciŭ.

Pentru ţările romîne, aceasta se explică foarte uşor, de oare-ce la noĭ exploatarea salinelor nu a cerut oamenilor vre-o ştiinţă oare-care, nicĭ nu aŭ trebuit locuitoriĭ să înceapă această exploatare după exemplul altor popoare din alte ţărĭ. La noĭ în multe localităţĭ sarea în cantităţĭ marĭ se găseşte la suprafaţă; locuitoriĭ nu aveaŭ de cît să ia sarea ce le trebuia, din dealurile sticloase ce se prezentaŭ vederiĭ lor. Astfel aŭ început primele exploatărĭ carĭ aŭ luat cu timpul o dezvoltare maĭ mare de îndată ce locuitoriĭ şĭ'aŭ dat seama de valoarea săreĭ, în schimbul de obiecte ce făceaŭ cu alte popoare.

Exploatarea salinelor luase în Dacia o desvoltare însemnată în momentul cînd romaniĭ prefac Dacia în provincie romană. Nu avem pentru ţările romîne dovezĭ scrise despre existenţa exploatăriĭ salinelor în timpul romanilor, nu rămîne însă îndoială că salinele din ţările romîne aŭ continuat să fie exploatate. Monumentele epigrafice aŭ conservat suvenirul exploatăriĭ sa inelor în Transilvania. Prima inscripţie a fost găsită la 1796 la ruinele castruluĭ roman la Thorda vechiul Saliroe. A doua la Veczel, a treia la Karlsburg şi în fine a patra la Abrudbanya (publicate în *Neigebauer Dacien* şi Achner şi Müller *die Inschriften in Dacien*). Din aceste inscripţiunĭ reese existenţa unuĭ *colegium salinariorum*, proprietarĭ şi exploatatorĭ de saline.

Năvălirea barbarilor asupra Dacieĭ inpinse pe locuitoriĭ carĭ rămăsese în aceste ţărĭ către munţĭ. Creşterea vitelor şi hrana animală deveni izvorul de căpetenie al traiuluĭ daco-romanilor, carĭ aŭ părăsit în mare parte agricultura. Aŭ continuat totuşi în aceste vremurĭ grele exploatarea salinelor. Dovada despre această găsim în documentele timpuluĭ. Intr'adevăr în *Pertz Monumenta germaniae istorica* cunoscute sub numele de analele Fuldenze vedem că la anul 892 d. Cr. Arnulf regele germanilor ar fi trimes o solie către Vladimir, regele bulgarilor, rugîndu-l «a nu mai permite vînzarea săreĭ moravilor, cu carĭ avea războĭ».

Se crede că după prima năvălire a barbarilor, un timp de aproape 200 de anĭ pănă la venirea ungurilor, nicĭ un popor barbar nu ar fi năvălit în Dacia traiană. De la venirea ungurilor, vremurile începînd din ce nĭ ce să se maĭ liniştească, locuitoriĭ coboară munţiĭ şi ies din intinsele păduriĭ ale *Silvanieĭ*, nume sub care era cunoscută Valahia pe timpul romanilor, către şesurĭ. Reiaŭ principalele lor ocupaţiunĭ printre carĭ creşterea vitelor, exploatarea salinelor şi munca cîmpuluĭ; eĭ pun bazele unor micĭ state sub niştе şefĭ numiţĭ voevozĭ ducĭ, cnezĭ, principĭ. Această epocă de formaţiune, merge pănă la întemeierea ţărilor romîne *la descălicătoare*.

Exploatarea salinelor începută din cele maĭ vechĭ timpurĭ, ia de aci înainte o dezvoltare din ce în ce maĭ mare. Găsim într'un document din secolul al XIV, dovadă despre avîntul ce-l luase în acea vreme exploatarea salinelor şi exportul săreĭ. In rescriptul ce poartă data de 1373, Ludovic, regele Ungarieĭ, ordona comiteluĭ din Temişoara să oprească la Orşova importarea săreĭ din ţara romînească, pentru a împedeca concurenţa ce făcea sarea noastră ocnelor regeştĭ din Transilvania. Avem decĭ din acea epocă o dovadă de existenţa şi exploatarea ocnelor din judeţul Vîlcea, numite *Ocnele marĭ*, cele maĭ apropiate de trecătoarea de la Orşova.

Cu începutul secoluluĭ al XVII-lea pănă la finele secoluluĭ al XIX-lea datele asupra exploatăreĭ ocnelor la noĭ în ţară se îmulţesc.

Imensa bogăţie a gismentelor de sare la noĭ, învederată prin cele cîte-va ocne deschise de secole, calitatea excepţională a săreĭ, în comparaţie cu productul similar din alte ţărĭ, aŭ atras de la în-

---

1) Acest studiŭ este extras de d-l *C. Broşteanu* avocat al Eforieĭ spitalelor civile din Bucureşti pentru a fi publicat în revista noastră Agrarul din importanta d-sale lucrare asupra salinelor, intitulată **Salinele noastre** *studiŭ istoric juridic, şi economic asupra exploatăreĭ salinelor şi monopoluluĭ săreĭ la romanĭ şi romînĭ* (753 a. Christ. 1900 d. Christ). Lucrarea formează un elegant volum ediţie de lux de aproape 1000 pagine de vînzare la autor şi la principalele librăriĭ din ţară cu preţul de leĭ 12.50 volumul.

ceput atenţia călătorilor străinĭ, carĭ aŭ vizitat ţara. fie în interesul lor propriŭ, fie trimişĭ de ţările lor pentru a studia izvoarele de bogăţie şi starea economică a ţărilor noastre. Capitole întregĭ din relaţiunile lor în carĭ se oglindeşte marea lor admiraţiune pentru munţiĭ de sare, ne păstrează date preţioase asupra exploatăreĭ ocnelor în secolele trecute. Pentru cele maĭ principale avem: *1650. Paul* de *Aleppo*, în raportul asupra călătorieĭ sale prin Moldova şi Valahia, însoţind pe Macarie patriarhul Antiohuluĭ, spune că în ţară sunt multe locurĭ, de unde se scoate sare; *1777, M. Carra* «Histoire de la Moldavie et de la Valachie, dediée à Monseigneur Louis de Rohan, evèque de Strasbourg», găsim date statistice importante; astfel în anul 1755, arată că s'aŭ extras din ocnele Telega, ocnele marĭ Vîlcea şi Slănic, 25 milioane oca, se ocupă asemenea de ocnele de la Tîrgul-Ocneĭ, Moldova; *1781, Frantz Jos. Sultzer*, «Geschichte des Transalpinischen Daciens das heist der Walachei, Moldau, und Basarabien» raport foarte detaliat, conservă amintirea despre vechĭ exploataţiunĭ de ocne părăsite la Pecineaga în Buzăŭ, la Rimnicul-Sărat, Tîrgovişte, etc ; *1787, de Peyssonel* «Traité sur le commerce de la mer noire», arată că avea ce să scoată în mare cantitate din ocnele ţăreĭ, să exporte pe Dunăre şi Mare la Constantinopole şi în cele-l'alte provinciĭ ale imperiuluĭ otoman; *1835, Jules de Hagemeister* «Mémoire sur le commerce des ports de la Nouvelle Russie», conţine date statistice asupra preţuluĭ săreĭ în porturile de export ale Dunăreĭ; *1840, Anatole Demidoff*, «Voyage dans la Russie mérdionale et la Crimée par la Hongrie, la Valachie et la Moldavie»; consideraţiunĭ asupra exploatărilor de ocne; *1842 şi 1855 Comitele Mehalie Hodocin*, «Descrierea sinoptică a mineralelor din munţiĭ Moldoveĭ şi relaţia către cinstitul sfat administrativ al Moldoveĭ; aceste două rapoarte sunt cu atît maĭ importante cu cît autorul lor nu s'a mărginit să ne dea numaĭ o relaţie fidelă şi amănunţită asupra stăreĭ exploatăreĭ ocnelor în acea epocă, ci ne arată carĭ sunt mijloacele carĭ se impun pentru a da o maĭ mare dezvoltare acestuĭ însemnat izvor de bogăţie.

Pe lîngă acestea, operile istoricilor noştri ne păstrează date preţioase asupra exploatăreĭ ocnelor: *1716 D. Cantemir* «Descrierea Moldoveĭ»; *1806 Fraţiĭ Tunuslĭ* «Istoria ţăreĭ romîneştĭ» ; *1837 M. Kogălniceanu* «Histoire de la Valachie, et Moldavie»; d-niĭ Hasdeŭ, Xenopol, Urechiă, D. A. Sturdza, Tocilescu, Hurmuzaki, Codreanu etc.

Date amănunţite asupra exploatăreĭ ocnelor în trecut găsim în două monografiĭ datorite Prinţuluĭ Nicolae Şuţu şi d-luĭ Ghibănescu, asupra ocnelor Tîrgu-Ocna din Moldova. Lucrarea cea maĭ complectă şi maĭ recentă este studiul d-luĭ Fl. Dianu, asupra salinelor, din punct de vedere tecnic al exploatăreĭ.

Nu am menţionat aci nicĭ hrisoavele domnilor nicĭ anaforalele divanilor, nicĭ hotărîrile obşteştelor adunărĭ, precum nicĭ raporturĭ oficiale emanate de la dregătoriĭ de pe vremurĭ şi nicĭ textele de legĭ carĭ se referă la ocne, de oare ce în ele putem găsi nu atît ştiinţe asupra exploatăreĭ ocnelor ci maĭ mult oglinda fidelă, dovezĭ indiscutabile asupra principiilor de drept carĭ aŭ cîrmuit după vremurĭ raporturile de dreptură asupra ocnelor; chestiune ce rezervăm la finele studiuluĭ nostru.

Va urma **Constantin Broşteanu**

O nouă rubrică

Dorind de a contribui şi noĭ la asanarea moravurilor carĭ domnesc în multe administraţiunĭ şi serviciĭ publice, am hotărît de a înfiinţa o rubrică specială în care să publicăm orĭ ce neregulă şi abuz ni se va semnala în vre-o administraţie saŭ serviciŭ public al ţăreĭ.

Primim asemenea plîngerĭ de la membriĭ saŭ de la orĭ-care altă persoană care însă va trebui să 'şĭ ia deplina răspundere a reclamaţiuneĭ sale.

Facem aceasta pentru că suntem de părere că prima condiţiune a prosperăreĭ economice într'o ţară este o administraţiune cinstită şi demnă de misiunea eĭ.

Abuzurile şi neregularităţile carĭ se petrec la ţară trebuesc în deosebĭ înfierate, fiind-că la ţară cetăţeniĭ aŭ maĭ puţine mijloace de apărare şi influenţa administrativă este maĭ directă şi cu rezultate maĭ marĭ.

PENTRU ÎNVĂŢĂTORI ŞI PREOŢI

Societatea Agrară a marilor proprietarĭ din Romînia, în dorinţa eĭ de a răspîndi ideile de progres agricol în populaţiunea de la ţară şi în special la învăţătorĭ şi preoţi, aceştĭ pionerĭ aĭ civilizaţieĭ printre populaţiunea de la ţară, a redus preţul abonamentuluĭ ziaruluĭ nostru la 3 leĭ pe an, specialminte pentru aceştĭ două factorĭ din sat: învăţătoriĭ şi preoţiĭ.

Fixînd la 3 leĭ pe an preţul abonamentuluĭ pentru Agrarul, Societatea a voit anume să'şĭ arăte solicitudinea ce are pentru învăţătorĭ şi preoţi cărora le furnisează de două orĭ pe lună un ziar specializat ca al nostru.

Cu regret însă constatăm că ceĭ maĭ mulţi cărora le trimitem ziarul de la apariţia sa, nicĭ pînă acum n'aŭ binevoit să achite minima sumă de **3 leĭ** *costul abonamentuluĭ pe un an, un preţ ne maĭ auzit, faţă de 12 paginĭ text la fie-ce două săptămînĭ.*

Incunoştiinţăm aşa dar pe domniĭ învăţătorĭ şi preoţi carĭ primesc ziarul ca pînă într'o lună să bine-voiască a ne achita abonamentul, alt-fel vom fi siliţi de a le suspenda trimitirea jurnaluluĭ, cu începerea anuluĭ noŭ 1902.

Calendarul Agricultoruluĭ

Lucrărĭ de efectuat în luna Decembrie

La Cîmp. — Transportă bălegarul şi cele-l'alte materiĭ de îngrăşat pe locurile de arat. Ogorăşte locurile de sămănat primăvara. Fasonează composturile saŭ îngrăşămintele compuse din frunze, rădăcinĭ de plante etc. Curăţă şanţurile de lîngă gardurĭ şi cele de scurgerea apelor. Tunde gardurile viĭ. Prepară gropile pentru plantaţiunele de primăvară.

Vie. — Via trebue să fie îngropată înainte de a veni îngheţurile.

Grajdiŭ.—Urmează cu îngrăşarea vitelor de măcelărie. Nu micşora porţia vitelor ce le creştĭ spre a se afla în bună stare la primăvară.

Aeriseşte grajdurile în zilele frumoase.

Coteţu.—Urmează cu îngrăşarea gîştelor, curcanilor şi a găinelor. Incepe a pune ouă la clocit. In timpul îngheţurilor dă la păsărĭ apă căldicică.

Albine.—Vizitează stupiĭ şi repară-le dacă e trebuinţă. Astupă toate găurile în timpul îngheţurilor, nu lăsa de cît o singură deschizătură pe unde să poată eşi albinele cînd e timpul frumos. In timpul ernеĭ a se umbla cît maĭ puţin la stupĭ spre a nu derangia albinele.

Pivniţă. — Menţine butoaele cu vin noĭ în tot d'auna pline. Dacă fermentaţiunea s'a isprăvit cu desăvîrşire, astupă hermetic vrana. Pritoceşte vinurile albe. Distilează drojdiile de vin. Inchide ferestrele pivniţeĭ cînd e ger mare. Curăţă tot materialul ce a servit la culesul viilor şi la fabricarea vinuluĭ.

Avantage acordate membrilor Societăţeĭ agrare a marilor proprietarĭ din Romînia

Societatea agrară are, înainte de toate, un scop pur organizator. Ea vrea să lege pe membriĭ eĭ de societate prin solidarizarea intereselor şi prin obţinerea unor avantaje comerciale ce nu se pot obţine de fie care membru în parte ci de toţĭ organizaţĭ în corporaţiune. Cu chipul acesta, şi în mic, proprietariĭ agricolĭ vor putea judeca ce avantaje reprezintă unirea forţelor, numaĭ prin simplul fapt al participăreĭ într'o asociaţie profesională şi ce se poate face pentru agricultură şi ţară în genere atuncĭ cînd această unire de forţe va fi utilizată pentru scopurĭ marĭ şi ideale, aşa cum le urmăreşte societatea noastră.

Pînă atuncĭ însă, am reuşit de a obţine de la marea casă de maşinĭ agricole din Bucureştĭ, *Nicolae Feher*, o casă foarte serioasă şi cu afacerĭ de milioane, comanditată de *Atelierile de con-*

structiune ale căilor ferate ungare din Budapesta—ceea-ce deja dovedeşte importanţa şi seriozitatea acesteĭ case,—următorul avantaj:

Casa Feher, Strada Smîrdan No. 10, anume ne înştiinţează că furnizează diferite unelte şi maşinĭ pentru sezonul de toamnă; iar maĭ tîrziŭ va expune societăţeĭ noul eĭ catalog pe 1902 şi preţurile cele maĭ exacte pentru cele-l'alte maşinĭ agricole intrebuinţate de cu primă-vară înaite.

De la aceste preţurĭ, socotite per comtant, casa Feher va face o deducţie de 4% excluziv pentru membriĭ societăţeĭ agrare a marilor propietarĭ din Romînia

Ziarul **Agrarul** *apare sub direcţiunea unuĭ comitet de redacţiune compus din Dnii S. Şomănescu, N. Negri, N. St. Cesianu, G. N. Nicoleanu, C. Alimăneşteanu, D. Ionescu-Zane, I. St. Furtună, N. Filip, Ch. Drutzu şi P. Rădulescu; redactor şi secretar de redacţie fiind d. V. M. Kogălniceanu.*

Pe lîngă comitetul de redacţie ziarul şi-a asigurat numeroşi şi distinşi colaboratorĭ. Printre persoanele, cari aŭ bine-voit a promite graţiosul lor concurs sunt domniĭ: Profesor Dr. Victor Babeş; Paul Riegler; Dr. M. Hîrsu, C. I. Bălăceanu, Athanasiu I., Andronescu N. N., Berendey C. A., Berendey I. A, Cristodorescu Gh., Colescu L., Comşa D., Creangă Dr. G. D., Galeriu T., Ghica Ed., Greceanu Paul, Hepites Dr., C., Iancovescu I., Istrati Dr. C., Istrati V., Jocu G., V. M. Kogălniceanu; Locusteanu I. A., Maior G., Mihăescu Gr., Moga V. S., Munteanu V. C., Dr. Neagoe I., Petrescu I., Pokorny F., Popeanu Al. V., Popescu-Daia P., Popovicĭ-Lupa N. O., Popovicĭ N. G., Radian S. P., Radu V. I., Robin F., Roman Corneliŭ, Rusescu D R., Sandu C., Socec I., Staicovicĭ Chr. D., Teodoru L., Uhrinowsky Eug., Vlădescu M. Udriský G. M. Spitzer.

Articolele de natură politică privesc pe comitetul „Societăţeĭ Agrare", iar cele speciale, technice privesc pe comitetul de redacţiune.

CRONICA AGRICOLĂ

«Starea semănăturilor» ce se publică în fie-care săptămînă ne arată, pentru ultima săptămînă, că semănăturile sunt într'o bună stare în toată ţara. Ingheţul şi frigul dimineţeĭ nu le-a stricat încă aşa de simţitor, maĭ ales că în ultimele zile vremea s'a încălzit din noŭ şi a plouat în foarte multe localităţi Totuşi, se simte nevoe de zăpadă căcĭ, dacă vor începe vînturile aspre şi ingheţurile puternice, semănăturile vor suferi foarte mult. Pănă acum însă, viitoarea sesiune agricolă ne apare cu simptome favorabile.

Buletinul ministeruluĭ ne arată că în cele maĭ multe judeţe se continuă încă arăturile şi semănăturile. Asupra acestuĭ fapt am stîruit de numeroase orĭ şi chiar în numărul trecut am vorbit maĭ pe larg în această privinţă aşa că nu voiŭ maĭ reveni asupra acesteĭ chestiunĭ, care arată cît de înapoiaţĭ suntem încă.

In general situaţiunea se poate rezuma ast fel:

Timpul variabil cu puţină zăpadă în părţile muntoase; semănăturile de toamnă făcute de timpuriĭ sunt frumoase, cele maĭ tîrziĭ nu sunt răsărite bine.

Vitele marĭ cornute pentru muncă, sunt atinse în maĭ multe judeţe de febra aftoasă.

* * *

Mişcarea de exportaţiune din porturile noastre este mereŭ foarte importantă. Se exportă maĭ ales porumbul cumpărat înainte şi predat acuma. Totuşĭ zilnic sosesc nouĭ transpoarte. Ceea-ce am spus în rîndurile trecute de Constanţa se realizează acum.

Urcarea grîuluĭ şi porumbuluĭ în America e uimitoare şi lumea începe a fi intrigată. Tîrgurile europene încă nu urmează această tendinţă, cu excepţia Berlinuluĭ.

Prin Sulina s'a exportat săptămîna trecută: grîŭ 7366 tone englezeştĭ, orz 14700 tone, porumb 24893 tone, secară 14000 tone, ovăs 4600 tone, şi rapiţă 1300 tone. Faţă de exportul de acum două săptămînĭ prin acest port, numaĭ grîul e în scădere, pe cînd toate celel'alte sunt în urcare, maĭ ales porumbul.

* * *

Pasările.—De la o vreme se face un enorm export de pasările micĭ, foarte folositoare agricultureĭ. După intervenirea Camereĭ de Comerţ din Iaşĭ, ministerul de domeniĭ, a cerut informaţiunĭ la ministerul de finanţe care i-a răspuns că în anul trecut, între Septembrie şi Martie, numaĭ prin punctul vamal Burdujenĭ s'a exportat în pachete poştale pentru Austria şi Germania, între 25 şi 30,000 asemenea păsărele.

Se impune decĭ un articol la legea asupra vînatuluĭ pentru ocrotirea acestor agenţĭ fără plată aĭ agricultorilor.

* * *

Prin decret regal teritoriul ţăreĭ s'a împărţit în 10 regiunĭ silvice în loc de 7 cum era maĭ înainte; asemenea s'a schimbat numirile celor 100 ocoale silvice care compun aceste regiunĭ, dîndu-li-se nume după reşedinţele pe care le aŭ.

* * *

Societatea de agricultură ungară a discutat nouile tarife germane şi a hotărît să ceară guvernuluĭ ca să se închidă cu totul fruntariile ungureştĭ importuluĭ vitelor din statele orientale, între carĭ şi Romînia.

* * *

Societatea în comandită **Nicolae Fehér & Co,** din Bucureştĭ (maşinĭ agricole şi industriale) ne anunţă că are de gînd să dea o mare extensiune afacerilor sale şi că a încredinţat direcţiunea afacerilor sale d-luĭ Leon Schönfeld, fost mult timp procuratorul caseĭ W. Staadecker.

D-sa va semna firma în mod colectiv cu d. Oscar Kàlmàn.

Firma Nicolae Fehér & Co. este comanditată de *Ungarische Handels-Actien Gesellschaft* din Budapesta, al căreĭ preşedinte e baronul Theodor Nicolicĭ de Radna, iar director general d. Paul de Elek.

Ungarische Handel Acţien—Gesellschaft din Budapesta cu un capital de 5.000.000 coroane, este o instituţiune a ministeruluĭ de Comerciŭ ungar pentru a favoriza şi a proteja industria ungară. In acest scop statul participă cu 1/3 d n capital ca acţionar. Fondurile necesare sunt puse la dispoziţiunea Fabriceĭ de Pester-Ungarische Comercial Bank.

CERERI ŞI OFERTE

Cererĭ de slujbe

Doresc locurĭ de administratorĭ de moşiĭ saŭ contabilĭ: *Xenofon Hurmuzi,* agronom titrat, vechiŭ practician, de 25 anĭ în administraţia rurală. *Mihail Vasilescu,* absolvent al şcoaleĭ de agricultură, fost timp îndelungat ca admnistrator delegat la moşiile statuluĭ şi cunoscător special in contabilitate agricolă; *Vasile Popescu,* fost multă vreme ca administrator şi contabil de moşiĭ la diferiţĭ proprietarĭ şi arendaşĭ; *Eduard Puls* diplomat în agronomie din Meclemburg, poate fi, angajat şi la vre-o fabrică (vorbeşte numaĭ limba Germană); *Constantin Tiu,* absolvent al şcoaleĭ de agricultură; *Al. Tr. Negulescu,* absolvent al şcoaleĭ de agricultură de la Herăstrăŭ, fost în administraţia moşiilor Statuluĭ căutate în regie şi la fermele mo'el; *Iorgu Zahareanu,* căpitan în retragere; *Ilie Balcea,* fost supraveghetor la societatea de construcţiĭ, fost magaziner şi logofăt de moşiĭ; *N. Derlogea,* absolvent al şcoaleĭ de agricultură de la Herăstrăŭ, fost la ferma-model Studina; *Toma Pascu,* fost comptabil la maĭ multe case comerciale; *Vasile Stoicescu* absolvent al şcoaleĭ comerciale precum şi d. Leondarie Nicolaŭ; *Petre Gheorghiu* comptabil şi administrator de moşie cu o practică de 14 anĭ în această branşă caută loc fie ca comptabil, fie ca administrator saŭ şi una şi alta. Certificate bune. Pretenţiunĭ modeste.

Dumitru Filipescu absolvent al şcoaleĭ centrale de agricultură din Bucureştĭ, cu practică de treĭ anĭ, certificate bune, caută loc în această branşă.

OFERTE

D. V. Constandaky mare proprietar din judeţul Tutova doreşte a angaja un administrator de moşie. Doritorĭĭ de a ocupa acest post sunt rugaţĭ a se adresa direct d-sale la Birlad.

* * *

Persónele de maĭ sus carĭ aŭ fost angajate sunt rugate a ne face acésta cunoscut spre a se se sterge din rubrica „Cereri şi oferte"

* * *

Adresele se pot cere de la cancelaria Societăţeĭ agrare a marilor proprietarĭ, Calea Victorieĭ, 55

* * *

Costul uneĭ asemenea inserţiunĭ în patru numere ale *Agraruluĭ* este de 3 (treĭ) leĭ.

BURSA CEREALELOR

Cota cerealelor în străinătate

Budapesta, 29 Noembrie

Grîŭ	de Apr.	cor.	8.68	scădere 2 h.
Secară	„ „	„	7.36	invariabil
Ovăs	„ „	„	7.48	scăd. 11 h.
Porumb	„ „	„	5.52	invariabil

Berlin, 29 Noembrie

Grîŭ de	Dec. m.		169.75	scădere 25 c.
Secară	„ „		143.50	urcare 50 c.

Paris, 29 Noembrie

Grîŭ de Ianuare	fr.	22.65	scădere 5 c.
Făină	„ „ „	28.40	„ 15 c.
Uleiŭ de colză	„	58.25	invariabil

New-York, 29 Noembrie

Grîŭ disp.	cents.	85 1/2	scădere 5/8 c.
Porumb	„ „	70 3/8	„ 1 3/8 c.

Chicago, 29 Noembrie

Grîŭ dispo.	cents	75 3/8	scădere 5/8 c.
Porumb	„ „	63 1/4	invariabil

Cota valorilor la bursa din Bucureşti

30 Noembrie 1901

Renta de 81—88 5% leĭ 92³/₄—93, id de 1892 1893 5% leĭ 93¹/₂—94, id. de 32¹/₂ mil. 4% leĭ 79¹/₂—80, id. de 50 mil. 4% leĭ 79¹/₂—80, id de 274 milioane 4% leĭ 80³/₄—81¹/₄.

Oblig. credit. jud. şi com. 5% leĭ 85¹/₄—85¹/₂. Func. rurale 5% leĭ 94¹/₄—94³/₄, id. de 4% leĭ 80—80¹/₂. Urb. Bucureşti 5% leĭ 80—80¹/₂, idem Iaşi 5% leĭ 74¹/₄—75¹/₂.

Acţiuni: Banca Naţională leĭ 2160—2175, Banca agricolă leĭ 259—263, Banca de Scont leĭ 176—180. Soc. de asig. Dacia-Rominia leĭ 360—365, ex-cupon. Naţionala leĭ 350—355.

Monede: Napoleonul leĭ 20.—, cor. germ. leĭ 24.70, florinul leĭ 2.11¹/₂, rubla leĭ 2.65.

Scontură şi avansuri: Banca Naţională 7—8%; Banca agricolă 10%.

Devize: cek Londra 25,25; cek Paris 100.35; cek Viena 105,70; cek Belgia —; cek Berlin 123,55. Treĭ luni: Londra 25.02¹/₂; Paris 99.60; Berlin 122.60.

Ministerul Agriculturei, Industriei, Comerciului, şi Domeniilor

Copie de pe traducerea românească a articolului din ziarul Național Zeitung din Berlin, privitor la taxele asupra orzului.

Intre ceĭ lezaţi prin noul proect de tarif vamal german, sunt şi berariĭ germani. Aceştia aŭ adresat Consiliului federal al Imperiului prin asociaţiunea lor „Deutsche Brauerbund“ o reclamaţiune contra sporireĭ taxeĭ vamale asupra orzului de la 2 la 4 mărcĭ. Chestiunea aceasta priveşte şi pe Romînia, căcĭ şi de la noĭ se exportă anual în Germania o cantitate însemnată de orz pentru fabricaţiunea bereĭ. Iată cîte-va detaliĭ în această privinţă pe carĭ le împrumutăm din ziarul Naţional Zeitung din Berlin.

De mai bine de 22 anĭ, declară Deutsche Brauerbund, agricultura germană nu mai e în stare a produce cantitatea de orz necesară consumaţiuneĭ Germane; 25% din această cantitate trebue să se importe anual din străinătate. Preţul orzului în Germania s'a menţinut în ultimiĭ 2) de anĭ (în afară de cîte-va micĭ variaţiunĭ) tot-d'auna astfel, în cît orzul poate fi considerat ca produsul agricol cel mai rentabil.

Fabricile de bere germane aŭ trebuit să importe în anii din urmă 400,000 de tone 400,000,000 kgr.) de orz şi 100,000 tone (100,000.000 kgr.) de malţ din Austro-Ungaria, Romînia şi din Statele-Unite, pentru a complecta cantitatea care nu se găseşte în Germania. Aci trebue să observăm că în ceĭ mai mulţi anĭ, calităţi de orz aşa de bune ca cele din Moravia şi Ungaria nu se produc de loc în Germania, însă tocmaĭ aceste calităţi sunt indispensabile pentru fabricarea bereĭ fine şi deschise. Industria de bere germană avînd absolută nevoie de orzul străin, iar pe de altă parte fiind imposibil acesteĭ industriĭ a se descărca de scumpirea producţiuneĭ cauzată prin sporul taxeĭ, această urcare va avea efectul unuĭ impozit direct ce ar apăsa asupra uneĭ singure industriĭ.

Sporirea taxeĭ asupra orzului ar jigni mai cu seamă fabricile cele micĭ şi mijlociĭ, în concurenţa lor cu cele marĭ. Cîştigul ce 'l-ar dobîndi prin acea urcare a taxeĭ, agricultoriĭ carĭ produc orz pentru fabricarea bereĭ, va fi aproape anulat prin scumpirea în acelaşĭ timp a orzului necesar hranĭ vitelor, care şi pe viitor va trebui să fie importat de agricultoriĭ în cantităţi tot atît de marĭ ca şi până acum.

Din cele ce preced vedem că cu toate taxele pe care guvernul german vrea să le impue asupra acesteĭ cereale, orzul tot va continua şi în viitor a fi importat în Germania în cantităţi însemnate pentru a satisface marile trebuinţi ale industrieĭ de bere. Astfel fiind agricultoriĭ noştri vor lucra în interesul lor şi al ţereĭ silindu-se să îmbunătăţească tot mai mult cultura orzelor, cărora le va asigura astfel mai cu uşurinţă un debuşeu sigur şi constant pe pieţele germane.

A apărut:

No. 19 din SĂNĂTATEA

Revistă bilunară de medicină populară

cu următorul sumar:

Artiştiĭ celebriĭ fără mîinĭ saŭ fără picioare urmare şi sfîrşit (cu 3 ilustraţiunĭ). — Putem cunoaşte dacă o femee însărcinată va fi o doică bună? — Regimul diabeticilor ce să mănînce ce să nu mănînce? — Criminaliĭ în artă şi literatură urmare. — Ochelariĭ şi aburiĭ. — Maniile şi cum lucreazs autoriĭ ceĭ marĭ urmare. — Liniile de pe frunte şi viitorul nostru cu 6 portrete. Geniul şi nebunia (urmare). — Ca să n'avem guturaĭ. — Dtlataţie de stomac. — Iubirea în căsătorie. — Impărat şi doctor. — Cugetărĭ. — Crfma Julteteĭ (urmare şi sfîrşit). — Oglinda ochiuluĭ cu ilustraţiĭ. — Destrăbălarea sexuală operă premiată. — De spaimă Medicina babelor. — Maxime pentru bolnavĭ şi sănătoşĭ. — Sfaturĭ şi reţete folositoare. — Anecdote din viaţa medicală.

Numărul 25 bani.

Abonamentul pe an 6 leĭ.

Administraţia Str. Eneĭ 14. — Bucureşti —

VACI MOLDOVENEŞTI-RASABUCŞANA

Sa caută 4—8 vacĭ şi un taur de rasă Bucşana pentru prăsilă.

Doritoriĭ de a vinde sunt rugaţĭ a indica preciurile şi a se adresa biurouluĭ societăţiĭ agrare. Calea Victorieĭ 55, Bucureştĭ.

DE VINZARE

Un plug cu aburĭ, cu 2 locomobile, din care una în perfecta stare, se află în Bucureştĭ, a se adresa Str. Lascăr Catargiŭ No. 17.

Se caută o pereche caĭ mariĭ de trăsură, negri, saŭ murgĭ, în vîrstă de 5—6 anĭ, juganĭ

A se adresa Str. Clemenţeĭ 35, Bucureştĭ.

BANCA AGRICOLA

SOCIETATE ANONIMĂ

Capital social Leĭ 12.212.500 Vărsat 75 %

BUCUREŞTI

IMPRUMUTURI PE GAGIU

Cereale, Vite, Vinurĭ, Lemne, Spirt şi derivate ale agriculturei.

SCONT

Scontează portofoliurĭ comerciale şi poliţe de la agricultorĭ cu 2 semnăturĭ. Deschide conturĭ contate pe gagiŭ, efecte publice şi poliţe.

AVANSURI PE PRODUCTE

(In gagiŭ comercial). Se avansează pănă la 70% din valoarea productelor depuse. Primeşte cereale în comision, şi se însărcinează cu vînzarea lor, avînd legăturĭ cu Braşovul, Budapesta şi Galitzia.

OPERAŢIUNI ASUPRA FRACTELOR C. F. R.

Avansează asupra mărfurilor în expediţie.

AVANSURI PE EFECTELE PUBLICE

ŞI TOATE OPERAŢIUNILE DE BANCĂ

Primeşte banĭ în depozit spre fructificare cu o dobîndă ce variază între 3 şi 4%, după importanţa sumeĭ depuse.

SUCURSALE

T.-Severin, T.-Jiŭ, Craiova, Calafat, Corabia, Piteştĭ, T.-Măgurele, Giurgiu, Ploeştĭ, Oltenița, Călăraşi, Brăila, Constanţa, R.-Sărat, Birlad, Roman, Iaşĭ, Botoşanĭ.

AGENŢII

Bistreţĭ, Buzăŭ, Cetate, Băileştĭ, Fălticenĭ, Huşi, P.-Neamţu, Roşiorĭ-de-Vede, Slatina, Tecucĭ, Tulcea, Vasluĭ, Zimnicea, R.-Vilcea, Galaţĭ, Bacăŭ, Focşanĭ, Dorohoĭ.

„PATRIA“

SOCIETATE GENERALA DE ASIGURARE IN BUCUREŞTI

ASIGURARE CONTRA ACCIDENTELOR

Societatea de asigurare „PATRIA“ a pus în vînzare la toate ghişeurile de BILETE ale CĂILOR FERATE ROMÂNE

BILETE (: TICKETE :) DE ASIGURARE CONTRA ACCIDENTELOR DE TREN

PREŢUL UNUI TICKET: 20 BANI PENTRU 5000 LEI

SUMA ASIGURATA

UN CĂLĂTOR poate lua mai multe TICKETE

Asigurarea este valabilă pentru CAZ DE MOARTE, INVALIDITATE PERMANENTĂ şi TRECĂTOARE

Comandita Societăţeĭ Anonime Ungare de Comerciŭ, — Budapesta

Nicolae Fehér & C-ie

Societate în Comandită Bucureşti

Strada Smîrdan 10. — Strada Stravopoleos 2.

Specialităţi de Maşinĭ solide

Locomobile extra puternic lucrate.

Treerătoare cu rama de fer curăţă perfect grînele.

Batoze de porumb cu rama de fer mare şi la mijloc.

Secerătoare complecte de oţel.

Nu sunt lucrate ca cele americane din material şubred; nu costă atîţia banĭ pentru rezerve ca cele americane. Feriţi-vĕ de Secerătoarele americane! Speculaţia cu rezervele azĭ dată pe faţă.

Toate eşite din atelierele de Construcţiunĭ ale Căilor Ferate Ungare, Budapesta

Singura fabrică din lume care a fost premiată cu marele premiŭ «Grand Prix» la Expoziţiunea Universală din Paris de la 1900 pentru **Locomobile, Treerătoare, Batoze şi Secerătoare** eşite din una şi aceiaşĭ fabrică!

PLUGURI DE OŢEL DE TOATE SISTEMELE

maĭ eftine ca orĭ-unde

Semănătcare în rînduri — Semănătoare cu împrăştiere

ale fabriceĭ **E. Kühne** Budapesta.

Hors concours şi membru al Juriuluĭ la Expoziţiunea din Paris de la 1900

SEMANATOARE HAVANA perfecţionate

Trioare sistem Mayer

Grape flexibilă de oţel. Tăvălucĭ. Batoze simple şi duble de porumb. Vînturătoare No. 5.

PIETRE DE MOARĂ SURCO

Superioare celor franţuzeştĭ. Perechea de 42 ţoluri 107 centimetri, Leĭ 460, franco Bucureştĭ

— Bogat depozit de Curele marĭ. — Rezerve —

Cereţi Catalogul ilustrat, se trimite franco şi gratuit.

1881

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

Bucuresci, 117 Calea Dorobanților, 117

RECOMANDA MARELE LOR DEPOSIT DE:

MASINE AGRICOLE

PRECUM:

LOCOMOBILE cu saŭ fără aparat de ars paie

De la $2^1/_2$ până la 30 caĭ putere

Batoaze de grîŭ de toate mărimile
de la $2^1/_2$ până la 12 caĭ puteré

Batoaze de porumb No. 5 cu elevator
pentru locomobilă şi cu mîna

Maşine de semănat
Maşine de ciuruit şi vînturat, Morĭ de măcinat
MAŞINE DE ALES NEGHINA ŞI SECARA DE GRÎŬ

Instrumente trebuincioase maşiniştilor, curele englezesci de prima calitate

Pietre de moară franţuzesci

Maşine de secerat „VOOD“
cu saŭ fără aparat de legat snopĭ

PLUGURI DE OŢEL FAURIT PESTE TOT
cu una până la 4 brazde

COSITOARE, GRAPE DE FER CU DOUĂ ŞI TREI ARIPI CU DINŢI ARTICULAŢI

Ţeve de cazan pentru locomobile şi altele

In atelierul nostru primim reparaţiĭ de LOCOMOBILE din orĭ-ce fabrică

Vînzărĭ cu condiţiunĭ avantagioase

Tipografia şi Fabrica de Pungĭ THOMA BASILESCU, — Bucureşti, Strada Casărmeĭ 89.